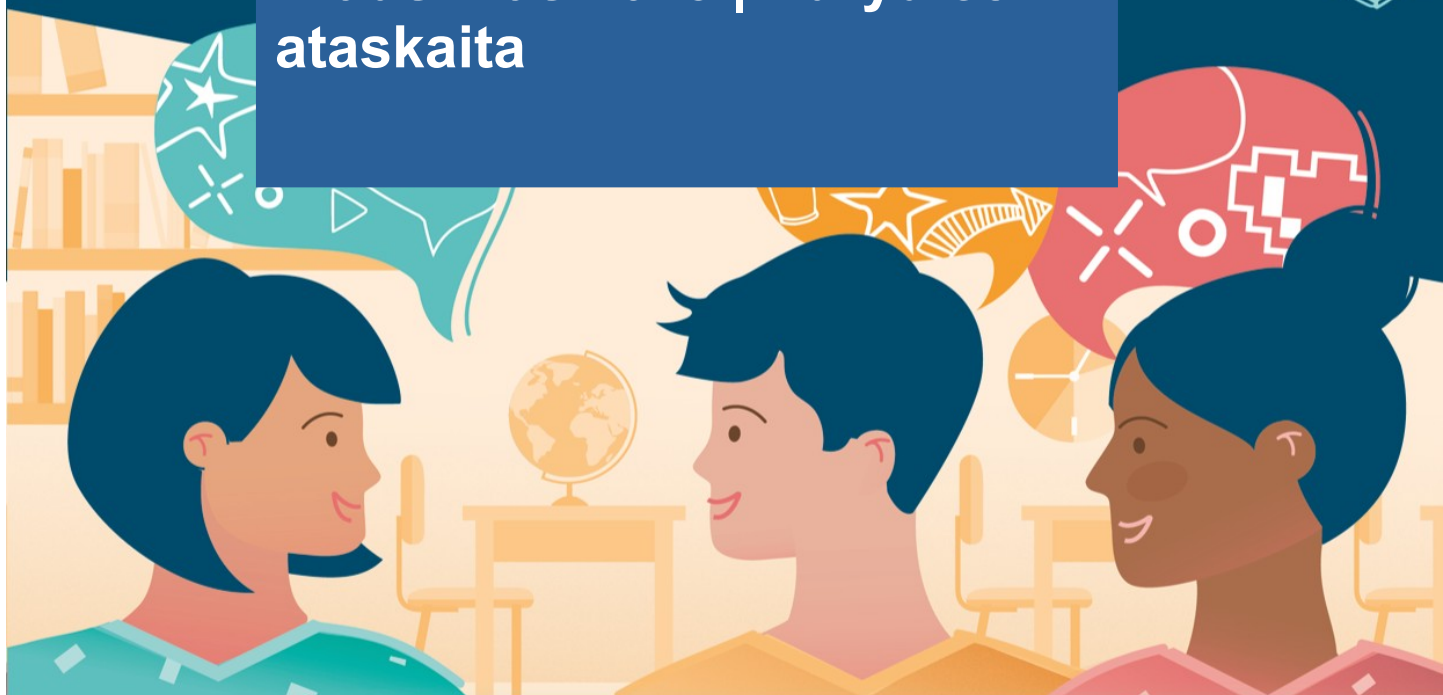

Europos
Komisija

Pagrindiniai Europos kalbų mokyklų mokymo duomenys

Klausimas 2023 | Eurydice
ataskaita

Sportas
Jean Monnet
Jaunimas
Aukštasis mokslas
Profesinis rengimas ir
mokymas
Suaugusiųjų švietimas

„Erasmus+“
Praturtinti gyvenimą, atvirą protą

Mokyklinis ugdymas

Daugiau informacijos apie Europos Sąjungą galima rasti internete (<http://europa.eu>).

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2023 m.

Spausdinti ISBN 978–92–9488–108–3 ISSN 1830–2076 doi:10.2797/737474 EC-XA-22–001-EN-C

ISBN 978–92–9488–107–6 doi:10.2797/529032 EC-XA-22–001-EN-N

© **Europos švietimo ir kultūros vykdomoji įstaiga, 2023 m.**

Komisijos pakartotinio naudojimo politika nustatyta 12 d. Komisijos sprendime 2011/833/ES. Įgyvendinta 2011 m. gruodžio mėn. dėl pakartotinio Komisijos dokumentų naudojimo (OL L 330, 2011 12 14, p. 39 – <https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj>).

Jei nenurodyta kitaip, šį dokumentą leidžiama pakartotinai naudoti pagal Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) licenciją (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Tai reiškia, kad pakartotinis naudojimas yra leidžiamas, jei išduodami atitinkami kreditai ir nurodomi visi pakeitimai.

Norint naudoti ar atgaminti ES nepriklausančius elementus, gali reikėti gauti leidimą tiesiogiai iš atitinkamų teisių turėtojų. ES neturi autorių teisių į atvaizdus, kuriuose nėra autorių teisių rodiklio © Europos Sąjunga.

KREDITAI

Viršelio paveikslėlis: © Julia Tim/stock.adobe.com; © all bagel/stock.adobe.com;

© Alisa/Stock.adobe.com; © VectorPunks/stock.adobe.com;

© ok_creation/stock.adobe.com.

*Eŭropo
Demokratis
Esperanto*

Pierre Dieumegard dokumentas už [Europos demokratiją esperanto](#)

Šio „laikinojo“ dokumento tikslas – suteiktigalimybę daugiau žmonių Europos Sąjungoje susipažinti su Europos Sąjungos parengtais dokumentais (ir finansuojamais iš jos mokesčių). **Be vertimų žmonės yra pašalinami iš diskusijų.**

Thidokumentacija PDF [faile buvo](#) tik anglų kalba. Nuo šio pirmojo failo sukūrėme nelyginį failą, kurį sukūrė „Libre Office“ programinė įranga, kad automatiškai išverstume į kitas kalbas. [Dabar rezultatai pateikiami visomis oficialiosiomis kalbomis.](#)

Pageidautina, kad ES administracija perimtų svarbių dokumentų vertimą. Svarbūs dokumentai yra ne tik įstatymai ir kiti teisės aktai, bet ir svarbi informacija, reikalinga bendrai priimti informaciją pagrįstus sprendimus.

Siekiant kartu aptarti mūsų bendrą ateitį ir sudaryti sąlygas patikimiems vertimams, tarptautinė esperanto kalba būtų labai naudinga dėl jos paprastumo, reguliarumo ir tikslumo.

Susisiekite su mumis:

[Kontaktai \(europokune.eu\)](mailto:kontaktai@europokune.eu)

<https://e-d-e.org/-Kontakti-EDE>

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose 2023 m. leidimas

Eurydice ataskaita

Europos švietimo ir
kultūros vykdomoji įstaiga

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Šį dokumentą paskelbė Europos švietimo ir kultūros vykdomoji įstaiga (EACEA). Platformų, studijų ir analizės departamentas).

Prašome nurodyti šį leidinį kaip:

Europos Komisija/EACEA/Eurydice, 2023 m. *Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas*, Eurydice ataskaita, Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas.

Rankraštis parengtas 2023 m. vasario mėn.

© Europos švietimo ir kultūros vykdomoji įstaiga, 2023 m.

Atgaminimas leidžiamas atsižvelgiant į šaltinį.

Europos švietimo ir kultūros vykdomoji įstaiga
Platforma, studijų ir analizės skyrius
Avenue du Bourget 1 (J-70 – A6 skyrius)
Be-1049 Briuselis
Tel. + 32 22995058
Faksas + 32 22921971
El. pašto adresas: eacea-eurydice@ec.europa.eu
Svetainėje: <http://eurydice.eacea.ec.europa.eu>

PRATARMĖ

Garsus filosofas kartą pasakė: Mano kalbos ribos reiškia mano pasaulio ribas. Bet jei jūsų kalba virsta į dvi kalbas, tris kalbas, arba dešimt kalbų, tada ribos iš tikrųjų pradeda nykti. Kalbas, kurias galvojame, jaučiame, pristatome ir planuojame. Jie diktuoja, kaip mes perteikiame savo žinias, tikėjimą, savo patirtį, troškimą. Kalba yra tai, kaip mes atskleidžiame save ir kaip suprantame kitus. Galiausiai, mes naudojame kalbas, kad paskatintume pokyčius visuomenėje ir išrastume savo ateitį.

Todėl kalbos yra labai svarbios mūsų gyvenimui ir atlieka esminį vaidmenį švietimo srityje. Europa yra kalbiniu požiūriu įvairus žemynas. Kalbų

įvairovė taip pat yra realybė daugelyje mūsų mokyklų. Ši realybė suteikia daug galimybių visiems studentams, ypač skatinant jų susidomėjimą plačiu pasauliu ir plėtojant jų tarpkultūrinius įgūdžius. Nepaisant to, turime užtikrinti, kad studentai būtų tinkamai remiami mokytis kita kalba nei jų gimtoji ar pirmoji kalba.

Kalbų įvairovės ir kalbų mokymosi skatinimas buvo nuolatinė Europos Sąjungos (ES) politinė linija. Europos kalbų įvairovė ir ankstyvas ES siekis sukurti bendrą erdvę, kurioje žmonės galėtų laisvai judėti tarpvalstybiniu mastu, paskatino tvirtai įsipareigoti skatinti kalbų mokymąsi.

Švietimo srityje mūsų tikslas – sukurti Europos švietimo erdvę, kurioje visi jaunuoliai gautų aukštos kokybės išsilavinimą. Šiomis aplinkybėmis kalbų mokėjimas yra pagrindinė kompetencija, atverianti duris į neprilygstamą mokymosi patirtį Europoje ir už jos ribų. Tiesą sakant, jau daugelį metų vykdomė politiką, skatinančią visus jaunos žmones nuo ankstyvo amžiaus įgyti užsienio kalbos įgūdžius, kad vidurinės mokyklos pabaigoje jie galėtų išmokyti dvi kalbas kartu su mokyklos kalba. Pastangos turi būti tęsiamos ir netgi paspartintos šia linkme.

Siekdami užtikrinti aukštos kokybės kalbų mokymą mokyklose, esame pasiryžę laikytis visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi. Mūsų požiūris apima daugiakalbystę mokyklose ir skatina pedagogų bendrojo kalbinio sąmoningumo ugdymą. Pavyzdžiui, ja skatinamas kalbų mokytojų ir kitų mokytojų bendradarbiavimas taikant novatoriškus, įtraukius ir daugiakalbius mokymo metodus ir propaguojant studentų ir mokytojų mokymosi patirtį užsienyje pagal programą „Erasmus+“.

Šioje ataskaitoje pateikiami duomenys ir lyginamoji analizė, kad būtų galima susipažinti su kalbų mokymu Europos šalyse. Pavyzdžiui, galite pastebėti, kad visoje ES studentai mokosi užsienio kalbos nei bet kada anksčiau pradiniam ugdymui nuo jaunesnio amžiaus. Anglų kalba yra labiausiai išmokyta užsienio kalba, kurioje daugiau kaip 98 proc. vidurinių mokyklų moksleivių ES lygmeniu.

Tačiau reikia dėti daugiau pastangų antrosios užsienio kalbos klausimu, nes nematome jokio pastebimo pagerėjimo.

Esu įsitikinęs, kad šis pranešimas suteiks didelę paramą švietimo politikos formuotojams ir suinteresuotiesiems subjektams rengiant ir įgyvendinant politiką šioje srityje ir galiausiai stengiantis gerinti kalbų mokymą mūsų mokyklose ir aktyviai skatinti kalbų įvairovę.

Mariya Gabriel

Už inovacijas, mokslinius tyrimus, kultūrą, švietimą ir jaunimą atsakingas Komisijos narys

Turinio lentelė

PRATARMĖ 6

KODAI IR SANTRUMPOS 12

ĮVADAS 14

SANTRAUKA 18

ASKYRIUS: KONTEKSTAS 26

BSKYRIUS – ORGANIZACIJA 37

ISKIRSNIS. STATYBOS 37

IISKIRSNIS. SIŪLOMŲ KALBŲ ĮVAIROVĖ 51

CSKYRIUS DALYVAVIMAS 68

ISKIRSNIS. STUDENTŲ IŠMOKTŲ UŽSIENIO KALBŲ SKAIČIUS 68

IISKIRSNIS. STUDENTŲ MOKAMOS UŽSIENIO KALBOS 83

DSKYRIUS MOKYTOJAI 100

ISKIRSNIS. KVALIFIKACIJA IR MOKYMAS 100

IISKIRSNIS. TARPTAUTINIS JUDUMAS 110

ESKYRIUS MOKYMO PROCESAI 121

ISKIRSNIS. MOKYMO LAIKAS IR MOKYMOSI REZULTATAI 121

IISKIRSNIS. PARAMOS TESTAMS IR KALBŲ MOKYMUI PRIEMONĖS 140

NUORODOS 147

ENCIKLOPEDIJA 149

STATISTIKOS DUOMENŲ BAZĖS IR TERMINOLOGIJA 154

PRIEDAI 156

1PRIEDAS: IŠSAMŪS STATISTINIAI DUOMENYS 156

2PRIEDAS: UKDIM PRADINIAME IR BENDRAJAME VIDURINIAME UGDYME 173

PRIPAŽINIMAS 178

Figūrų indeksas

- A1 pav.: Oficialios nacionalinės ir regioninės, mažumų ar neteritorinės kalbos, 2021–2022 m. 27
- A2 pav.: Penkiolikmečių, kurie namuose daugiausia kalba ne mokyklos kalba, dalis, 2018 m. 30
- A3 pav.: 15 metų imigrantų ir ne imigrantų dalis pagal kalbą, kuria kalbama namuose, 2018 m. 34
- A4 pav.: 15 metų amžiaus asmenų, lankančių mokyklas, kuriose daugiau kaip 25 proc. mokinių daugiausia kalba kita nei mokyklos kalba namuose, dalis 2018 m. 36
- B1 pav.: Ankstyvas amžius, kai pirmoji ir antroji užsienio kalbos yra privalomi visiems ikimokyklinio, pradinio ir (arba) bendrojo vidurinio ugdymo mokiniams (ISCED 0–3), 2021–2022 m. 39
- B2 pav.: Laikotarpis, kuriuo 2021–2022 m. buvo privaloma mokytis užsienio kalbos ikimokyklinio, pradinio ir (arba) bendrojo vidurinio ugdymo įstaigose (ISCED 0–3), o skirtumai nuo 2002–2003 m. 41
- B3 pav.: Laikotarpis, kuriuo buvo privaloma mokytis dviejų užsienio kalbų pradinio ir (arba) bendrojo vidurinio ugdymo srityje (ISCED 1–3) 2021–2022 m., ir skirtumai, palyginti su 2002–2003 m. 44
- B4 pav.: Užsienio kalbos kaip reikalavimas ir privalomi dalykai visiems pradinio ir (arba) bendrojo vidurinio ugdymo studentams (ISCED 1–3), 2021–2022 m. 45
- B5 pav.: Švietimo ir mokymo įstaigų mokinių, išmokusių užsienio kalbą kaip privalomą dalyką, skaičiaus skirtumas (2021–2022 m.) 48
- B6 pav.: Švietimo ir mokymo studentų, vienu metu kaip privalomų dalykų mokusių dvi užsienio kalbas, skaičiaus skirtumas (2021–2022 m.) 49
- B7 pav.: Specialus užsienio kalbos reikalavimas visiems pradinio ir vidurinio ugdymo studentams (ISCED 1–2), 2021–2022 m. 52
- B8 pav.: Užsienio kalbos, apibrėžtos pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo aukščiausio lygio valdymo dokumentuose (ISCED 1–3), 2021–2022 m. 54
- B9 pav.: Regioninės arba mažumų kalbos, aiškiai nurodytos pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo aukščiausio lygio valdymo dokumentuose (ISCED 1–3), 2021–2022 m. 58
- B9 pav.: Regioninės arba mažumų kalbos, aiškiai nurodytos pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo aukščiausio lygio valdymo dokumentuose (ISCED 1–3), 2021–2022 m. 59
- B10 pav.: Klasikinės graikų ir lotynų kalbos bendrojo vidurinio ugdymo studijos (ISCED 2–3), 2021/2022 62
- B11 pav.: Migrantų pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo studentų teisė mokytis gimtosios kalbos (ISCED 1–3), 2021–2022 m. 64
- B12 pav.: CLIL programų egzistavimas ir kalbų, vartojamų pradiniam ir bendrajame viduriniame ugdyme, statusas (ISCED 1–3), 2021–2022 m. 66
- C1a pav.: Užsienio kalbas pradiniam ugdyme (ISCED 1) studijuojančių studentų dalis pagal kalbų skaičių 2020 m. 70
- C1b pav.: Bent vienos užsienio kalbos pradiniam ugdyme (ISCED 1) besimokančių studentų dalis pagal amžių, 2020 m. 70
- C2 pav.: Studentų, kurie pradiniam ugdyme (ISCED 1) mokosi bent vienos užsienio kalbos, dalies tendencijos, 2013 m. ir 2020 m. 72
- C3 pav.: Užsienio kalbas viduriniame ugdyme (ISCED 2) studijuojančių studentų dalis pagal kalbų skaičių 2020 m. 74
- C4 pav.: Studentų, besimokančių dvi ar daugiau užsienio kalbų vidurinėje mokykloje (ISCED 2), 2013 m. ir 2020 m., dalies tendencijos 75
- C5 pav.: Užsienio kalbas viduriniame ugdyme (ISCED 3) studijuojančių studentų dalis pagal kalbų skaičių 2020 m. 77

C6 pav.: Studentų, besimokančių dvi ar daugiau užsienio kalbų vidurinėje mokykloje (ISCED 3), 2013 m. ir 2020 m., dalies tendencijos 79

C7 pav.: Vidutinis užsienio kalbų skaičius vienam pradinio ir vidurinio ugdymo mokiniui (ISCED 1–3), 2020 m. 81

C8 pav.: Labiausiai išmokta užsienio kalba pradinio ir vidurinio ugdymo srityje (ISCED 1–3), 2020 m. 84

C9 pav.: Šalys, kuriose daug mokinių (daugiau kaip 90 proc.) mokosi anglų kalbos pradiniam ir viduriniame ugdyme (ISCED 1–3), 2020 m. 86

C10 pav.: Antra labiausiai paplitusi užsienio kalba pradinio ir vidurinio ugdymo srityje (ISCED 1–3), 2020 m. 88

C11 pav.: Užsienio kalbos, išskyrus anglų, prancūzų, vokiečių ir ispanų kalbas, kurias mokė ne mažiau kaip 10 proc. pradinių ir bendrųjų vidurinių mokyklų mokinių (ISCED 1–3), 2020 m. 89

C12 pav.: Pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo (ISCED 1–3) anglų kalbos mokinių procentinės dalies tendencijos 2013 m. ir 2020 m. 91

C13 pav.: Pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo (ISCED 1–3) prancūzų kalbos moksleivių procentinės dalies tendencijos 2013 m. ir 2020 m. 93

C14 pav.: Vokiečių kalbos mokymosi pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo įstaigose (ISCED 1–3) mokinių dalies raida 2013 m. ir 2020 m. 95

C15 pav.: Ispanijos bendrojo vidurinio ugdymo (ISCED 2–3) studentų procentinės dalies tendencijos 2013 m. ir 2020 m. 97

C16 pav.: Studentų, besimokančių anglų kalbos bendrojo ir profesinio vidurinio ugdymo įstaigose, procentinės dalies skirtumai (ISCED 3), 2020 m. 99

D1 pav.: Užsienio kalbų mokytojų specializacijos pradinio ugdymo srityje laipsnis (ISCED 1), 2021/2022 101

D2 pav.: Kvalifikacija, kurios reikia norint dirbti mokyklose, turinčiose A tipo UKDIM pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo programas (ISCED 1–3), 2021–2022 m. 103

D3 pav.: Vidurinio ugdymo (ISCED 2) mokytojų, baigusių pameistrystę daugiakalbėje ar daugiakultūroje aplinkoje, dalis 2018 m. 106

D4 pav.: Pagrindinių terminų, apibūdinančių SPD veiklą, susijusią su „Kalbų informuotumu mokyklose“, pavyzdžiai, 2021–2022 m. 109

D5 pav.: Parengtos aukšto lygio rekomendacijos dėl ITE turinio būsimiems užsienio kalbų mokytojams ir laikotarpiui, kuris turi būti praleistas šalyje, į kurią kreipiamasi, 2021–2022 m. 111

D6 pav.: Aukštųjų mokyklų (ISCED 2) aukštųjų mokyklų mokytojų, kurie buvo užsienyje profesiniais tikslais, dalis 2013 ir 2018 m. 113

D7 pav.: Aukščiausio lygio valdžios institucijų teikiamos paramos programos, kuriomis remiamas užsienio kalbų mokytojų tarpvalstybinis judumas pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo įstaigose (ISCED 1–3), 2021–2022 m. 114

D8 pav.: Judų aukštųjų mokyklų (ISCED 2) šiuolaikinių kalbų mokytojų, išvykusių į užsienį pagal profesinio judumo programą, dalis, 2018 m. 116

D9 pav.: Judų vidurinio ugdymo (ISCED 2) mokytojų dalis pagal profesines buvimo užsienyje priežastis, ES lygmeniu, 2018 m. 118

D10 pav.: Judžių užsienio kalbų mokytojų vidurinio ugdymo (ISCED 2) ilgalaikio ir trumpalaikio buvimo užsienyje dalis, 2018 m. 120

E1 pav.: Privalomojo užsienio kalbų mokymo valandų skaičius fiktyviais pradinio ir dieninio švietimo metais, 2020–2021 m. 123

E2 pav.: Valandų skaičius per nominalius metus, skirtas privalomiems privalomo dieninio mokymo pirmosios ir antrosios užsienio kalbų dalykams, 2020–2021 m. 126

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

E3 pav.: Pirmosios užsienio kalbos dėstymo laiko ir klasių, kuriose ši kalba dėstoma privalomojo dieninio mokymo metu, skaičiaus santykis, 2020–2021 m. 128

E4 pav.: Užsienio kalbų kaip privalomųjų dalykų dėstymo laikas, palyginti su visu privalomojo pradinio ir dieninio mokymo laikotarpiu, 2020–2021 m. 131

E5 paveikslėlis: Rekomenduojamo minimalaus mokymo laiko per nominalius metus, skirtą užsienio kalboms kaip privalomiems dalykams, pokyčiai (procentais) nuo 2013–2014 m. iki 2020–2021 m. 133

E6 paveikslėlis: Numatomas minimalus pirmosios ir antrosios užsienio kalbų baigimo vidurinio ir bendrojo vidurinio ugdymo pabaigoje lygis (ISCED 2–3), 2021–2022 m. 137

E7 paveikslėlis: Užsienio kalbos, tikrinamos nacionalinių bendrojo vidurinio ugdymo egzaminų (ISCED 3) egzaminais, 2021/2022 141

E8 paveikslėlis: Mokyklos kalbos egzaminas ikimokyklinio ugdymo pabaigoje (ISCED 0) ir (arba) pradinio ugdymo pradžioje (ISCED 1), 2021/2022 144

E9 paveikslėlis: Priemonės, kuriomis remiamas naujai atvykusių pradinio ir vidurinio ugdymo studentų kalbų mokymasis (ISCED 1–2), 2021–2022 m. 146

KODAI IR SANTRUMPOS

Šalių kodai

Europos Sąjunga	IST Italija	Europos laisvosios prekybos asociacija ir šalys kandidatės
	CY Kipras	AI-AUGEN Albanija
Valstybės narės	LV Latvija	B.A.S. Bosnija ir Hercegovina
Tapkite Belgija	Lt Lietuva	CH Šveicarija
Be Belgija – Prancūzų bendruomenė	LU Liuksemburgas	Islandija
Tapk de Belgija – vokiškai kalbantis community	Sandėriai Vengrija	Li Lichtenšteinas
NL nl Belgija – Flandrijos bendruomenė	MT Malta	Aš esu Juodkalnija
BG Bulgarija	NL Nyderlandai	MK-Schichtung Šiaurės Makedonija
CZ Čekijos Respublika	Austrijoje	Nėra Norvegijos
DK Danija	P.S. Lenkija	RS-KÜHLER Serbija
Vokietija	P.S. Portugalija	TR-WERTE Tūrikiye
EE Estija	RO Rumunija	
UH, Airija	S.A. Slovėnija	
EI Graikija	Sk Slovakija	
Tai Ispanija	Fi Suomija	
F.F. Prancūzija	S.A. Švedija	
HR-BERATUNG Kroatija		

Kiti kodai

(:) arba: Duomenų nėra

Nedalyvaukite renkant duomenis

(–) arba – Netaikoma

Santrumpos ir akronimai

CEFR Bendroji Europos kalbų mokėjimo orientacinė sistema

Turinio ir kalbos integruotas mokymasis

CPD tolesnis profesinis tobulėjimas

ECTS Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistema

ISCED Tarptautinis standartinis švietimo klasifikatorius

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

ISO-NORMEN Tarptautinė standartizacijos organizacija

Tai pirmasis mokytojų mokymas

EBPO Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija

PISA, ITALIJA Laipsnis programa Tarptautinis studentų vertinimas

Talis Mokymo ir mokymosi tarptautinis tyrimas

Veterinarijos gydytojas Profesinis švietimas ir mokymas

IVADAS

Kalbos yra kultūros dalis. Tokiu būdu jie visapusiškai prisideda prie asmeninių ir kolektyvinių tapatybių kūrimo. Iš tiesų, kiekviena kalba siūlo konkrečią gyvenimo viziją. Todėl demokratinėse visuomenėse kalbų įvairovė vertinama ir vertinama. Kalbos taip pat yra sudėtingos priemonės, leidžiančios žmonėms ugdyti prasmingus santykius tarpusavyje ir apskritai susieti su pasauliu. Todėl kalbos įgūdžiai yra tikri vartai į labiau praturtinančią patirtį ir galimybes gyvenime.

Europa yra kalbiniu požiūriu įvairus žemynas. Ši įvairovė apima ne tik oficialiąsias šalių kalbas, bet ir regionines ar mažumų kalbas, kuriomis šimtmečiais kalbama Europos teritorijoje, jau nekalbant apie migrantų atvestas kalbas. Nuo pat pradžių pagarba kalbų įvairovei laikoma pagrindiniu Europos Sąjungos principu ir įtvirtinta jos pamatiniame teisės akte – Europos¹Sąjungos sutartyje.

POLITINIS KONTEKSTAS

Kalbų mokymasis atlieka esminį vaidmenį įgyvendinant Europos projektą. Veiksmingi daugiau nei vienos kalbos įgūdžiai tiesiogiai veikia Europos piliečių galimybes naudotis švietimo ir mokymo galimybėmis bei darbo galimybėmis visoje²Europoje. Kalbų mokymasis taip pat gali sustiprinti europinį švietimo ir mokymo aspektą: ji ugdo besimokančiųjų susidomėjimą suprasti ir vertinti kitas kultūras ir galiausiai skatina europinę tapatybę, kuri yra įtrauki ir atvira kitoms kultūroms.

Kalbų įgūdžiai yra Europos švietimo erdvės vizijos, išdėstytos Europos Komisijos komunikate dėl europinės tapatybės stiprinimo per švietimą ir mokymą, pagrindas. Atsižvelgiant į šią įkvepiančią perspektyvą, Europa turėtų būti vieta, kurioje „sienos netrukdo mokytis, studijuoti ir vykdyti mokslinius tyrimus“. Žemynas, kuriame, be gimtosios kalbos, kitos dvi kalbos³tapo norma. Kalbų mokymosi ir daugiakalbystės skatinimas taip pat yra kokybiško švietimo vizijos dalis ir svarbiausia tarpvalstybinio judumo, bendradarbiavimo ir tarpusavio supratimo dalis.

Raštingumas ir daugiakalbiai gebėjimai iš tiesų yra vienas iš aštuonių bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų, įtrauktų į Europos⁴orientacinę sistemą.

Ambicingas tikslas, kad visi mokiniai ankstyvame etape gautų naudos iš mokymo dviem užsienio kalbomis, yra ambicingas tikslas, kurį pirmą kartą nustatė 2002 m. Barselonoje susirinkę valstybių ir vyriausybių vadovai⁵. Šis tikslas neseniai buvo dar kartą patvirtintas 2019 m. gegužės mėn. Tarybos rekomendacijoje dėl visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi. Konkrečiau, rekomendacijoje valstybės narės raginamos „išnagrinėti būdus, kaip padėti visiems jaunuoliams, kai įmanoma, įgyti bent vienos kitos Europos kalbos žinių lygį iki vidurinio ugdymo pabaigos, be mokyklinių kalbų, kad jie galėtų veiksmingai vartoti kalbą socialiniais, mokymosi ir profesiniais tikslais, ir skatinti papildomos (trečiosios) kalbos įgijimą tokiu lygiu, kad jie galėtų bendrauti su tam tikru kalbos lygiu“⁶.

1 „Sąjunga gerbia turtingą savo kultūrų ir kalbų įvairovę ir užtikrina, kad Europos kultūros paveldas būtų saugomas ir stiprinamas“ (3 straipsnio 4 dalis).

2 „Kompetencijos apibrėžiamos kaip žinių, įgūdžių ir požiūrių derinys“ (2018 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacija dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų, OL C 189, 2018 6 4).

3 Komisijos komunikatas „Europos tapatybės stiprinimas pasitelkiant švietimą ir kultūrą“, COM(2017) 673 final, p. 11.

4 2018 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacija dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų (OL C 189, 2018 6 4).

5 Pirmininkaujančios valstybės narės išvados – 2002 m. kovo 15–16 d. Barselonos Europos Vadovų Taryba, C/02/930.

Iš tiesų, 2019 m. Tarybos rekomendacija žengtas dar vienas žingsnis, nes ja siekiama pakeisti švietimo srities politikos formuotojų ir specialistų mąstymą ir įkvėpti juos vykdyti visapusišką kalbų mokymo politiką, taip pat novatoriškus ir įtraukius kalbų mokymo metodus ir strategijas. Tikslas – pagerinti mokinių bendruosius kalbos įgūdžius, t. y. jų gebėjimus mokyklos kalba, užsienio kalbomis⁷ ir gimtąja kalba, kai vaikai yra daugiakalbiai.

Šis visapusiškas požiūris į kalbų mokymą ir mokymąsi gali būti pasiektas, visų pirma skatinant kalbų sąmoningumą mokyklose, o tam reikia, kad visi mokyklų darbuotojai dalyvautų nuolat atspindėdami kalbos aspektą visose mokyklinio gyvenimo srityse. Kalbų mokyklos turėtų sukurti įtraukią kalbų mokymosi sistemą, vertinti besimokančiųjų kalbinę įvairovę ir naudoti ją kaip mokymosi šaltinį, kartu įtraukiant tėvus, kitus globėjus ir platesnę vietos bendruomenę į kalbų švietimą.

2021 m. vasario mėn. Tarybos rezoliucijoje dėl naujos Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos, skirtos Europos švietimo erdvei ir vėlesniam laikotarpiui (2021–2030 m.), neseniai⁸ nurodyta, kad parama kalbų mokymui ir kalbų mokymui bei daugiakalbystei yra konkreti Europos bendradarbiavimo priemonė siekiant užtikrinti kokybę, teisingumą, įtrauktį ir sėkmę švietimo ir mokymo srityje.

Galiausiai neseniai priimta Tarybos rekomendacija dėl mokyklos sėkmės būdų⁹ siekiama skatinti geresnius visų mokinių mokymosi rezultatus, neatsižvelgiant į jų konkrečias aplinkybes (pvz., socialinę ir ekonominę padėtį) ir gerovę mokykloje. Atsižvelgiant į tai, joje atkreipiamas dėmesys į konkrečius migrantų kilmės studentų poreikius, visų pirma siekiant remti kalbų mokymąsi.

ATASKAITOS TURINYS

Šiame penktajame *pagrindinių duomenų apie kalbų mokymą Europos mokyklose leidime*, kuris, žinoma, grindžiamas ankstesniu leidimu, pateikiami patikimi duomenys daugeliu klausimų, susijusių su kalbų mokymu Europos mokyklose. Šiame leidinyje daugiausia dėmesio skiriama užsienio kalboms, tačiau atsižvelgiama į kitas kalbas (regionines ar mažumų kalbas, klasikines kalbas ir kt.). Tyrime daugiausia dėmesio skiriama politinei sistemai, kurioje vyksta faktinis užsienio kalbų mokymas. Tačiau statistiniai duomenys, jei jų yra, padės susidaryti labiau pagrįstą vaizdą.

Šioje ataskaitoje yra 51 rodiklis. Kiekvienoje iš jų yra grafika, aiškinamasis tekstas ir antraštė, kurioje apibendrinamos pagrindinės išvados. Rodikliai suskirstyti į penkis skyrius:

A skyrius prasideda visų oficialiųjų kalbų pristatymu Europoje ir tęsia kalbų įvairovę šiandienos klasėse.

B skyriuje aptariamas užsienio kalbų teikimas mokymo programoje. Pirmame skirsnyje daugiausia dėmesio skiriama teikiamų užsienio kalbų skaičiui, o antrajame – konkrečioms kalboms.

6 2019 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacija dėl visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi (OL C 189, 2019 6 5, p. 17).

7 Europos Sąjungos užsienio kalbų studentų kompetencijų tyrimas parodė, kad tik 42 proc. apklaustų penkiolikmečių pasiekė „nepriklausomų vartotojų“ (B1/B2 pagal Bendrą Europos kalbų mokėjimo orientacinę sistemą) lygį pirmąją užsienio kalbą ir 25 proc. šio lygio pasiekė antrąją užsienio kalbą. Be to, daug studentų (14 proc. pirmosios užsienio kalbos ir 20 proc. antrosios kalbos) nepasiekė „pagrindinių vartotojų“ lygio (t. y. iki A1 lygio pagal Bendrą Europos kalbų mokėjimo orientacinę sistemą) (Europos Komisija, 2012 m.).

8 Tarybos rezoliucija dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos, skirtos Europos švietimo erdvei ir vėlesniam laikotarpiui (2021–2030 m.), OL C 66, 2021 2 26.

9 2022 m. lapkričio 28 d. Tarybos rekomendacija dėl būdų sėkmingai mokyti, kuria pakeičiama 2011 m. birželio 28 d. Tarybos rekomendacija dėl mokyklos nebaigusiu asmenų skaičiaus mažinimo priemonių (OL C 469, 2022 12 9).

C skyriuje daugiausia dėmesio skiriama studentų dalyvavimo kalbų mokymesi rodikliams. Pirmajame skyriuje nagrinėjamas užsienio kalbų, kurias mokosi studentai, skaičius, priklausomai nuo išsilavinimo lygio ir kelio, o antrajame nagrinėjama, kokias užsienio kalbas mokiniai mokosi.

D skyrius skirtas (užsienio kalbos) mokytojams. Pirmajame skyriuje nagrinėjami įvairūs klausimai, susiję su mokytojų kvalifikacijomis, jų specializacijos laipsniu ir jų turimomis mokymo galimybėmis. Antrame skyriuje kalbama apie tarptautinį užsienio kalbų mokytojų judumą.

E skyrius prasideda užsienio kalbų mokymo laiko studijomis ir pirmųjų dviejų užsienio kalbų studentų laukiamais mokymosi rezultatais. Joje taip pat nagrinėjami kalbos testai ir paramos priemonės studentams migrantams, besimokantiems bendrojo ugdymo įstaigose.

Prie skyrių pridedamas žodynėlis, kuriame paaiškinami pagrindiniai vartojami terminai. Prieduose pateikiama papildoma informacija apie įvairius ataskaitos aspektus.

DUOMENŲ ŠALTINIAI IR METODIKA

Pagrindinis šios ataskaitos duomenų šaltinis yra tinklas „Eurydice“, teikiantis kokybinę informaciją apie (užsienio) kalbų mokymo mokyklose politiką ir priemones. Ši informacija buvo surinkta naudojant 2022 m. sausio ir vasario mėn. nacionalinių ekspertų ir (arba) tinklo atstovų užpildytą klausimyną. Pagrindinis informacijos šaltinis – aukščiausio lygio švietimo institucijų parengti reglamentai ir (arba) rekomendacijos, mokymo programos ir kiti rekomendaciniai dokumentai. Ataskaitiniai metai yra 2021–2022 mokslo metai. Taip pat naudotasi informacija iš bendro Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) 2020/2021 renkamų duomenų apie mokymo laiką (Europos Komisija/EACEA/Eurydice, 2021a).

Eurydice duomenis papildė Eurostato duomenys ir dviejų EBPO tarptautinių tyrimų duomenys: 2018 m. Tarptautinio studentų vertinimo programa (PISA) ir 2018 m. tarptautinis mokymo ir mokymosi tyrimas (TALIS). Eurostato 2019–2020 m. ataskaitinių metų statistiniai duomenys suteikia informacijos apie mokinių dalyvavimo mokantis kalbų mokyklose lygį. 2018 m. PISA studentų klausimynas buvo naudojamas apskaičiuoti mokinių, kurie namuose kalba kita kalba nei mokyklos kalba, dalį. 2018 m. TALIS mokytojų klausimynas buvo panaudotas siekiant suteikti įžvalgų apie tarptautinį (užsienio) kalbų mokytojų judumą ir jų galimybes mokyti daugiakalbėse mokyklose.

Šioje ataskaitoje daugiausia dėmesio skiriama pradiniam ir bendrajam viduriniam ugdymui. Tačiau kai kurie rodikliai susiję su ikimokykliniu ir profesiniu viduriniu ugdymu. Daugeliu atvejų įtraukiamos tik valstybinės mokyklos (išskyrus Belgiją, Airiją ir Nyderlandus, kuriose atsižvelgiama į nuo vyriausybės priklausančias privačias mokyklas).

Ataskaitą sudaro 39 švietimo ir mokymo sistemos 37 Eurydice tinklo¹⁰ valstybėse narėse (27 Europos Sąjungos valstybėse narėse ir Albanijoje, Bosnijoje ir Hercegovinoje, Šveicarijoje, Islandijoje, Lichtenšteine, Juodkalnijoje, Šiaurės Makedonijoje, Norvegijoje, Serbijoje ir Turkiye).

2021–2022 mokslo metais daugelio rodiklių ataskaitiniais metais konkrečios priemonės, įgyvendintos reaguojant į COVID-19 pandemiją, turėjo įtakos mokyklinio ugdymo organizavimui daugelyje Europos šalių. Šiame leidinyje nepranešama apie laikinas priemones, o tai yra „įprastas“ kontekstas, kuriame mokiniai mokosi (užsienio) kalbų.

¹⁰ Švietimo ir mokymo sistemų skaičius yra didesnis nei šalių. Taip yra todėl, kad Belgija yra laikoma trimis švietimo ir mokymo sistemomis (prancūzų bendruomenė, Belgijos flamandų bendruomenė ir Belgijos vokiškai kalbanti bendruomenė).

SANTRAUKA

Kalbų įvairovė yra Europos DNR dalis. Europos kalbų mozaika apima ne tik oficialiąsias šalių kalbas, bet ir regionines ar mažumų kalbas, kuriomis šimtmečiais kalbama Europos teritorijoje, jau nekalbant apie migrantų atvestas kalbas. Atsižvelgiant į tai, kalbų mokymasis yra būtinas daugeliui žmonių; be to, tai yra galimybė visiems, kurie veda prie naujų darbo ar studijų galimybių. Be to, kalbos, kaip kultūros dalis, padeda kurti asmenines ir kolektyvines tapatybes. Iš tiesų, kiekviena kalba siūlo konkrečią gyvenimo viziją. Todėl demokratinėse visuomenėse kalbų įvairovė vertinama ir vertinama.

Kalbų mokymasis atlieka esminį vaidmenį įgyvendinant Europos projektą, visų pirma kuriant Europos švietimo erdvę¹¹– tikrą bendrą erdvę kokybiškam švietimui ir mokymuisi visą gyvenimą visiems tarpvalstybiniu mastu. Atsižvelgiant į tai, daugiakalbystė pripažįstama kaip viena iš aštuonių bendrųjų gebėjimų, reikalingų asmeniniam pasitenkinimui, sveikam ir tvariam gyvenimo būdai, įsidarbinimo galimybėms, aktyviam pilietiškumui ir socialinei įtraukčiai, kaip¹²nustatyta Tarybos rekomendacijoje dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų.

2019 m. Tarybos rekomendacija dėl visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi siekiama gerinti bendrus studentų kalbos įgūdžius. Svarbus tikslas taip pat yra pagerinti kalbų mokymąsi mokyklose. Atsižvelgiant į šį tikslą, rekomendacijoje valstybės narės raginamos „padėti kiekvienam jaunuoliui, jei įmanoma, iki vidurinio ugdymo pabaigos įgyti ne tik mokyklinių kalbų, bet ir bent vienos kitos Europos kalbos žinių lygį, kad jis galėtų veiksmingai vartoti kalbą socialiniams, mokymosi ir profesiniams tikslais, taip pat skatinti gauti papildomą (trečiąją) kalbą tokiu lygiu, kad jis galėtų bendrauti su tam tikru kalbos lygiu“¹³.

2023 m. *pagrindinių duomenų apie kalbų mokymą Europos mokyklose* leidimas yra penktasis ataskaitos leidimas. Žinoma, jis remiasi keturiais ankstesniais leidimais. Kaip ir ankstesniais leidimais, šis naujas leidimas skirtas padėti stebėti politikos pokyčius (užsienio) kalbų mokymo Europos mokyklose srityje. Nors užsienio kalbos yra studijų pagrindas, taip pat atsižvelgiama į kitas kalbas (regionines ar mažumų kalbas, klasikines kalbas ir kt.).

Šioje ataskaitoje visų pirma pateikiami 51 rodikliai, apimantys įvairias temas, susijusias su (užsienio) kalbų politika Europos Sąjungos (ES) ir nacionaliniu lygmeniu, pavyzdžiui:

- (užsienio) kalbų mokymas mokymo programoje;
- Studentų mokamų kalbų skaičius ir mastas;
- Užsienio kalbų mokymui skirtas laikas;
- numatomas pirmosios ir antrosios užsienio kalbų mokėjimo lygis;
- Parama naujai imigrantams ir užsienio kalbų mokymui;
- Užsienio kalbų mokytojų profiliai ir kvalifikacija;
- tarptautinis užsienio kalbų mokytojų judumas.

Pagrindinis ataskaitos duomenų šaltinis yra tinklas „Eurydice“, teikiantis kokybinę informaciją apie (užsienio) kalbų mokymo mokyklose politiką ir¹⁴priemones. Eurydice duomenis papildo Eurostato duomenys ir dviejų

11 Daugiau informacijos apie Europos švietimo erdvę galima rasti Komisijos interneto svetainėje (<https://education.ec.europa.eu/about-eea>).

12 2018 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacija dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų (OL C 189, 2018 6 4).

13 2019 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacija dėl visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi (OL C 189, 2019 6 5, p. 17).

14 Ataskaitiniai metai yra 2021–2022 m., išskyrus mokymo laiko duomenis, kurių duomenys yra 2020–2021 m. Šie duomenys daugiausia susiję su bendrojo švietimu.

Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos tarptautinių apklausų duomenys: 2018 m. Tarptautinio studentų vertinimo programa ir 2018 m. tarptautinis mokymo ir mokymosi tyrimas¹⁵(angl).

Ataskaita apima 39 švietimo sistemas 37¹⁶Eurydice tinklo valstybėse narėse (27 ES valstybėse narėse ir Albanijoje, Bosnijoje ir Hercegovinoje, Šveicarijoje, Islandijoje, Lichtenšteine, Juodkalnijoje, Šiaurės Makedonijoje, Norvegijoje, Serbijoje ir Tūrikiye).

Palyginti su beveik prieš du dešimtmečius, studentai mokosi užsienio kalbos pradiname ugdyme daugumoje švietimo sistemų nuo jaunesnio amžiaus.

Daugumoje švietimo sistemų visi mokiniai turi pradėti mokytis užsienio kalbos nuo 6 iki 8 metų amžiaus. Šešios švietimo sistemos (Belgijos, Graikijos, Kipro, Liuksemburgo, Maltos ir Lenkijos vokiškai kalbančios bendruomenės) šį reikalavimą nustatė dar anksčiau (žr. B1 pav.). Per pastaruosius du dešimtmečius apie du trečdalius švietimo sistemų privalomojo užsienio kalbų mokymosi trukmė pratęsta nuo 1 iki 7 metų. Visais atvejais šis padidėjimas atsiranda dėl to, kad sumažėjo pradinis amžius, nuo kurio privaloma mokėti pirmąją užsienio kalbą (žr. B2 diagramą). Ši tendencija atspindi 2002 m. Barselonos Europos Vadovų Tarybos raginimą, kuriame ES šalys raginamos imtis veiksmų siekiant „pagerinti pagrindinius įgūdžius, visų pirma mokant bent dviejų labai ankstyvo amžiaus užsienio kalbų¹⁷“.

Pareiga mokytis bent vienos užsienio kalbos daugumoje švietimo sistemų nuo pirmųjų pradinio ugdymo metų (ar net priešmokyklinio ugdymo) paaiškina, kad 2020 m. labai daug pradinių mokyklų moksleivių ES lygmeniu išmoko bent vieną užsienio kalbą (88,1 proc.) (žr. C1a diagramą). Palyginti su 2013 m., tai yra 6,7 procentinio punkto padidėjimas (žr. C2 pav.). 2020 m. mažiau nei pusė visų pradinių mokyklų mokinių mokėsi bent vienos užsienio kalbos tik trijose švietimo sistemose (Belgijos ir Nyderlandų prancūzų ir flamandų bendruomenėse) (žr. C1 diagramą). Šiose švietimo sistemose užsienio kalbos, kaip privalomo dalyko, mokymasis pradedamas palyginti vėlai pradiname ugdyme (žr. B1 diagramą). Tai paaiškina, kodėl dalis, kuri daro poveikį studentams per visą pradinį išsilavinimą, yra palyginti maža.

Antrosios užsienio kalbos mokymasis paprastai prasideda pradinio arba vidurinio ugdymo pabaigoje.

2020 m. 59,2 proc. visų ES lygmens vidurinių mokyklų studentų mokėsi dviejų ar daugiau užsienio kalbų (žr. C3 diagramą). Studentai pradeda mokytis antrosios užsienio kalbos kaip privalomo dalyko daugumoje švietimo sistemų vėlyvaisiais pradinio ugdymo metais arba ankstyvaisiais vidurinio ugdymo metais (žr. B1 diagramą). Tačiau yra ir kitų modelių, kuriais galima iš dalies paaiškinti palyginti mažą bendrą studentų, kurie ES lygmeniu mokosi bent dvi užsienio kalbas, skaičių. Pavyzdžiui, aštuonios švietimo sistemos (Bulgarija, Vengrija, Austrija, Slovėnija, Slovakija, Lichtenšteinas, Norvegija ir Tūrikiye) reikalingos visiems bendrojo lavinimo moksleiviams tik tuo atveju, jei jie įgyja vidurinį išsilavinimą. Be to, septyniose švietimo sistemose (prancūzų bendruomenė Belgijoje, Vokietijoje, Airijoje, Ispanijoje, Kroatijoje, Švedijoje ir Albanijoje) nėra politikos, pagal kurią dviejų užsienio kalbų mokymasis taptų būtina sąlyga visiems studentams (žr. B1 diagramą).

Kai kuriose šalyse dviejų kalbų mokymasis yra daugiau reikavimas nei prievolė.

Vietoj to, kad dvi užsienio kalbos būtų privalomos visiems studentams, nacionalinės mokymo programos gali pasiūlyti kitų būdų, kaip užtikrinti, kad visi studentai turėtų galimybę mokytis dviejų ar daugiau užsienio kalbų. Pavyzdžiui, Ispanijoje, Kroatijoje ir Švedijoje dviejų užsienio kalbų mokymasis niekada nėra būtina sąlyga visiems studentams. Tačiau visi studentai turi teisę tai daryti per savo mokslo metus. Ši galimybė pirmiausia

15 Kalbant apie Eurostato statistinius duomenis, 2019–2020 m. yra ataskaitiniai metai, išskyrus laiko eilutes, kurių ataskaitiniai metai yra 2012/2013 ir 2019/2020. Eurostato statistiniai duomenys suteikia informacijos apie moksleivių dalyvavimo kalbų mokymosi programose lygį. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos tyrimų kontekstiniai klausimynai buvo naudojami studentų, kurie namuose kalba kita nei mokyklos kalba (tarptautinė studentų vertinimo programa), ir (užsienio) kalbų mokytojų klausimams, tarptautiniam judumui ir galimybėms mokytis daugiakalbėse mokyklose (Teaching and Learning International Survey).

16 Švietimo ir mokymo sistemų skaičius yra didesnis nei šalių. Belgija turi tris švietimo ir mokymo sistemas (Belgijos prancūzų bendruomenė, Belgijos flamandų bendruomenė ir Belgijos vokiškai kalbanti bendruomenė).

17 Pirmininkaujančios valstybės narės išvados – 2002 m. kovo 15–16 d. Barselonos Europos Vadovų Taryba, C/02/930, p. 19.

siūloma vidurinio ugdymo pradžioje (Ispanija) arba pradinio ugdymo pabaigoje (Kroatijoje ir Švedijoje) (žr. B4 diagramą).

2013–2020 m. bent dvi užsienio kalbas vidurinėje mokykloje studijuojančių studentų dalis ES lygmeniu nedaug pakito.

ES lygmeniu 2013–2020 m. bent dvi užsienio kalbas į vidurinį išsilavinimą mokančių studentų dalis padidėjo tik 0,8 procentinio punkto. Daugumoje šalių skirtumas buvo mažesnis nei 10 procentinių punktų. Iš šių šalių (t. y. mažiau nei 10 procentinių punktų skirtumas) šiek tiek daugiau nei pusėje jų 2020 m. buvo mažiau nei 90 proc., o tai rodo, kad galima pagerinti dviejų ar daugiau užsienio kalbų besimokančių studentų dalyvavimo lygį (žr. C4 pav.).

Trijose švietimo sistemose, t. y. Belgijos Flandrijos bendruomenėje, Čekijoje ir Prancūzijoje, procentinė dalis padidėjo bent 15 procentinių punktų. Kitose dviejose šalyse (Slovėnijoje ir Slovakijoje) tendencija buvo priešinga: vidurinių mokyklų mokinių, mokančių dvi ar daugiau užsienio kalbų, dalis sumažėjo daugiau kaip 25 procentiniais punktais¹⁸. Galima nustatyti įvairias šių pokyčių priežastis. Pavyzdžiui, Slovakijoje nuosmukis gali būti susijęs su poreikiu kiekvienam mokiniui mokytis dviejų užsienio kalbų vidurinio ugdymo metu (žr. B3 diagramą).

Profesinio rengimo ir mokymo studentai neturi tokių pačių galimybių mokytis dviejų užsienio kalbų kaip jų kolegų bendrojo lavinimo srityje.

2020 m. vidurinį išsilavinimą ir mokymą baigusiu PRM studentų, kurie mokėsi dviejų ar daugiau kalbų, dalis ES lygmeniu 2020 m. sudarė 35,1 proc. Tai beveik 25 procentiniais punktais mažiau nei jų kolegų bendrojo lavinimo srityje (60,0 %). Bendrojo vidurinio ugdymo srityje ne mažiau kaip 90 proc. moksleivių mokėsi dviejų ar daugiau užsienio kalbų 13-oje švietimo sistemų, o profesinio vidurinio ugdymo srityje ši procentinė dalis buvo pasiekta tik Rumunijoje. Be to, yra tik viena šalis, kurioje daugiau kaip 30,0 proc. bendrojo vidurinio ugdymo moksleivių (Portugalija) nemoka užsienio kalbų (Portugalija), palyginti su šešiais vidurinėse mokyklose (Danijoje, Vokietijoje, Estijoje, Ispanijoje, Lietuvoje ir Islandijoje) (žr. C5 diagramą). Palyginti su 2013 m., PRM studentų, kurie mokėsi dviejų ar daugiau kalbų, procentinė dalis daugumoje šalių išliko palyginti stabili (žr. C6 pav.).

Šie statistiniai duomenys atspindi kalbų pasiūlos skirtumus, nustatytus bendrojo lavinimo studentų ir profesinio rengimo ir mokymo studentų oficialiose mokymo programose. Iš tiesų, 19 švietimo sistemų studentai vidurinės mokyklos pabaigoje bus išmokę dvi kalbas kaip privalomus dalykus kelerius metus nei jų kolegų bendrojo lavinimo srityje (žr. B6 diagramą).

Anglų kaip užsienio kalba yra unikali

Beveik visose Europos šalyse anglų kalba yra užsienio kalba, kurią studentai daugiausia mokosi pradinių ir vidurinių mokyklų metu (žr. C8 diagramą). 2020 m. beveik visose Europos šalyse daugiau kaip 90 proc. studentų mokėsi anglų kalbos bent vieno lygio išsilavinimą (t. y. pradinį, apatinį ar vidurinį). 11 šalių daugiau kaip 90 proc. studentų mokėsi anglų kalbos visuose švietimo lygmenyse (žr. C9 diagramą).

Didelė anglų kalbos mokymosi studentų dalis rodo, kad anglų kalba yra privaloma užsienio kalba 21 švietimo sistemoje pradiniam ir (arba) viduriniame lygyje (žr. B7 diagramą). Į mokymo programas visose mokyklose turi būti įtraukta dar daugiau švietimo sistemų (žr. B8a diagramą).

2013–2020 m. mokinių, besimokančių anglų kalbos pradiniam ugdyme, skaičius gerokai padidėjo.

2020 m. ES lygmeniu anglų kalbą mokančių moksleivių dalis buvo 98,3 proc. vidurinio ugdymo įstaigose ir 95,7 proc. bendrojo vidurinio ugdymo įstaigose. 2013 m. daugumoje švietimo sistemų 90 proc. ar daugiau vidurinių ir vidurinių mokyklų mokinių taip pat mokėsi anglų kalbos. Tai reiškia, kad anglų kalbos mokymosi lygis šiuose dviejuose švietimo lygmenyse yra stabilus ir aukštas (žr. C12b ir C12c diagramas).

¹⁸ Lenkijoje taip pat gerokai sumažėjo vidurinių mokyklų mokinių, kurie mokosi dviejų ar daugiau užsienio kalbų, dalis. Šis sumažėjimas atsirado dėl to, kad buvo pertvarkytos mokyklinio ugdymo klasės: šiuo metu vidurinį išsilavinimą sudaro keturios klasės, iš kurių dvi neapima privalomojo antrosios užsienio kalbos mokymo. Tačiau privalomojo antrosios užsienio kalbos mokymo pradinis etapas ir metų skaičius lieka nepakitę (žr. C4 diagramą).

Pradiniame ugdyme vaizdas šiek tiek skiriasi: tik maždaug trečdalyje švietimo sistemų 2013 ir 2020 m. bent 90 proc. visų mokinių mokėsi anglų kalbos. Nuo šių dviejų ataskaitinių metų anglų kalbos mokymasis aštuoniose švietimo sistemose (Danijoje, Graikijoje, Latvijoje, Portugalijoje, Rumunijoje, Slovėnijoje, Suomijoje ir Švedijoje) padidėjo bent 10 procentinių punktų (žr. C12a pav.). Šį padidėjimą galima paaiškinti dviem pirmiau minėtais faktais: studentai pradeda mokytis užsienio kalbos ankstyvame amžiuje, o anglų kalba yra labiausiai išmokta užsienio kalba beveik visose šalyse.

2020 m. populiariausias antrosios užsienio kalbos pasirinkimas ES lygmeniu buvo prancūzų ir vokiečių kalbos.

Prancūzų ir (arba) vokiečių kalbos mokymo programose turi būti nurodytos maždaug ketvirtadalyje švietimo sistemų (žr. B8a diagramą). Be to, kai kuriose švietimo sistemose prancūzų ir (arba) vokiečių kalbos yra privalomos (žr. B7 diagramą). Tai ypač pasakytina apie daugiakalbes šalis, kurios yra nacionalinės kalbos, pvz., Belgiją, Liuksemburgą ir Šveicariją (žr. A1 pav.). Oficialiuose dokumentuose taip pat dažnai kalbama apie prancūzų ir (arba) vokiečių kalbas, kurias mokyklos gali įtraukti į mokymosi galimybes (žr. B8b diagramą).

2020 m. prancūzų kalba buvo antra labiausiai paplitusi ES lygmens pradinio ir vidurinio ugdymo užsienio kalba. Tai buvo išmokta iš 5,5 % ir 30,6 % studentų šiuose dviejuose lygmenyse. Vokiečių kalba buvo antra pagal populiarumą vidurinio ugdymo srityje ES užsienio kalba – 20,0 proc. studentų (žr. C10 pav.).

Palyginti su 2013 m., prancūzų arba vokiečių kalbos besimokančių studentų dalis daugumoje šalių išliko stabili (žr. C13 ir C14 diagramas).

2020 m. ispanų kalba buvo antra labiausiai paplitusi užsienio kalba penkiose šalyse.

Daugumoje Europos šalių švietimo institucijos skiria mažiau dėmesio ispanų kalbai nei anglų, prancūzų ar vokiečių kalbomis. Nė viena Europos šalis ispanų kalbą apibrėžia kaip privalomą užsienio kalbą visiems moksleiviams bent vienus mokslo metus (žr. B7 diagramą), o tik dviejose šalyse (Švedijoje ir Norvegijoje) reikalaujama, kad visos konkretaus švietimo lygmens mokyklos suteiktų studentams galimybę mokytis ispanų kalbos (žr. B8a diagramą).

2020 m. ES lygmeniu 17,7 proc. vidurinių mokyklų mokinių ir 18,0 proc. vidurinių mokyklų mokinių buvo mokomi ispanų kalbos. Tai antra labiausiai paplitusi užsienio kalba (kurioje dalyvavo bent 10 proc. mokinių) Airijoje, vidurinio ugdymo įstaigose Vokietijoje ir Prancūzijoje, Švedijoje ir Norvegijoje vidurinio ir vidurinio ugdymo įstaigose (žr. C10 diagramą).

Kaip ir stebimos prancūzų ir vokiečių kalbos mokymosi tendencijos, ispanų kalbos besimokančių studentų dalis daugumoje šalių išliko stabili, palyginti su 2013 m. (žr. C15 diagramą).

2020 m. Europoje buvo daug mažiau išmoktos užsienio kalbos, išskyrus anglų, prancūzų, vokiečių ir ispanų kalbas.

2020 m. ne anglų, prancūzų, vokiečių ir ispanų kalbos dažnai mokėsi tik keliose šalyse, daugiausia dėl istorinių priežasčių arba dėl geografinio artumo (žr. C11 diagramą). Italų (Kroatijoje, Maltoje, Austrijoje ir Slovėnijoje), rusų (Bulgarijoje, Estijoje, Latvijoje, Lietuvoje, Lenkijoje ir Slovakijoje), danų (Islandijoje), olandų (Belgijos prancūzų bendruomenėje), estų (Estijoje) ir švedų (Suomijoje) buvo vienintelės kitos užsienio kalbos, išmoktos iš ne mažiau kaip 10 % pradinių ar bendrųjų vidurinių mokyklų mokinių Europos šalyje (žr. C11 diagramą).

Tačiau kai kuriose šalyse mokymo programa nustato kitas kalbas, kurias gali pasiūlyti mokyklos, pavyzdžiui, kinų, arabų, turkų, japonų ir portugalų. Nurodytų užsienio kalbų intervalas yra aukščiausias bendrojo vidurinio ugdymo srityje (žr. B8b pav.). Be to, šiame švietimo lygyje rengiami nacionaliniai mažiau patyrusių kalbų egzaminai, dėl kurių keliose Europos šalyse išduodamas pažymėjimas. Tai taikoma, pavyzdžiui, kinų kalbai, kurios nacionalinis egzaminas, po kurio išduodamas pažymėjimas, yra prieinamas maždaug ketvirtadalyje šalių. Prancūzija, Norvegija ir Vokietija yra trys šalys, kuriose yra daugiausia užsienio kalbų, kurių nacionalinis egzaminas vykdomas: 60, 45 ir 24 (žr. E7 paveikslą).

Pradiniame ugdyme užsienio kalbų dėstymo laikas daugumoje šalių sudaro nedidelę viso mokymo laiko dalį.

Pradiniame ugdyme užsienio kalbų, kaip privalomų dalykų, mokymo laikas daugumoje švietimo sistemų sudaro nuo 5 % iki 10 % viso visos privalomos mokymo programos mokymo laiko. Ši procentinė dalis yra

nuo 10 % iki 19 % privalomųjų vidurinių klasių, kuriose mokiniai mokosi vienos ar kartais dviejų užsienio kalbų (žr. E4 diagramą).

Pradinio ugdymo srityje užsienio kalbų, kaip privalomų dalykų, pamokų skaičius daugumoje švietimo sistemų svyruoja nuo 30 iki 69 valandų per nominalius metus (žr. E1a diagramą). Palyginti mažą valandų skaičių kai kuriose švietimo sistemose galima iš dalies paaiškinti tuo, kad užsienio kalbų mokymas nėra privalomas visais pagrindiniais lygmenimis.

Privalomojo vidurinio ugdymo atveju pamokų skaičius per fiktyvius metus svyruoja nuo maždaug 75 valandų (Kroatijoje, Albanijoje ir Norvegijoje) iki maždaug 185 valandų (Bulgarijoje, Danijoje, Prancūzijoje ir Lichtenšteine)(žr. E1b diagramą). Su 373 valandas, Liuksemburgas (enseignement secondaire classique) yra išskirtinis atvejis: Prancūzų ir vokiečių kalbos – dvi iš trijų nacionalinių kalbų, kurias mokiniai išmoko anksti (žr. B1 pav.), mokymo programoje laikomos užsienio kalbomis.

2014–2021 m. tik nedaugelis šalių patyrė didelių užsienio kalbų mokymo laiko pokyčių.

2014–2021 m. užsienio kalbų, kaip privalomų dalykų, mokymo laikas daugumoje švietimo sistemų išliko palyginti stabilus. Pradiniame ugdyme švietimo sistemos, kurių dvejų ataskaitinių metų skirtumai skiriasi, daugeliu atvejų padidino užsienio kalbų dėstymo laiką. Didžiausias padidėjimas (daugiau kaip 50 %) užfiksuotas Danijoje ir Suomijoje (žr. E5 pav.).

Kalbant apie privalomus bendrojo vidurinio ugdymo lygius, šalių, kuriose pastebimas dėstomų valandų skaičiaus pokytis, skaičius yra labai panašus į šalių, kuriose pokyčių nėra arba jie beveik nesikeičia, skaičių. Nėra aiškios tendencijos tarp šalių, kuriose yra skirtumas. Be to, skirtumai yra mažesni nei pradinio ugdymo. Danija yra vienintelė šalis, kurios augimas ypač didelis (100 %) (žr. E5 pav.). Šioje šalyje antrosios užsienio kalbos mokymasis tapo privalomas visiems studentams, kol ji nebuvo neprivaloma (žr. B3 diagramą).

Tikimasi, kad mokiniai pirmąją užsienio kalbą pasieks iki Bendros Europos kalbų mokėjimo orientacinės sistemos bendrojo vidurinio lygio pabaigos.

Beveik visos šalys naudoja Europos Tarybos sukurtą Bendrą Europos kalbų mokėjimo orientacinę sistemą, kad nustatytų tarptautiniu mastu palyginamus užsienio kalbų lygius. Kalbant apie pirmąją užsienio kalbą, dauguma šalių reikalauja, kad bendrojo vidurinio ugdymo pabaigoje studentai pasiektų A2 ir B2 lygius. Graikijos ir Islandijos mokymo programose C1 lygis nustatytas kaip aukščiausias bendrojo vidurinio ugdymo baigimo lygis. Daugumoje šalių antrosios užsienio kalbos A2 lygis yra vidurinio ugdymo pabaigoje, o B1 lygis – bendrojo vidurinio ugdymo pabaigoje. Tik Italija ir Islandija nustatė minimalų reikalavimą bendrojo lavinimo moksleiviams, baigusiems mokyklą, aukštesniame nei B1 (B2 ir C1) lygyje (žr. E6 diagramą).

Lyginant pirmosios ir antrosios užsienio kalbų baigimo lygį, paprastai tikimasi, kad pirmosios užsienio kalbos pasiekimas bus didesnis nei antrosios. Tikimasi, kad tik mažumoje šalių pirmosios ir antrosios kalbos yra identiškos tuo pačiu atskaitos tašku. Šis skirtumas tarp pirmosios ir antrosios užsienio kalbų nestebina, nes antroji užsienio kalba keletą metų mokosi visose švietimo sistemose (žr. B2 ir B3 diagramas). Antrosios užsienio kalbos mokymo laikas taip pat yra trumpesnis (žr. E2 paveikslą).

Daugelyje šalių į mokymo programą taip pat įtrauktos regioninės arba mažumų kalbos ir klasikinės kalbos.

Daugumoje Europos šalių teisės aktuose oficialiai pripažįstama bent viena regioninė arba mažumų kalba (žr. A1 diagramą). Šis oficialus pripažinimas dažnai reikalauja skatinti šių kalbų vartojimą įvairiose visuomenės gyvenimo srityse, įskaitant švietimą. Tačiau kai kurios šalys, pavyzdžiui, Prancūzija, nepripažįsta regioninių ir mažumų kalbų kaip oficialių kalbų, tačiau pateikia šias kalbas savo bendruose švietimo rekomendaciniuose dokumentuose (žr. B9 diagramą). Beveik pusėje šalių integruoto turinio ir kalbų mokymosi (CLIL) programos apima regionines arba mažumų kalbas kartu su valstybinėmis kalbomis (žr. B12 diagramą).

Remiantis mokymo programos turiniu, klasikinio graikų ir (arba) lotynų kalbos mokymas daugiausia vyksta bendrojo vidurinio ugdymo įstaigose. Šios kalbos retai būna privalomos. Klasikinė graikų kalba yra privaloma tik visiems moksleiviams Graikijoje ir Kipre vidurinėje mokykloje. Lotynų kalba yra privalomas dalykas visiems studentams Rumunijoje (vidurinis lygis) ir Kroatijoje, Bosnijoje ir Hercegovinoje, Juodkalnijoje ir Serbijoje (bendrojo vidurinio išsilavinimo). Kai kuriose papildomose švietimo sistemose klasikinės graikų ir (arba) lotynų kalbos yra privalomos tik tam tikrais švietimo būdais besiverčiantiems studentams (žr. B10 diagramą).

ES lygmeniu maždaug vienas iš septynių penkiolikmečių lanko kalbų heterogeninę mokyklą.

Kalbų nevienalytės mokyklos, šiame pranešime apibrėžiamos kaip mokyklos, kuriose daugiau kaip 25 proc. mokinių namuose kalba kita nei mokyklos kalba, yra labai paplitusios daugelyje Europos šalių. 2018 m. 13,3 proc. penkiolikmečių moksleivių lankė skirtingų kalbų mokyklas ES lygmeniu (žr. A4 diagramą). Tai iš dalies galima paaiškinti nacionalinės kalbos kontekstu: kai kuriose šalyse yra kelios nacionalinės kalbos ir (arba) regioninės, žemesnės arba neteritorinės kalbos (žr. A1 diagramą). Ši išvada taip pat glaudžiai susijusi su migrantų kilmės mokinių, kurie savo šalyje nemoka mokyklinio ugdymo kalbos, dalimi (žr. A3 diagramą).

2018 m. tik mažuma ES lygmens mokytojų nurodė, kad jie mokėsi daugiakalbėse klasėse per pradinį mokymą (24,5 proc.) arba profesinį tobulėjimą (20,1 proc.). Kipre buvo didžiausia mokytojų, parengtų pirminio mokytojų rengimo metu (48,0 proc.) ir profesinio tobulėjimo (37,7 proc.), dalis tokių klasių dėstyti (žr. D3 diagramą).

Gimtosios kalbos mokymą remia arba finansiškai remia mažuma šalių

Daugelis aukščiausio lygio švietimo institucijų Europoje imasi priemonių, kad paremtų naujai atvykstančių migrantų kalbų mokymąsi pradinio ir vidurinio ugdymo įstaigose. Populiariausia priemonė yra papildomos klasės mokyklos kalba; jie remiami arba finansiškai remiami beveik visose švietimo sistemose (žr. E9 diagramą). Mokyklos kalbos diagnostinius tyrimus priešmokyklinio ugdymo pabaigoje arba pradinio ugdymo pradžioje rekomenduoja arba nustato aukščiausios švietimo institucijos šiek tiek mažiau nei pusėje švietimo sistemų. Nedidelė dauguma šių rekomendacijų ar reikalavimų yra susiję su visais mokyklos gyventojais, o ne tik su konkrečiomis mokinių grupėmis (naujai atvykusiais mokiniais migrantais, tais, kurie kalba kita kalba nei mokyklos kalba namuose ir t. t.) (žr. E8 diagramą).

Naujų imigrantų mokinių mokymo gimtąja kalba skatinimas ar finansinė parama yra daug rečiau nei papildomos mokyklos kalbos pamokos, nes tai yra šiek tiek daugiau nei trečdalis šalių (žr. E9 diagramą). Keliose šalyse (Estijoje, Lietuvoje, Austrijoje, Slovėnijoje, Švedijoje ir Norvegijoje) migrantų kilmės studentai turi teisę mokytis gimtąja kalba (žr. B11 diagramą).

Dėl kompetentingų užsienio kalbų mokytojų pradinio ugdymo ir integruoto mokymosi turiniu ir kalbomis poreikio visoje Europoje buvo imtasi įvairių politinių priemonių.

Per pastaruosius du dešimtmečius pradiniam ugdyme įsitvirtino užsienio kalbų mokymas (žr. B2 diagramą). Todėl daugelyje šalių iškilo klausimas dėl pradinių mokytojų kompetencijos užsienio kalbų mokymo srityje. Šis klausimas visų pirma susijęs su užsienio kalbų mokymo įstaigų specializacijos laipsniu, nes paprastai bendrojo lavinimo mokytojai (t. y. tie, kurie moko visus ar daugumą dalykų) rengia šio lygmens mokymo programas.

Visoje Europoje yra trys metodai, pagal kuriuos mokytojai skiriami užsienio kalbų mokymui pradinio ugdymo metu; kiekvieną iš jų galima rasti maždaug trečdalyje šalių. Pirma, užsienio kalbų mokymo kompetencija suteikiama tik specializuotiems mokytojams (t. y. tiems, kurie specializuojasi mokydami ribotą skaičių dalykų). Antra, ši atsakomybė tenka generalistinių mokytojų rankose. Galiausiai tiek bendrojo lavinimo, tiek specializuoti mokytojai gali mokyti užsienio kalbą (žr. D1 diagramą).

Maždaug dviejuose trečdaliuose šalių, siūlančių UKDIM programas, kuriose bent kai kurie dalykai dėstomi užsienio kalba, tokio tipo programas siūlantys mokytojai turi turėti konkrečią (papildomą) kvalifikaciją. Dažniausiai šie mokytojai turi įrodyti, kad pakankamai moka kalbą, kuria siūloma UKDIM programa. Minimalus reikalaujamas užsienio kalbų mokėjimas paprastai atitinka Bendros Europos kalbų mokėjimo orientacinės sistemos B2 arba C1 lygį (žr. D2 diagramą).

2013–2018 m. užsienio kalbų mokytojų, kurie buvo užsienyje profesiniais tikslais, dalis ES lygmeniu padidėjo 14,6 procentinio punkto.

Mokymasis ar mokymas užsienyje yra praturtinanti bet kurio mokytojo ar būsimo mokytojo patirtis. Tai juo labiau pasakytina apie užsienio kalbų mokytojus, nes buvimas užsienyje prisideda prie jų kalbos įgūdžių ugdymo ir žinių bei šalių, kurioje jie mokoma kalba, kultūros supratimo.

2018 m. apie 70 proc. užsienio kalbų mokytojų, kurie dėstė vidurinį išsilavinimą ES lygmeniu, bent kartą lankėsi užsienyje pirminio mokymo ar tarnybos metu. Didžiausia mobilių užsienio kalbų mokytojų dalis buvo Ispanijoje, Nyderlanduose ir Islandijoje, iš jų daugiau kaip 80 proc. pranešė apie tarptautinį judumą (žr. D6 diagramą).

Palyginti su 2013 m., ši dalis padidėjo visose šalyse. ES lygmeniu jis padidėjo 14,6 procentinio punkto. Didžiausias padidėjimas užfiksuotas Nyderlanduose (26 procentiniais punktais) (žr. D6 pav.).

Europos Sąjungos lygmeniu daugiau nei vieno iš keturių judžių užsienio kalbų mokytojų tarptautinis judumas buvo remiamas pagal Europos Sąjungos programą.

ES programos atlieka svarbų vaidmenį tarptautiniam užsienio kalbų mokytojų judumui. 2018 m. daugumoje švietimo sistemų judžių užsienio kalbų mokytojų, kurie lankė vidurinį išsilavinimą ir kurie išvyko į užsienį pagal ES profesinio mokymo programą, dalis buvo gerokai didesnė nei asmenų, kurie išvyko į užsienį pagal nacionalinę ar regioninę programą, procentinė dalis. ES lygmeniu šios procentinės dalys buvo atitinkamai 27,4 % ir 15,7 % (žr. D8 pav.).

Priešingai šiai tendencijai, Flandrijos bendruomenėje Belgijoje, Prancūzijoje, Kroatijoje, Kipre ir Vengrijoje ES programų ir nacionalinių ar regioninių programų indėlis į tarptautinį užsienio kalbų mokytojų judumą vidurinėje mokykloje buvo panašus (žr. D8 pav.).

ES lygmeniu trečdalis judžių užsienio kalbų mokytojų yra profesinė priežastis vyksti į užsienį.

2018 m. ES lygmeniu pagrindinės profesinės buvimo užsienyje priežastys (apie kurias pranešė daugiau kaip pusė judžių užsienio kalbų mokytojų žemesniojo vidurinio ugdymo įstaigose) buvo „kalbos mokymasis“, „tyrimas kaip mokytojų rengimo dalis“ ir „lydimi kviestiniai studentai“. Kitos rečiau pasitaikančios profesinės buvimo užsienyje priežastys (maždaug 40 % ar mažiau užsienio kalbų mokytojų vidurinėje mokykloje) buvo „ryšiai su užsienio mokyklomis“, „mokymasis“ ir „mokymasis kitų dalykų“ (žr. D9 diagramą).

2018 m. dauguma judžių užsienio kalbų mokytojų užsiregistravo užsienyje trumpiau nei 3 mėnesiams beveik visose šalyse (t. y. trumpalaikiai). Ispanija, Prancūzija ir Italija yra šio modelio išimtys, nes dauguma judžių užsienio kalbų mokytojų pareiškė, kad jie ilgiau lieka užsienyje (žr. D10 diagramą).

ASKYRIUS: KONTEKSTAS

Europai būdinga turtinga kalbinė mozaika, kiekviena iš jų įkūnija tam tikrą kultūros istoriją. Kalbos gali būti vartojamos įvairiose šalyse arba jos turi regioninę bazę šalyse. Taip pat įprasta, kad šalys prie savo sienų dalijasi kalbomis su kaimynais, atspindinčiais jų bendrą istoriją.

Europos daugiakalbystės problema gali būti sprendžiama įvairiais aspektais, įskaitant oficialų Europos ar nacionalinių valdžios institucijų kalbų pripažinimą. Todėl šiame skyriuje aprašomos visos oficialiosios 37 Europos šalių, dalyvaujančių šioje ataskaitoje, kalbos (žr. A1 diagramą). Ši informacija grindžiama tinklo „Eurydice“ pateiktais duomenimis.

Siekiant atkreipti dėmesį į platesnę kalbų įvairovę Europoje, skyriuje taip pat aptariama visų Europos šalių moksleivių, kurie nekalba mokyklos kalba namuose (žr. A2 ir A3 diagramas), procentinė dalis ir kalbų nevienalytiškumo laipsnis visose Europos mokyklose (žr. A4 diagramą). Šie rodikliai grindžiami 2018 m. Tarptautinės studentų vertinimo programos (PISA) duomenimis¹⁹. Jose pateikiami visų šioje ataskaitoje dalyvaujančių šalių, išskyrus Lichtenšteiną, kurie nedalyvavo 2018 m. PISA tyrime, duomenys.

BE NACIONALINĖS KALBOS (ARBA KALBŲ), DAUGUMA EUROPOS ŠALIŲ OFICIALIAI PRIPAŽĪSTA KITAS KALBAS.

Europos Sąjunga (ES) turi 24 oficialiąsias kalbas, kurios visos yra nacionalinės kalbos bent vienoje iš jos valstybių²⁰ narių. Reglamentai ir kiti visuotiniai taikomi dokumentai rengiami 24 oficialiosiomis kalbomis. Oficialiųjų ES kalbų yra mažiau nei valstybių narių, nes kai kuriose jų vartojamos bendros kalbos: Vokiečių, graikų, anglų, prancūzų, olandų ir švedų kalbos yra oficialios daugiau nei vienoje šalyje. Be 24 oficialiųjų ES kalbų, dvi kitos ES valstybių narių kalbos yra valstybinės kalbos (turkų kalba yra viena iš dviejų nacionalinių kalbų Kipre, o Liuksemburgas – viena iš trijų nacionalinių kalbų Liuksemburge). ES valstybėse narėse iš viso yra 26 nacionalinės kalbos.

Daugumoje Europos šalių (ES valstybėse narėse ir ES nepriklausančiose²¹ šalyse) nacionaline kalba pripažįstama tik viena kalba (A1 pav.). Airija, Kipras, Malta ir Suomija turi po dvi valstybines kalbas. Belgijoje, Liuksemburge ir Bosnijoje ir Hercegovinoje yra trys nacionalinės kalbos. Tačiau Belgijoje nacionalinės kalbos vartojamos demarkacinėmis kalbomis ir nėra pripažįstamos kaip administracinės kalbos visoje šalies teritorijoje (tik Briuselio sostinės regionas yra dvikalbis, olandų ir prancūzų kalbomis). Be to, nors Šveicarija turi keturias oficialias nacionalines kalbas, dauguma jos kantonų yra vienakalbiai. Vokiečių kalba yra vienintelė oficiali kalba 17 Šveicarijos kantonų, 4 kantonai kalba prancūziškai ir 1 kantonas yra italų. Be to, 3 kantonai yra dvikalbiai (vokiečių ir prancūzų), o 1 – trikalbiai (vokiečių, italų ir romanų).

Daugiau nei pusė šioje ataskaitoje minimų šalių savo teritorijoje oficialiai pripažįsta regionines ar mažumų kalbas teisiniais ar administraciniais tikslais. Šių kalbų (ir jų skaičiaus) buvimas priklauso nuo įvairių veiksnių, tokių kaip kiekvienos šalies kultūrinė ir politinė istorija, jos geografinė padėtis, dydis ir (arba) valstybinių kalbų skaičius. Oficialiai pripažintos regioninės arba mažumų kalbos statusas paprastai suteikiamas kalbomis tam tikroje geografinėje vietovėje, dažnai regione, kuriame jos plačiai vartojamos. Paprastai tam tikra gyventojų dalis turi kalbėti mažumos kalba, kad kalbą būtų galima priskirti valstybinei kalbai. Pavyzdžiui, Slovakijoje ir Serbijoje mažumų kalba yra oficialiai pripažinta ir gali būti vartojama teisiniais ir administraciniais tikslais bet kuriame vietos administraciniame vienetė, kuriame mažumos gyventojai sudaro ne mažiau kaip 15 % visų gyventojų. Lenkijoje, Rumunijoje ir Šiaurės Makedonijoje nustatyta 20 % riba. Vengrijoje, jei mažumos gyventojų skaičius viršija 10 %, savivaldos institucija gali reikalauti, kad mažumų kalba būtų vartojama kartu su nacionaline kalba vietos valdžios dekretuose, oficialiose formose ir viešų skelbimų lentose bei vietos žiniasklaidoje. Jei mažumos gyventojų skaičius viršija 20 % visų gyventojų, paprašius gali būti suteikiamos papildomos teisės. Pavyzdžiui, vietos pareigūnai, kurie kalba mažumos kalba, gali būti įdarbinti.

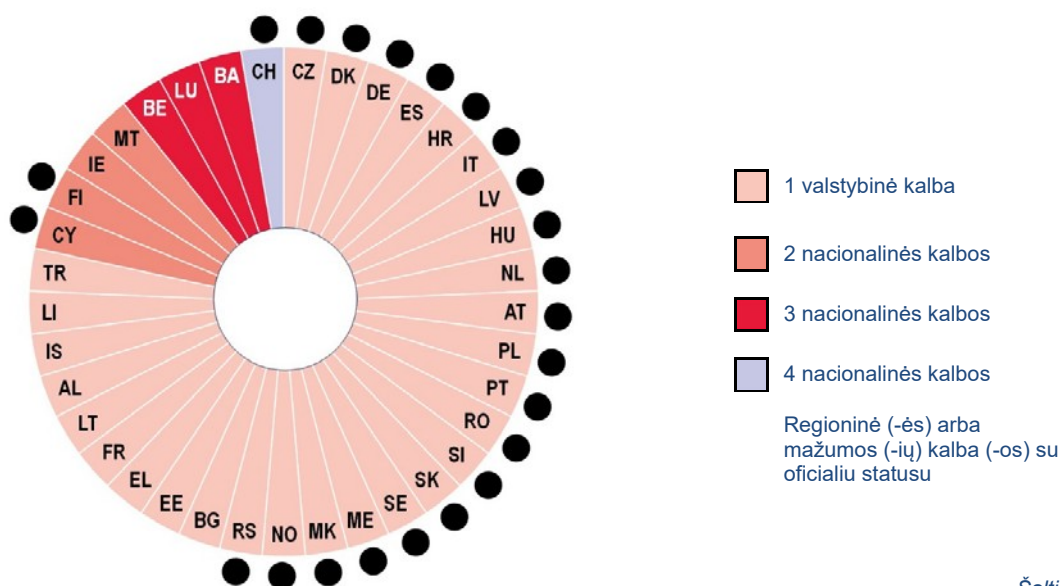
19 Išsamią informaciją apie PISA tyrimą galima rasti skirsnyje „Statistinės duomenų bazės ir terminologija“.

20 Anglų, bulgarų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, kroatų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, olandų, portugalų, prancūzų, rumunų, slovakių, slovėnų, suomių, švedų, vengrų ir vokiečių kalbomis.

21 Šioje ataskaitoje pateikiamos ne tik ES šalių ataskaitos. Išsamią informaciją apie šalių ataskaitas galima rasti ataskaitos įžangoje.

Oficialiai pripažintų regioninių ar mažumų kalbų skaičius įvairiose šalyse skiriasi. Latvijoje, Nyderlanduose ir Portugalijoje yra tik viena valstybinė kalba. Priešingai, Italijoje, Vengrijoje, Lenkijoje, Rumunijoje ir Serbijoje yra daugiau kaip 10 oficialių regioninių ar mažumų kalbų. Kai kurios regioninės ar mažumų kalbos oficialiai pripažįstamos keliose šalyse. Kai kurios slavų kalbos (čekų, kroatų, lenkų, slovākų ir ukrainiečių), taip pat vokiečių ir vengrų kalbos pripažįstamos regioninėmis arba mažumų kalbomis daugiau kaip trijose ES šalyse.

Kita kalbos įvaizdžio Europoje dalis yra neteritorinių kalbų egzistavimas, t. y. „valstybės piliečių vartojamos kalbos, kurios skiriasi nuo kitų valstybės gyventojų kalbos ar kalbų, kurios tradiciškai vartojamos valstybės teritorijoje, bet negali būti tapatinamos su konkrečia jos teritorija“ (Europos Taryba, 1992). Romėnų kalba yra tipiškas neteritorinės kalbos pavyzdys. Tai oficialiai pripažinta kalba 11 Europos šalių, būtent Čekijoje, Vokietijoje, Vengrijoje, Austrijoje, Lenkijoje, Rumunijoje, Slovakijoje, Suomijoje, Švedijoje, Šiaurės Makedonijoje ir Serbijoje.

Šaltinis: Eurydice.

1 A1 pav.: Oficialios nacionalinės ir regioninės, mažumų ar neteritorinės kalbos, 2021–2022 m.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

	Nacionalinė (-ės) kalba (-os)	Regioninė (-ės) ir (arba) mažumų kalba (-os) su oficialiu statusu		Nacionalinė (-ės) kalba (-os)	Regioninė (-ės) ir (arba) mažumų kalba (-os) su oficialiu statusu
BŪTI	Vokiečių, prancūzų olandų		P.S.	Lenkų kalba	Baltarusių, čekų, kašubų, vokiečių, hebrajų, armėnų, karaimų, lietuvių, romėnų, rusų, slovakių, totorių, ukrainiečių, jidiš
BG	Bulgarų kalba		P.S.	Portugalų	Mirandese
CZ	Čekų kalba	Vokiečių, lenkų, romanų, slovakių	RO	Rumunų kalba	Bulgarų, čekų, vokiečių, graikų, vengrų, italų, lenkų, romanų, rusų, slovakių, serbų, turkų, ukrainiečių
DK	Danų kalba	Vokiečių, Farerų, Grenlandija	S.A.	Slovėnų	Vengrų, italų
DE	Vokiečių	Danų, fryzų, žemų vokiečių, romanų, sorbų	SK	Slovakų	Bulgarų, čekų, vokiečių, kroatų, vengrų, lenkų, romanų, Rusyn, ukrainiečių
EE	Estų kalba		FI	Suomių, švedų	Romany, Sami
UH, UH,	Anglų, airių		S.A.	Švedų	Suomių, Meänkieli, Romany, Sami, jidish
EL, PAŠT AS:	Graikų		AL-AKIS	Albanų kalba	
TAI YRA	Ispanų kalba	Katalonų, Valensijos, Baskų, Galisų, Occitanų	B.A.S.	Bosnių, kroatų serbų	
F.F.	Prancūzų		CH	Vokiečių, prancūzų, italų, romanų	Raktiniai žodžiai: Francoprovençal, Yenisch
ŽMOGIŠKŲJŲ IŠTEKLIŲ KONSULTACIJOS	Kroatų kalba	Čekų, vengrų, italų, slovakių, serbų			
TAI YRA	Italų	Katalonų, vokiečių, graikų, prancūzų, frankoprovençal, Friuli, kroatų, Ladin, Occitan, slovėnų, albanų, Sardinų	YRA	Islandų kalba	
CY	Graikų, turkų	Kipro arabų, armėnų	LT	Vokiečių	
LV	Latvijos	Liv (Livonijos)	AŠESU	Montenegrin	Bosnių, kroatų, albanų, serbų
LT	Lietuvių kalba		MKDA NGA	Makedonų kalba	Bosnių, romanų, albanų, serbų, turkų
LU	Vokiečių, prancūzų liuksemburgiečių		NE	Norvegų kalba (dvi formos: Bokmål ir Nynorsk)	Suomių, Kven, Sami
SANDĖRIAI	Vengrų kalba	Bulgarų, vokiečių, graikų, kroatų, armėnų, lenkų, romanų, rumunų, Rusyn, slovakių, slovėnų, serbų, ukrainiečių	RS AU ŠIN TUV AS	Serbų kalba	Bosniai, bulgarai, čekai, Juodkalnija, kroatų, vengrų, makedonų, romanų, rumunų, Rusyn, slovakių, albanų
MT	Anglų, maltiečių		TR REIKŠMĖS	Turkų kalba	
NL	Olandų kalba	Frisian			
NUO	Vokiečių	Čekų, kroatų, vengrų, romanų, slovakių, slovėnų			

A1 pav. (tęsinys): Oficialios nacionalinės ir regioninės, mažumų ar neteritorinės kalbos, 2021–2022 m.

Aiškinamosios pastabos

Šiame paveiksle apibendrinamos regioninės, mažumų ir neteritorinės kalbos, kurių oficialus statusas suteiktas dalyje „Regioninės arba mažumų kalbos, turinčios oficialų statusą“.

Lentelės kalbos išvardijamos abėcėlės tvarka pagal Tarptautinės standartizacijos organizacijos (ISO) kodą 639–3 (žr. <http://www.sil.org/iso639-3/> , [paskutinį](#) kartą pavadintą: 2022 m. birželio 27 d.). Kalbos, neturinčios ISO 639–3 kodo, nurodomos konkrečiai šaliai skirtose pastabose.

Terminų „neteritorinė kalba“, „oficiali kalba“, „regioninė arba mažumų kalba“ ir „valstybinė kalba“ apibrėžtys pateikiamos žodynuose.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija (BE fr, BE nl), Bulgarija, Danija, Vokietija, Estija, Airija, Graikija, Ispanija, Prancūzija, Kroatija, Italija, Kipras, Latvija, Lietuva, Liuksemburgas, Vengrija, Malta, Nyderlandai, Austrija, Portugalija, Rumunija, Slovėnija, Slovakija, Suomija, Švedija, Bosnija ir Hercegovina, Islandija, Norvegija ir Tūrikyje: visos šios šalys savo gestų kalbai (-oms) suteikė valstybinės (-ių) kalbos (-ų) statusą.

Belgija: skirtingos nacionalinės kalbos vartojamos tik apibrėžtose srityse.

Ispanija: nacionalinė ispanų kalba egzistuoja kartu su kitomis kalbomis kai kuriose autonominėse srityse (žr. lentelėje išvardytas kalbas) ir su jomis dalijasi oficialiosios kalbos statusu. Bendros oficialiosios kalbos taip pat yra mokyklos kalbos. Be išvardytų kalbų, Astūrijos kalba, kuri neturi oficialaus statuso, yra saugoma įstatymu. Jis dėstomas Astūrijos autonominėje bendruomenėje pradiniam ir bendrajame viduriniame ugdyme (žr. B9 pav.).

Vengrija: Boyash, romanų dialektas, taip pat yra oficialiai pripažinta kalba.

Austrija: regioninė/mažumų kalba kroatų kalba reiškia Burgenlando kroatų kalbą.

Lenkija: be lentelėje nurodytų kalbų, Lemko taip pat yra oficialiai pripažinta mažumos kalba.

Slovakija: be lentelėje nurodytų kalbų, 2014–2015 m. oficialiai pripažintos rusų ir serbų kalbos. Tačiau šios dvi kalbos dar neįtrauktos į pagrindinį tautinių mažumų kalbų vartojimo teisinį pagrindą (Įstatymas Nr. 184/1999), todėl neįtrauktos į lentelę.

Suomija: Pagal Suomijos teisę oficialiosios mažumų kalbos nepripažįstamos, tačiau romėnų ir samių (žr. išvardytas kalbas) statusas įvairiuose teisiniuose dokumentuose yra saugomas.

Šveicarija: skirtingos nacionalinės kalbos vartojamos tik apibrėžtose srityse. Kalbant apie regionines ir mažumų kalbas, Frainc-Comtou yra oficialiai pripažinta mažumų kalba, be lentelėje išvardytų kalbų.

Europos kalbų mozaika nebūtų užbaigta neminint gestų kalbų. Šiuo metu dauguma į šią ataskaitą įtrauktų šalių oficialiai pripažįsta savo gestų kalbą^(22s). Šalyse, kuriose tokio pripažinimo nėra, paprastai yra teisinės sistemos, pagal kurias žmonėms, turintiems klausos ar kalbos sutrikimų, suteikiama teisė bendrauti gestų kalba (pvz., Lenkijoje ir Serbijoje).

MAŽDAUG VIENAS IŠ DEŠIMTIES ES GYVENANČIŲ PENKIOLIKMEČIŲ NEKALBA MOKYKLOS KALBOS NAMUOSE

PISA tyrimas leidžia įvertinti penkiolikmečių, kurie kalba (ir nekalba) PISA testo kalbą namuose, procentinę dalį, kuri laikoma mokyklos kalbos pakaitalu.

ES lygmeniu 88,5 proc. penkiolikmečių daugiausia kalba mokykloje namuose, o 11,5 proc. – kita kalba.

A2 diagramoje parodyta, kiek penkiolikmečių mokinių Europos šalyse (ES valstybėse narėse ir ES nepriklausančiose šalyse) daugiausia kalba ne mokyklos kalba, o kita kalba savo šalyje.

Iš šalių, kuriose daugiausia (20 proc. ar daugiau) penkiolikmečių, kalbančių kita nei mokykloje kalba, procentinė dalis yra Liuksemburge ir Maltoje. Liuksemburge 82,9 proc. penkiolikmečių moksleivių namuose nekalba mokyklos kalba. Šioje šalyje 40,3 proc. mokinių sako, kad daugiausia kalba liuksemburgiečių kalba namuose, t.²³y. germanų kalba, kuri yra viena iš trijų oficialiųjų Liuksemburgo kalbų (žr. A1 pav.), tačiau mokykloje ji nėra vartojama. Maltoje, dvikalbėje šalyje, visi mokiniai baigė PISA testą anglų kalba – viena iš

22 Žr. A1 diagramos konkrečioms šalims skirtas pastabas.

23 Studentų, kurie kalba tam tikromis kalbomis namuose, procentinė dalis grindžiama PISA tyrime pateikta informacija (dėl nuorodos į PISA duomenų bazę žr. skirsnį „Statistinės duomenų bazės ir terminologija“). Šie duomenys nėra pateikti nei paveikslėlyje, nei 1 priede.

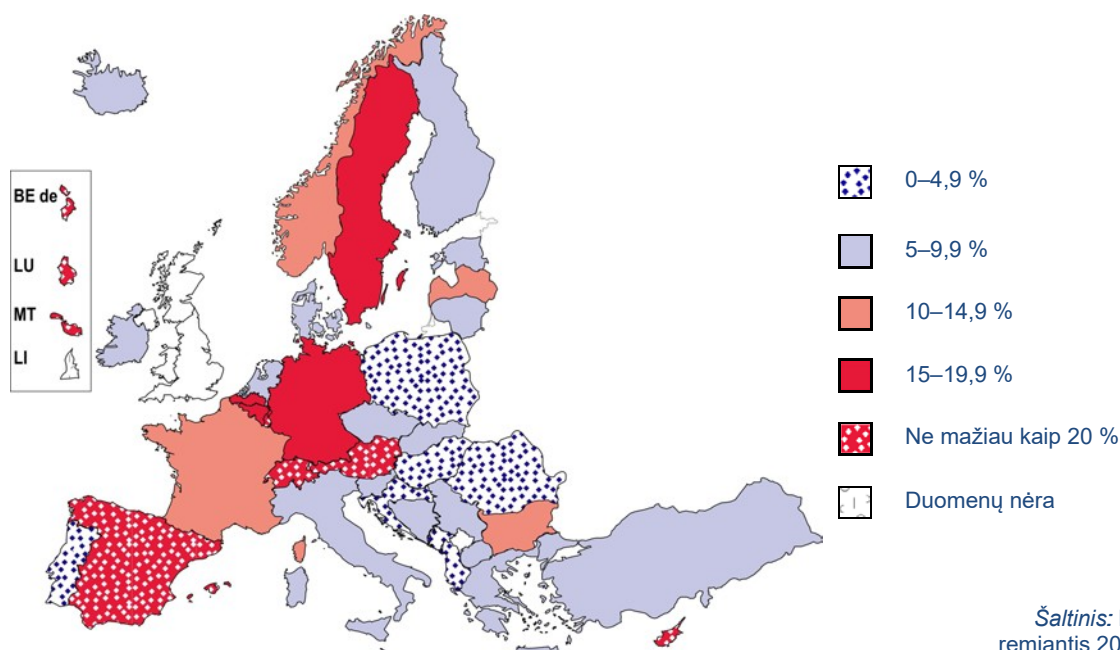
dviejų kalbų, plačiai vartojamų mokykliniame ugdyme. 82,8 proc. mokinių namuose kalba kita kalba. Dauguma studentų (75,2 proc.) kalba maltiečių kalba namuose.

Šveicarijoje taip pat yra palyginti didelė dalis penkiolikmečių, kurie daugiausia kalba kalba, kuri skiriasi nuo mokyklos kalbos (27,0 %). Šioje daugiakalbėje šalyje dauguma vokiečių, prancūzų arba italų (arba jų tarmės) kalbančių studentų namuose ir mokykloje kalba ta pačia kalba. Nepaisant to, daugelis mokinių namuose kalba kalba, kuri skiriasi nuo mokyklos kalbos.

Kitos šalys (arba švietimo sistemos), kuriose 20 proc. ar daugiau penkiolikmečių mokinių namuose kalba ne mokyklos kalba, yra vokiškai kalbančios Belgijos bendruomenės (24,1 proc.), Kipro (22,3 proc.), Ispanijos (20,6 proc.) ir Austrijos (20,5 proc.). Po to seka kitos dvi Belgijos švietimo sistemos (prancūzų ir flamandų bendruomenės), Vokietija ir Švedija, kuriose 17–18 proc. mokinių namuose kalba ne mokyklos kalba.

Skirtingai nuo visų pirmiau minėtų šalių, Lenkijoje gyvena ypač homogeniška 15 metų populiacija – tik 1,7 proc. moksleivių namuose kalba kita kalba nei mokyklos kalba. Be to, Kroatijoje, Vengrijoje, Portugalijoje, Rumunijoje, Albanijoje ir Juodkalnijoje šis procentas yra palyginti mažas – mažesnis nei 5 %.

Daugiau nei pusėje šalių, turinčių duomenis (20 šalių), nuo 5 % iki 15 % penkiolikmečių kalba kalba, kuri skiriasi nuo mokyklos kalbos.

Šaltinis: Eurydice,
remiantis 2018 m. PISA.

2 A2 pav.: Penkiolikmečių, kurie namuose daugiausia kalba ne mokyklos kalba, dalis, 2018 m.

Aiškinamosios pastabos

Duomenys apskaičiuojami remiantis PISA tyrimu „Kokia kalba dažniausiai kalbate namuose?“ (ST022Q01TA). Apklausos kategorija „Bandomo kalba“ (1 kalba) naudojama kaip pakaitinis rodiklis, kad namuose kalbėtų ta pačia kalba kaip ir mokykloje.

Tam tikros kalbos tarmės kalbėjimas namuose laikomas standartine kalba. Šis metodas buvo taikomas daugumoje PISA tyrime dalyvaujančių šalių. Kadangi šis metodas dar nebuvo taikomas vokiškai kalbančiai Belgijos ir Italijos bendruomenei, dialektai buvo atitinkamai perkoduoti.

Dėl duomenų ir standartinių klaidų žr. 1 priedą (S.E.s). Daugiau informacijos apie PISA pateikiama skirsnyje „Statistinės duomenų bazės ir terminologija“.

Vertinant 2003–2018 m. raidą, mokinių, kurie daugiausia kalba ne mokyklos kalba, dalis Šveicarijoje padidėjo 14,9 procentinio punkto (žr. 1 priedą). Šis padidėjimas taip pat buvo pastebimas Belgijos, Vokietijos ir Švedijos prancūzų bendruomenėje – apie 10 procentinių punktų. Daugumoje šių šalių šis padidėjimas daugiausia vyko 2003–2015 m. Vokietijoje mokinių, kurie daugiausia kalba ne mokyklos kalba, dalis 2003–2015 m. padidėjo 4,1 procentinio punkto, o 2015–2018 m. – 6,0 procentinio punkto. Tai galima paaiškinti tuo, kad 2015 ir 2016 m. šalis priėmė daugiau kaip milijoną prieglobsčio prašytojų, ypač bėgančių nuo karo Afganistane, Irake ir Sirijoje.

MOKINIŲ, KURIE NEKALBA MOKYKLOS KALBA NAMUOSE, YRA NE TIK TARP IMIGRANTŲ.

Nustačius asmenis, kurie nemoka mokyklinio ugdymo kalbos savo šalyje, gali būti lengviau užtikrinti tinkamesnes kalbinės paramos priemones. A3 pav. parodyta mokinių, kurie mokykloje ir namuose kalba ta pačia kalba, procentinė dalis tarp imigrantų ir ne imigrantų. Imigrantų ir ne imigrantų populiacija nustatoma pagal tėvų gimimo vietą. Studentas apibrėžiamas kaip imigrantas, kai abu tėvai gimė užsienyje. Imigrantai gali gimi savo gyvenamojoje šalyje (antrosios kartos imigrantai) arba užsienyje (pirmosios kartos imigrantai). Studentas laikomas „ne imigrantu“, jei bent vienas iš jo tėvų gimė jo gyvenamojoje šalyje.

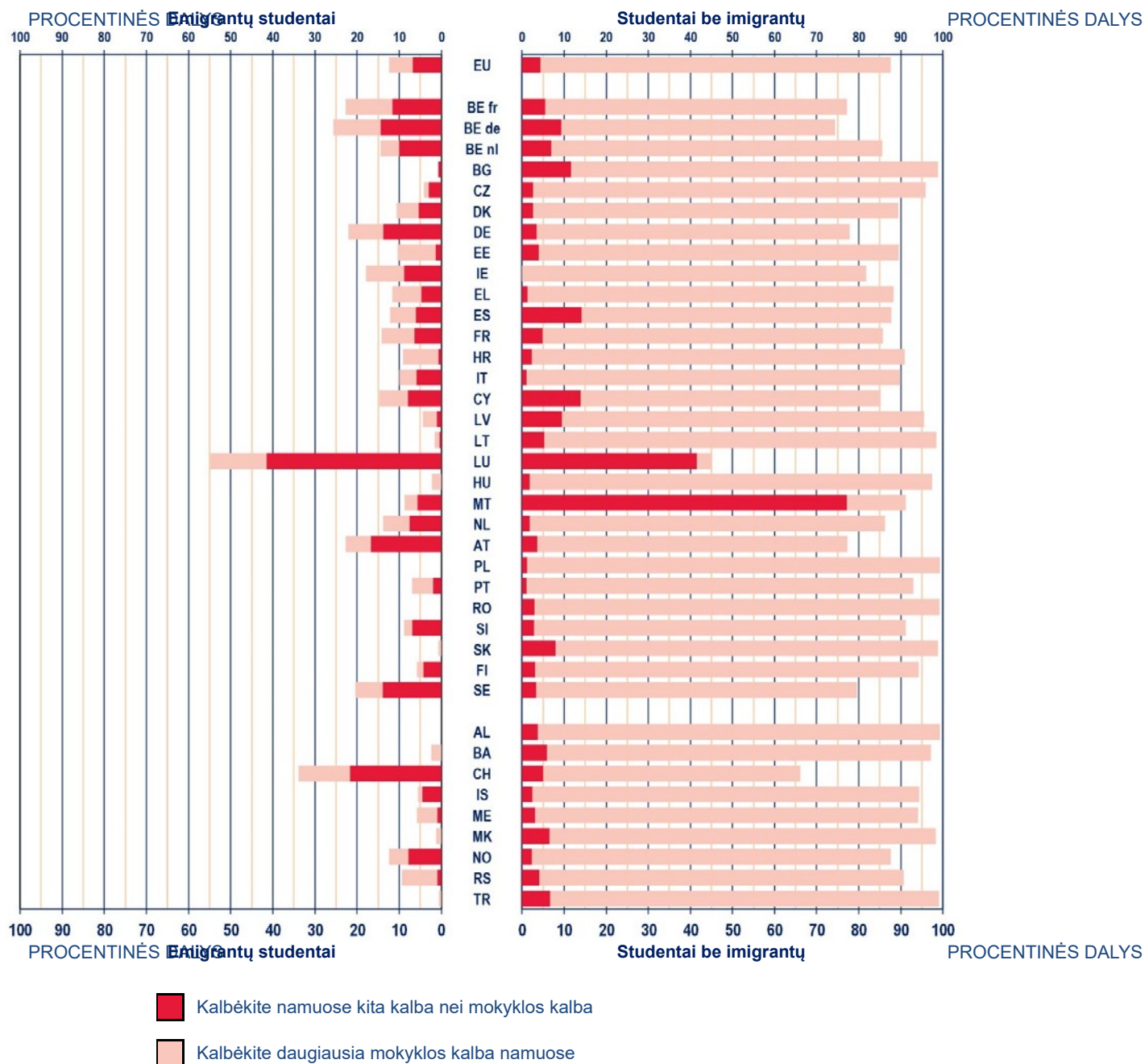
Kaip matyti iš paveikslo, tai reiškia, kad užsienyje gimę tėvai nebūtinai reiškia, kad mokinyš namuose nekalba mokyklinio ugdymo kalba. ES lygmeniu 5,6 proc. penkiolikmečių mokinių yra imigrantai, kurie daugiausia kalba mokyklinio ugdymo kalba savo šalyje (kairiojoje pusėje duomenys ryškiai raudoni). Tik šiek tiek daugiau 15 metų moksleivių – 6,9 proc. – yra imigrantai, kurie namuose nemoka mokyklinio ugdymo kalbos (kairiojoje nuotraukos pusėje tamsiai raudonos spalvos duomenys). Kitaip tariant, maždaug pusė penkiolikmečių ES moksleivių, kurių tėvai gimė užsienyje, teigia, kad jie kalba mokyklos kalba namuose.

Priešingai, studentas, kaip ne imigrantas, nebūtinai reiškia, kad mokinyš namuose kalba mokyklos kalba. ES lygmeniu 4,4 proc. penkiolikmečių yra ne imigrantai, kurie savo šalyje nemoka mokyklinio ugdymo kalbos (dešinėje numerio pusėje tamsiai raudonos spalvos duomenys).

Remiantis ES lygmens duomenimis šalių lygmeniu, šis skaičius rodo, kad padėtis šalyse labai skiriasi, kalbant apie imigrantų dalį studentų populiacijoje (iš viso dvi kategorijos kairėje skaičiaus pusėje). Kai kuriose šalyse (arba švietimo sistemose) 20 proc. ar daugiau penkiolikmečių studentų yra imigrantai (prancūziškai ir vokiškai kalbančiose Belgijos, Vokietijos, Liuksemburgo, Austrijos, Švedijos ir Šveicarijos bendruomenėse). Visose šiose šalyse bent pusė visų imigrantų namuose kalba kita kalba nei mokyklos kalba (palyginti šviesiai raudonos ir tamsiai raudonos spalvos duomenis kairėje paveikslėlio pusėje). Šalyse, kuriose migrantų kilmės 15 metų studentų dalis yra mažesnė (mažiau nei 20 proc.), padėtis skiriasi. Pavyzdžiui, Estijoje, Kroatijoje ir Serbijoje, kur apie 10 proc. 15 metų studentų yra imigrantai, beveik visi imigrantai kalba mokyklos kalba namuose. Priešingai, Slovėnijoje, kurios studentų gyventojų dalis yra panaši, dauguma (apie 80 proc.) imigrantų namuose kalba kita nei mokyklos kalba.

Kalbant apie ne imigrantus (dešiniojoje skaičiaus pusėje), Liuksemburgas ir Malta turi pačius ekstremaliausius modelius. Maltoje 77,2 proc. penkiolikmečių studentų yra ne imigrantai, kurie namuose kalba kita nei PISA testo kalba. Taip yra todėl, kad dauguma Maltos moksleivių mokykloje vartoja anglų ir maltiečių kalbas maltiečių kalba, o pirmoji – kalba, kuria jie baigė PISA testą (daugiau informacijos pateikiama A2 paveiksle pateiktoje analizėje). Liuksemburge 41,5 proc. penkiolikmečių yra ne imigrantai, kurie namuose kalba kita nei mokyklos kalba (daugiau informacijos pateikiama A2 paveiksle pateiktoje analizėje). Kitos šalys, kuriose palyginti didelė nei mokyklos kalba kalbančių ne imigrantų dalis (daugiau kaip 10 proc.), yra Bulgarija, Ispanija ir Kipras.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Šaltinis: Eurydice, remiantis 2018 m. PISA.

3 A3 pav.: 15 metų imigrantų ir ne imigrantų dalis pagal kalbą, kuria kalbama namuose, 2018 m.

Aiškinamosios pastabos

Duomenys apskaičiuojami remiantis PISA tyrimu „Kokia kalba dažniausiai kalbate namuose?“ (ST022Q01TA). Apklausos kategorija „Bandymo kalba“ (1 kalba) naudojama kaip pakaitinis rodiklis, kad namuose kalbėtų ta pačia kalba kaip ir mokykloje.

Tam tikros kalbos tarmės kalbėjimas namuose laikomas standartine kalba. Šis metodas buvo taikomas daugumoje PISA tyrime dalyvaujančių šalių. Kadangi šis metodas dar nebuvo taikomas vokiškai kalbančiais Belgijos ir Italijos bendruomenė, dialektai buvo atitinkamai perkoduoti.

„Imigrantų“ kategorija atitinka studentus, kurių tėvai gimė užsienyje. Ši kategorija apima dvi skirtingas PISA imigrantų kategorijas: 1) studentas ir abu tėvai gimė užsienyje (t. y. pirmosios kartos imigrantai); ir 2) studentas gimė egzaminų šalyje, tačiau abu tėvai gimė užsienyje (t. y. antrosios kartos imigrantai).

Daugiau informacijos apie PISA pateikiama skirsnyje „Statistinės duomenų bazės ir terminologija“.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Bulgarija, Airija, Vengrija, Lenkija, Rumunija, Slovakija, Albanija, Bosnija ir Hercegovina, Šiaurės Makedonija ir Turkije: paveiksle nenurodyta bent viena studentų kategorija, nes imties nepakanka (jų yra mažiau nei 30 studentų). Išsami informacija apie atitinkamas kategorijas pateikiama 1 priede.

EUROPOS ŠALYSE LABAI SKIRIASI MOKINIŲ DALIS SPRACHHETEROGEN MOKYKLOSE.

Mokymas ir mokymasis kalbų heterogeniniuose kontekstuose gali suteikti studentams galimybę susipažinti su kitomis kalbomis ir kultūromis, todėl gali praturtinti mokyklos patirtį. Tačiau tuo pat metu kalbų įvairovė studentų organizacijoje gali būti iššūkis mokytojams, moksleiviams ir apskritai atitinkamoms švietimo sistemoms. Gali prireikti konkrečių priemonių siekiant padėti mokiniams išmokti mokyklos kalbą ir padėti mokytojams valdyti daugiakalbes klases, o kai kuriais atvejais – daugiakultūres klases.

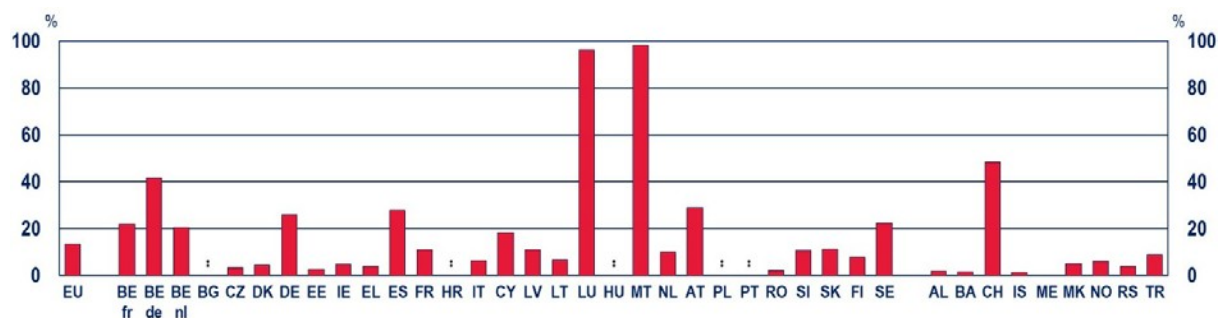
Kalbų nevienalytiškumas mokyklose, apibūdinamas kaip daugiau kaip 25 proc. mokinių, kurie namuose kalba kita nei mokyklos kalba, įvairiose šalyse skiriasi (žr. A4 pav.). Tai iš dalies galima paaiškinti nacionalinės kalbos kontekstu: kai kuriose šalyse yra kelios nacionalinės kalbos ir (arba) regioninės, žemesnės arba neteritorinės kalbos (žr. A1 diagramą). Jis taip pat glaudžiai susijęs su migrantų kilmės mokinių, kurie namuose nekalba mokyklos kalba, procentine dalimi (žr. A3 diagramą). Kiti veiksniai, galintys turėti įtakos kalbos nevienalytiškumui mokyklose, yra, pavyzdžiui, miestų planavimas (su būsto atskyrimu arba be jo) ir gairės, susijusios su mokyklos pasirinkimu.

ES lygmeniu 13,3 proc. penkiolikmečių lanko kalbų nevienalytes mokyklas.

Liuksemburge ir Maltoje daugiausia penkiolikmečių lanko nevienalytes kalbų mokyklas (atitinkamai 96,2 proc. ir 98,0 proc.). Liuksemburge daug mokinių namuose kalba liuksemburgiečių kalba, kuri yra viena iš trijų oficialiųjų Liuksemburgo kalbų (žr. A1 pav.), tačiau mokykloje nėra vartojama (žr. analizę A2 diagramoje). Maltoje dauguma moksleivių kalba maltiečių kalba namuose vartodami anglų ir maltiečių kalbas mokykloje. Pirmoji kalba yra ta kalba, kuria jie baigė PISA testą (žr. analizę A2 pav.).

Be Liuksemburgo ir Maltos, Belgijos, Vokietijos, Ispanijos, Austrijos, Švedijos ir Šveicarijos, taip pat palyginti daug 15 metų moksleivių kalbų heterogeninėse mokyklose (daugiau kaip 20 %).

Tačiau kai kuriose Europos šalyse mažiau nei 5 proc. penkiolikmečių moksleivių lanko kalbų heterogenines mokyklas (Čekijoje, Danijoje, Estijoje, Airijoje, Graikijoje, Rumunijoje, Albanijoje, Bosnijoje ir Hercegovinoje, Islandijoje ir Serbijoje).

Šaltinis: Eurydice, remiantis 2018 m. PISA.

4 A4 pav.: 15 metų amžiaus asmenų, lankančių mokyklas, kuriose daugiau kaip 25 proc. mokinių daugiausia kalba kita nei mokyklos kalba namuose, dalis 2018 m.

Aiškinamosios pastabos

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Duomenys apskaičiuojami remiantis PISA tyrimu „Kokia kalba dažniausiai kalbate namuose?“ (ST022Q01TA). Apklausos kategorija „Bandyto kalba“ (1 kalba) naudojama kaip pakaitinis rodiklis, kad namuose kalbėtų ta pačia kalba kaip ir mokykloje.

Tam tikros kalbos tarmės kalbėjimas namuose laikomas standartine kalba. Šis metodas buvo taikomas daugumoje PISA tyrime dalyvaujančių šalių. Kadangi šis metodas dar nebuvo taikomas vokiškai kalbančiai Belgijos ir Italijos bendruomenei, dialektai buvo atitinkamai perkoduoti.

Daugiau informacijos apie PISA pateikiama skirsnyje „Statistinės duomenų bazės ir terminologija“.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Kroatija, Vengrija, Lenkija ir Portugalija: imties nepakanka (mažiau kaip 30 mokinių ir (arba) mažiau nei penkios mokyklos).

Austrija ir Slovėnija: atrankos vienetas yra programa mokykloje, o ne visa mokykla.

BSKYRIUS – ORGANIZACIJA

ISKIRSNIS. STATYBOS

Kalbų įgūdžiai yra labai svarbūs judumui, bendradarbiavimui ir tarpusavio supratimui Europoje. Jie taip pat atlieka svarbų vaidmenį kuriant Europos švietimo erdvę – tikrą bendrą erdvę kokybiškam švietimui ir mokymuisi visą gyvenimą²⁴ tarpvalstybiniu mastu. 2002 m. ES valstybių ir vyriausybių vadovai Barselonoje paragino imtis tolesnių veiksmų siekiant „gerinti pagrindinių įgūdžių įsisavinimą, visų pirma mokant bent dviejų labai ankstyvo amžiaus užsienio kalbų²⁵“. Neseniai 2019 m. gegužės mėn. Tarybos rekomendacijoje dėl visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi buvo dar kartą patvirtintas visų jaunuolių tikslas iki vidurinio ugdymo pabaigos įgyti gebėjimų dviem kalbomis kartu su mokyklos²⁶ kalba.

Šiame skirsnyje daugiausia dėmesio skiriama užsienio kalbų teikimui ikimokyklinio, pradinio ir vidurinio ugdymo lygmenimis, kaip nustatyta nacionalinėse mokymo programose ar kituose aukščiausio lygio rekomendaciniuose dokumentuose. Joje atkreipiamas dėmesys į užsienio kalbų, kurios yra privalomos visiems studentams, skaičių ir tai, kiek laiko jos yra privalomos. Pirma, kalbama apie amžių, nuo kurio visi pradinio, pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo mokiniai turi pradėti mokytis pirmosios ir antrosios užsienio kalbų (žr. B1 diagramą). Joje aptariamas metų, kuriais pirmoji ir antroji užsienio kalbos yra privalomos visiems moksleiviams, skaičius ir nagrinėjami šios trukmės pokyčiai nuo 2003 m. (žr. B2 ir B3 diagramas). Jis užbaigia užsienio kalbų pradinio ir vidurinio ugdymo srityje vaizdą, pabrėždamas visų studentų teisę pasirinkti užsienio kalbas kaip savo neprivalomų dalykų dalį mokymo programoje (žr. B4 diagramą).

Šiame skyriuje aptariami profesinio mokymo ir bendrojo lavinimo studentų skirtumai, susiję su privalomu užsienio kalbų mokymusi. Konkrečiau kalbant, kalbama apie tai, kiek metų bendrojo lavinimo ir profesinio mokymo studentai turi mokytis vienos ar dviejų užsienio kalbų (žr. B5 ir B6 diagramas).

Visi šiame skirsnyje nurodyti rodikliai grindžiami duomenimis, surinktais per tinklą „Eurydice“, apimančių 39 švietimo sistemas 37²⁷ šalyse.

UŽSIENIO KALBŲ MOKYMASIS TAPO PRIVALOMAS ŠEŠIOSE ŠVIETIMO SISTEMOSE PRIEŠ 6 METUS

B1 diagramoje parodytas pradinis pirmosios ir antrosios užsienio kalbų amžius, kuris yra privalomas visiems pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo mokiniams. Kai kuriais atvejais taikymo sritis išplečiama įtraukiant ikimokyklinį ugdymą.

Daugumoje švietimo sistemų pirmosios užsienio kalbos, mokomos kaip privalomas dalykas, pradinis amžius yra nuo 6 iki 8 metų, o tai atitinka pirmuosius pradinio arba privalomojo ugdymo metus ar metus. Šešiose švietimo sistemose pirmoji užsienio kalba įvedama iki šešerių metų amžiaus: būdamas trejų metų Belgijos, Liuksemburgo ir Lenkijos vokiškai kalbančiose bendruomenėse, 4 metų amžiaus Graikijoje ir 5 metų amžiaus Kipre ir Maltoje. Šiose šalyse, išskyrus Malta, reikalavimas mokytis pirmosios užsienio kalbos prasideda ikimokyklinio ugdymo metu ir taikomas visiems tokio lygio vaikams²⁸.

24 Daugiau informacijos apie Europos švietimo erdvę galima rasti Komisijos interneto svetainėje (<https://education.ec.europa.eu/about-eea>).

25 Pirmininkaujančios valstybės narės išvados – 2002 m. kovo 15–16 d. Barselonos Europos Vadovų Taryba, C/02/930, p. 19.

26 2019 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacija dėl visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi (OL C 189, 2019 6 5, p. 8).

27 Išsamesnė informacija apie šalies ataskaitų teikimą šioje ataskaitoje pateikiama ataskaitos įvade.

28 Šioje ataskaitoje, kai visi vaikai tam tikru metu pradeda mokytis užsienio kalbos ikimokyklinio ugdymo įstaigose, pradinis amžius laikomas amžiumi, kai visiems vaikams privalomas arba priešmokyklinis ugdymas, arba viešosiomis lėšomis finansuojamose ikimokyklinio ugdymo įstaigose. Pavyzdžiui, priešmokyklinis ugdymas Graikijoje ir Kipre yra privalomas nuo 4 ir 5 metų amžiaus. Tuo tarpu vokiškai kalbančioje Belgijos, Liuksemburgo ir Lenkijos bendruomenėje garantuojama vieta visiems vaikams nuo

Estijos, Švedijos ir Islandijos mokyklos turi tam tikrą laisvę nustatyti klasę, kurioje pirmoji užsienio kalba įvedama kaip privalomas dalykas. Užsienio kalbų įvedimui aukščiausios švietimo institucijos nustatė amžiaus grupę (arba lygį): Estijoje ir Švedijoje – nuo 7 iki 9 metų, o Islandijoje – nuo 6 iki 9 metų. Mokyklos Estijoje (žr. C1b pav.) ir Islandijoje ⁽²⁹⁾ dažniausiai pradeda mokyti užsienio kalbą, kai moksleiviams yra 9 metai. Švedijoje užsienio kalbų mokymasis paprastai prasideda nuo 7 metų amžiaus.

Paskutinis amžius, nuo kurio visi studentai turi pradėti mokytis užsienio kalbos, yra 10 metų. Taip yra kai kuriose Belgijos prancūzų bendruomenės ir Belgijos flamandų bendruomenės dalyse.

Airija yra vienintelė šalis, kurioje užsienio kalbos mokymasis mokykloje nėra privalomas. Airijoje visi studentai mokosi anglų ir airių, iš kurių nė vienas nėra laikomas užsienio kalba.

Daugumoje švietimo sistemų (32 iš 39) visi bendrojo lavinimo mokiniai privalo vienu metu mokytis dviejų užsienio kalbų mokymosi laikotarpiu.

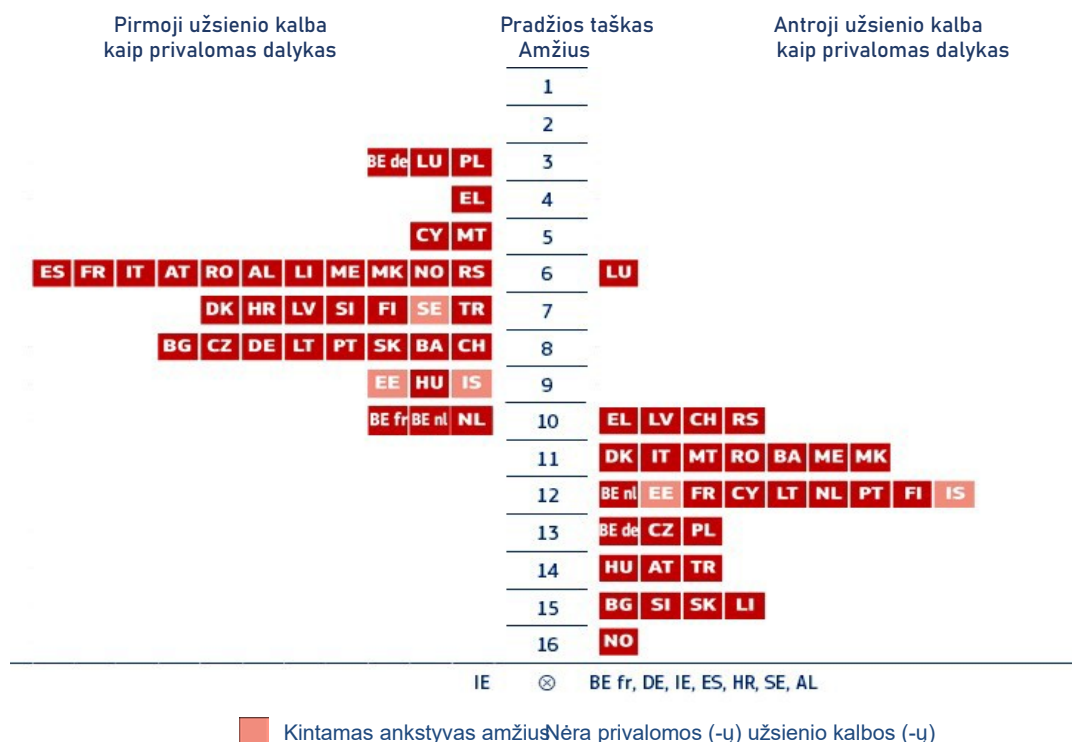
Daugeliu atvejų pradinis amžius, nuo kurio galima mokytis antrosios užsienio kalbos kaip privalomojo dalyko, yra 11–13 metų. Tai atitinka pradinio ugdymo pabaigą arba vidurinio ugdymo pradžią. Studentai Graikijoje, Latvijoje, Šveicarijoje ir Serbijoje pradeda mokytis antrosios užsienio kalbos anksčiau nei 10 metų, o tai atitinka antrąją pradinio ugdymo pusę. Liuksemburgas pasižymi tuo, kad visi moksleiviai nuo 6 metų turi mokytis antrosios užsienio kalbos. Kita vertus, Norvegijoje antrosios užsienio kalbos mokymasis tampa privalomas visiems vidurinių mokyklų moksleiviams, kai jiems yra 16 metų. Bulgarijoje, Vengrijoje, Austrijoje, Slovėnijoje, Slovakijoje, Lichtenšteine ir Tūrijoje dvi užsienio kalbos yra privalomos tik visiems vidurinį išsilavinimą įgijusiems bendrojo lavinimo moksleiviams nuo 14 iki 15 metų.

Estijoje ir Islandijoje, kaip ir pirmosios užsienio kalbos kaip privalomojo dalyko atveju, centrinės švietimo institucijos reikalauja, kad antroji užsienio kalba būtų įvesta laikantis nustatyto amžiaus (10–12 metų). Islandijoje, remiantis turimais nacionaliniais statistiniais duomenimis, sulaukę 12 metų, studentai paprastai pradeda mokytis antrosios užsienio kalbos³⁰.

3 metų amžiaus (arba dar anksčiau – vokiškai kalbančios Belgijos bendruomenės atveju). Daugiau informacijos žr. Europos Komisija/EACEA/Eurydice (2021b).

29 https://px.hagstofa.is/pxen/pxweb/en/Samfelag/Samfelag_skolamal_2_grunnskolestig_0_gsNemendur/SKO02110.px/?rxid=832f99cd-f008-441f-bbe9-d5f251db3ce9

30 https://px.hagstofa.is/pxen/pxweb/en/Samfelag/Samfelag_skolamal_2_grunnskolestig_0_gsNemendur/SKO02110.px/?rxid=832f99cd-f008-441f-bbe9-d5f251db3ce9

Šaltinis: Eurydice.

5 B1 pav.: Ankstyvas amžius, kai pirmoji ir antroji užsienio kalbos yra privalomi visiems ikimokyklinio, pradinio ir (arba) bendrojo vidurinio ugdymo mokiniams (ISCED 0–3), 2021–2022 m.

Aiškinamosios pastabos

Šis skaičius visų pirma susijęs su kalbomis, kurios mokymo programoje vadinamos „užsienio“ (arba „moderniomis“). Regioninės ir (arba) mažumų kalbos (žr. B9 paveikslą) ir klasikinės kalbos (žr. B10 pav.) įtraukiamos tik tuo atveju, jei mokymo programoje jos apibūdinamos kaip užsienio kalbų alternatyvos.

Pradinis amžius atspindi įprastą mokinių amžių, kai prasideda užsienio kalbų mokymas (studentų konceptualus amžius); Jie neatsižvelgia į ankstyvą ar vėlyvą priėmimą į mokyklą, klasių pasikartojimą ar kitus mokyklos pertraukimus.

„Antroji kalba“ – tai kalba, kurią mokiniai mokosi ne tik pirmąją, bet ir kitą kalbą, todėl mokiniai tuo pačiu metu mokosi dviejų skirtingų kalbų.

Informacija grindžiama mokymo programa arba kitais rekomendaciniais dokumentais, kuriuos parengė aukščiausio lygio švietimo institucijos.

Sąvokų „užsienio kalba“, „Tarptautinis standartinis švietimo klasifikatorius (ISCED)“, „Kalba kaip privalomasis dalykas“, „valdymo dokumentai“ ir „universitetinių institucijų“ apibrėžtys pateikiamos žodynuose.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija (BE fr): tik Briuselio sostinės regione ir Valonijos savivaldybėse, turinčiose specifinį kalbos statusą, mokiniai pradeda mokytis pirmosios užsienio kalbos kaip privalomojo dalyko nuo 8 metų amžiaus, o kitose Belgijos prancūzų bendruomenės dalyse jie pradeda mokytis nuo 10 metų amžiaus. Po vykdomos mokymo programų reformos pradinis pirmosios užsienio kalbos mokymosi amžius nuo 2023–2024 m. visiems moksleiviams bus 8 metai, o nuo 2027–2028 m. visiems 13 ir 14 metų moksleiviams bus privaloma mokėti antrąją užsienio kalbą.

Belgija (BE de): nors studentai nėra teisiškai įpareigoti mokytis dviejų užsienio kalbų, studentai turi mokytis anglų kalbos visose bendrosiose vidurinėse mokyklose, be savo pirmosios užsienio kalbos (prancūzų) ne vėliau kaip nuo 13 metų.

Vokietija: šešiose šalyse studentai turi pradėti mokytis pirmosios užsienio kalbos nuo 6 metų amžiaus.

Estija, Švedija ir Islandija: paveiksle parodytas amžius, nuo kurio mokiniai dažniausiai pradeda mokytis pirmosios ir (arba) antrosios užsienio kalbų.

Ispanija: šis skaičius rodo labiausiai paplitusią padėtį Ispanijoje. Kai kuriose autonominėse bendruomenėse privaloma mokytis dviejų kalbų nuo 12 metų (pvz., Galisijos ir Pais Vasko) ir 10 metų (pvz., Andalūzijos ir Kanarų salų).

Olandija: užsienio kalbos mokymasis yra privalomas pradinio ugdymo metu. Praktiškai tai vyksta nuo 10 iki 12 metų, tačiau mokyklos gali organizuoti šią nuostatą ankstesniame etape.

Bosnija ir Hercegovina: paveiksle parodyta padėtis Serbų Respublikos padalinyje. Bosnijos ir Hercegovinos Federacijoje ir Brčko rajone kai kurie studentai pradeda studijuoti savo pirmąją užsienio kalbą kaip privalomą dalyką nuo 6 ar 7 metų amžiaus ir jų antrąją nuo 10 metų amžiaus.

Šveicarija: trys kantonai turi skirtingą antrosios kalbos pradžios amžių, t. y. 12 metų.

STUDENTAI MOKOSI PIRMOSIOS UŽSIENIO KALBOS VIS DAUGIAU METŲ

B2 diagramoje parodytas metų, kuriais ikimokyklinio, pradinio ir bendrojo lavinimo vidurinių mokyklų moksleiviai turi mokytis užsienio kalbos, skaičius. Iš jo taip pat matyti 2002–2003–2021–2022 m. laikotarpio metų skaičiaus skirtumas.

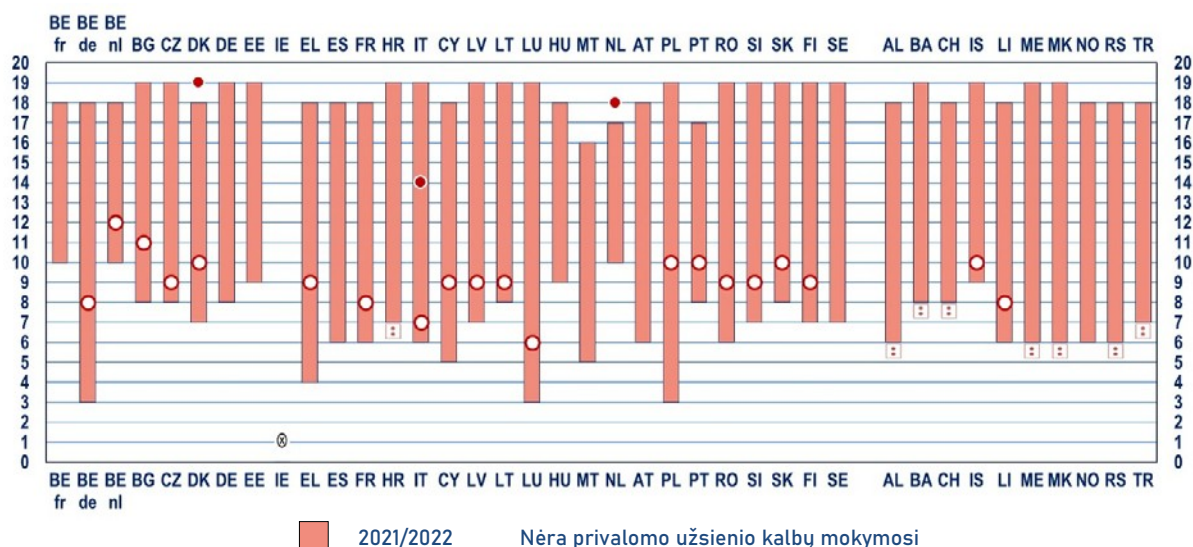
2021–2022 m. mokymosi trukmė nuo 7 iki 16 metų svyravo nuo bent vienos užsienio kalbos kaip privalomo dalyko Europos šalyse. Pagrindinis veiksnys, lemiantis privalomo užsienio kalbų mokymosi trukmę, yra amžius, nuo kurio privaloma mokytis kalbų, kuris svyruoja nuo 3 iki 10 metų. Pradėjus privalomą mokymąsi, visi studentai paprastai turės mokytis užsienio kalbos iki paskutinių ar priešpaskutinių vidurinio ugdymo metų. Vienintelė išimtis yra Malta, kurioje pareiga mokytis užsienio kalbos baigiasi privalomojo švietimo pabaigoje.

Remiantis bent vienos užsienio kalbos mokymosi trukme, galima nustatyti tris pagrindines švietimo sistemų grupes. Dažniausiai studentai turi mokytis užsienio kalbos nuo 11 iki 13 metų amžiaus. Tai susiję su dviem trečdaliais švietimo sistemų. Šiose švietimo sistemose mokiniai pradeda mokytis užsienio kalbos nuo 6 iki 8 metų (išskyrus Kiprą ir Malta) ir baigiasi 18–19 metų (išskyrus Malta). Antroje ir mažesnėje aštuonių švietimo sistemų grupėje studentai mokosi užsienio kalbos 7–10 metų. Ši grupė apima visas švietimo sistemas, kuriose užsienio kalbos mokymasis tampa privalomas visiems moksleiviams, kai jie yra 9 arba 10 metų amžiaus (prancūzų ir flamandų bendruomenės Belgijoje, Estijoje, Vengrijoje, Nyderlanduose ir Islandijoje), taip pat Šveicarijoje ir Portugalijoje. Galiausiai pirmosios užsienio kalbos mokymasis trunka daugiau nei 13 metų tik keturiose šalyse: 16 metų Liuksemburge ir Lenkijoje, 15 metų vokiškai kalbančioje Belgijos bendruomenėje ir 14 metų Graikijoje. Tai taip pat vienintelės švietimo sistemos, kuriose pirmosios užsienio kalbos mokymasis prasidėjo prieš penkerius metus.

Iš B2 diagramos matyti, kad per pastaruosius du dešimtmečius maždaug du trečdaliai švietimo sistemų, apie kurias turima duomenų, padidino privalomo užsienio kalbų mokymosi trukmę. Visose šiose švietimo sistemose trukmė pailgėjo sumažinant amžių, nuo kurio privaloma mokytis pirmosios užsienio kalbos, palyginti su XXI a. pradžia. Nuo 2003 m. didžiausi pokyčiai įvyko vokiškai kalbančioje Belgijos, Graikijos, Italijos, Kipro ir Lenkijos bendruomenėje, kur privalomo užsienio kalbų mokymosi laikotarpis pratęstas ketveriais metais (Kipro) iki 7 metų (Lenkijoje). Šiose šalyse, išskyrus Italiją, mokiniai dabar turi pradėti mokytis užsienio kalbos per ikimokyklinį ugdymą, o užsienio kalbos pradėjo mokytis tik prieš 20 metų pradiniam ugdyme. Italija yra vienintelė šalis, kurioje privalomo užsienio kalbų mokymosi trukmė pailgėjo ne tik dėl to, kad sumažėjo pradinis amžius, bet ir dėl užsienio kalbų mokymosi pratęsimo iki bendrojo vidurinio ugdymo pabaigos.

Nuo 2003 m. devynios tolesnės švietimo sistemos (Bulgarija, Danija, Prancūzija, Latvija, Portugalija, Rumunija, Slovėnija, Slovakija ir Lichtenšteinas) užsienio kalbų mokymosi trukmę pratęsė dvejiems ar trejiems metams, pakeitus pradinį šio mokymosi amžių iki 6–8 metų. Belgijos ir Liuksemburgo Flandrijos bendruomenėje nuo 2003 m. pirmosios užsienio kalbos kaip privalomojo dalyko studijų metų skaičius taip pat padidėjo atitinkamai dvejiems ir trejiems metams. Tačiau Belgijos Flandrijos bendruomenėje dabartinis pradinis amžius (10 metų) vis dar yra aukštesnis nei daugumoje švietimo sistemų, o Liuksemburge – mažesnis (3 metai).

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

	Ankstyvas amžius, jei skiriasi nuo 2021–2022 m.	Baigimo amžius, jei skiriasi nuo 2021–2022 m.	2002–2003 m. nebuvo
2002/2003			☐

Šaltinis: Eurydice.

6 B2 pav.: Laikotarpis, kuriuo 2021–2022 m. buvo privaloma mokytis užsienio kalbos ikimokyklinio, pradinio ir (arba) bendrojo vidurinio ugdymo įstaigose (ISCED 0–3), o skirtumai nuo 2002–2003 m.

Aiškinamosios pastabos

Šis skaičius visų pirma susijęs su kalbomis, kurios mokymo programoje vadinamos „užsienio“ (arba „moderniomis“). Regioninės ir (arba) mažumų kalbos (žr. B9 paveikslą) ir klasikinės kalbos (žr. B10 pav.) įtraukiamos tik tuo atveju, jei mokymo programoje jos apibūdinamos kaip užsienio kalbų alternatyvos.

Informacija grindžiama mokymo programa arba kitais rekomendaciniais dokumentais, kuriuos parengė aukščiausio lygio švietimo institucijos.

Sąvokos „užsienio kalba“, „Tarptautinis standartinis švietimo klasifikatorius (ISCED)“, „Kalba kaip privalomasis dalykas“, iniciatyviniai dokumentai ir „universitetinės institucijos“ apibrėžtys žr. žodynėlį.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija (BE fr): tik Briuselio sostinės regione ir Valonijos savivaldybėse, turinčiose tam tikrą kalbos statusą, užsienio kalbų mokymasis privalomas 10 metų. Jis trunka aštuonerius metus kitose Belgijos prancūzų bendruomenės dalyse.

Po vykdomos mokymo programų reformos pradinis pirmosios užsienio kalbos mokymosi amžius nuo 2023–2024 m. visiems studentams bus 8 metai.

Belgija (BE nl): skirtumas 2002–2003 m. atspindi Flandrijos bendruomenės padėtį, išskyrus Briuselį, kur akademių metų skaičius sumažėjo pagal likusioje Bendrijos dalyje galiojančius teisės aktus.

Danija: laiko eilutės yra pertrauktos, nes pasikeitė amžiaus, nuo kurio baigiamas privalomas užsienio kalbų mokymasis, nustatymo metodika.

Estija ir Suomija: 2002–2003 m. švietimo institucijos tik nurodė, kad 7–9 metų studentai privalo pradėti mokytis užsienio kalbos kaip privalomojo dalyko. 2021–2022 m. taip buvo Estijoje. Suomijoje šį amžiaus lankstumą (t. y. pradinį 7–9 metų amžių) nuo 2021–2022 m. pakeitė fiksuotas pradinis amžius (7 metai).

Airija: Užsienio kalbų mokymas nėra privalomas. Anglų ir airių oficialiosios kalbos yra mokomos visiems studentams.

Ispanija: šis skaičius rodo labiausiai paplitusią padėtį Ispanijoje. Nuo 2006 m. autonominės bendruomenės gali nuspręsti, kad priešmokyklinį ugdymą lankantys vaikai privalo mokytis užsienio kalbos.

Dėl to kai kuriose iš jų pailgėjo užsienio kalbų mokymosi trukmė.

Olandija: užsienio kalbos mokymasis yra privalomas pradinio ugdymo metu. Praktiškai tai vyksta nuo 10 iki 12 metų, tačiau mokyklos gali organizuoti šią nuostatą ankstesniame etape.

Švedija: 2002–2003 m. švietimo institucijos tik nurodė, kad studentai turi pradėti mokytis užsienio kalbos kaip privalomo dalyko nuo 7 iki 10 metų ir 2021–2022 m., nuo 7 iki 9 metų amžiaus.

Galiausiai, per pastaruosius du dešimtmečius Čekijoje, Lietuvoje ir Islandijoje privaloma mokytis pirmosios užsienio kalbos vienus metus.

Nuo 2003 m. iš viso 10 švietimo sistemų nepratęsė privalomojo užsienio kalbų mokymosi trukmės. Tačiau daugeliu atvejų yra ypatingų aplinkybių, susijusių su amžiumi, kai užsienio kalbos mokymasis tampa privalomas visiems mokiniams. 2003 m. studentai Ispanijoje, Maltoje, Austrijoje ir Norvegijoje turėjo mokytis kalbos ankstyvame amžiuje (nuo 5 iki 6 metų). Estijoje, Nyderlanduose ir Švedijoje mokyklos galėjo lanksčiai nustatyti metus, kuriais mokiniai turėjo pradėti mokytis užsienio kalbos.

Amžiaus, nuo kurio studentai pradeda mokytis užsienio kalbų, sumažinimas buvo esminė 2002 m. Barselonoje susirinkusių ES valstybių ir vyriausybės vadovų rekomendacijos dėl užsienio kalbų mokymo dalis³¹ ir dar kartą patvirtinta Tarybos rekomendacijoje dėl visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi³². Kaip minėta pirmiau, visos švietimo sistemos, kurios nuo 2003 m. pratęsė pirmosios užsienio kalbos mokymosi trukmę, tai padarė sumažindamos pradinį amžių. Daugeliu atvejų šie pokyčiai įvyko 2003–2011 m.³³

TRUKMĖ, KURIA ANTROSIOS UŽSIENIO KALBOS MOKYMASIS YRA PRIVALOMAS TIK KELIOSE ŠALYSE PER TAM TIKRĄ LAIKĄ

B3 diagramoje parodyta, kiek metų pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo studentai turi vienu metu mokytis dviejų užsienio kalbų. Tai taip pat rodo metų skaičiaus skirtumą nuo 2003 metų.

2021–2022 m. visi bendrojo lavinimo mokiniai vienu metu daugumoje švietimo sistemų vienu metu mokėsi dviejų užsienio kalbų savo mokyklinio ugdymo laikotarpiu (žr. B1 diagramą). Kaip rodo B3 diagrama, labiausiai paplitusi situacija yra mokytis dviejų užsienio kalbų 5–9 metus. Studentai mokosi dviejų užsienio kalbų mažiau nei 5 metus 11 švietimo sistemų. Tai yra Kipras ir švietimo sistemos, kuriose šis privalomas mokymas vyksta tik vidurinio ugdymo įstaigoje (Italija ir Portugalija) arba tik vidurinio ugdymo įstaigose (Bulgarijoje, Vengrijoje, Austrijoje, Slovėnijoje, Slovakijoje, Lichtenšteine, Norvegijoje ir Turkiye). Kita vertus, Liuksemburgo studentai turi 13 metų mokytis dviejų užsienio kalbų pradinio ir vidurinio išsilavinimo metu.

Nuo 2002–2003 m. daugumoje švietimo sistemų antrosios užsienio kalbos mokymosi trukmė nepailgėjo. Per šį laikotarpį maždaug trečdalis švietimo sistemų, apie kurias turima duomenų, įgyvendino reformas, kuriomis siekiama sustiprinti antrosios užsienio kalbos, kaip privalomo dalyko, mokymąsi. Šias reformas galima suskirstyti į dvi kategorijas. Pirmą, trijose švietimo sistemose (Danijoje, Italijoje ir Turkiye) antrosios užsienio kalbos mokymasis tapo privalomas visiems. Antra, devyniose švietimo sistemose laikotarpis, per kurį tuo pačiu metu privaloma mokytis dviejų užsienio kalbų, pratęstas. Didžiausias padidėjimas užfiksuotas Prancūzijoje (5 metai) ir Graikijoje (4 metai). Priklausomai nuo švietimo sistemos, ši trukmė buvo pailginta sumažinus pradinį amžių (Belgijos, Čekijos, Latvijos, Liuksemburgo, Lenkijos ir Suomijos flamandų bendruomenė) ir atidėjo baigimo amžių (Lichtenšteinas) ir abu (Graikija ir Prancūzija).

Kita vertus, Bulgarija, Kipras, Lietuva ir Islandija nuo 2002–2003 m. iki 2021–2022 m. pradėjo reformas ir taip sumažino metų, per kuriuos visi studentai privalo tuo pačiu metu mokytis dviejų užsienio kalbų, skaičių. Pavyzdžiui, Kipre nuo 2015–2016 m. antroji užsienio kalba nėra privaloma visiems antrojo ir trečiojo bendrojo vidurinio ugdymo metų moksleiviams. Islandijoje nuo 2015–2016 m. nėra privaloma mokytis antrosios užsienio kalbos mokslo metais nuo 18 metų. Be to, 2014–2015 m. pradinis antrosios kalbos mokymosi amžius pakeistas nuo 10 iki 12 metų.

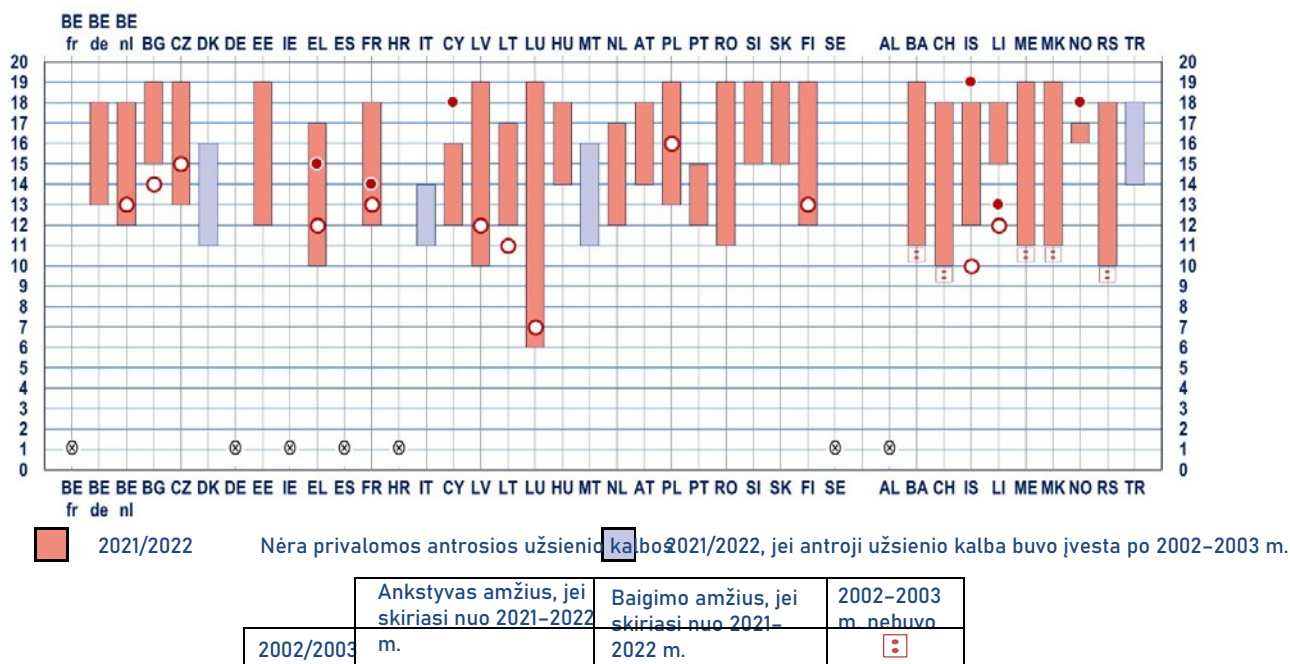
31 Pirmininkaujančios valstybės narės išvados – 2002 m. kovo 15–16 d. Barselonos Europos Vadovų Taryba, C/02/930.

32 2019 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacija dėl visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi (OL C 189, 2019 6 5).

33 Dėl 2010–2011 m. konkrečios šalies informacijos žr. Europos Komisijos/EACEA/Eurydice (2017 m.), p. 32–33.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Aštuoniose švietimo sistemose (Belgijoje, Estijoje, Nyderlanduose, Austrijoje, Portugalijoje, Rumunijoje, Slovėnijoje ir Slovakijoje vokiškai kalbančioje bendruomenėje) nuo 2002–2003 m. iki 2021–2022 m. studentai mokosi dviejų užsienio kalbų. Tačiau dviejuose iš jų verta paminėti ypatingas antrosios užsienio kalbos mokymosi pokyčių aplinkybes. 2011 m. Slovėnijoje pradėta reforma, pagal kurią antroji kalba buvo privaloma nuo 12 metų amžiaus, tačiau ji buvo nutraukta tų pačių metų lapkričio mėn. ir nuo to laiko niekada nebuvo įgyvendinta. 2021 m. reikalavimas mokytis dviejų užsienio kalbų buvo taikomas tik 15 metų ir vyresniems studentams. Slovakijoje 2008–2009 m. buvo privaloma mokytis dviejų užsienio kalbų vidurinio ugdymo įstaigose. Tačiau 2015 m. rugsėjo mėn. aukščiausios švietimo institucijos panaikino prievolę visiems vidurinių mokyklų moksleiviams vienu metu iki 15 metų mokytis dviejų užsienio kalbų. Tuo pačiu metu jie suteikė individualią mokyklos autonomiją spręsti šiuo klausimu.

Šaltinis: Eurydice.

7 B3 pav.: Laikotarpis, kuriuo buvo privaloma mokytis dviejų užsienio kalbų pradinio ir (arba) bendrojo vidurinio ugdymo srityje (ISCED 1–3) 2021–2022 m., ir skirtumai, palyginti su 2002–2003 m.

Aiškinamosios pastabos

Šis skaičius visų pirma susijęs su kalbomis, kurios mokymo programoje vadinamos „užsienio“ (arba „moderniomis“). Regioninės ir (arba) mažumų kalbos (žr. B9 paveikslą) ir klasikinės kalbos (žr. B10 pav.) įtraukiamos tik tuo atveju, jei mokymo programoje jos apibūdinamos kaip užsienio kalbų alternatyvos.

„Antroji kalba“ reiškia, kad studentas mokosi papildomai prie pirmosios kalbos, dėl kurios mokiniai tuo pačiu metu mokosi dviejų skirtingų kalbų.

Informacija grindžiama aukščiausiųjų valdžios institucijų mokymo programa ar kitais rekomendaciniais dokumentais.

Sąvokos „užsienio kalba“, „Tarptautinis standartinis švietimo klasifikatorius (ISCED)“, „Kalba kaip privalomasis dalykas“, iniciatyviniai dokumentai ir „universitetinės institucijos“ apibrėžtys žr. žodynėlį.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija (BE fr): po vykdomos mokymo programos reformos 2027–2028 m. visiems 13 ir 14 metų moksleiviams bus privaloma mokėti antrąją užsienio kalbą.

Ispanija: šis skaičius rodo labiausiai paplitusią padėtį Ispanijoje. Antroji užsienio kalba yra privaloma visiems moksleiviams kai kuriose autonominėse srityse (pvz., Andalūzijoje ir Kanarų salose nuo 10 metų, País Vasco ir Galisijoje 12 metų ir vyresniems).

Estija (2002–2003 m. ir 2021/2022 m.) ir Islandija (2021–2022 m.): aukščiausios švietimo institucijos tik nustatė, kad mokiniai turi išmokti antrąją užsienio kalbą kaip privalomą dalyką nuo 10 iki 12 metų amžiaus.

Vengrija: pasikeitus metodikai (pakeitus ISCED vidurinio ugdymo programų klasifikaciją), laiko eilutės nutrūko.

Olandija: dviejų kalbų mokymosi trukmė skiriasi priklausomai nuo to, kokių kelių mokiniai eina.

Norvegija: pasikeitus metodikai (pakeitus antrosios užsienio kalbos dėstymo būdą, kaip visiems privalomai pranešama apie privalomą dalyką) laiko eilutės pertrūkis.

TREČDALYJE EUROPOS ŠALIŲ VISI STUDENTAI TURI TEISĘ PASIRINKTI UŽSIENIO KALBASKAIP NEPRIVALOMUS DALYKUS.

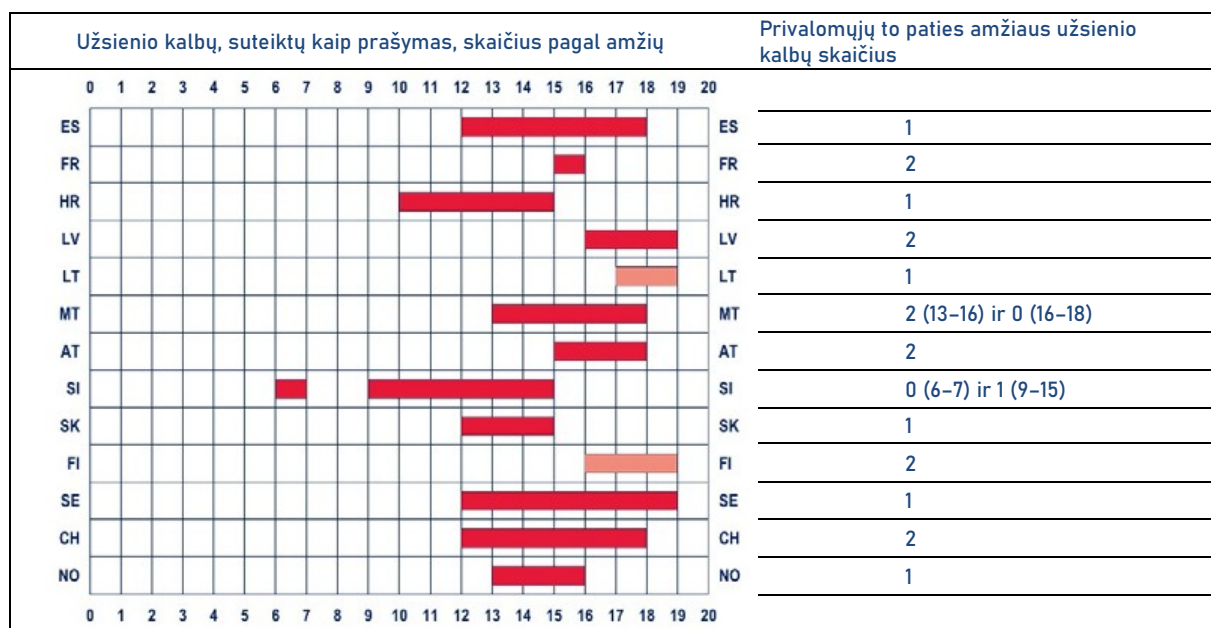
Be mokymo programoje nurodytų kalbų, kurios yra privalomos visiems, studentai gali turėti teisę mokytis užsienio kalbų kaip neprivalomų dalykų. Šis reikalavimas padidina studentų gebėjimą mokytis daugiau kalbų nei privaloma taisyklė ir kai kuriais atvejais mokytis dviejų užsienio kalbų, jei tik viena yra privaloma.

B4 diagramoje daugiausia dėmesio skiriama užsienio kalbų mokymuisi kaip visiems pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo mokiniams. Nurodomos tik tokios nuostatos turinčios šalys. Joje taip pat pateikiama informacija apie visų privalomų dalykų užsienio kalbų skaičių (žr. B1 diagramą), kurioje pateikiamas išsamesnis užsienio kalbos reglamentavimo vaizdas. Šiuo rodikliu prisidedama prie diskusijų, susijusių su Tarybos rekomendacija ES valstybėms narėms dėl ne tik mokyklos kalbos, bet ir dviejų kalbų mokymosi (žr. šio skirsnio įvadą).

Kaip matyti iš paveikslo, 13 šalių mokyklos turi įtraukti užsienio kalbas į pasirenkamų dalykų, kuriuos jos turi pasiūlyti visiems pradinio ir (arba) bendrojo vidurinio ugdymo moksleiviams, spektrą.

Visų studentų teisė pasirinkti užsienio kalbas kaip savo pasirenkamųjų dalykų dalį taikoma tik viduriniam ugdymui, išskyrus Kroatiją, Slovėniją ir Švediją, kur jis susijęs ir su pradinio, ir su vidurinio ugdymu. Kroatijos ir Švedijos pradinėse mokyklose visi 10 ir 12 metų ar vyresni moksleiviai gali pasirinkti pasirinktinę užsienio kalbą. Slovėnijoje visi 6 metų studentai gali pasirinkti mokytis užsienio kalbos vienerius metus, kol užsienio kalbų mokymasis tampa privalomas visiems. Ši parinktis vėl siūloma visiems studentams nuo 9 metų amžiaus.

Trukmė, kuria užsienio kalbos siūlomos kaip neprivalomi dalykai visiems studentams, svyruoja nuo 7 metų Švedijoje iki 1 metų Prancūzijoje. Prancūzijoje tai daro poveikį visiems 15 metų bendrojo vidurinio ugdymo (Lycée général and technologique) moksleiviams, o kai kuriems iš jų – 16 metų ir vyresniems.

■ 1 užsienio kalba kaip pretenzija ■ 2 užsienio kalbos kaip pretenzija

8 B4 pav.: Užsienio kalbos kaip reikalavimas ir privalomi dalykai visiems pradinio ir (arba) bendrojo vidurinio ugdymo studentams (ISCED 1–3), 2021–2022 m.

Nėra užsienio kalbų, kurios būtų skirtos visiems: BE, BG, CZ, DK, DE, EE, DH, EL, IT, CY, LU, HU, NL, PL, PT, RO, AL, BA, YRA LI, I, MK, RS, TR.

Aiškinamosios pastabos

Šis skaičius visų pirma susijęs su kalbomis, kurios mokymo programoje vadinamos „užsienio“ (arba „moderniomis“). Regioninės ir (arba) mažumų kalbos (žr. B12 pav.) ir klasikinės kalbos (žr. B13 pav.) įtraukiamos tik tuo atveju, jei mokymo programoje jos apibūdinamos kaip užsienio kalbų alternatyvos.

Informacija grindžiama mokymo programa arba kitais rekomendaciniais dokumentais, kuriuos parengė aukščiausio lygio švietimo institucijos.

Sąvokų „užsienio kalba“, „Tarptautinis standartinis švietimo klasifikatorius (ISCED)“, „Kalba kaip reikalavimas“, „direktyvos dokumentai“ ir „Top-level authorities“ apibrėžtys pateikiamos glosarijuje.

Septyniose šalyse užsienio kalbų kaip pretenzijos teikimas suteikia galimybę visiems pagrindiniams ir (arba) bendrojo lavinimo vidurinių mokyklų moksleiviams vienu metu mokytis dviejų užsienio kalbų, nors tik vienas iš jų yra privalomas dalykas (žr. B1 diagramą). Ispanijoje, Kroatijoje ir Švedijoje, kur tik viena užsienio kalba yra privaloma visiems moksleiviams per jų mokslo metus, jiems siūloma papildoma kalba, kaip prašymas įgyti pradinį ir (arba) bendrąjį vidurinį išsilavinimą tam tikru metu. Kitose keturiose šalyse užsienio kalbos kaip pretenzijos teikiamos arba prieš mokslo metus, kuriais dvi užsienio kalbos yra privalomos visiems (Slovėnijoje, Slovakijoje ir Norvegijoje), arba vėliau (Lietuva).

Šešiose šalyse (Prancūzijoje, Latvijoje, Maltoje, Austrijoje, Suomijoje ir Šveicarijoje) užsienio kalbų, kaip pretenzijos, teikimas suteikia visiems studentams galimybę studijuoti daugiau nei dvi užsienio kalbas tam tikru bendrojo lavinimo etapu. Šiose šalyse studentai turi teisę pasirinkti užsienio kalbas kaip neprivalomus dalykus bendrojo vidurinio ugdymo metu (pagrindinis ir (arba) vidurinis), jei jie jau turi mokytis dviejų užsienio kalbų. Daugeliu atvejų studentai gali pasirinkti užsienio kalbą kaip neprivalomą dalyką. Tačiau Suomijoje visos mokyklos turi pasiūlyti dvi užsienio kalbas kaip neprivalomus dalykus, be tų, kurias visi studentai mokosi kaip privalomus dalykus.

Dvi šalys neseniai pradėjo reformas, susijusias su užsienio kalbomis, kurios suteikiamos kaip teisė. Graikijoje nuo 2020–2021 m. tema „Užsienio kalbos“ nebuvo pasiūlyta kaip reikalavimas visiems bendrojo vidurinio ugdymo trečios klasės studentams, be privalomo užsienio kalbų mokymo. Ši reforma susijusi su 2020–2021 m., kai visi studentai turi mokytis dviejų užsienio kalbų, pailgėjimu (žr. B3 diagramą). Latvijoje nuo tada, kai 2020 m. buvo pradėta taikyti nauja vidurinio ugdymo programa, visos mokyklos per trejus šio lygio švietimo metus turėjo pasiūlyti trečią užsienio kalbą.

Daugelyje šalių užsienio kalbos neapsiriboja užsienio kalbomis kaip privalomais dalykais arba pasirenkamaisiais dalykais, kuriuos turi pasiūlyti visos mokyklos. Įvairiose šalyse mokyklos turi tam tikrą autonomiją, kuri leidžia joms mokytis papildomų užsienio kalbų. Šis mokymas gali būti atskirų mokyklų pasirinktų konkrečių galimybių dalis. Tačiau šiame skirsnyje, kuriame daugiausia dėmesio skiriama aukščiausio lygio taisyklėms, nustatančioms minimalią užsienio kalbos įrangą visiems moksleiviams, nepateikiama informacija apie mokymo programas ir iniciatyvas, pradėtas įgyvendinti mokyklų lygmeniu. Čia skyriuje pateikiami papildomi duomenys, nes jame pateikiama informacija apie mokinių dalyvavimo pradinės ir vidurinės kalbos mokymosi lygį.

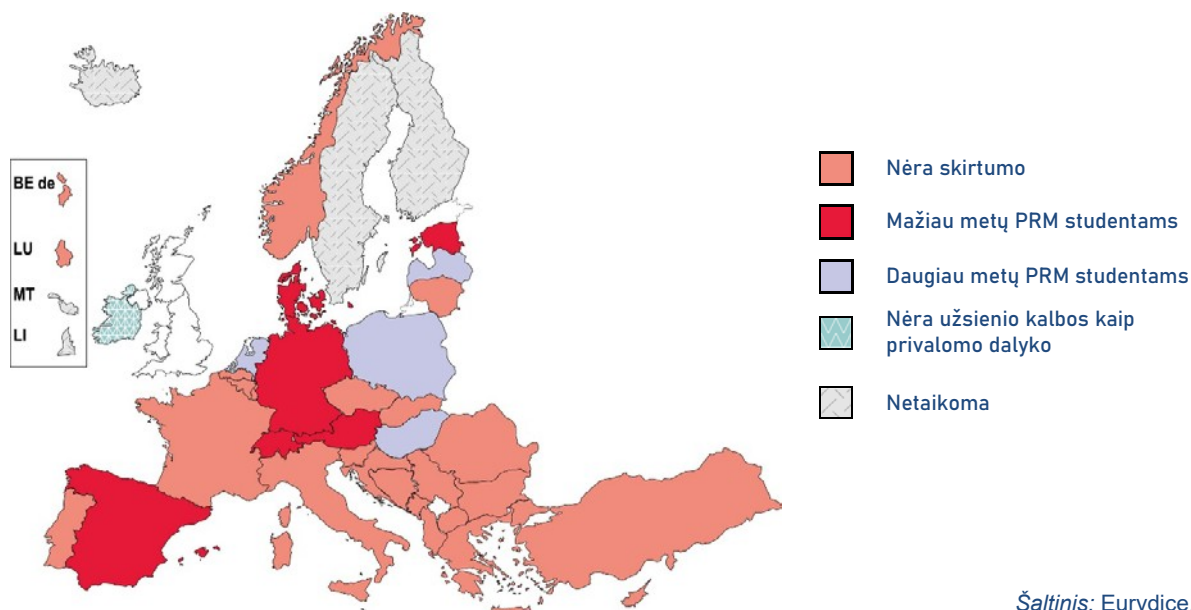
DAUGELYJE ŠALIŲ VETERINARIJOS STUDENTAI MOKĖSI UŽSIENIO KALBOS TIEK PAT METŲ, KIEK IR JŲ KOLEGOS BENDROJO LAVINIMO SRITYJE.

Ankstesniuose keturiuose rodikliuose daugiausia dėmesio skiriama užsienio kalbų teikimui bendrojo lavinimo srityje. B5 diagramoje lyginamas pirmosios užsienio kalbos, kaip privalomo dalyko švietimo ir mokymo srityje, teikimas. Konkrečiau, kiek metų profesinio ir bendrojo vidurinio ugdymo studentai mokosi užsienio kalbos kaip privalomojo dalyko³⁴. Siekiant palyginamumo, atsižvelgiama tik į profesinio mokymo kelius, suteikiančius galimybę įgyti aukštąjį išsilavinimą.

Daugumoje Europos šalių (21 iš 31) visi profesinio ir bendrojo vidurinio ugdymo studentai iki studijų pabaigos privalo mokytis užsienio kalbos tiek pat metų. Tačiau kai kuriais atvejais (šešiose šalyse) bent kai kurie PRM studentai iki vidurinio išsilavinimo pabaigos bus išmokę užsienio kalbos mažiau metų. Danijoje, Vokietijoje, Ispanijoje ir Šveicarijoje ne visi PRM studentai privalo mokytis užsienio kalbos; tai priklauso nuo švietimo ir mokymo programos, kurios jie laikosi. Todėl reikalavimas kiekvienam mokiniui mokytis užsienio kalbos taikomas tik studentams prieš pradėdant profesinio mokymo programą, t. y. prieš jiems sulaukus 15 ar 16 metų, priklausomai nuo šalies. Estijoje užsienio kalbų mokymasis privalomas visiems studentams pirmaisiais profesinio mokymo studijų metais, o bendrojo lavinimo – iki vidurinio ugdymo pabaigos. Galiausiai Austrijoje skirtumas yra trumpesnis (1 metų trumpesnis) vidurinio ugdymo programos laikotarpis.

Priešingai, profesinio mokymo programos Latvijoje, Vengrijoje, Nyderlanduose ir Lenkijoje yra ilgesnės, todėl profesinio mokymo studentai mokosi kalbos vieneriais metais ilgiau nei jų kolegos bendrojo lavinimo srityje.

³⁴ Profesinio rengimo ir mokymo studentams skirtas metų skaičius yra visas laikotarpis, per kurį (bent) visi PRM studentai turi mokytis užsienio kalbos, įskaitant ikimokyklinį, pradinį ir vidurinį išsilavinimą.

Šaltinis: Eurydice.

9 B5 pav.: Švietimo ir mokymo įstaigų mokinių, išmokusių užsienio kalbą kaip privalomą dalyką, skaičiaus skirtumas (2021–2022 m.)

Aiškinamosios pastabos

Atsižvelgiant į profesinio rengimo ir mokymo sudėtingumą ir didelį kelių skaičių, kai kuriose šalyse, šiuo rodikliu atsižvelgiama tik į programas, leidžiančias tiesiogiai įgyti aukštąjį išsilavinimą (t. y. ISCED-P 354). Be to, šioje apibrėžtoje taikymo srityje pateikiama informacija grindžiama reprezentatyviausiomis programomis, išskyrus tas, kurios teikiamos institucijose labai konkrečioms sritims (pvz., vaizduojamajam menui ir scenos menui). Taip pat neįtraukiamos suaugusiųjų švietimo programos, švietimo programos, skirtos specialiems poreikiams tenkinti, arba keliai, kuriuose yra labai mažas studentų skaičius. Šioje srityje, esant skirtingoms profesinių programų trukmei, trumpiausias amžius laikomas galutiniu amžiumi. Daugiau informacijos apie ISCED klasifikaciją žr. 2011 m. ISCED (UNESCO UIS, 2012 m.).

Šis skaičius visų pirma susijęs su kalbomis, kurios mokymo programoje vadinamos „užsienio“ (arba „moderniomis“). Regioninės ir (arba) mažumų kalbos (B9 pav.) ir klasikinės kalbos (B10 pav.) įtraukiamos tik tuo atveju, jei mokymo programoje jos apibūdinamos kaip užsienio kalbų alternatyvos.

Daugiau informacijos apie užsienio kalbos, kaip privalomo bendrojo lavinimo dalyko, mokymąsi žr. B1 ir B2 diagramose.

Užsienio kalbos, kaip privalomo dalyko, nėra: ne visi studentai privalo mokytis užsienio kalbos.

Informacija grindžiama mokymo programa arba kitais rekomendaciniais dokumentais, kuriuos parengė aukščiausio lygio švietimo institucijos.

Sąvokų „mokymosi programa“, „užsienio kalba“, „Tarptautinis standartinis švietimo klasifikatorius (ISCED)“, „Kalba kaip privalomasis dalykas“, „valdymo dokumentai“ ir „universiteto institucijos“ apibrėžtys pateikiamos žodyne.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija (BE de), Kroatija ir Nyderlandai: profesinių programų trukmė skiriasi, o skaičius yra trumpiausias.

Malta, Švedija ir Islandija: pagal šį rodiklį PRM kelių nėra.

Suomija: po 2018 m. pradėtos reformos profesinio mokymo studentams užsienio kalbų mokymo trukmė nėra centralizuotai reguliuojama. Ji skiriasi priklausomai nuo atitinkamos kvalifikacijos reikalavimų, studento ankstesnio mokymosi ir studento asmeninių įgūdžių ugdymo plano. Dvi užsienio kalbos yra viena iš kompetencijos reikalavimų visoms kvalifikacijoms.

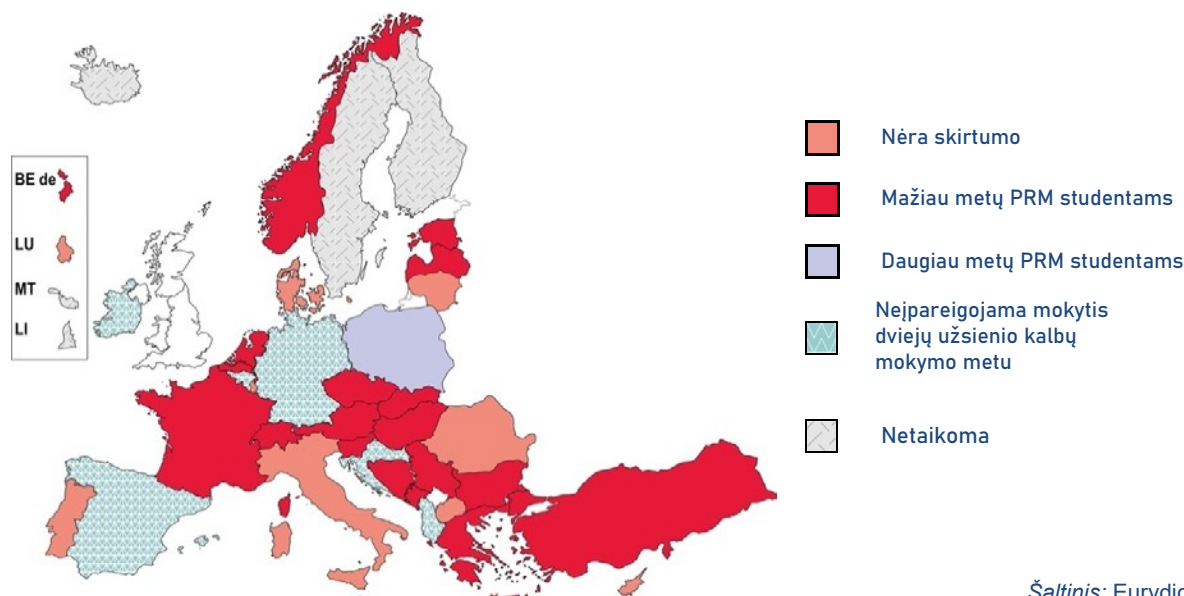
Lichtenšteinas: mokyklos dalis profesinio mokymo programų siūloma Šveicarijoje.

DAUGUMOJE ŠALIŲ PROFESINIO MOKYMO STUDENTAI MAŽIAU METŲ MOKĖSI DVIEJŲ KALBŲ NEI JŲ KOLEGOS BENDROJO LAVINIMO SRITYJE.

Nors daugumoje šalių visi PRM studentai mokosi užsienio kalbos tiek pat metų, kiek jų bendraamžiai bendrojo lavinimo srityje (žr. B5 diagramą), tas pats antrosios kalbos palyginimas rodo didesnius skirtumus

tarp PRM studentų (B6 diagrama). B6 diagrama grindžiama mažiausiais privalomo dviejų užsienio kalbų mokymosi reikalavimais visiems studentams įvairiais individualiais profesinio ir bendrojo lavinimo būdais³⁵. Studentų dalyvavimo užsienio kalbų mokymosi programose lygis nurodytas C skyriuje (žr. C5 diagramą).

19 švietimo sistemų skiriasi dviejų užsienio kalbų mokymosi laikas tarp šių dviejų švietimo programų tipų, o tai kenkia PRM studentams. Daugeliu atvejų tai yra 3 ar 4 metai. Tačiau skirtumas yra dveji metai Bulgarijoje ir Graikijoje ir vieneri metai Nyderlanduose ir Norvegijoje.

Šaltinis: Eurydice.

10 B6 pav.: Švietimo ir mokymo studentų, vienu metu kaip privalomų dalykų mokusių dvi užsienio kalbas, skaičiaus skirtumas (2021–2022 m.)

Aiškinamosios pastabos

Žr. aiškinamąsias pastabas dėl B5 paveikslo.

Daugiau informacijos apie dviejų užsienio kalbų, kaip privalomų bendrojo lavinimo dalykų, mokymąsi žr. B1 ir B3 diagramose.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Malta, Švedija ir Islandija: pagal šį rodiklį profesinio mokymo trajektorijos nėra.

Suomija: po 2018 m. pradėtos reformos profesinio mokymo studentams užsienio kalbų mokymo trukmė nėra centralizuotai reguliuojama. Jis skiriasi priklausomai nuo atitinkamos kvalifikacijos reikalavimų, studento ankstesnio mokymosi ir studento asmeninių įgūdžių ugdymo plano. Dvi užsienio kalbos yra viena iš kompetencijos reikalavimų visoms kvalifikacijoms.

Lichtenšteinas: mokyklos dalis profesinio mokymo programų siūloma Šveicarijoje.

Daugumoje švietimo sistemų, kuriose profesinio rengimo ir mokymo reikalavimai yra žemesni (vokiškai kalbančios Belgijos ir flamandų bendruomenės), Čekijos Respublika, Estija, Graikija, Prancūzija, Latvija, Nyderlandai, Bosnija ir Hercegovina, Šveicarija, Juodkalnija ir Serbija, PRM moksleiviai pradeda mokytis antrosios užsienio kalbos kaip privalomo dalyko prieš vidurinį ugdymą, jei pagrindinis išsilavinimas vis dar yra bendras visiems. Vidurinio ugdymo srityje šis mokymasis nebėra privalomas visiems PRM programose dalyvaujantiems moksleiviams (nors kai kurie gali ir toliau mokytis dviejų užsienio kalbų), nors jie ir toliau yra privalomi bendrojo lavinimo įstaigose. Vengrijoje, Austrijoje, Slovėnijoje, Slovakijoje, Norvegijoje ir Turkiye

35 Siekiant palyginamumo, atsižvelgiama tik į profesinio mokymo kelius, suteikiančius galimybę įgyti aukštąjį išsilavinimą. Profesinio mokymo studentams skirtų metų skaičius yra visas laikotarpis, per kurį visi PRM studentai (bent) privalo mokytis dviejų užsienio kalbų, įskaitant pradinio ir vidurinio ugdymo laikotarpius.

antroji užsienio kalba, kaip privalomas dalykas, taikoma tik visiems bendrojo vidurinio ugdymo studentams. Galiausiai Bulgarijoje visi profesinio mokymo studentai dvejus metus mokosi dviejų užsienio kalbų, o bendrojo lavinimo kolegoms jie yra privalomi ketverius metus iki vidurinio ugdymo pabaigos.

Aštuoniose šalyse (Danijoje, Italijoje, Kipre, Lietuvoje, Liuksemburge, Portugalijoje, Rumunijoje ir Šiaurės Makedonijoje) nėra skirtumo tarp dviejų švietimo programų tipų. Kitaip tariant, tai reiškia, kad vidurinio profesinio mokymo ir bendrojo lavinimo pabaigoje studentai tuo pačiu metu mokėsi dviejų kalbų per tą patį metų skaičių.

Galiausiai Belgijos, Vokietijos, Airijos, Ispanijos, Kroatijos ir Albanijos prancūzų bendruomenėje visi studentai neprivalo mokytis dviejų kalbų pagrindinio ar vidurinio ugdymo įstaigose.

Lenkijoje ilgesnė profesinio mokymo programų trukmė paaiškina papildomus profesinio mokymo studentams skiriamus metus kalbų mokymuisi.

IISKIRSNIS. SIŪLOMŲ KALBŲ ĮVAIROVĖ

Ankstesniame skyriuje daugiausia dėmesio skirta užsienio kalbų, kurios yra privalomos visiems studentams, skaičiui ir laikui, per kurį studentai turi mokytis užsienio kalbų. Šiame skyriuje daugiausia dėmesio skiriama konkrečioms kalboms, kurių mokoma Europos mokyklose.

Skyriuje pirmiausia ieškoma kalbų, kurios yra privalomos visiems moksleiviams bent vienerius mokslo metus (žr. B7 diagramą). Tada joje aptariamos užsienio kalbos, kurias turi teikti visos mokyklos, ir tos kalbos, iš kurių mokyklos gali pasirinkti rengdamos savo užsienio kalbų mokymo programas (žr. B8 diagramą). Po to skyriuje nagrinėjamos kalbos, kuriose mokymo programose kartais atsižvelgiama į užsienio kalbų, t. y. regioninių ir mažumų kalbų, ir klasikinių kalbų alternatyvas (žr. B9 ir B10 diagramas). Kita studijų sritis – migrantų kilmės studentams skirtas vidaus kalbų mokymas (t. y. kalbų, kuriomis kalba studentai namuose) (žr. B11 diagramą). Galiausiai konkrečių kalbų, kurių mokoma mokyklose, įvaizdį papildo kalbų, naudojamų turiniui teikti ir kalbų integruotam mokymuisi (CLIL), t. y. mokymosi, kai skirtingiems dalykams mokytį naudojama kita nei mokyklos kalba, apžvalga (žr. B12 diagramą).

Visi šiame skirsnyje nurodyti rodikliai grindžiami per tinklą „Eurydice“ surinktais duomenimis. Todėl jos apima 39 švietimo sistemas 37 šalyse³⁶.

VISIEMS PRIVALOMA UŽSIENIO KALBA APIBRĖŽIAMA DAUGIAU NEI PUSĖJE VISŲ EUROPOS ŠVIETIMO SISTEMŲ: TAI LABIAUSIAI PAPLITUSI ANGLŲ KALBA

Užsienio kalbos mokymasis yra privalomas beveik visose Europos šalyse (žr. B skyriaus I skirsnį). B7 diagramoje nagrinėjama, ar aukščiausios švietimo institucijos apibrėžia konkrečią užsienio kalbą (arba tam tikras užsienio kalbas), kurią visi studentai turi studijuoti bent vienerius mokslo metus. Pagrindinis dėmesys skiriamas pirminiams ir viduriniams moksleiviams.

Kaip matyti iš paveikslų, daugiau nei pusėje apklaustų švietimo sistemų (22 iš 39 švietimo sistemų) visi mokiniai turi mokytis tam tikros užsienio kalbos (arba tam tikrų užsienio kalbų). Kitose sistemose studentai ar mokyklos gali pasirinkti, kurią kalbą ar kalbą studijuoti. Aukščiausios švietimo institucijos dažnai nurodo šį pasirinkimą apibrėždamos kelias kalbas, iš kurių mokyklos ir (arba) mokiniai turi pasirinkti (žr. B8 diagramą).

Daugumoje švietimo sistemų, kuriose nustatytos konkrečios privalomos kalbos, oficialiuose dokumentuose apibrėžiama tik viena kalba, kuri yra privaloma visiems. Dvi konkrečios užsienio kalbos, kurios yra privalomos visiems, yra apibrėžtos vokiškai kalbančiose ir flamandų bendruomenėse Belgijoje, Kipre, Šveicarijoje ir Islandijoje. Liuksemburgas turi tris specialiąsias užsienio kalbas.

Anglų kalba yra privaloma beveik visose švietimo sistemose, kurios apibrėžia tam tikrą privalomą užsienio kalbą: 21 iš 22 švietimo sistemų (visos, išskyrus Suomiją). Daugumoje šių sistemų (15 sistemų) anglų kalba yra vienintelė reikalinga užsienio kalba.

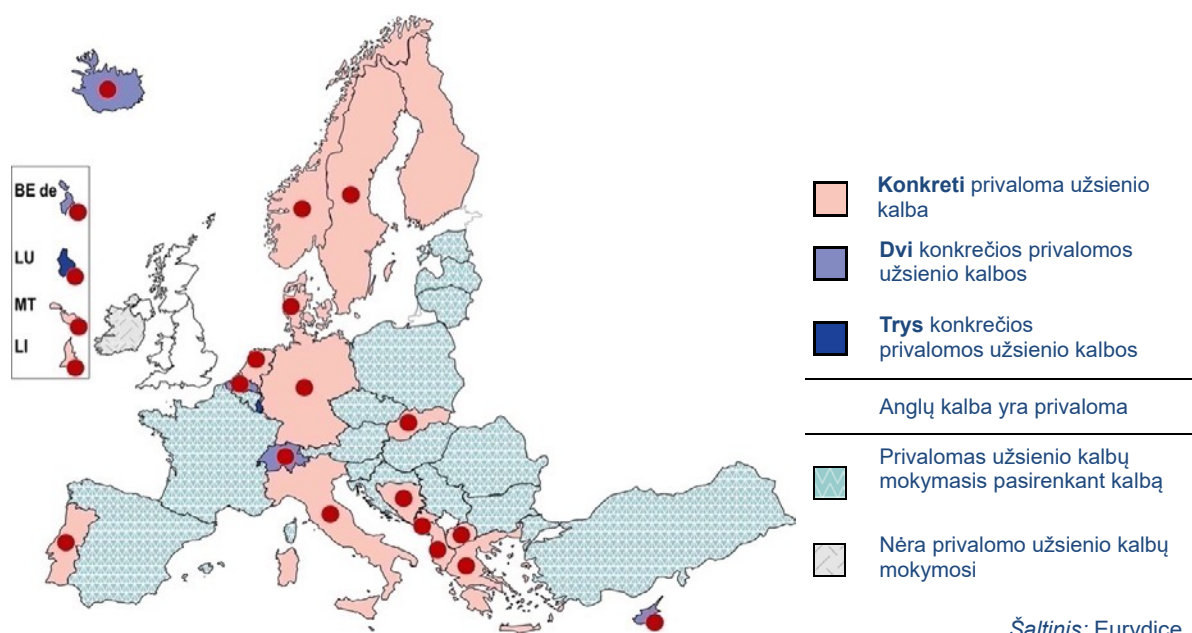
Kitos nei anglų kalbos yra privalomos visiems studentams tik keliose šalyse.

Prancūzų kalba yra privaloma visiems studentams vokiškai kalbančiose ir flamandų savivaldybėse Belgijoje, Kipre, Liuksemburge ir kai kuriuose Šveicarijos kantonuose. Dviejuose Belgijos bendruomenėse ir Liuksemburge prancūzų kalba yra pirmoji užsienio kalba, kurią studijuoja visi studentai. Kipre tai antroji privaloma užsienio kalba po anglų kalbos. Šveicarijoje tvarka skiriasi: kantonuose, kuriuose prancūzų kalba apibrėžiama kaip privaloma užsienio kalba, kartais tai yra pirmoji ir kartais antroji privaloma kalba (išsamiau žr. B7 pav. konkrečiai šaliai skirtas pastabas). Pažymėtina, kad prancūzų kalba yra privaloma, ypač šalyse, kuriose ji yra viena iš oficialiųjų kalbų (visos pirmiau minėtos šalys, išskyrus Kiprą; žr. A1 paveikslą).

Be to, vokiečių kalba yra privaloma šalyse, kuriose ji yra viena iš nacionalinių kalbų, t. y. Liuksemburge ir visuose ne vokiškai kalbančiuose kantonuose Šveicarijoje.

Suomija ir Islandija nustatė, kad kai kurios Šiaurės kalbos yra privalomos visiems studentams. Suomijoje antroji nacionalinė kalba (švedų arba suomių, priklausomai nuo pagrindinės mokyklos kalbos) yra privaloma. Islandijoje privaloma ne tik anglų, bet ir danų (norvegų arba švedų kalba tam tikromis aplinkybėmis gali ją pakeisti).

36 Išsamesnė informacija apie šalies ataskaitų teikimą šioje ataskaitoje pateikiama ataskaitos įvade.

Šaltinis: Eurydice.

11 B7 pav.: Specialus užsienio kalbos reikalavimas visiems pradinio ir vidurinio ugdymo studentams (ISCED 1–2), 2021–2022 m.

Aiškinamosios pastabos

Paveiksle parodyta, ar aukščiausio lygio (švietimo) institucijų mokymo programoje ar kituose rekomendaciniuose dokumentuose nurodytos privalomos užsienio kalbos, kurias visi pradinio ir (arba) vidurinio ugdymo mokiniai privalo mokytis bent vienerius mokslo metus. Tokiu atveju bus nurodytas privalomų kalbų skaičius. Kai kalbama apie tai, kurios užsienio kalbos yra privalomos visiems, rodoma tik anglų kalba. Atitinkamame tekste nurodytos kitos nei anglų kalbos.

Sąvokų „mokymosi programa“, „užsienio kalba“, „Tarptautinis standartinis švietimo klasifikatorius (ISCED)“, „Kalba kaip privalomasis dalykas“, „valdymo dokumentai“ ir „universiteto institucija“ apibrėžtys pateikiamos glosarijuje.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija (BE fr): tik Briuselio sostinės regionas ir Valonijos bendruomenės, žinomos kaip „kalbos siena“ (Comines-Warneton, Mouscron, Flobecq ir Enghien), turi specialią privalomą kalbą, kuri yra olandų kalba. Kitose Belgijos prancūzų bendruomenės dalyse nėra jokios konkrečios užsienio kalbos, kuri būtų privaloma visiems studentams.

Belgija (BE de): Prancūzų kalba yra pirmoji užsienio kalba. Tik mokyklose, kur prancūzų kalba yra mokymo kalba, vokiečių kalba yra pirmoji užsienio kalba. Aukščiausio lygio valdymo dokumentuose anglų kalba nėra apibrėžiama kaip privaloma užsienio kalba. Tačiau praktiškai visos bendrosios vidurinės mokyklos turi mokytis anglų kalbos. Todėl skaičius nurodo dvi konkrečias privalomas užsienio kalbas ir nurodo, kad anglų kalba yra privaloma.

Vokietija: devyniose šalyse anglų kalba yra privaloma kaip pirmoji užsienio kalba. Prancūzai yra privalomi Saro krašte.

Airija: visi studentai turi studijuoti dvi valstybines kalbas: Anglų ir airių. Tačiau nė vienas iš jų nėra laikomas užsienio kalba mokymo programoje.

Ispanija: Anglų kalba yra speciali privaloma kalba tik keliose autonominėse srityse (pvz., Valensijoje, Riodžoje ir Kastilijoje-La Mančioje).

Suomija: Švedų kalba yra privaloma mokyklose, kuriose suomių kalba yra mokyklos kalba, ir suomių kalba mokyklose, kuriose švedų kalba yra mokyklos kalba.

Bosnija ir Hercegovina: duomenų rinkimo metodas skiriasi nuo kitų šalių. 2021–2022 m. informacija grindžiama kantonų taisyklių tyrimu. Daugumoje kantonų anglų kalba yra privaloma.

Šveicarija: dvi užsienio kalbos yra privalomos studentams. Reikiamos kalbos apima visas nacionalines kalbas (prancūzų, vokiečių, italų ir romanų) ir anglų kalbas. Užsakymas priklauso nuo kantono. Paprastai kaip pirmoji privaloma užsienio kalba nurodoma nacionalinė kalba, antroji – anglų kalba arba pirmoji privaloma užsienio kalba – anglų kalba, o antroji – viena nacionalinė kalba. Kalbant konkrečiau, daugumoje vokiškai kalbančių kantonų pirmoji privaloma užsienio kalba yra anglų kalba, o antroji – prancūzų kalba (kai kuriuose kantonuose užsakymas pakeičiamas). Prancūziškai kalbančiuose

kantonuose pirmoji užsienio kalba yra vokiečių, o antroji – anglų. Itališkai kalbančiame kantone pirmoji privaloma užsienio kalba yra prancūzų, o antroji – vokiečių.

Privalomo užsienio kalbų mokymosi raidos analizė rodo, kad privalomųjų kalbų politika Europoje yra palyginti stabili. Tačiau pastaraisiais metais įvyko tam tikrų pokyčių. ES Liuksemburgas 2017 m. priėmė reformą, pagal kurią prancūzų kalba pradeda taikyti ankstyvajam ugdymui nuo 3 metų amžiaus. Tai reiškia, kad vaikai dabar mokosi prancūzų, prieš pradėdami mokytis vokiečių kalbos, ką jie pradeda nuo 6 metų amžiaus (prieš reformą vokiečių kalba buvo pirmoji privaloma kalba, po kurios eina prancūzų kalba). Kaip ir prieš reformą, anglų kalba yra trečioji kalba, kurią turi išmokti visi Liuksemburgo studentai. Už ES ribų atlikus 2017 m. reformą anglų kalba buvo įvesta kaip privaloma užsienio kalba visiems pirmojo pradinio ugdymo klasės moksleiviams. Atsižvelgiant į ilgesnį laikotarpį, kurį apima įvairūs šios ataskaitos leidiniai (per pastaruosius du dešimtmečius), kai kurios kitos šalys (pvz., Italija, Portugalija ir Slovakija) įgyvendino reformas, pagal kurias privaloma tema buvo anglų kalba (žr. Europos Komisija/EACEA/Eurydice, 2017, p. 44).

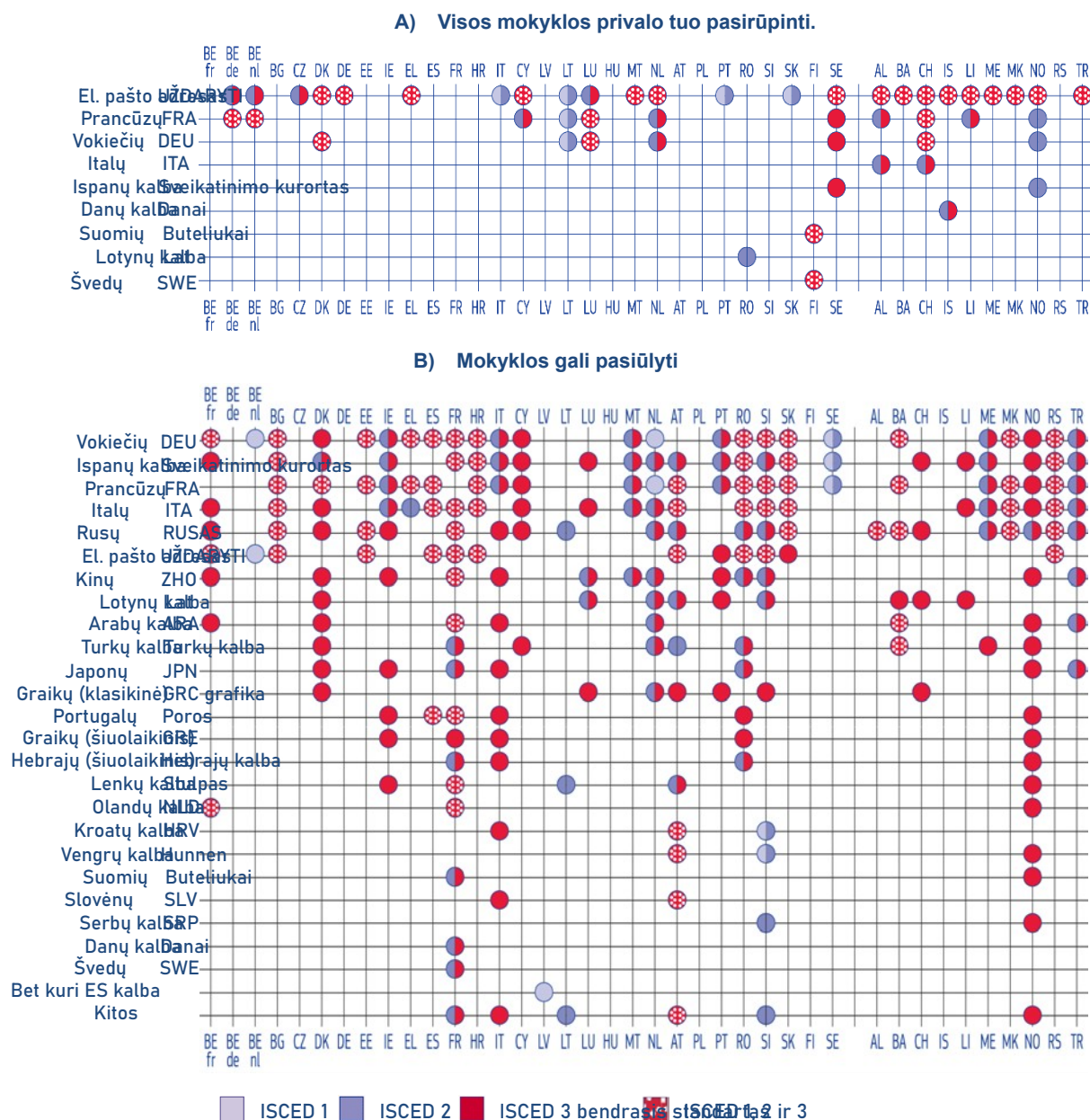
Informacija apie kalbas, kuriose rekomendaciniai dokumentai apibrėžiami kaip privalomi, gali būti papildyta duomenimis apie faktinę skirtingas kalbas mokančių studentų dalį. Šie duomenys įtraukti į C skyriaus II skirsnį.

ŠIEK TIEK DAUGIAU NEI TREČDALYJE ŠVIETIMO SISTEMŲ BENT DVI UŽSIENIO KALBOS APIBRĖŽIAMOS AUKŠČIAUSIO LYGIO REKOMENDACINIUOSE DOKUMENTUOSE, KURIUOS PRIVALO PATEIKTI VISOS MOKYKLOS.

Užsienio kalbos, kurių mokosi mokiniai (žr. C skyriaus II skirsnį), priklauso nuo mokymo programoje nustatytos kalbų vartojimo tvarkos. B8 diagramoje parodytos konkrečios užsienio kalbos, teikiamos mokyklose pagal aukščiausio lygio rekomendacinius dokumentus. Jį sudaro dvi dalys: A dalyje nurodytos konkrečios užsienio kalbos, kurias turi teikti visos mokyklos; B dalyje iliustruojamos užsienio kalbos, kuriomis mokyklos gali naudotis moksleiviams.

Beveik visose šalyse aukšto lygio rekomendaciniai dokumentai apibrėžia užsienio kalbas, kurias mokyklos gali teikti arba užtikrinti bent vieną švietimo lygį. Be to, jos gali leisti arba skatinti mokyklas siūlyti kitas kalbas nei nurodytosios. Kai kuriais atvejais rekomendaciniuose dokumentuose aiškiai nurodoma mokyklų autonomija kalbų, kuriomis jos gali naudotis, atžvilgiu, tačiau išvardijamos tos, kurias jos turi parengti (Belgijos ir Suomijos vokiškai kalbančioje bendruomenėje). Kitais atvejais rekomendaciniai dokumentai neapima kalbų, kurias mokyklos gali teikti, ir kalbų, kurias jos privalo teikti, ir suteikti mokykloms (Vengrijoje ir Lenkijoje) visišką savarankiškumą priimant sprendimus dėl jų.

Daugumoje šalių aukščiausio lygio rekomendaciniai dokumentai apibrėžia vieną ar daugiau užsienio kalbų, kurias turi teikti visos mokyklos. Daugeliu atvejų šios kalbos yra anglų, po jų – prancūzų ir (arba) vokiečių. Jei nurodomos kitos kalbos, jos dažnai yra oficialios nacionalinės kalbos (suomių/švedų kalba Suomijoje ir italų kalba Šveicarijoje) arba kaimyninės šalies kalba (italų kalba Albanijoje). Daugeliu atvejų, ypač pradiniam ugdyme, studentai privalo mokytis nurodytų užsienio kalbų (žr. B7 diagramą). Be to, iš B8 diagramos matyti, kad vidurinėse mokyklose vis daugiau nurodytų užsienio kalbų. Švedijoje, Šveicarijoje ir Norvegijoje visose vidurinėse mokyklose turėtų būti siūlomos keturios konkrečios užsienio kalbos, priklausomai nuo šalies.

Šaltinis: Eurydice.

12 B8 pav.: Užsienio kalbos, apibrėžtos pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo aukščiausio lygio valdymo dokumentuose (ISCED 1–3), 2021–2022 m.

Aiškinamosios pastabos

Šis skaičius rodo konkrečias užsienio kalbas, teikiamas mokyklose pagal aukščiausių švietimo institucijų mokymo programą ar kitus rekomendacinius dokumentus. A dalyje nurodomos užsienio kalbos, kurias turi teikti visos mokyklos; B dalyje nurodytos užsienio kalbos, kurias gali teikti mokyklos. Kai kuriais atvejais mokykloms leidžiama arba skatinama siūlyti papildomas kalbas į nurodytas kalbas.

Vieno ar kelių lygių švietimo programose arba aukščiausio lygio rekomendaciniuose dokumentuose nenurodomos užsienio kalbos, kurias privalo arba gali teikti mokyklos. Kai kuriais atvejais jos gali aiškiai nurodyti mokyklos savarankiškumą šioje politikos srityje.

Šiame numeryje ir konkrečiai šaliai skirtose pastabose nenurodoma, ar nurodytos kalbos turi būti deklaruojamos kaip pirmosios, antrosios ar trečiosios kalbos.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Į klasikinės kalbas (t. y. klasikinės graikų ir lotynų kalbas) atsižvelgiama tik tuo atveju, jei aukščiausio lygio mokymo programoje arba rekomendaciniuose dokumentuose jos nurodomos kaip užsienio kalbų alternatyvos.

Kiekvienoje skaičiaus dalyje kalbos išvardijamos mažėjančia tvarka, atsižvelgiant į švietimo sistemų, kurias jos įtraukia į savo mokymo programas ar rekomendacinius dokumentus aukščiausiu lygiu, skaičių. Reitinge neatsižvelgiama į išsilavinimo lygį (-us), kuriam (-iems) rekomenduojama arba privaloma taikyti užsienio kalbos reglamentavimą. Jei į tą patį švietimo sistemų skaičių įtrauktos kelios kalbos, jos surūšiuojamos abėcėlės tvarka pagal ISO 639–3 kodą (žr. <http://www.sil.org/iso639-3/>, paskutinį kartą gauta: 2022 m. liepos 13 d.).

Oficialiosios ES kalbos nurodomos, kai jos teikiamos bent dviejose švietimo sistemose; visos kitos kalbos yra rodomos, kai siūlomos bent trijose švietimo sistemose. Visos kalbos, kurios nerodomos, paveikslėlyje pažymėtos kaip „kitos“ ir nurodytos konkrečiai šaliai skirtose pastabose.

Sąvokų „mokymosi programa“, „užsienio kalba“, „Tarptautinis standartinis švietimo klasifikatorius (ISCED)“ ir „valdymo dokumentai“ apibrėžtis galima rasti žodyne.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija (BE fr): Briuselio sostinės regione ir Valonijos savivaldybėse, turinčiose ypatingą kalbinį statusą kartu su Belgijos flamandų bendruomene, visos mokyklos turi pasiūlyti olandų kalbos pradinį ir vidurinį išsilavinimą. Valonijos bendruomenėse, turinčiose ypatingą kalbinį statusą, be vokiškai kalbančios bendruomenės, mokyklos turi pasiūlyti vokiečių kalbą pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo įstaigose. Nuo 2022 m. rugsėjo mėn. gestų kalba gali būti siūloma bendrojo vidurinio ugdymo programoje (prancūzų k.).

Vokietija: devyniose šalyse visos mokyklos turi mokėti anglų kalbą. Visos mokyklos turi pasiūlyti prancūzų kalbą Saro krašte.

Prancūzija: „Kitos“ kalbos yra armėnų, gruzinų ir regioninės kalbos baskų, bretonų, katalonų, korsikos, kreolų, melaneziečių, occitan ir Tahitian bendrojo vidurinio ugdymo. Vidurinėje vidurinėje dalyje taip pat gali būti siūlomos regioninės Elzaso kalbos ir regioninės Mozelio kalbos. Bendrojo vidurinio ugdymo metu taip pat gali būti siūlomos norvegų, persų, tamilų ir regioninės kalbos Valais ir Futun.

Italija: „Kitos“ kalbos apima albanų ir serbų/kroatų kalbas, kurios laikomos serbų-kroatų kalbomis.

Lietuva: „Kitos“ kalbos yra latvių.

Olandija: visos Fryzijos provincijos mokyklos turi pasiūlyti fryzų.

Austrija: „Kitos“ kalbos apima čekų, slovąkų ir bosnių, kroatų ir serbų kalbas.

Slovėnija: „Kitos“ kalbos apima makedonų ir (slovėnų) gestų kalbą vidurinėje mokykloje.

Suomija: Švedų kalba turi būti teikiama mokyklose, kuriose mokoma suomių ir suomių kalba, mokyklose, kuriose mokoma švedų kalba.

Bosnija ir Hercegovina: Sarajevo kantono mokyklos gali pasirinkti teikti arabų ir turkų kalbas.

Šveicarija: užsienio kalbos skiriasi priklausomai nuo kalbinių regionų ir kantonų: Prancūziškai kalbantys kantonai turi teikti vokiečių ir anglų kalbas, vokiškai kalbantys kantonai turi teikti prancūzų ir anglų kalbas, o itališkai kalbantys kantonai turi teikti vokiečių, prancūzų ir anglų kalbos pagrindinį ir bendrąjį vidurinį išsilavinimą. Italų kalbos turi būti siūlomos visuose prancūziškuose ir vokiškai kalbančiuose bendrojo vidurinio ugdymo kantonuose. Romanas turi būti prieinamas vokiškai kalbančioje Graubünden kantono dalyje.

Norvegija: „Kitos“ kalbos yra albanų, estų, islandų, amharų, bosnių, darių, filipiniečių, kantonų, korėjiečių, kurdų (sorani), Oromo, Punjabi, persų, Somalio, tamilų, (norvegų) gestų kalba, tajų, Tigrinya, Urdu ir vietnamiečių kalba.

Be užsienio kalbų, kurias turi pateikti mokyklos, aukščiausio lygio rekomendaciniuose dokumentuose dažnai minimos užsienio kalbos, kurias mokyklos gali teikti. Be anglų, prancūzų ir vokiečių, dažniausiai minimos užsienio kalbos yra ispanų, italų ir rusų. Tada ateina kinų, po jų eina lotynų, arabų, turkų, japonų, klasikinės graikų ir portugalų kalbos. Keliose šalyse klasikinės kalbos (t. y. klasikinės graikų ir lotynų kalbos) yra įtrauktos į pirmos klasės rekomendacinius dokumentus kaip užsienio kalbos, kurias gali pasiūlyti mokyklos. Kitaip tariant, jie yra alternatyvos šiuolaikinėms užsienio kalboms ir gali būti mokomi vietoj jų. Galų gale, remiantis aukšto lygio valdymo dokumentais, mažumoje šalių esančios mokyklos gali pasiūlyti kai kurias kitas Europos kalbas.

Kaip ir tikėtasi, nurodytų užsienio kalbų, kurias mokyklos gali pasirinkti didinti bendrojo vidurinio ugdymo srityje, skaičius, ypač bendrojo vidurinio ugdymo srityje. Kai studentai pasiekia šį išsilavinimo lygį, jiems dažnai reikia mokytis daugiau nei vienos užsienio kalbos arba turėti galimybę mokytis kelių užsienio kalbų

kaip neprivalomų dalykų (žr. B3 ir B4 diagramas). Todėl užsienio kalbos priežiūra mokymo programoje atspindi studentų mokymo programoje išdėstytus reikalavimus.

Konkrečių užsienio kalbų, kurias gali pasiūlyti mokyklos, skaičius Prancūzijoje ir Austrijoje yra labai didelis visuose trijuose švietimo lygmenyse. Šis skaičius taip pat ypač aukštas aukštesniojo vidurinio ugdymo įstaigose Vengrijoje, Rumunijoje ir Slovėnijoje. Kai kuriose šalyse mokymo programoje nustatyta daug užsienio kalbų, kurias mokyklos gali tiksliau pasiūlyti bendrojo vidurinio ugdymo įstaigose. Taip yra Danijoje, Airijoje, Italijoje ir Norvegijoje.

MAŽDAUG PUSĖ VISŲ EUROPOS ŠALIŲ SU ŠVIETIMU SUSIJUSIUOSE OFICIALIUOSE DOKUMENTUOSE NURODO REGIONINES ARBA MAŽUMŲ KALBAS.

Visoje Europoje, be oficialių nacionalinių kalbų, kai kuriose šalių teritorijose kalbama regioninėmis arba mažumų kalbomis. Nors teisinis statusas ir šiomis kalbomis kalbančių žmonių skaičius labai skiriasi, daugelis jų turi tam tikrą bendrą netikrumą (Gerken, 2022). Daugumoje Europos šalių teisės aktais oficialiai pripažįstama bent viena regioninė arba mažumų kalba (žr. A1 diagramą) ir skatinama ją vartoti įvairiose viešojo gyvenimo srityse, įskaitant viešąjį administravimą, teises paslaugas, švietimą, žiniasklaidą, kultūrą, ekonominį ir socialinį gyvenimą.

B9 diagramoje daugiausia dėmesio skiriama regioninių arba mažumų kalbų įtraukimui į švietimą. Nurodoma, ar aukščiausio lygio švietimo institucijų išduoti oficialūs (valdymo) dokumentai, pvz., nacionalinės mokymo programos ar švietimo programos, nacionaliniai vertinimo ar egzaminų dokumentai arba teisės aktai, pagal kuriuos mokyklos privalo mokyti tam tikromis kalbomis, yra susiję su regioninių ar mažumų kalbų teikimu, o jei taip, rodamos atitinkamos kalbos.

Kaip matyti iš paveikslo, maždaug pusė apklaustų švietimo sistemų konkrečiai susiję su tam tikrų regioninių ar mažumų kalbų vartojimu. Kalbų skaičius svyruoja nuo vienos ar dviejų kalbų (Danijos, Graikijos, Nyderlandų, Slovėnijos ir Albanijos) iki 10 ar daugiau (Prancūzija, Kroatija, Italija, Vengrija, Lenkija, Rumunija ir Serbija).

Kai kuriose šalyse visos oficialiai pripažintos regioninės arba mažumų kalbos (žr. A1 diagramą) ir tik tos regioninės arba mažumų kalbos yra aiškiai nurodytos aukščiausių švietimo institucijų parengtuose rekomendaciniuose dokumentuose. Taip yra Italijoje, Vengrijoje, Nyderlanduose, Lenkijoje, Slovėnijoje, Suomijoje, Švedijoje, Juodkalnijoje ir Norvegijoje. Pavyzdžiui, Lenkijoje visos oficialiai pripažintos regioninės arba mažumų kalbos turi pagrindinę mokymo programą, o mokyklos privalo siūlyti regioninę arba mažumų kalbų mokymą, jei įvykdomos tam tikros sąlygos (pvz., kalbos mokymuisi taikomas minimalus mokinių skaičius). Nyderlanduose, kur fryzų kalba yra oficialiai pripažinta mažumos kalba, visi fryzų regiono pradiniai ir viduriniai studentai privalo mokytis šios kalbos (taigi visos šios srities mokyklos privalo ją suteikti). Be mokymo, rekomendaciniai dokumentai gali būti susiję su egzaminų vykdymu regioninėmis ar mažumų kalbomis. Pavyzdžiui, studentai Vengrijoje gali laikyti baigiamąjį vidurinį išsilavinimą (érettségi) viena iš oficialiai pripažintų regioninių ar mažumų kalbų.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

		BEfr	BEde	BEnl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
Nėra nuorodos		•	•	•		•			•	•						•	•		•	
Asturian	ast											•								
Baltarusių	bel																	•		
Bosnijos	bos													•						
Breton	bre												•							
Bulgarų kalba	bul																			•
Katalonų kalba	cat											•	•		•					
Valensijos	cat											•								
Čekų kalba	ces													•						
Korsika	cos												•							
Kashubian	csb																			
Danų kalba	dan							•												
Vokiečių	deu													•	•			•		•
Graikų	ell														•					•
Baskų kraštas	eus											•	•							
Farerų Salos	fao						•													
Suomių	fin																			
Meänkieli	fit																			
KVEN	fkv																			
Prancūzų	fra														•					
Francoprovençal	frp												•		•					
Frisian	frs							•												
Friulis	fur														•					
Galisų kalba	glg											•								
Hebrajų kalba	heb				•									•						
Kroatų kalba	hrv														•					•
Vengrų kalba	hun													•						
Armėnų	hye				•															•
Italų	ita													•						
Grenlandija	kal						•													
Karaimai	kir																			
Lietuvių kalba	lit																			
Ladin	lld														•					
Makedonų kalba	mkd													•						
Žemas vokiečių	nds							•												
Occitan	oci											•	•		•					
Picard	pcd												•							
Lenkų kalba	pol													•				•		•
Kreole	rof												•							
Romanų kalba	rom				•															•
Rumunų kalba	ron																			•
Rusyn	rue													•						•
Aromatiniai (Vlach)	rup																			
Rusų	rus													•				•		
Slovakų	slk													•						•
Slovėnų	slv													•	•					•
Sami	sme																			
Albanų kalba	sqi													•	•					
Sardinijos	srđ														•					
Serbų kalba	srp													•						•
Tahitier	tah												•							
Totorių	tat																			
Turkų kalba	tur				•						•									
Ukrainiečių	ukr													•						•
Sorbų kalba	wen							•												
Yiddish	yid																			
Kitos													•							•

13 B9 pav.: Regioninės arba mažųjų kalbos, aiškiai nurodytos pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo aukščiausio lygio valdymo dokumentuose (ISCED 1–3), 2021–2022 m.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
Nėra nuorodos	•				•							•	•	•	•					•
Asturian <i>ast</i>																				
Baltarusių				•																
Bosnijos																•			•	
Breton																				
Bulgarų kalba						•													•	
Katalonų kalba																				
Valensijos																				
Čekų kalba				•	•														•	
Korsika																				
Kashubian				•																
Danų kalba																				
Vokiečių				•	•	•														
Graikų										•										
Baskų kraštas																				
Farerių Salos																				
Suomių									•									•		
Meänkieli									•											
KVEN																		•		
Prancūzų																				
Francoprovençal																				
Frisian <i>fr</i>	•																			
Friulis																				
Galisų kalba																				
Hebrajų kalba				•	•															
Kroatų kalba			•			•										•			•	
Vengrų kalba			•			•	•	•											•	
Armėnų				•																
Italų						•	•													
Grenlandija																				
Karaimai				•																
Lietuvių kalba				•																
Ladin																				
Makedonų kalba											•								•	
Žemas vokiečių																				
Occitan																				
Picard																				
Lenkų kalba																				
Kreole																				
Romanų kalba			•	•	•	•	•	•									•	•		
Rumunų kalba																			•	
Rusyn								•											•	
Aromatiniai (Vlach)																	•	•		
Rusų				•				•											•	
Slovakų				•	•														•	
Slovėnų			•																•	
Sami									•	•								•		
Albanų kalba																•	•	•		
Sardinijos																				
Serbų kalba						•										•	•			
Tahitier																				
Totorių				•																
Turkų kalba						•											•			
Ukrainiečių				•	•	•													•	
Sorbų kalba																				
Yiddish				•						•										
Kitos				•															•	

Šaltinis: Eurydice.

14 B9 pav.: Regioninės arba mažumų kalbos, aiškiai nurodytos pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo aukščiausio lygio valdymo dokumentuose (ISCED 1–3), 2021–2022 m.

Aiškinamosios pastabos

Paveiksle nurodytos regioninės arba mažumų kalbos, nurodytos mokymo programoje arba kituose aukščiausių (švietimo) institucijų rekomendaciniuose dokumentuose. Nėra skirtumo tarp švietimo lygių, švietimo takų ar mokyklų tipų. Kai kuriose šalyse šios kalbos gali būti siūlomos tik kai kurių regionų mokyklose.

Šiame paveiksle vartojamas terminas „regioninės arba mažumų kalbos“ apima terminą „neteritorinės kalbos“.

Lentelės kalbos yra išvardytos abėcėlės tvarka pagal jų ISO 639–3 kodą (žr. <http://www.sil.org/iso639-3/>, paskutinį kartą pavadintas: 2022 m. birželio 27 d.). Kalbos, neturinčios ISO 639–3 kodo ir kalbų grupių, pažymėtos kaip „kitos“ ir nurodytos konkrečiai šaliai skirtose pastabose.

Terminų „Tarptautinis standartinis švietimo klasifikatorius“ (ISCED), „neteritorinė kalba“, „regioninė arba mažumos kalba“, „valdymo dokumentai“ ir „universitetinės institucijos“ apibrėžtys pateikiamos žodynyje.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Prancūzija: „Kiti“ reiškia Gallo, Kibushi, Shimaore (Mayotte), Melaneso kalbas, polineziečių kalbas (valizų ir futunų), Vakarų flamandų ir regionines Elzaso ir Mozelio kalbas (vadinamąsias alzatų ir mozelio frankonų dialektus).

Vengrija: „Kita“ reiškia „Boyash“ – romantikos dialektą.

Lenkija: „Kita“ reiškia „Lemko“.

Slovakija: švietimo standartai keturioms kitoms kalboms (bulgarų, čekų, kroatų ir lenkų) priimti 2022 m. rugsėjo mėn., t. y. 2022–2023 mokslo metų pradžioje.

Serbija: „Kita“ reiškia „Bunjevac“.

Kai kuriose kitose šalyse teisinėje sistemoje pripažįstama tik viena oficiali (valstybinė) kalba (žr. A1 diagramą), tačiau aukščiausių švietimo institucijų parengti rekomendaciniai dokumentai skatina regioninių arba mažumų kalbų vartojimą. Taip yra Bulgarijoje, Graikijoje, Prancūzijoje, Lietuvoje ir Albanijoje. Pavyzdžiui, Prancūzijoje prancūzų kalba yra vienintelė oficiali kalba, tačiau tose srityse, kuriose kalbama regioninėmis arba mažumų kalbomis, moksleiviai turėtų galėti jas studijuoti visais švietimo lygmenimis, ypač kaip pasirenkami vidurinio ugdymo dalykai. Panašiai Albanijos vietovėse, kuriose gyvena Makedonijos ir graikų mažumos, pradinį ir vidurinį mokyklų moksleiviai turėtų galėti mokytis savo gimtosios kalbos kartu su albanų kalba. Graikijoje rekomendaciniai dokumentai apima turkų mokymą, kuris vyksta kai kuriose mažumų mokyklose. Bulgarijoje 2017 m. aukščiausios švietimo institucijos patvirtino hebrajų, armėnų, romanų ir turkų studijų programas, kurios, jei studentai to pageidauja, gali studijuoti 2 valandas per savaitę 7 metus.

Kontrastingą grupę sudaro šalys, kurios suteikia oficialų statusą regioninėms arba mažumų kalboms (žr. A1 diagramą), tačiau aukščiausių švietimo institucijų parengtuose rekomendaciniuose dokumentuose nepateikia konkrečių nuorodų į šias kalbas. Tai taikoma Čekijai, Kiprui, Latvijai, Portugalijai ir Šveicarijai. Tačiau gali būti platesnė nuoroda į šias kalbas. Pavyzdžiui, Čekijoje tautinių mažumų nariai turi teisę būti mokomi savo kalba.

Galiausiai kai kurios šalys oficialiai nepripažįsta regioninių ar mažumų kalbų (žr. A1 pav.) ir nurodo šias kalbas aukščiausiųjų švietimo institucijų rekomendaciniuose dokumentuose (Belgija, Estija, Airija, Liuksemburgas, Malta, Bosnija ir Hercegovina, Islandija, Lichtenšteinas ir Turkija).

KLASIKINĖS KALBOS YRA PRIVALOMOS BENT KAI KURIEMS VIDURINIŲ MOKYKLŲ MOKSLEIVIAMS BEVEIK PUSĖJE VISŲ EUROPOS ŠALIŲ.

Siekiant susidaryti išsamų vaizdą apie kalbų mokymąsi visoje Europoje, svarbu atsižvelgti į klasikinių kalbų vartojimą. Iš tiesų nacionalinėse mokymo programose dažnai neatsižvelgiama į klasikinės graikų ir lotynų „užsienio kalbas“, todėl atitinkamos kalbos neįtrauktos į kitus šio skirsnio rodiklius. Siekiant papildyti anksčiau pateiktus duomenis, šis rodiklis nagrinėja klasikinių kalbų teikimą, nepriklausomai nuo to, kaip mokymo programa jas kategorizuoja. Rodikliu daugiausia dėmesio skiriama klasikinėms kalboms žemesniojo ir bendrojo vidurinio ugdymo įstaigose.

B10 diagramoje daugiausia dėmesio skiriama dviejų rūšių klasikinėms kalboms. Pirmasis reguliavimo tipas apibrėžia klasikinės kalbas kaip privalomus dalykus, o tai reiškia, kad studentai privalo mokytis klasikinių graikų ir (arba) lotynų kalbos. Toks reikalavimas gali būti taikomas arba visiems moksleiviams per bent vieną

jų vidurinio ugdymo dalį (pvz., vienerius mokslo metus), arba tik tam tikrų kategorijų moksleiviams. Dėl antrojo reglamentavimo (visi arba kai kurie) studentai (visi arba kai kurie) turi teisę studijuoti klasikinę graikų ir (arba) lotynų kalbą, o tai reiškia, kad studentai gali nuspręsti, ar mokytis šių kalbų, o švietimo paslaugų teikėjai turi užtikrinti, kad kalbos priežiūra atitiktų mokinių pasirinkimus. Kiekvienu iš pirmiau minėtų atvejų klasikinės graikų ir (arba) lotynų kalbos gali būti tiriamos kaip atskiri dalykai arba dalykai, apimantys platesnes sritis (pvz., „klasikinės studijos“).

Kaip parodyta B10 pav., rekomendaciniai dokumentai vidurinėje mokykloje retai yra būtina sąlyga, kad visi studentai galėtų mokytis klasikinių kalbų. Rumunija yra vienintelė šalis, kurioje visi vidurinių mokyklų moksleiviai turi mokytis lotynų kalbos, kuri yra įtraukta į septintą klasę „Lotynų ir romanų kultūra“. Graikija ir Kipras yra vienintelės šalys, kuriose visi vidurinių mokyklų moksleiviai privalo mokytis klasikinės graikų kalbos.

Keliose papildomose šalyse (arba švietimo sistemose) reikalavimas klasikinės kalbas studijuoti vidurinėje mokykloje taikomas tik tam tikrais keliais einantiems studentams (Flandrijos bendruomenei Belgijoje, Vokietijoje, Kroatijoje, Nyderlanduose, Šveicarijoje ir Lichtenšteine). Pavyzdžiui, Vokietijoje klasikinės graikų ir lotynų kalbos yra privalomos studentams, norintiems įgyti *bendrojo universiteto įėjimo kvalifikaciją vidurinėje mokykloje*, kurios specializacija – klasikinės kalbos. Lichtenšteine, žemesniais *vidurinės mokyklos* metais, visi studentai turi mokytis lotynų kalbos. Belgijos, Kroatijos ir Šveicarijos Flandrijos bendruomenėje vidurinės mokyklos studentai gali specializuotis klasikinėse studijose ir todėl tampa neatskiriama jų mokymo programos dalimi.

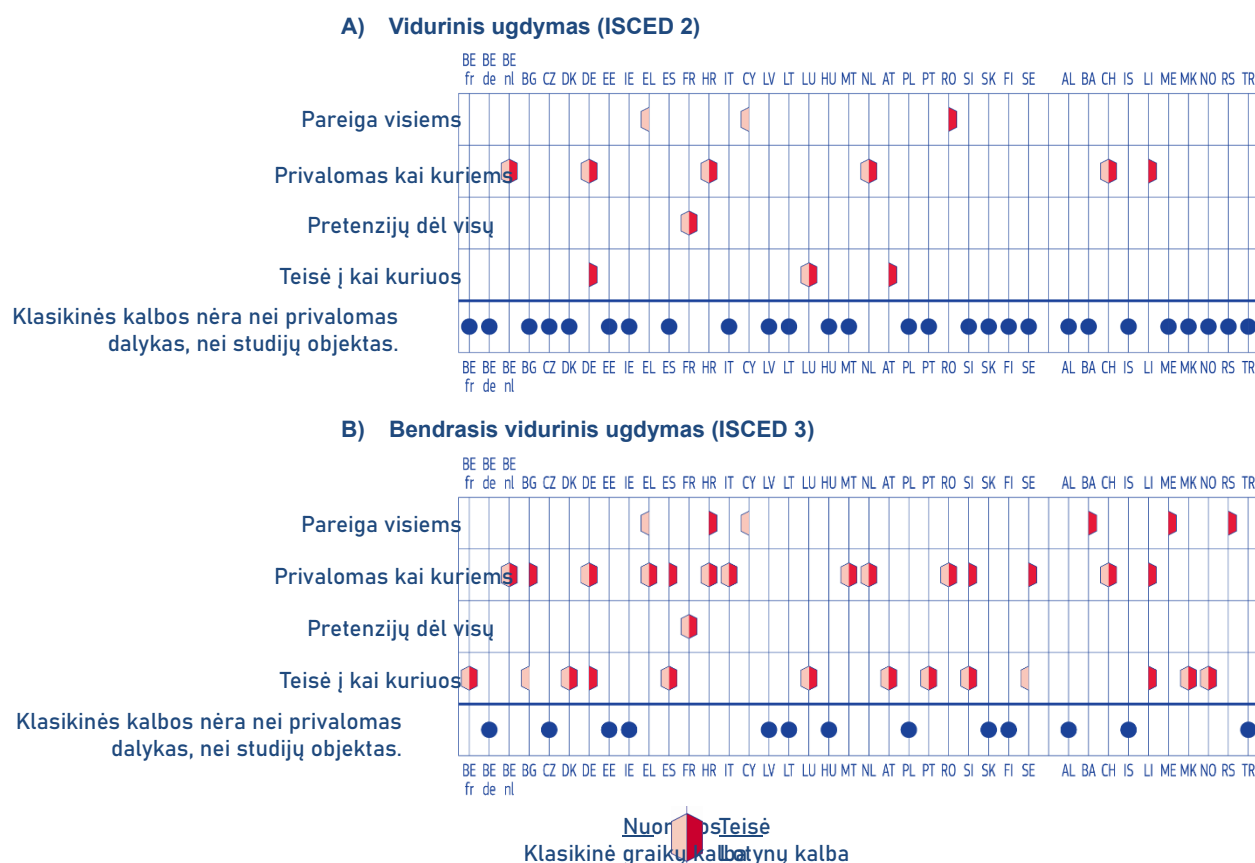
Keturiose šalyse (Vokietijoje, Prancūzijoje, Liuksemburge ir Austrijoje) bendrojo vidurinio ugdymo studentai turi teisę pasirinkti klasikinį graikų ir (arba) lotynišką dalyką kaip neprivalomus dalykus. Prancūzijoje ši teisė taikoma visiems vidurinių mokyklų moksleiviams ir apima tiek klasikinę graikų, tiek lotynų kalbą. Vokietijoje, Liuksemburge ir Austrijoje ši teisė taikoma tik tam tikrais keliais važiuojantiems studentams. Pavyzdžiui, Liuksemburge studentai, studijuojantys klasikiniame maršrute, gali pasirinkti lotynų, klasikinės kalbas (klasikinės graikų ir lotynų) arba kinų kalbas. Vokietijoje pirmoji užsienio kalba *vidurinių mokyklų* moksleiviams turi būti šiuolaikinė arba lotynų kalba.

Apskritai šalių, turinčių studentams reikalavimą arba teisę studijuoti klasikinės kalbas, skaičius yra daug didesnis nei vidurinio ugdymo pakopose.

Visi bendrojo vidurinio ugdymo studentai Kroatijoje, Bosnijoje ir Hercegovinoje, Juodkalnijoje ir Serbijoje turi mokytis lotynų kalbos bent vienerius mokslo metus. Kroatijoje, viršijant minimalų reikalavimą visiems studentams mokytis lotynų kalbos vienerius metus, „klasikinės programos“ dalyviai turi mokytis lotynų kalbos (ir klasikinės graikų kalbos) visą vidurinio ugdymo laikotarpį. Dar 13 švietimo sistemų lotynų kalba yra privaloma tik studentams tam tikrais būdais. Kaip rodo pirmiau pateiktas Kroatijos pavyzdys, šie keliai kartais prasideda vidurinėje mokykloje.

Klasikinis graikų kalbos yra privalomas bendrojo vidurinio ugdymo mažiau švietimo sistemose nei lotynų. Visi studentai Graikijoje ir Kipre turi studijuoti šią kalbą savo vidurinio ugdymo pradžioje. Graikijoje vidurinės mokyklos studentai gali toliau specializuotis klasikinėse studijose, o šio kelio studentams klasikinė graikų kalba (kartu su lotynų kalba) yra privaloma pasibaigus laikotarpiui, per kurį jis yra privalomas visiems studentams. Aštuoniose papildomose švietimo sistemose klasikinė graikų kalba yra privaloma tik tam tikrais keliais einantiems studentams. Šiems studentams klasikinė graikų kalba dažnai yra privaloma kartu su lotynų kalba.

Prancūzijoje, bendrojo vidurinio ugdymo, kaip ir vidurinio ugdymo, visi studentai turi teisę studijuoti klasikinės kalbas kaip neprivalomus dalykus. Keliose kitose Europos šalyse bendrojo vidurinio ugdymo studentai turi teisę mokytis klasikinių kalbų, tačiau tik tam tikrais būdais. Konkrečiau, 11 švietimo sistemų studentai turi teisę studijuoti lotynų kalbą tam tikrais būdais, o 11 sistemų studentai gali pasirinkti studijuoti klasikinę graikų kalbą tam tikrais būdais. Šios dvi švietimo sistemų grupės plačiai sutampa, nes tiek klasikiniai graikai, tiek lotynų kalba dažnai yra pasirenkami dalykai. Pavyzdžiui, Portugalijoje tiek klasikinės graikų, tiek lotynų kalbos yra pasirenkami dalykai studentams, einantiems „kalbų ir humanitarinių mokslų“ keliu.

Šaltinis: Eurydice.

15 B10 paveikslas: Klasikinės graikų ir lotynų kalbos bendrojo vidurinio ugdymo studijos (ISCED 2–3), 2021/2022

Aiškinamosios pastabos

Šis skaičius rodo, ar klasikinės graikų ir lotynų kalbos yra privalomos (visiems ar kai kuriems) studentams ir ar (visi ar kai kurie) studentai turi teisę mokytis šių kalbų. Informacija grindžiama aukščiausių (švietimo) institucijų mokymo programa ar kitais rekomendaciniais dokumentais.

Klasikinės graikų ir (arba) lotynų kalbos gali būti mokomos kaip nepriklausomi dalykai arba dalykai, apimantys platesnes sritis (pvz., „klasikinės studijos“). Šis skaičius atsižvelgia į abi situacijas.

Sąvokų „klasikinė kalba“, „užsienio kalba“, „Tarptautinis standartinis švietimo klasifikatorius (ISCED)“, „Kalba kaip privalomasis dalykas“, „Kalba kaip reikalavimas“, „direktyvos dokumentai“ ir „universiteto institucija“ apibrėžtys žr. žodyną.

Konkrečiai šaliai skirtas pranešimas

Belgija (BE fr): po vykdomos mokymo programos reformos, nuo 2028 m. lotynų kalba tampa privaloma pirmaisiais 2–3 vidurinio ugdymo metais (ISCED 2).

Apskritai, šalys, kuriose vidurinio ugdymo studentai turi arba atitinka reikalavimus, dažnai yra tos, kuriose valstybinė kalba yra tiesiogiai kilusi iš klasikinės graikų arba lotynų kalbos ir (arba) kuriose bendrasis vidurinis išsilavinimas susideda iš skirtingų studijų specializacijų, įskaitant labai akademiškai orientuotus kelius.

Taip pat pažymėtina, kad jei šalių teisės aktuose nenustatomas reikalavimas ar teisė mokytis klasikinių kalbų, mokyklos gali ir toliau teikti šias kalbas. Pavyzdžiui, Lenkijoje nuo 2021–2022 m. galiojančiu reglamentu leidžiama vidurinės mokyklos vadovams nuspręsti, kokius neprivalomus dalykus jie pasiūlys iš dalykų, įskaitant lotynų kalbą, sąrašo. Kaip ir kitų pasirenkamų dalykų, yra valstybinė mokymo programa lotynų kalba. Be to, Lenkijos vidurinės mokyklos kartais siūlo temą „Lotynų ir senovės kultūra“, kuriai taip pat

yra mokymo programa. Be to, Slovakijos vidurinės mokyklos gali pasirinkti lotynų kalbą, o jei jos tai daro, jos naudoja valstybinę mokymo programą šiai temai. Belgijos ir Slovėnijos prancūzų bendruomenėje lotynų kalbos gali būti įtrauktos į pasirenkamus vidurinio ugdymo dalykus, o Suomijoje lotynų kalbos gali būti įtrauktos kaip neprivalomas dalykas tiek vidurinio, tiek bendrojo vidurinio ugdymo įstaigose. Belgijos ir Vengrijos flamandų bendruomenėje mokyklų autonomija teikiant klasikinės kalbas yra susijusi tiek su klasikine graikų, tiek su lotynų kalba; ji taikoma tiek viduriniam, tiek viduriniam ugdymui. Šis pavyzdžių pasirinkimas rodo, kad bendrojo vidurinio ugdymo studentai gali turėti galimybę mokytis klasikinių kalbų, net jei nėra visa apimančių taisyklių, kurios juos įpareigoja ir (arba) suteikia teisę tai daryti.

STUDENTAI IŠ MIGRANTŲ KILMĖS TURI TEISĘ Į HEIMSPRACHENUNTERRICHT LABAI NEDAUGELYJE ŠALIŲ.

Europoje kalbų priežiūra mokymo programoje yra įvairių formų. Be mokyklos kalbos, į mokymo programą gali būti įtrauktos užsienio ir senosios kalbos (žr. B8 ir B10 diagramas). Daugelyje šalių mokyklose taip pat yra regioninių ir mažumų kalbų, kuriomis kalba mažesnės valstybės piliečių grupės, gyvenančios toje valstybėje jau ne vieną kartą (žr. B9 diagramą).

B11 diagramoje daugiausia dėmesio skiriama vidaus kalbų mokymui. Konkrečiau, nagrinėjama, ar migrantų kilmės moksleiviai, kurie namuose nemoka mokyklos kalbos, pagal rekomendacinius dokumentus turi teisę į aukščiausio lygio kalbos pamokas (su sąlygomis).

Gimtosios kalbos, kuriomis kalba studentai migrantai, neturėtų būti painiojamos su regioninėmis ar mažumų kalbomis. Priešingai nei „regioninės ar mažumų kalbos“, migrantų kilmės kalbėtojai iš kartos į kartą nebuvo įsikūrę priimančiojoje šalyje. Be to, jie negali būti priimančiosios šalies piliečiai, ypač naujai atvykę moksleiviai migrantai.

Kaip parodyta B11 diagramoje, migrantų kilmės studentai turi teisę mokytis namuose tik šešiose šalyse, daugiausia Šiaurės Europoje. Šis teiginys egzistuoja tik tam tikromis sąlygomis.

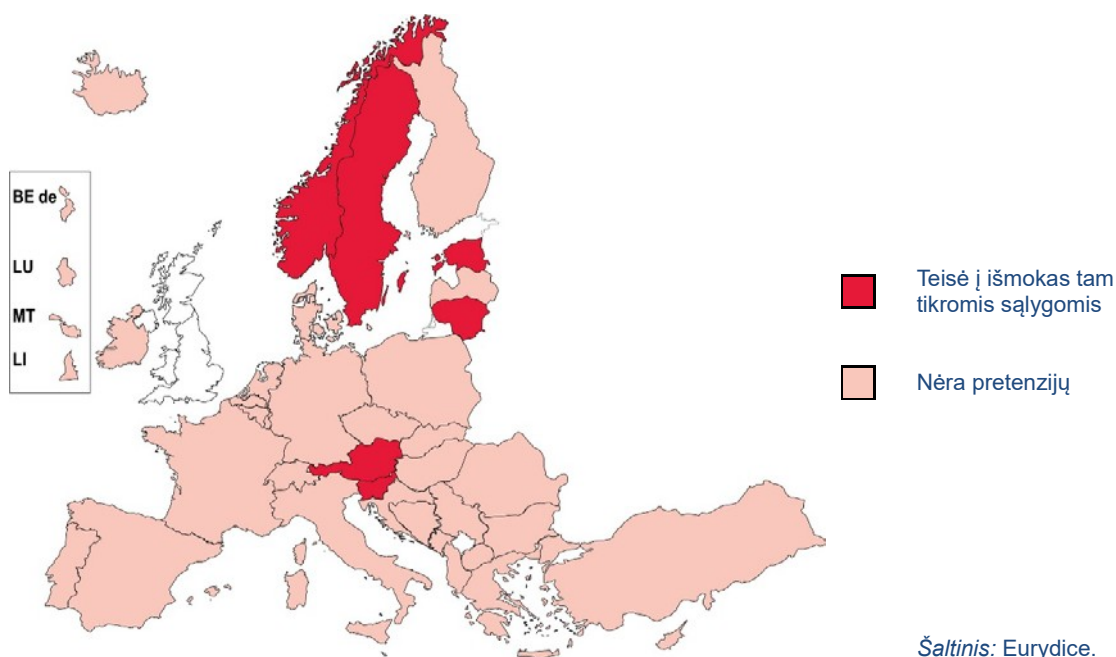
Minimalus suinteresuotų studentų skaičius dažnai yra būtina sąlyga organizuojant kalbos pamokas namuose. Švedijoje ir Lietuvoje šis skaičius yra 5, Estijoje – 10, Austrijoje – 12. Susidomėję studentai gali būti iš skirtingų klasių ir (arba) mokyklų.

Mokytojų prieinamumas lemia, ar gimtosios kalbos pamokos gali būti siūlomos Lietuvoje, Austrijoje, Švedijoje ir Norvegijoje. Jei kandidatai į mokytojus Švedijoje neturi mokymo formalios kvalifikacijos, direktoriai nusprendžia, ar jie turi reikiamų įgūdžių mokyti gimtosios kalbos. Jei Norvegijoje nėra tinkamų darbuotojų, savivaldybė turi ieškoti alternatyvių galimybių, pavyzdžiui, nuotolinio mokymosi.

Kitos sąlygos taikomos būtent studentams. Švedijoje ši kalba turėtų būti kalba, kurią mokiniai vartoja kasdieniam bendravimui namuose, o tai reiškia, kad studentai jau turėtų turėti tam tikrą kalbos įgūdžių.

Galiausiai Slovėnijos mokyklos gali kreiptis dėl specialaus viešojo finansavimo užsienio kalbų mokymui remti. Gimtosios kalbos mokymą siūlo ne mokyklose veikiantys suinteresuotieji subjektai, su sąlyga, kad yra pakankamai susidomėjimo ir yra mokytojų.

Keturios šalys (Austrija, Suomija, Švedija ir Norvegija) taip pat rodo švietimo institucijų įsipareigojimą mokytis namuose, parengdamos specialias mokymo programas arba mokymo programas.

16 B11 pav.: Migrantų pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo studentų teisė mokytis gimtosios kalbos (ISCED 1–3), 2021–2022 m.

Aiškinamosios pastabos

Šis skaičius rodo, ar migrantų kilmės studentai, kurie nekalba mokyklos kalba namuose, pagal rekomendacinius dokumentus turi teisę mokytis namuose aukščiausiu lygiu.

Kaip parodyta paveiksle, šis teiginys susijęs su politinėmis sąlygomis ir (arba) sistema, kurios pateisina migrantų kilmės studentų teisę mokytis gimtosios kalbos. „Įstatymo“ sąvoka reiškia, kad atitinkami studentai gali sistemingai lankytis arba dalyvauti mokyme savo gimtąja kalba. Jei šiai teisei taikomos tam tikros sąlygos (mažiausias suinteresuotų studentų skaičius ir t. t.), jos nurodomos rekomendaciniuose dokumentuose (ir nurodytos B11 paveiksle pateiktoje analizėje). Vidaus kalbos mokymas gali būti teikiamas formalios mokyklos nustatymuose arba už jų ribų ir (arba) mokyklos valandomis.

Šis skaičius netaikomas studentų ir (arba) nevyriausybinių organizacijų organizuojamam ar finansiškai remiamam užsienio kalbų mokymui.

Kadangi specialios sąlygos turi būti įvykdytos visose šalyse, kuriose studentai turi teisę studijuoti namuose, skaičius rodo tik dvi kategorijas: „Leidimas tam tikromis sąlygomis“ ir „nėra pretenzijų“.

Terminų „namų kalba“, „Tarptautinis standartinis švietimo klasifikatorius (ISCED)“, „migracinės kilmės studentai“ ir „Valdymo dokumentai“ apibrėžtis galima rasti žodyne.

Migrantų kilmės studentai tam tikroms kalboms gali taikyti tam tikrą kalbų politiką arba teisės aktus. Pavyzdžiui, Belgijos prancūzų bendruomenėje atitinkamos kalbos (kinų, ispanų, graikų, italų, marokiečių, turkų, Tuniso, portugalų ir rumunų) yra iš devynių šalių, su kuriomis bendradarbiauja Belgijos prancūzų bendruomenė. Tėvai turi kreiptis į mokyklą, kad jų vaikai galėtų lankytis kalbos kursus. Airijoje pagal nuo 2017 m. galiojančią nacionalinę užsienio kalbos strategiją kalbos, kuriomis dažniausiai kalba migrantų kilmės studentai (lenkų, lietuvių ir portugalų), gali būti įtrauktos į mokymo programą ir studijuojamos valstybiniais egzaminams. Šiose dviejose švietimo sistemose minėti kalbų kursai yra prieinami visiems studentams, t. y. ne tik migrantų kilmės studentams.

Galiausiai pagal 1977 m. Tarybos direktyvą dėl darbuotojų migrantų vaikų auginimo ES valstybės narės turėtų imtis „tinkamų priemonių skatinti švietimą kilmės šalies gimtąja kalba ir kultūra“ „vaikams, kuriems pagal priimančiosios valstybės teisės aktus privaloma lankytis mokyklą“ ir „kurie yra priklausomi nuo bet kurio darbuotojo, kuris yra kitos valstybės narės pilietis“³⁷. Kai kuriose šalyse, pavyzdžiui, Danijoje, yra vaikai, kurie

37 1977 m. liepos 25 d. Tarybos direktyva 77/486/EEB dėl darbuotojų migrantų vaikų auginimo.

yra Europos ekonominės erdvės šalių, kurios nėra ES narės, piliečiai, t. y. Islandija, Lichtenšteinas ir Norvegija.

Kelios šalys (Vokietija, Austrija, Slovėnija, Suomija ir Švedija) stebi švietimą namuose, t. y. sistemingai renka duomenis apie šią sritį ir analizuoja juos, kad būtų galima pagrįsti politikos formavimą. 2012 m. Migracijos tarybos inicijuotos žiniasklaidos paslaugų integracijos informacinės platformos „Media Service Integration“ apklausa rodo, kad 2021–2022 m. savo gimtąsias kalbas mokėsi 140 000 migrantų kilmės studentų.³⁸ Iš Austrijos oficialios ataskaitos matyti, kad 2018–2019 m. 31 173 migrantų kilmės studentai mokėsi 26 kalbų kaip gimtosios kalbos.³⁹ Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos duomenimis, 2020–2021 m. 511 studentų Slovėnijoje mokėsi kalbų⁴⁰. 2020 m. Suomijoje 42 636 studentai mokėsi gimtosios kalbos privalomojo švietimo sistemoje. Kursai buvo rengiami⁴¹ 57 kalbomis. Galiausiai oficiali Švedijos statistika rodo, kad 2020–2021 m. kalbos pamokas mokėsi 187 000 studentų. Labiausiai mokėsi arabų (58 700 studentų) ir Somalio (17 200 studentų).⁴²

BE UŽSIENIO KALBŲ, DAŽNAI VARTOJAMOS REGIONINĖS ARBA MAŽUMŲ KALBOS.

UKDIM – dvikalbis arba panardinamasis ugdymas, kuriame bent kai kurie dalykai, pavyzdžiui, matematika, geografija ir gamtos mokslai, dėstomi ne mokyklos kalba, o kita kalba. Šio tipo pasiūlymo tikslas – pagerinti mokinių kalbos įgūdžius kitomis kalbomis nei mokyklos kalba.

B12 pav. nagrinėjamas pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo UKDIM programų egzistavimas, taip pat kalbų, vartojamų teikiant UKDIM, statusas. Šis numeris papildomas priedu (2 priedas), kuriame pateikiama išsami informacija apie konkrečiose tirtose šalyse teikiamus UKDIM pasiūlymus (mokomosios kalbos, vartojamos mokant UKDIM ir apimant švietimo lygius).

Kaip matyti iš paveikslo, beveik visose Europos šalyse vykdomos UKDIM programos. Tik Graikija, Bosnija ir Hercegovina, Islandija ir Turkijoje nesiūlo CLIL programų.

Labiausiai paplitęs UKDIM programos tipas, kuris egzistuoja 29 švietimo sistemose (iš 35 su UKDIM programomis), yra mokyti kai kuriuos dalykus mokyklos kalba (nacionaline kalba) ir kitais dalykais užsienio kalba. Dauguma švietimo sistemų, turinčių tokio tipo UKDIM programą, turi iki trijų skirtingų kalbų derinių (pvz., nacionalinė kalba ir anglų, nacionalinė kalba ir prancūzų kalba, taip pat nacionalinė kalba ir vokiečių kalba). Tačiau kai kuriose švietimo sistemose kalbų derinių skaičius viršija 10 (žr. 2 priede pateiktą informaciją apie Vokietiją ir Prancūziją). Atsižvelgiant į tam tikras užsienio kalbas, kuriomis teikiamos UKDIM, dažniausiai vartojamos anglų, prancūzų ir vokiečių, taip pat, kiek mažiau, ispanų ir italų kalbos.

Antras labiausiai paplitęs UKDIM programos tipas, įvestas 18 švietimo sistemų, yra mokyti kai kuriuos dalykus nacionaline kalba ir kitus dalykus regionine arba mažumos kalba. Kaip ir ankstesnis tipas, kalbų derinių, iš kurių studentai gali pasirinkti, skaičius skiriasi priklausomai nuo švietimo sistemos. Galite pasirinkti vieną iš kalbų (pvz., nacionalinę ir lenkų kalbą Čekijoje) ir daugiau kaip 10 variantų (Prancūzijoje, Vengrijoje ir Rumunijoje).

Kitos rūšies UKDIM programą galima rasti šalyse, kuriose yra kelios nacionalinės kalbos (žr. A1 diagramą), kuriose dažnai yra programų, kuriose siūlomos skirtingos temos dviem nacionalinėmis kalbomis. Šie CLIL programų tipai yra prieinami Belgijoje, Airijoje, Liuksemburge, Maltoje, Suomijoje ir Šveicarijoje.

Ribotas skaičius šalių siūlo CLIL programas, kurios nepatenka į pirmiau nurodytas kategorijas. Pavyzdžiui, Belgijos Flandrijos bendruomenėje kai kurios UKDIM programos lygiagrečiai dėstomos daugiau nei dviem

38 https://mediendienst-integration.de/fileadmin/Dateien/Factsheet_Herkunftssprachlicher_Unterricht_2022.pdf

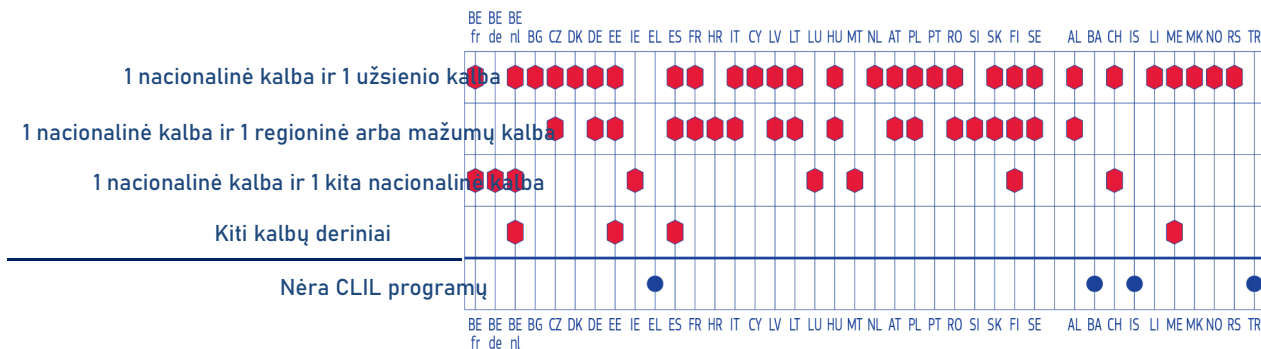
39 https://pubshop.bmbwf.gv.at/index.php?article_id=9&search_%5Bcat_%5D=4&pub=824

40 <https://www.gov.si/teme/jeziki-v-vzgoji-in-izobrazevanju/>

41 https://www.opf.fi/sites/default/files/documents/Omana_aidinkielenä_opetetut_Kielet_tai_opetukseen_osallistuneiden_määrätvuonna_2020.pdf

42 <https://www.skolverket.se/download/18.7f8c152b177d982455e15bc/1616397146883/pdf7920.pdf>

kalbomis, visų pirma dviem arba visomis trimis nacionalinėmis kalbomis (žr. A1 pav.) ir viena užsienio kalba. Be to, Ispanijoje yra daugiau nei dvi kalbos UKDIM programos, taip pat programos, kuriose kai kurie dalykai dėstomi regionine kalba, o kai kurie – užsienio kalba (valstybinė kalba – ispanų – šiose programose vartojama tik Lengua Castellana y Literatura kontekste). Šis CLIL programos tipas taip pat yra Estijoje ir Juodkalnijoje, kur kai kurios mokyklos siūlo programas, kurios siūlo kai kuriuos dalykus mažumos kalba (rusų Estijoje ir albanų Juodkalnijoje) ir kitas užsienio kalba (anglų kalba abiejose šalyse).

Šaltinis: Eurydice.

17 B12 pav.: CLIL programų egzistavimas ir kalbų, vartojamų pradiniam ir bendrajam viduriniam ugdymui, statusas (ISCED 1–3), 2021–2022 m.

Aiškinamosios pastabos

Paveiksle parodyti kalbų deriniai, naudojami UKDIM pagal aukščiausio lygio (švietimo) institucijų mokymo programą ar kitus rekomendacinius dokumentus (išimties, kai kalbos šiuose dokumentuose nenurodytos, išvardytos 2 priede pateiktose konkrečiai šaliai skirtose pastabose).

Nurodyta nuostata apima bent vieno ISCED 1–3 lygio išsilavinimą. Skaičius nenurodo lygio. Ši informacija pateikiama 2 priede.

Šiame paveiksle vartojamas terminas „regioninė arba mažumų kalba“ apima terminą „neteritorinės kalbos“. Numeryje atsižvelgiama į regionines arba mažumų kalbas, turinčias oficialų statusą ir neturinčias oficialaus statuso. Į šį skaičių neįtraukta:

- Edukacinės programos gimtąja kalba mokiniams, kurių mokyklos kalbos mokėjimas yra nepakankamas (žr. E9 diagramą);
- Programos tarptautinėse mokyklose.

Turinio ir kalbos integruoto mokymosi apibrėžtis (CLIL), užsienio kalba, Tarptautinis standartinis švietimo klasifikatorius (ISCED), mokyklos kalba, neteritorinė kalba, regioninė ar mažumų kalba, valstybinė kalba ir aukštojo mokslo institucija žr.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Žr. konkrečiai šaliai skirtas pastabas 2 priedo pabaigoje.

Nors nė vienoje iš tikrintų švietimo sistemų B12 diagramoje nėra visų (keturių) UKDIM programų, keturiose jų yra trijų tipų programos (Belgijos Flandrijos bendruomenė, Estija, Ispanija ir Suomija). 16 švietimo sistemų yra dviejų tipų UKDIM programos. Dauguma švietimo sistemų, kuriose yra dviejų rūšių UKDIM programos, siūlo programas nacionaline kalba ir viena užsienio kalba, taip pat nacionaline kalba ir regionine arba mažumų kalba (Čekija, Vokietija, Prancūzija, Italija, Latvija, Lietuva, Vengrija, Austrija, Lenkija, Rumunija, Slovakija, Švedija ir Albanija). 15 švietimo sistemų yra tik vieno tipo UKDIM programa. Dažniausiai kalbama apie nacionalinę ir užsienio kalbą (Bulgariją, Daniją, Kiprą, Nyderlandus, Portugaliją, Lichtenšteiną, Šiaurės Makedoniją, Norvegiją ir Serbiją). Kitos švietimo sistemų programos, apimančios tam tikrą CLIL programą, apima programas, sudarytas iš dviejų nacionalinių kalbų (Belgijos, Airijos, Liuksemburgo ir Maltos vokiškai kalbančios bendruomenės) ir programas, kuriomis nacionalinė kalba derinama su regionine arba mažumų kalba (Kroatija ir Slovėnija).

Nėra įrodymų, kad CLIL programos būtų orientuotos į konkretų švietimo lygį. Tiesą sakant, daugumoje Europos šalių visose nagrinėtose švietimo pakopose, t. y. pradinio, vidurinio, vidurinio ir vidurinio ugdymo,

vykdomos UKDIM programos. Tačiau šalys dažnai siūlo konkrečias kalbų pasirinkimo galimybes tik tam tikruose švietimo lygmenyse. Tai reiškia, kad ne visi vienoje šalyje egzistuojantys UKDIM variantai yra prieinami visais švietimo lygmenimis (žr. 2 priedą).

CSKYRIUS DALYVAVIMAS

ISKIRSNIS. STUDENTŲ IŠMOKTŲ UŽSIENIO KALBŲ SKAIČIUS

Užtikrinti, kad visi studentai turėtų galimybę mokytis užsienio kalbų, yra Europos politinis tikslas. 2002 m. Barselonoje vykusiame Europos Vadovų Tarybos susitikime politikos formuotojai susitarė, kad svarbu mokytis „bent dviejų užsienio kalbų nuo labai ankstyvo amžiaus“⁴³. 2019 m. Tarybos rekomendacijoje dėl visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi⁴⁴ dar kartą patvirtintas šis tikslas ir valstybės narės raginamos padėti visiems jaunuoliams iki vidurinio ugdymo pabaigos įgyti įgūdžių dviem kalbomis, kurios nėra jų mokyklos kalba. Jaunimas turėtų turėti galimybę veiksmingai vartoti vieną iš šių dviejų kalbų socialiniais, mokymosi ir profesiniais tikslais, o kitą – bendrauti su kitais tam tikru kalbos lygiu.

Atsižvelgiant į pirmiau nurodytą tikslą ugdyti jaunų žmonių kompetencijas dviem užsienio kalbomis, šiame skirsnyje pateikiami duomenys apie užsienio kalbų, kurias mokiniai išmoko pagal švietimo lygmenį ir mokymosi kelius, skaičių. Konkrečiau, daugiausia dėmesio skiriama mokiniams, kurie mokosi užsienio kalbos pirminiu lygmeniu (žr. C1 pav.), ir dviejų ar daugiau užsienio kalbų vidurinio ugdymo lygiui (žr. C3 diagramą) procentinei daliai. Taip pat aptariami šių procentinių dydžių skirtumai 2013–⁴⁵2020 m. (žr. C2 ir C4 diagramas). Be to, šiame skirsnyje nagrinėjami ir lyginami skirtumai tarp bendrojo lavinimo moksleivių ir PRM studentų, besimokančių vidurinėje mokykloje (žr. C5 diagramą) 2020 m. (žr. C5 diagramą) (žr. C6 diagramą). Galiausiai joje parodytas vidutinis užsienio kalbų, kurias moka pradiniai ir viduriniai moksleiviai, skaičius (žr. C7 paveikslą).

Skirsnyje naudojami Eurostato ir UOE surinkti duomenys apie kalbų, kurias mokiniai išmoko tam tikrais ataskaitiniais metais, skaičių. Daugumoje pateiktų duomenų atsižvelgiama į tam tikro išsilavinimo lygmens moksleivius, t. y. pradinį, vidurinį ar vidurinį⁴⁶. Todėl duomenys nerodo, kokias kalbas ir kiek kalbų mokiniai mokosi per kiekvienus mokslo metus kiekviename švietimo lygyje, bet pateikia bendrą vaizdą apie kalbas, kurias mokiniai mokosi (ir kiek jie mokosi) visose klasėse tam tikrais ataskaitiniais metais. Tačiau skirsnyje pateiktas rodiklis (žr. C1b pav.) pateikia su amžiumi susijusius duomenis, kurie padeda geriau suprasti kalbų, kurių mokosi tam tikro amžiaus moksleiviai, skaičių.

Eurostato ir UOE duomenų rinkimas apima tik tas kalbas, kurios pagal aukščiausių švietimo institucijų parengtą mokymo programą laikomos užsienio kalbomis. Regioninės ar mažumų kalbos priimančios tik tuo atveju, jei mokymo programoje jos apibūdinamos kaip užsienio kalbų alternatyvos. Be pagrindinės mokymo programos siūlomų kalbų tyrimas neįtrauktas. Taip pat neįtraukiami duomenys apie pilietybės neturinčius asmenis, studijuojančius savo gimtąją kalbą specialiose klasėse arba priimančiosios šalies mokyklos kalbą.

43 Pirmininkaujančios valstybės narės išvados – 2002 m. kovo 15–16 d. Barselonos Europos Vadovų Taryba, C/02/930.

44 2019 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacija dėl visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi (OL C 189, 2019 6 5, p. 17).

45 Ataskaitiniai metai yra atitinkamai 2012–2013 mokslo metai ir 2019–2020 mokslo metai.

46 Eurostato duomenys, kuriais remiamasi rengiant C skyrių, yra susiję su studentais, baigusiais formaliojo švietimo programas pradinio, vidurinio ir vidurinio ugdymo įstaigose. Priklausomai nuo šalies ir jo švietimo sistemos organizavimo, studentai (arba ne) gali būti įtraukti už tipinės amžiaus grupės, susijusios su šiais lygiais, ribų. Pavyzdžiui, suaugusiųjų švietimo „antrasis šansas“ gali būti įtrauktas į formaliojo švietimo sistemą šiuose švietimo lygmenyse. Informaciją apie tai, ar šalies duomenys apima suaugusiųjų švietimo programas, žr. Nacionalinių kokybės ataskaitų 6.3.1 skirsnyje. (žr. Eurostato interneto svetainę (https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/educ_uoe_en_esms.htm)). Be to, Eurostato duomenys yra susiję su visomis vienoje šalyje vykdomomis (vidutinio vidurinio) profesinio mokymo programomis, o „Eurydice“ duomenys apima tik programas, kurių ISCED kodas yra 354 (žr. B5 ir B6 diagramas). Todėl Eurostato duomenys apima daugiau (vidutinio vidurinio) profesinio mokymo programų nei Eurydice duomenys.

Kadangi Eurostato ir UOE duomenų rinkimas neapima visų švietimo sistemų, apie kurias turima informacijos apie Eurydice, šiame skirsnyje sistemingai trūksta duomenų apie vokiškai kalbančią Belgijos, Albanijos, Šveicarijos, Juodkalnijos ir Turkiye bendruomenę.

ES LYGMENIU 86 PROC. PRADINIŲ MOKYKLŲ MOKSLEIVIŲ MOKOSI BENT VIENOS UŽSIENIO KALBOS.

Visose šalyse, išskyrus Airiją⁴⁷, studentai mokosi užsienio kalbų kaip privalomo dalyko pradiniam ugdyme. Šis mokymasis paprastai prasideda nuo 6 iki 8 metų arba kartais anksčiau (žr. B1 pav.). Kaip parodyta C1a diagramoje, 88,1 proc. pradinių mokyklų mokinių ES lygmeniu mokosi bent vienos užsienio kalbos. Tačiau šalies lygmeniu pradinių mokyklų gyventojų dalyvavimo užsienio kalbų mokyme lygis gali labai skirtis priklausomai nuo amžiaus, kuriuo užsienio kalbų mokymas tampa privalomas.

15 šalių bent 96 proc. pradinių mokyklų moksleivių mokosi vienos ar daugiau užsienio⁴⁸ kalbų. Visais atvejais užsienio kalbos mokymasis tampa privalomas ne vėliau kaip pirmaisiais pradinio ugdymo metais, t. y. Maltoje sulaukus penkerių metų; 7 metai Kroatijoje, Latvijoje ir Lenkijoje; ir 6 metus kitose 11 šalių.

ES lygmeniu 13,9 proc. pradinių mokyklų moksleivių užsienio kalbos nemoka. Trijose švietimo sistemose bent pusė studentų to nedaro. Kai kuriose Belgijos prancūzų bendruomenės dalyse ir Belgijos Flandrijos bendruomenėje užsienio kalbos mokymasis tampa privalomas 10 metų, t. y. kai mokiniai yra penktoje (iš šešių) pradinio ugdymo klasių (žr. B1 diagramą); Nyderlanduose mokyklos gali lanksčiai nuspręsti, kada pradinių mokyklų moksleiviai turi pradėti mokytis užsienio kalbos (žr. B1 diagramą).

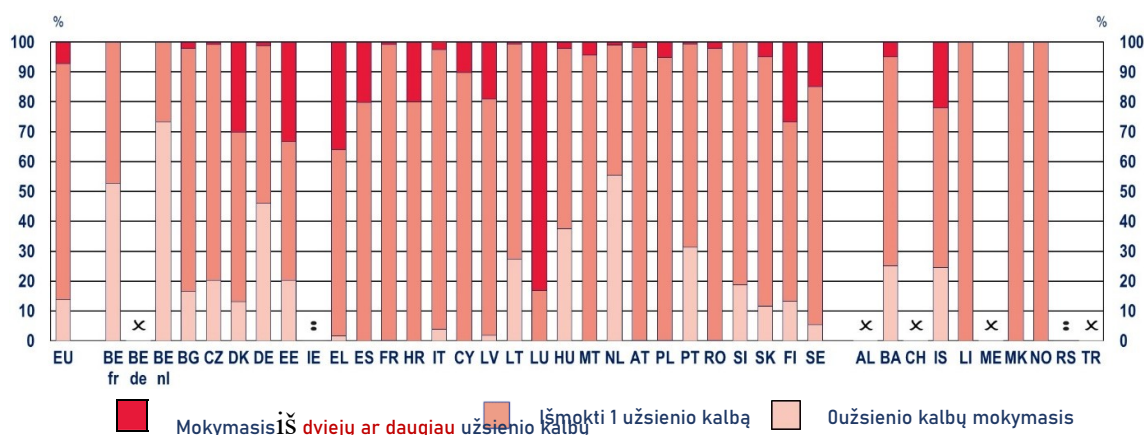
Antrosios užsienio kalbos mokymasis dažnai yra privalomas vidurinio ugdymo pradžioje arba pradinio ugdymo pabaigoje (žr. B1 diagramą). Todėl pradinių mokyklų mokinių, kurie mokosi dviejų ar daugiau užsienio kalbų, dalis yra gana maža. ES lygmeniu jis siekia 7,2 proc. Tačiau apie 30 proc. pradinių mokyklų moksleivių Danijoje, Estijoje ir Graikijoje mokosi dviejų ar daugiau užsienio kalbų, o Liuksemburge šis procentas gerokai didesnis (83,2 proc.), kur antrosios kalbos mokymasis tampa privalomas sulaukus šešerių metų amžiaus.

C1b paveiksle pagal amžių parodyta mokinių, kurie pradiniam ugdyme mokosi užsienio kalbos, procentinė dalis. Tačiau šios informacijos apie visas C1a diagramoje nurodytas švietimo sistemas nėra.

47 Airijoje nėra užsienio kalbų švietimo pradiniam ugdyme. Studentai turi studijuoti dvi valstybines kalbas: Anglų ir airių. Tačiau nė vienas iš jų nėra laikomas užsienio kalba mokymo programoje.

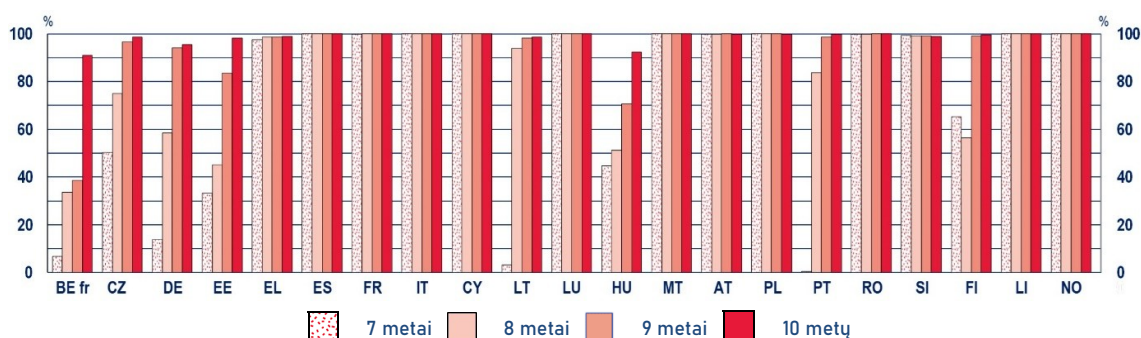
48 EI, ES, FR, HR, IT, CY, LV, LU, MT, AT, PL, RO, LI, MK ir NO.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Šaltinis: Eurydice, remiantis Eurostato/UOE duomenimis [educ_uae_lang02] (duomenys gauti 15. 2022 m. gruodžio mėn.).

18 C1a brėžinys: Užsienio kalbas pradiname ugdyme (ISCED 1) studijuojančių studentų dalis pagal kalbų skaičių 2020 m.

Šaltinis: Eurydice skaičiavimai remiantis neskelbtais Eurostato ir UOE duomenimis (paskutinį kartą atnaujinta 2022 m. rugsėjo 29 d.).

19 C1b brėžinys: Bent vienos užsienio kalbos pradiname ugdyme (ISCED 1) besimokančių studentų dalis pagal amžių, 2020 m.

Aiškinamosios pastabos

0, 1 arba 2 (ar daugiau) užsienio kalbų besimokančių studentų procentinė dalis apskaičiuojama visiems moksleiviams per visus ISCED 1 (C1a pav.) arba tam tikro amžiaus ISCED 1 (C1b pav.) metus, net jei užsienio kalbų mokymasis šiuo lygmeniu nepradedamas pirmaisiais metais. Konkrečiai, 0, 1 arba 2 (ar daugiau) užsienio kalbų besimokančių studentų skaičius padalijamas iš visų ISCED 1 metų (C1a pav.) arba tam tikro amžiaus ISCED 1 (C1b pav.) besimokančių 0, 1 ir 2 (arba daugiau) užsienio kalbų besimokančių studentų sumos.

Dalyvavimas renkant amžiaus duomenis yra savanoriškas. Todėl švietimo sistemų yra mažiau.

Duomenys pateikiami 1 priede. Informaciją apie Eurostato ir (arba) UOE duomenų rinkimo apimtį galima rasti šio skyriaus įvade.

Tarptautinio standartinio švietimo klasifikatoriaus (ISCED) apibrėžtį galima rasti žodyne.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija (BE de), Albanija, Šveicarija, Juodkalnija ir Turkiye: šioms šalims netaikomas Eurostato/UOE duomenų rinkimas [educ_uae_lang02].

Belgija (BE nl): C1a diagramoje pateiktų duomenų ataskaitiniai metai yra 2019 m. (2020 m. duomenų gavimo dieną nebuvo).

Estija: tais atvejais, kai estų kalba mokoma kaip antroji kalba, statistikos tikslais estų kalba laikoma užsienio kalba.

Airija: C1a paveiksle pateikti šaltinio duomenys pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. „trūkstanti vertė“; Duomenų nėra).

Liuksemburgas: C1a paveiksle nurodyti „0 kalbų“ pradiniai duomenys pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. „trūkstama reikšmė“; Duomenų nėra).

Serbija: ši šalis įtraukta į UOE duomenų rinkimą [educ_uoe_lang02], tačiau duomenų nėra.

C1b diagramoje nurodytas amžius atitinka faktinį mokinių amžių, o ne jų fiktyvų amžių (amžius, kurį studentas turėtų turėti tam tikroje klasėje). Dėl to gali atsirasti tam tikrų neatitikimų tarp pradinio užsienio kalbų mokymosi amžiaus ir faktinio dalyvavimo mokantis kalbą, nes kai kurie studentai gali nebūti tokio lygio, į kurį jie turėtų būti. Pavyzdžiui, Belgijos prancūzų bendruomenėje visi mokiniai turėjo pradėti mokytis užsienio kalbos būdami 10 metų (fiktyvaus amžiaus) (žr. B1 diagramą), t. y. penktoje pradinio ugdymo klasėje. Tačiau 9,1 proc. 10 metų (faktinio amžiaus) mokinių užsienio kalbos dar nemoka. Tai iš dalies galima paaiškinti tuo, kad kai kurie 10 metų studentai dar negali būti penktoje pradinio ugdymo klasėje. Nepaisant to, C1b diagramoje daugiausia matyti glaudus ryšys tarp oficialaus užsienio kalbų mokymosi pradžios amžiaus (žr. B1 diagramą) ir faktinio dalyvavimo mokantis kalbą.

13 iš 21 švietimo sistemų beveik visi studentai (ne mažiau kaip 97 %) mokosi užsienio kalbos bet kioje amžiaus kategorijoje. 12 iš šių švietimo sistemų užsienio kalbų mokymasis Slovėnijoje tampa privalomas iki 7 metų amžiaus (žr. B1 diagramą).

Daugumoje švietimo sistemų, kuriose privalomas amžius mokytis užsienio kalbos yra vėlesnis, aiškiai pradėdama nuo amžiaus kategorijos, atitinkančios privalomą pradinį amžių. Tai prasideda nuo 8 metų amžiaus Čekijoje, Vokietijoje, Lietuvoje ir Portugalijoje; būdamas 9 metų amžiaus Vengrijoje; ir būdamas 10 metų Belgijos prancūzų bendruomenėje. Tai susiję su amžiumi, kuriuo užsienio kalbų mokymasis tampa privalomas visiems atitinkamų šalių studentams 2021–2022 m. (žr. B1 diagramą).

2020 m. (ataskaitiniai duomenų metai) Estijos ir Suomijos mokyklos galėjo nustatyti pradinį amžių amžiaus grupėje (7–9 metai) pagal aukščiausio lygio taisykles. Užsienio kalbos besimokančių studentų dalis abiejose šalyse gerokai padidėjo sulaukus 9 metų amžiaus. Nors šis lankstumas ir toliau taikomas Estijoje, nuo 2021–2022 m. Suomijoje jis buvo atšauktas nustatant fiksuotą pradinį amžių (7 metai) (žr. B2 pav.).

C1b paveiksle taip pat parodyta, kad kelių šalių mokyklos į mokymo programą įtraukia užsienio kalbas iki privalomojo amžiaus. Pavyzdžiui, Vengrijoje, kur visi studentai, sulaukę 9 metų, turi pradėti mokytis užsienio kalbos, bent 40 % iš jų tai daro būdami 7 ir 8 metų amžiaus. Be to, Čekijoje 50 % studentų pradeda mokytis užsienio kalbos metais anksčiau nei amžius, nuo kurio ji tampa privaloma. Tai reiškia, kad mokyklos teikia kalbos paslaugas anksčiau nei reikalaujama.

Be to, Belgijos prancūzų bendruomenėje daugiau kaip 30 % studentų mokosi užsienio kalbos dvejus metus, kol jie tampa privalomi visiems 10 metų amžiaus moksleiviams. Šį rezultatą galima paaiškinti teisės aktų skirtumais visoje teritorijoje: kai kuriose Belgijos prancūzų bendruomenės dalyse mokiniai nuo 8 metų pradeda mokytis pirmosios užsienio kalbos kaip privalomojo dalyko (žr. B1 diagramą).

2013–2020 M. PRADINIŲ MOKYKLŲ MOKSLEIVIŲ, MOKANČIŲ UŽSIENIO KALBĄ, DALIS GEROKAI PADIDĖJO AŠTUONIOSE ŠALYSE.

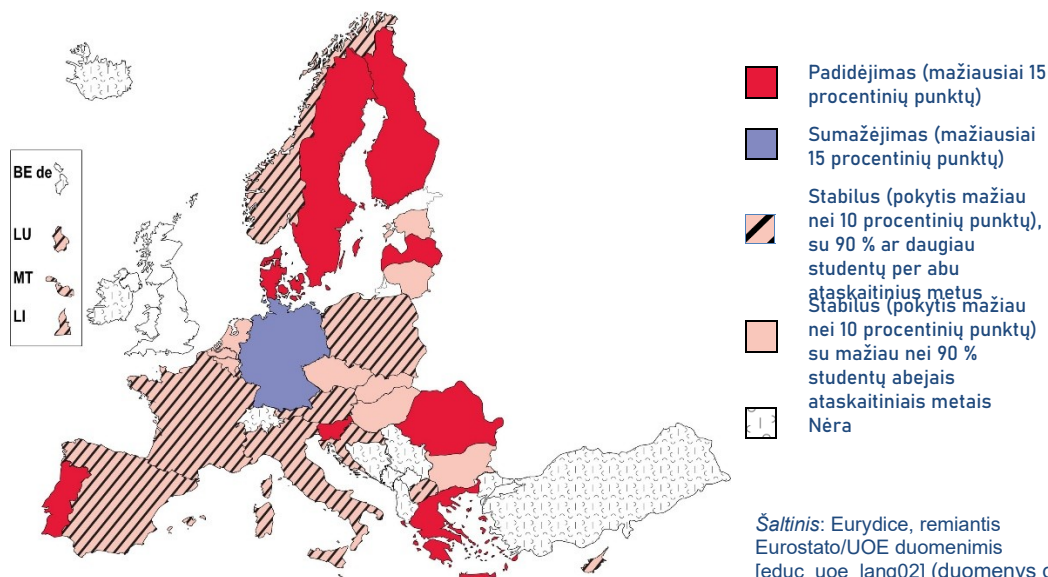
ES lygmeniu 2020 m. 88,1 proc. pradinių mokyklų moksleivių mokėsi vienos ar daugiau užsienio kalbų, palyginti su 79,4 proc. 2013 m. C2 diagramoje pavaizduotos trys skirtingos šio laikotarpio tendencijos.

Didžiausioje švietimo sistemų grupėje (21 švietimo sistemoje) padėtis išliko palyginti stabili (skirtumas mažesnis nei 10 procentinių punktų). 12 iš jų daugiau kaip 90 proc. pradinių mokyklų mokinių mokėsi bent vieną užsienio kalbą abiem ataskaitiniais metais (Ispanijoje, Prancūzijoje, Kroatijoje, Italijoje, Kipre, Liuksemburge, Maltoje, Austrijoje, Lenkijoje, Lichtenšteine, Šiaurės Makedonijoje ir Norvegijoje). Kitose devyniose švietimo sistemose padėtis išliko palyginti stabili, nors dalyvavimo lygis buvo mažesnis (prancūzų ir flamandų bendruomenėse Belgijoje, Bulgarijoje, Čekijoje, Estijoje, Lietuvoje, Vengrijoje, Nyderlanduose ir Slovakijoje).

Antroje aštuonių šalių grupėje 2013–2020 m. pradinių mokyklų moksleivių, besimokančių užsienio kalbų, dalis padidėjo bent 15 procentinių punktų. Padidėjimas yra nuo 15 iki 25 procentinių punktų Graikijoje, Latvijoje, Suomijoje ir Švedijoje ir bent 30 procentinių punktų Danijoje, Portugalijoje, Rumunijoje ir Slovėnijoje. Daugeliu atvejų šį padidėjimą galima paaiškinti amžiaus, nuo kurio studentai turi pradėti mokytis

pirmosios privalomos užsienio kalbos, pokyčiais (žr. B2 diagramą). Suomijoje ir Švedijoje, kur mokyklos galėjo lanksčiai nuspręsti dėl ankstyvo amžiaus 2013 m. ir 2020 m.,⁴⁹ padidinus asignavimus būtų galima atsižvelgti į tai, kad pradinėse mokyklose užsienio kalbos jau buvo įvestos 2020 m., o ne 2013 m.

Galiausiai Vokietijoje pastebima priešinga tendencija, nes bent vienos užsienio kalbos besimokančių studentų dalis sumažėjo 13,5 procentinio punkto nuo 67,9 proc. 2013 m. iki 54,4 proc. 2020 m. (tačiau, kaip rodo konkrečiai šaliai skirta nuoroda į šį skaičių, tai iš dalies galėtų būti susiję su metodiniais pokyčiais).

20 C2 pav.: Studentų, kurie pradiniam ugdyme (ISCED 1) mokosi bent vienos užsienio kalbos, dalies tendencijos, 2013 m. ir 2020 m.

Aiškinamosios pastabos

Bent vienos užsienio kalbos mokymosi procentinė dalis apskaičiuojama visiems studentams per visus ISCED 1 metus, net jei užsienio kalbų mokymasis nepradedamas pirmaisiais šio lygio metais. Konkrečiai, 1 arba 2 (ar daugiau) užsienio kalbų besimokančių studentų skaičius padalijamas iš studentų, kurie per visus ISCED 1 metus mokosi 0, 1 ir 2 (ar daugiau) užsienio kalbų, sumos.

Konkrečiai šaliai skirtose pastabose nurodomi tik laiko eilučių pertrūkiai, kai jie įvyksta 2013 arba 2020 m. Laiko eilučių pertrūkiai tarp šių dviejų ataskaitinių metų, kurie galėjo įvykti kai kuriose šalyse, nėra nurodyti.

Duomenys pateikiami 1 priede. Metodinę pastabą apie duomenis galima rasti https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx.

Informaciją apie Eurostato ir (arba) UOE duomenų rinkimo apimtį galima rasti šio skyriaus įvade.

Tarptautinio standartinio švietimo klasifikatoriaus (ISCED) apibrėžtį galima rasti žodyne.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija (BE de), Albanija, Šveicarija, Juodkalnija ir Turkiye: šioms šalims netaikomas Eurostato/UOE duomenų rinkimas [educ_uae_lang02].

Belgija (BE nl): ataskaitiniai duomenų metai yra 2019 m., o ne 2020 m. (nebuvo duomenų apie 2020 m. duomenų išgavimo datą).

Vokietija: 2013 m. šaltinio duomenys pažymėti kaip „Apibrėžimo skirtumai, žr. metaduomenis“. Žr. paaiškinimuose pateiktą nuorodą.

Estija: tais atvejais, kai estų kalba mokoma kaip antroji kalba, statistikos tikslais estų kalba laikoma užsienio kalba.

Airija: 2013 ir 2020 m. pradiniai duomenys pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. „trūkstama vertė“; Duomenų nėra).

49 Taip yra Švedijoje, o nuo 2020 m. ji sustojo Suomijoje (žr. B2 pav.).

Bosnija ir Hercegovina: 2013 m. duomenų nėra.

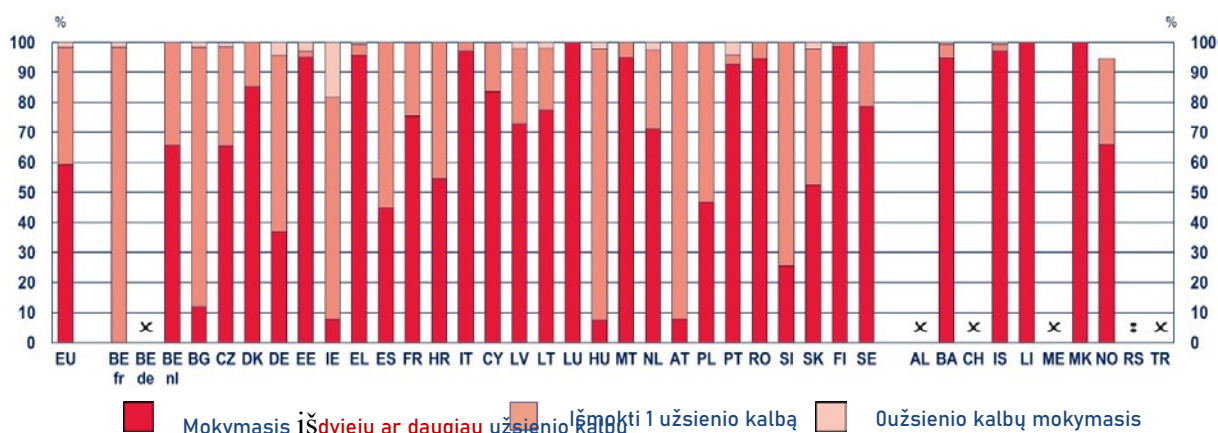
Serbija: šalis įtraukta į Eurostato/UOE duomenų rinkimą [educ_uae_lang02], tačiau duomenų nėra.

60 PROC. STUDENTŲ VIDURINĖJE MOKYKLOJE MOKOSI BENT DVIEJŲ UŽSIENIO KALBŲ.

Daugumoje šalių antrosios kalbos mokymasis tampa privalomas ne vėliau kaip vidurinio ugdymo pradžioje (žr. B1 diagramą).

ES lygmeniu 59,2 proc. vidurinių mokyklų moksleivių mokosi dviejų ar daugiau užsienio kalbų. 12 švietimo sistemų daugiau kaip 90 proc. studentų mokosi dvi ar daugiau užsienio kalbų (Estijoje, Graikijoje, Italijoje, Liuksemburge, Maltoje, Portugalijoje, Rumunijoje, Suomijoje, Bosnijoje ir Hercegovinoje, Islandijoje, Lichtenšteine ir Šiaurės Makedonijoje). Priešingai, penkiose švietimo sistemose mažiau nei 15 % studentų mokosi dviejų ar daugiau užsienio kalbų. Taip yra Belgijos prancūzų bendruomenėje, kur Airijoje nėra jokios nuostatos dėl antrosios užsienio kalbos mokymosi, o antrosios užsienio kalbos mokymasis nėra privalomas; ir Bulgarijoje, Vengrijoje ir Austrijoje, kur antrosios kalbos mokymasis tampa privalomas tik vidurinio ugdymo įstaigose. Šešios tolesnės švietimo sistemos, pagal kurias vidurinio ugdymo metu privaloma tik viena užsienio kalba, suteikia visiems studentams galimybę įgyti papildomą užsienio kalbą šiame švietimo lygyje (žr. B4 diagramą). Šiose švietimo sistemose (Ispanijoje, Kroatijoje, Slovėnijoje, Slovakijoje, Švedijoje ir Norvegijoje) bent ketvirtadalis studentų pasirinko studijuoti dvi užsienio kalbas vidurinėje mokykloje, o dalyvavimo lygis svyravo nuo 25,6 proc. Slovėnijoje iki 78,6 proc. Švedijoje.

C3 diagramoje taip pat parodyta, kad 98,4 proc. vidurinių mokyklų moksleivių ES mokosi bent vienos užsienio kalbos. Tik Airijoje užsienio kalbos vidurinėje mokykloje nesimokančių studentų dalis viršija 5 proc. Šioje šalyje palyginti didelę dalį (16,1 proc.) galima iš dalies paaiškinti tuo, kad užsienio kalbos mokymasis mokykliniame ugdyme nėra privalomas, tačiau visi mokiniai mokosi anglų ir airių, t. y. dviejų oficialių kalbų.

Šaltinis: Eurydice, remiantis Eurostato/UOE duomenimis [educ_uae_lang02] (duomenys gauti 15. 2022 m. gruodžio mėn.).

21 C3 pav.: Užsienio kalbas viduriniame ugdyme (ISCED 2) studijuojančių studentų dalis pagal kalbų skaičių 2020 m.

Aiškinamosios pastabos

0, 1 arba 2 (ar daugiau) užsienio kalbų besimokančių studentų procentinė dalis apskaičiuojama visiems moksleiviams per visus ISCED 2 metus. Konkrečiai, 0, 1 arba 2 (ar daugiau) užsienio kalbų besimokančių studentų skaičius padalijamas iš studentų, kurie per visus ISCED 2 metus mokėsi 0, 1 ir 2 (ar daugiau) užsienio kalbų, sumos.

Duomenys pateikiami 1 priede. Informaciją apie Eurostato ir (arba) UOE duomenų rinkimo apimtį galima rasti šio skyriaus įvade.

Tarptautinio standartinio švietimo klasifikatoriaus (ISCED) apibrėžtį galima rasti žodyne.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija (BE de), Albanija, Šveicarija, Juodkalnija ir Tūrikyje: šioms šalims netaikomas Eurostato/UOE duomenų rinkimas [educ_uae_lang02].

Estija: tais atvejais, kai estų kalba mokoma kaip antroji kalba, statistikos tikslais estų kalba laikoma užsienio kalba.

Liuksemburgas: C3 paveiksle nurodyti „0 kalbų“ ir „1 kalbos“ pradiniai duomenys pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. „trūkstant reikšmės“; Duomenų nėra).

Serbija: ši šalis įtraukta į Eurostato/UOE duomenų rinkimą [educ_uae_lang02], tačiau duomenų nėra.

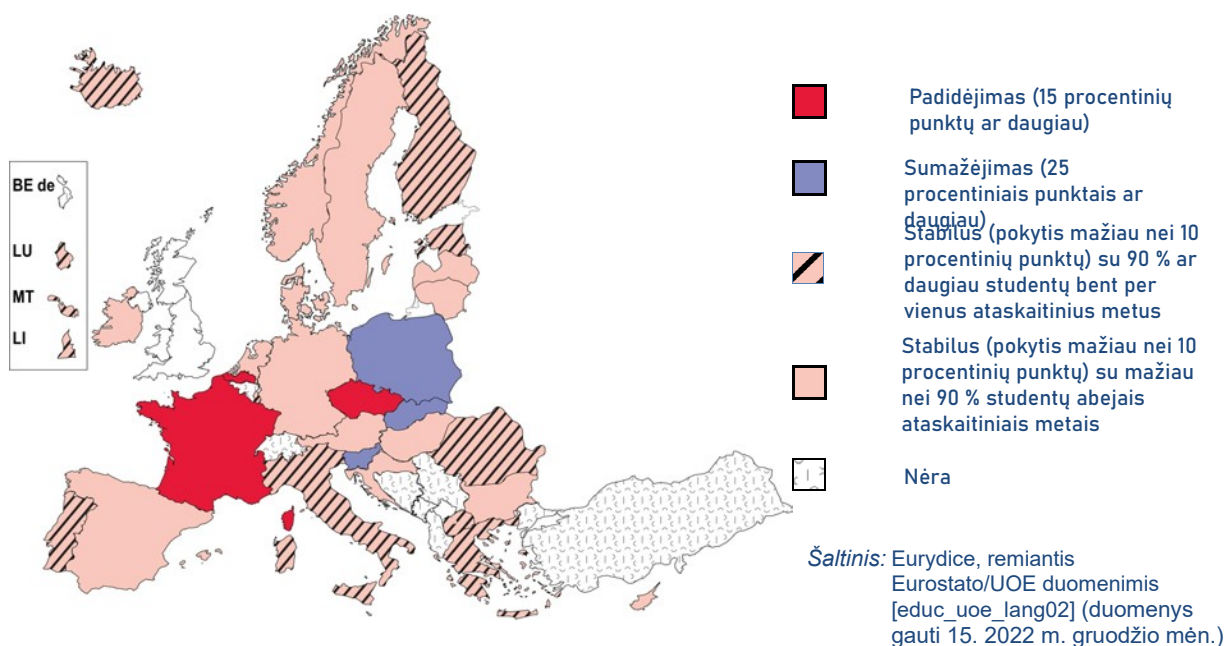
2013–2020 M. VIDURINIŲ MOKYKLŲ MOKINIŲ, MOKANČIŲ DVI AR DAUGIAU UŽSIENIO KALBŲ, DALIS DAUGUMOJE ŠALIŲ IŠLIKO STABIILI.

ES lygmeniu 2013 ir 2020 m. beveik du trečdaliai vidurinių mokyklų moksleivių mokėsi dviejų ar daugiau užsienio kalbų (58,4 proc. 2013 m., palyginti su 59,2 proc. 2020 m.). C4 diagramoje parodyti pokyčiai šalies lygmeniu tarp dviejų ataskaitinių metų.

Daugumoje švietimo sistemų, kuriose turima duomenų (25 iš 31), skirtumas 2020–2013 m. yra nedidelis (mažiau nei 10 procentinių punktų skirtumas). 11 iš šių švietimo sistemų bent dviejų užsienio kalbų vidurinių mokyklų moksleivių dalis bent vienu ataskaitiniu laikotarpiu (Estijoje, Graikijoje, Italijoje, Liuksemburge, Maltoje, Portugalijoje, Rumunijoje, Suomijoje, Islandijoje, Lichtenšteine ir Šiaurės Makedonijoje) viršijo 90 proc. 14-oje kitų švietimo sistemų mažiau nei 90 proc. studentų mokėsi dvi kalbas abiem ataskaitiniais metais (Bulgarijoje, Danijoje, Vokietijoje, Airijoje, Ispanijoje, Kroatijoje, Kipre, Latvijoje, Lietuvoje, Vengrijoje, Nyderlanduose, Austrijoje, Švedijoje ir Norvegijoje).

Skirtumas tarp 2013–2020 m. dviejų kalbų besimokančių studentų procentinės dalies yra didesnis šešiose švietimo sistemose. Trijuose iš jų vidurinį išsilavinimą įgijusių mokinių, kurie mokosi dvi ar daugiau užsienio kalbų, dalis padidėjo bent 15 procentinių punktų. Belgijos Flandrijos bendruomenė padidėjo šiek tiek daugiau nei 15 procentinių punktų, o Čekijoje ir Prancūzijoje – šiek tiek daugiau nei 20 procentinių punktų. Kitose trijose švietimo sistemose, kuriose 2013–2020 m. labai skyrėsi (Lenkijoje, Slovėnijoje ir Slovakijoje), vidurinių mokyklų moksleivių, mokančių dvi ar daugiau užsienio kalbų, dalis sumažėjo daugiau kaip 25 procentiniais punktais. Galima nustatyti įvairias šių pokyčių priežastis. Pavyzdžiui, Slovakijoje nuosmukis gali būti susijęs su poreikiu kiekvienam mokiniui mokytis dviejų užsienio kalbų vidurinio ugdymo metu (žr. B3 diagramą). Lenkijoje nuosmukį lėmė aukštesnio nei išsilavinimo lygio mokyklinių klasių restruktūrizavimas, tačiau pradinis privalomo antrosios užsienio kalbų mokymosi etapas ir metų skaičius lieka nepakitę⁵⁰.

50 Nuo 2016 m. 5 ir 6 klasės, kuriose antrosios užsienio kalbos mokymasis nėra privalomas, buvo perkeltos iš pradinės mokyklos į vidurinį išsilavinimą. Tuo tarpu pareiga mokytis antrosios užsienio kalbos prasideda 7 klasėje ir trunka tiek pat metų. Daugiau informacijos apie Lenkijos švietimo sistemos struktūros pokyčius rasite Europos Komisija/EACEA/Eurydice (2017 m.).

22 C4 pav.: Studentų, besimokančių dvi ar daugiau užsienio kalbų vidurinėje mokykloje (ISCED 2), 2013 m. ir 2020 m., dalies tendencijos

Aiškinamosios pastabos

Studentų, kurie mokosi dviejų (ar daugiau) užsienio kalbų, procentinė dalis apskaičiuojama visiems moksleiviams per visus ISCED 2 metus. Konkrečiai, mokinių, mokančių dvi (ar daugiau) užsienio kalbas, skaičius padalijamas iš studentų, kurie per visus ISCED 2 metus mokosi 0, 1 ir 2 (ar daugiau) užsienio kalbų, sumos.

Konkrečioms šalims skirtose pastabose nurodomi tik laiko eilučių pertrūkiai, kai jie įvyksta 2013 arba 2020 m. Laiko eilučių pertrūkiai tarp šių dviejų ataskaitinių metų, kurie galėjo įvykti kai kuriose šalyse, nėra nurodyti.

Duomenys pateikiami 1 priede. Metodinę pastabą apie duomenis galima rasti https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx. Informaciją apie Eurostato ir (arba) UOE duomenų rinkimo apimtį galima rasti šio skyriaus įvade.

Tarptautinio standartinio švietimo klasifikatoriaus (ISCED) apibrėžtį galima rasti žodyne.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija (BE fr) ir Bosnija ir Hercegovina: 2013 m. duomenų nėra.

Belgija (BE de), Albanija, Šveicarija, Juodkalnija ir Turkije: šioms šalims netaikomas Eurostato/UOE duomenų rinkimas [educ_uae_lang02].

Vokietija: 2013 m. šaltinio duomenys pažymėti kaip „Apibrėžimo skirtumai, žr. metaduomenis“. Žr. paaiškinimuose pateiktą nuorodą.

Estija: tais atvejais, kai estų kalba mokoma kaip antroji kalba, statistikos tikslais estų kalba laikoma užsienio kalba.

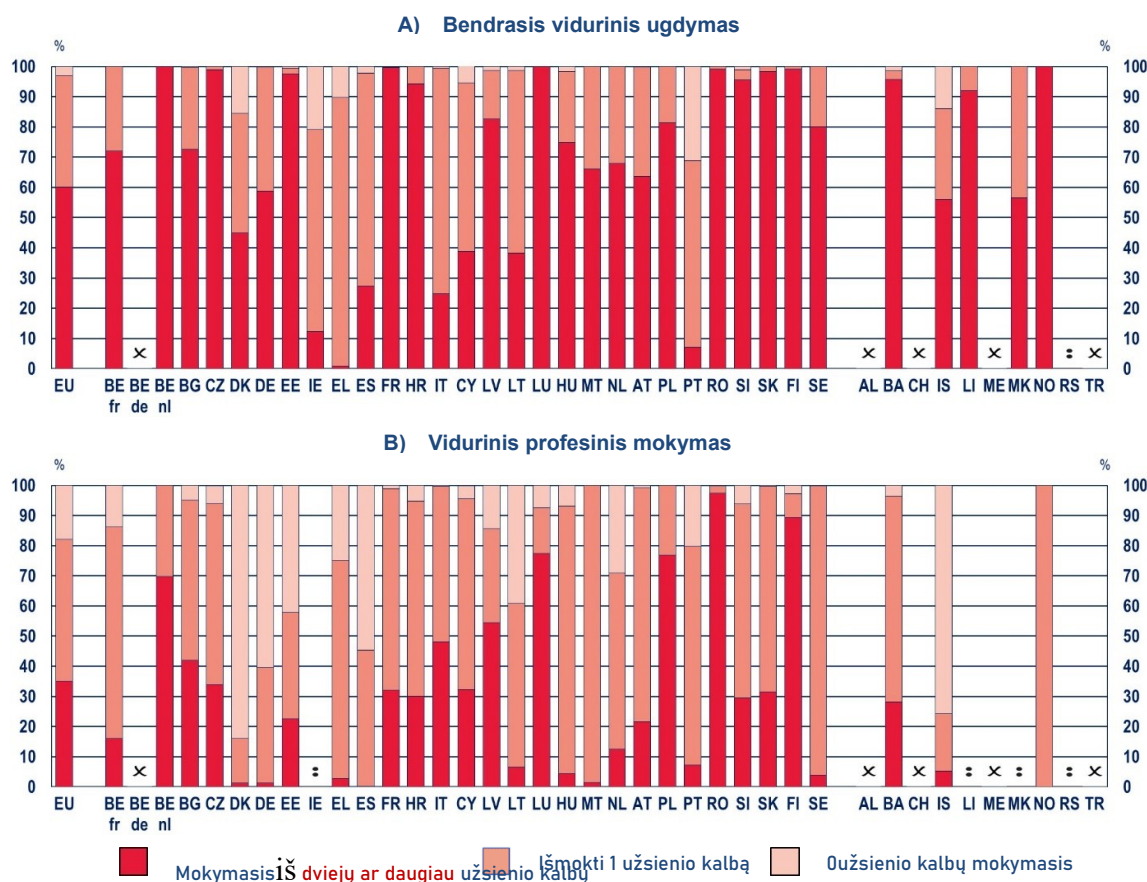
Serbija: ši šalis įtraukta į Eurostato/UOE duomenų rinkimą [educ_uae_lang02], tačiau duomenų nėra.

BENDRŲJŲ VIDURINIŲ MOKYKLŲ MOKSLEIVIAI KALBŲ MOKOSI DAŽNIAU NEI TIE, KURIE DIRBA DĖL PROFESINIŲ PRIEŽASČIŲ.

Vidurinio ugdymo įstaigose studentai gali mokytis bendrojo lavinimo, kuris paprastai veda į aukštąjį mokslą, arba profesinio mokymo, kurio rezultatas – labiau į darbą orientuotos studijos arba tiesiogiai patekti į darbo rinką. Todėl susijusios švietimo programos dažnai yra gana skirtingos vidurinio ugdymo lygmeniu. Todėl bendrojo ir profesinio vidurinio ugdymo padėtis pateikiama atskirai pagal šį ir kitą rodiklį. ES lygmeniu beveik

pusė visų vidurinių mokyklų mokinių (48,7 proc.) yra profesinis⁵¹ mokymas. Daugiausia profesinio mokymo programoje dalyvaujančių vidurinių mokyklų moksleivių (65 proc. ar daugiau) yra Čekijoje, Kroatijoje, Nyderlanduose, Austrijoje, Slovėnijoje, Slovakijoje, Suomijoje, Lichtenšteine, Juodkalnijoje ir Serbijoje. Priešingai, mažiau nei trečdalis vidurinių mokyklų mokinių mokosi Airijoje, Graikijoje, Kipre, Lietuvoje, Maltoje ir Islandijoje.

51 https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EDUC_UOE_ENRS05/default/table?lang=en&category=educ.educ_part.educ_uoe_enr.educ_uoe_enrs (duomenys gauti 2022 m. rugsėjo 14 d.). 2020 m. duomenys.

Šaltinis: Eurydice, remiantis Eurostato/UOE duomenimis [educ_uae_lang02] (duomenys gauti 15. 2022 m. gruodžio mėn.).

23 C5 pav.: Užsienio kalbas viduriniame ugdyme (ISCED 3) studijuojančių studentų dalis pagal kalbų skaičių 2020 m.

Aiškinamosios pastabos

0, 1 arba 2 (ar daugiau) užsienio kalbų besimokančių studentų procentinė dalis apskaičiuojama visiems moksleiviams per visus bendrojo ISCED 3 (C5a pav.) arba profesinio ISCED 3 (C5b pav.) metus, net jei kalbų mokymasis tęsiamas tik baigiantis lygiui (žr. B2, B3, B5 ir B6 diagramas). Konkrečiai, 0, 1 arba 2 (ar daugiau) užsienio kalbų besimokančių studentų skaičius padalijamas iš studentų, besimokančių 0, 1 ir 2 (ar daugiau) užsienio kalbų per visus bendrojo ISCED 3 metus (C5a pav.) arba profesinio ISCED 3 (C5b pav.), sumos.

ES profesinių ISCED 3 suvestinis rodiklis pažymėtas kaip „apibrėžtis, žr. metaduomenis“.

Duomenys pateikiami 1 priede. Metodinę informaciją apie suvestinius ES ir šalių duomenis galima rasti adresu https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx. Informaciją apie Eurostato ir (arba) UOE duomenų rinkimo apimtį galima rasti šio skyriaus įvade.

Tarptautinio standartinio švietimo klasifikatoriaus (ISCED) apibrėžtį galima rasti žodyne.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija (BE de), Albanija, Šveicarija, Juodkalnija ir Turkiye: šioms šalims netaikomas Eurostato/UOE duomenų rinkimas [educ_uae_lang02].

Estija: tais atvejais, kai estų kalba mokoma kaip antroji kalba, statistikos tikslais estų kalba laikoma užsienio kalba.

Vengrija: bendrojo ir profesinio ISCED 3 šaltinio duomenys pažymėti kaip „laiko eilučių pertrauka“, o „apibrėžtis skiriasi, žr. metaduomenis“. Žr. paaiškinimuose pateiktą nuorodą.

Liuksemburgas: 0 kalbų ir 1 kalbos šaltinio duomenys buvo pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. „trūkstanti reikšmė; Duomenų nėra“).

Islandija: bendrųjų ir profesinių ISCED-3 duomenų ataskaitiniai metai yra 2019 m. (nebuvo duomenų apie 2020 m. duomenų išgavimo datą).

Lichtenšteinas: profesinio ISCED 3 šaltinio duomenys pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. trūkstanti vertė; Duomenų nėra).

Šiaurės Makedonija: profesinėms profesijoms ISCED 3 ir ISCED 3 bendrieji duomenys neišskirstomi. ISCED-3 duomenys, kurie įtraukiami į diagramą, susiję tiek su švietimu, tiek su mokymu.

Serbija: ši šalis įtraukta į Eurostato/UOE duomenų rinkimą [educ_uae_lang02], tačiau duomenų nėra.

Skaičiai C5a ir C5b rodo, kad daugelyje švietimo sistemų studentų galimybės mokytis užsienio kalbų priklauso nuo kelio, kuriuo jie eina. Tai atspindi privalomo užsienio kalbų mokymosi reikalavimų skirtumus tarp moksleivių švietimo ir mokymo srityje; profesinio rengimo ir mokymo studentams taikomi reikalavimai dažnai yra mažesni (žr. B5 ir B6 diagramas). Visų pirma daugumoje švietimo sistemų profesinio rengimo ir mokymo įstaigų moksleiviams yra mažiau metų mokytis dviejų užsienio kalbų nei jų bendraamžiams bendrojo lavinimo srityje.

ES lygmeniu užsienio kalbų nesimokančių studentų dalis yra šešis kartus didesnė nei bendrojo lavinimo įstaigose (atitinkamai 18,0 proc. ir 2,9 proc.). Kaip minėta pirmiau, vidurinių mokyklų moksleivių, kurie nesimoka užsienio kalbos, procentinė dalis apskaičiuojama pagal bendrą šio lygio studentų skaičių. Kalbant apie bendrąjį vidurinį išsilavinimą, tik Portugalijoje ataskaitiniais metais mokosi užsienio kalbų daugiau kaip 30 proc. studentų. Tačiau apie 30 proc. ar daugiau profesinio vidurinio ugdymo studentų septyniose šalyse (Danijoje, Vokietijoje, Estijoje, Ispanijoje, Lietuvoje, Nyderlanduose ir Islandijoje) nesimoka užsienio kalbų. Iš jų didžiausia procentinė dalis yra Danijoje (84,0 proc.) ir Islandijoje (75,8 proc.). Šią kvotą iš dalies galima paaiškinti tuo, kad Danijoje, Vokietijoje, Estijoje ir Ispanijoje studentai, turintys galimybę įgyti aukštąjį išsilavinimą, turi mokytis bent vienos užsienio kalbos (žr. B5 diagramą).

Nagrinėjant duomenis apie dviejų ar daugiau užsienio kalbų mokymąsi, taip pat esama didelių skirtumų tarp vidurinio ugdymo ir mokymo. ES lygmeniu 60,0 proc. studentų bendrojo vidurinio ugdymo įstaigose mokosi bent dviejų užsienio kalbų, o profesinio vidurinio ugdymo įstaigose – 35,1 proc. studentų. 13-oje švietimo sistemų bent 90 proc. studentų bendrojo vidurinio ugdymo įstaigose mokosi dviejų ar daugiau užsienio kalbų. Tik Rumunijoje yra tokia didelė dalis mokinių, kurie profesinio vidurinio ugdymo srityje mokosi dviejų kalbų. Priešingai, dviejose bendrojo lavinimo sistemose (Graikijoje ir Portugalijoje) vidurinio ugdymo įstaigose mokosi mažiau nei 10 proc. dviejų ar daugiau užsienio kalbų, palyginti su 11 PRM.

2013–2020 M. VIDURINIŲ MOKYKLŲ MOKINIŲ, MOKANČIŲ DVI AR DAUGIAU KALBŲ, DALIS LABAI NEDAUGELYJE ŠALIŲ PADIDĖJO.

Iš C6a ir C6b duomenų matyti, kaip 2013–2020 m. pasikeitė mokinių, besimokančių dvi ar daugiau užsienio kalbų bendrojo ir profesinio vidurinio ugdymo įstaigose, procentinė dalis.

Bendrojo vidurinio ugdymo srityje 2020 m. 60,0 proc. moksleivių ES lygmeniu mokėsi dviejų ar daugiau užsienio kalbų, o tai yra labai panaši į 2013 m. (58,4 proc.). Kaip minėta pirmiau, mokinių procentinė dalis apskaičiuojama pagal kalbų, išmokyti remiantis visais šio švietimo lygio klasių mokinius, skaičių.

Beveik visose švietimo sistemose, kuriose turima duomenų (27 iš 31 švietimo sistemų), bendrojo lavinimo studentų, besimokančių bent dvi užsienio kalbas, dalis 2013–2020 m. išliko nepakitusi (t. y. mažiau nei 10 procentinių punktų). 10 iš šių švietimo sistemų mokinių, kurie mokosi dviejų ar daugiau užsienio kalbų, dalis per abu ataskaitinius metus viršija 90 %. 17-oje kitų švietimo sistemų mokinių, mokančių dvi ar daugiau užsienio kalbų, dalis abejais ataskaitiniais metais yra mažesnė nei 90 %.

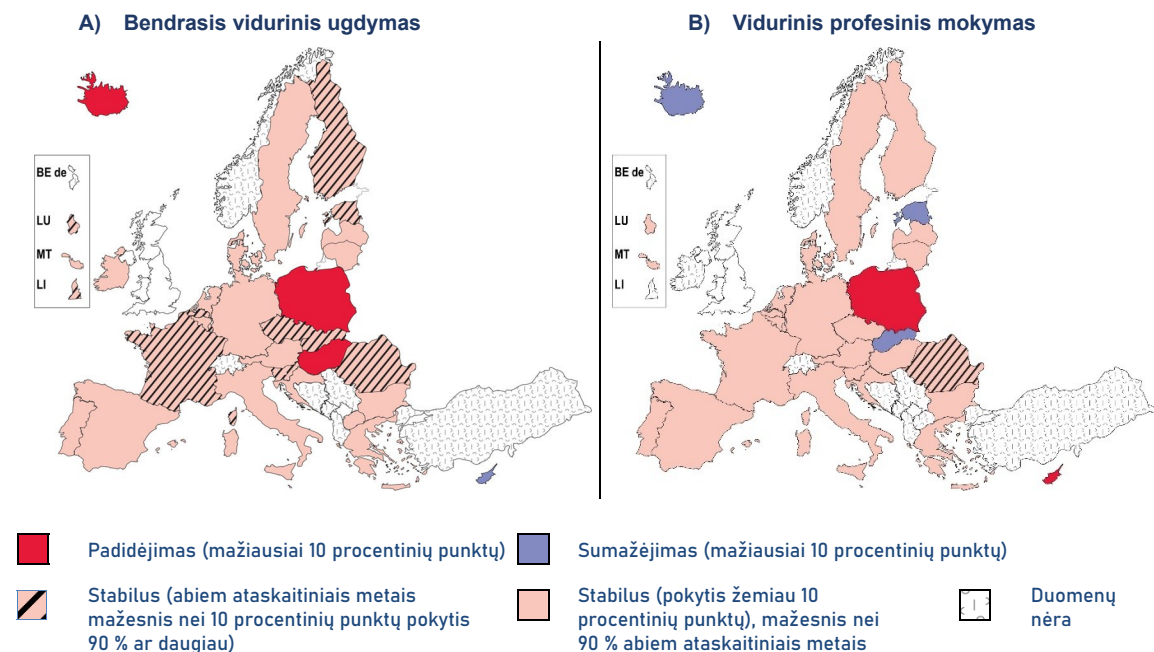
Palyginti su vyraujančiu stabilumo scenarijumi, trijose šalyse 2013–2020 m. nustatytas bent 10 procentinių punktų skirtumas tarp studentų, kurie bendrojo vidurinio ugdymo įstaigose mokosi bent dviejų užsienio kalbų. Kipre ši dalis sumažėjo 45 procentiniais punktais, o Lenkijoje ir Islandijoje – 12,2 procentinio punkto (37,6 procentinio punkto). Dalyvavimo Kipre lygio pokytį galima paaiškinti reforma, kuria sumažintas amžius, kai antrosios užsienio kalbos mokymasis nebėra privalomas (žr. B3 diagramą).

Profesinio vidurinio ugdymo srityje 2013 ir 2020 m. šiek tiek daugiau kaip trečdalis studentų mokėsi dviejų ar daugiau užsienio kalbų (34,1 proc. 2013 m., palyginti su 35,1 proc. 2020 m.). Kaip ir bendrojo lavinimo srityje, daugumoje švietimo sistemų, kuriose yra duomenų (23 iš 28), 2013 m. ir 2020 m. PRM mokėsi ne

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

mažiau kaip dviejų užsienio kalbų (t. y. mažiau nei 10 procentinių punktų). Išskyrus Rumuniją, abiejuose ataskaitiniais metais šios dalys buvo mažesnės nei 90 %.

Tačiau 2013–2020 m. PRM studentų, kurie mokosi bent dviejų užsienio kalbų, dalis penkiose šalyse labai skyrėsi (bent 10 procentinių punktų). Ši dalis padidėjo Kipre ir Lenkijoje; Estijoje, Slovakijoje ir Islandijoje jis sumažėjo atitinkamai 39,7, 35,0 ir 10,6 procentinio punkto.

Šaltinis: Eurydice, remiantis Eurostat/UEO duomenimis [educ_uoe_lang02] (duomenys gauti 15. 2022 m. gruodžio mėn.).

24 C6 pav.: Studentų, besimokančių dvi ar daugiau užsienio kalbų vidurinėje mokykloje (ISCED 3), 2013 m. ir 2020 m., dalies tendencijos

Aiškinamosios pastabos

Dviejų ar daugiau užsienio kalbų besimokančių studentų procentinė dalis apskaičiuojama visiems moksleiviams per visus bendrojo ISCED 3 (C6a pav.) arba profesinio ISCED 3 (C6b pav.) metus, net jei mokymasis tęsiamas tik šio lygio pabaigoje. Konkrečiai, mokinių, mokančių dvi ar daugiau užsienio kalbų, skaičius padalijamas iš studentų, kurie moka 0, 1 ir 2 (ar daugiau) užsienio kalbų per visus ISCED 3 bendrojo lavinimo metus (C6a pav.) arba profesinio ISCED 3 (C6b pav.), sumos.

Konkrečioms šalims skirtose pastabose nurodomi tik laiko eilučių pertrūkiai, kai jie įvyksta 2013 arba 2020 m. Laiko eilučių pertrūkiai tarp šių dviejų ataskaitinių metų, kurie galėjo įvykti kai kuriose šalyse, nėra nurodyti.

Duomenys pateikiami 1 priede. Metodinę informaciją apie duomenis žr. https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uoe_enr_esms_an6.xlsx (2020) ir https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uoe_enr_esms_an4.xlsx (2013). Informaciją apie Eurostat ir (arba) UOE duomenų rinkimo apimtį galima rasti šio skyriaus įvade.

Tarptautinio standartinio švietimo klasifikatoriaus (ISCED) apibrėžtį galima rasti žodyne.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija (BE de), Albanija, Šveicarija, Juodkalnija ir Turkiye: šioms šalims netaikomas Eurostat/UEO duomenų rinkimas [educ_uoe_lang02].

Estija: tais atvejais, kai estų kalba mokoma kaip antroji kalba, statistikos tikslais estų kalba laikoma užsienio kalba.

Airija: 2013 m. profesinės ISCED 3 sistemos pradiniai duomenys pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. trūkstanti vertė; Duomenų nėra).

Vengrija: bendrojo ir profesinio ISCED 32 020 m. šaltinio duomenys pažymėti kaip „laiko eilučių pertrauka“, o „apibrėžtis skiriasi, žr. metaduomenis“. Žr. paaiškinimuose pateiktą nuorodą.

Bosnija ir Hercegovina: 2013 m. duomenų nėra.

Islandija: Bendrųjų ISCED-3 duomenų ataskaitiniai metai yra 2019 m., o ne 2020 m. (2020 m. duomenų nėra).

Lichtenšteinas: 2013 ir 2020 m. profesinio ISCED 3 šaltinio duomenys pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. trūkstanti vertė; Duomenų nėra).

Šiaurės Makedonija: ISCED 3 bendrosios ir profesinės veiklos duomenys neišskirstomi. ISCED-3 duomenys, kurie įtraukiami į diagramą, susiję tiek su švietimu, tiek su mokymu.

Norvegija: 2013 m. bendrojo ir profesinio ISCED 3 šaltinio duomenys pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. „negali būti trūkstantų duomenų“).

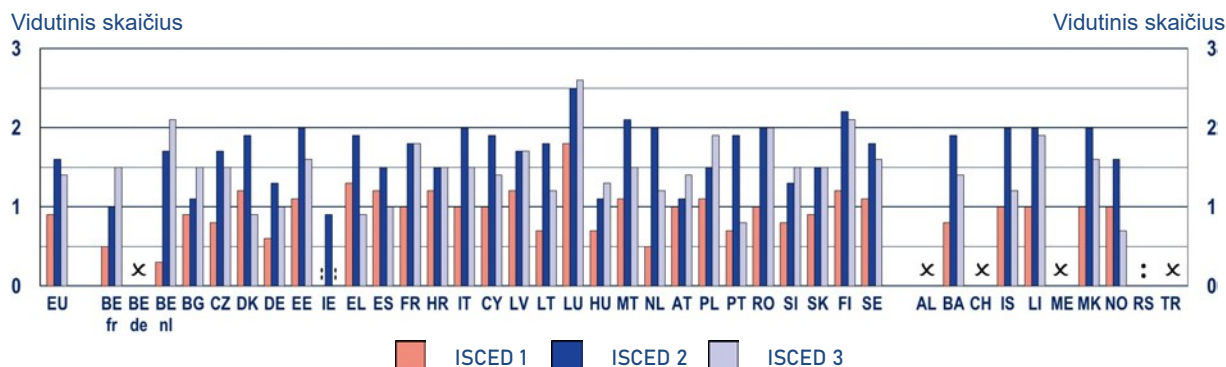
Serbija: ši šalis įtraukta į UOE duomenų rinkimą [educ_uae_lang02], tačiau duomenų nėra.

Daugumoje švietimo sistemų bendrojo ir profesinio vidurinio ugdymo tendencija yra tokia pati. Vidurinių mokyklų mokinių, mokančių dvi ar daugiau užsienio kalbų, dalis 2013–2020 m. išliko stabili 21 švietimo sistemoje (t. y. mažiau nei 10 procentinių punktų⁵²). Ji padidėjo bent 10 procentinių punktų pagal abiejų rūšių švietimo programas Lenkijoje.

Tik keliais atvejais studentų, kurie mokosi bent dviejų užsienio kalbų, dalyvavimo lygio skirtumai skiriasi priklausomai nuo jų švietimo programos (t. y. vidurinio ugdymo ar profesinio mokymo). Dviejose šalyse (Estijoje ir Slovakijoje) dviejų ar daugiau užsienio kalbų besimokančių PRM mokinių dalis sumažėjo daugiau kaip 10 procentinių punktų, o bendrojo lavinimo padėtis išliko stabili. Islandijoje ši bendrojo lavinimo dalis padidėjo, bet sumažėjo pagal profesinio mokymo programas; priešingai yra Kipre, kur jis sumažėjo bendrojo lavinimo srityje ir išaugo profesinio mokymo programose.

VIDUTINIS UŽSIENIO KALBŲ, KURIAS MOKA MOKSLEIVIAI, SKAIČIUS VIDURINĖJE MOKYKLOJE PASIEKIA DVI DAŽNIAU NEI VIDURINIO UGDYMO ĮSTAIGOSE.

Apskaičiuojant vidutinį užsienio kalbų, kurias moka visi mokyklos gyventojai tam tikru švietimo lygmeniu, skaičių galima aiškiai palyginti šalis. Ši informacija pateikiama remiantis C7 diagramoje nurodytu išsilavinimo lygiu, atsižvelgiant į vidurinį išsilavinimą, įskaitant moksleivius, tiek švietimo, tiek mokymo įstaigose.

Šaltinis: Eurydice, remiantis Eurostatu/UOE duomenimis [educ_uae_lang03] (duomenys gauti 15. 2022 m. gruodžio mėn.).

25 paveikslas C7 pav.: Vidutinis užsienio kalbų skaičius vienam pradinio ir vidurinio ugdymo mokiniui (ISCED 1–3), 2020 m.

Aiškinamosios pastabos

Vidutinis išmokytojų užsienio kalbų skaičius apskaičiuojamas visiems studentams visais jų atitinkamo išsilavinimo metais, nepriklausomai nuo to, ar jie mokosi vienos ar kelių užsienio kalbų visose klasėse.

2020 m. ISCED 3 ES suvestinis rodiklis pažymėtas kaip „Apibrėžimas, žr. metaduomenis“.

52 Be fr, BE nl, BG, CZ, DK, DE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LT, LU, MT, NL, AT, PT, SI, FI ir SE.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Duomenys pateikiami 1 priede. Metodinę informaciją apie duomenis galima rasti adresu https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx.

Informaciją apie Eurostato ir (arba) UOE duomenų rinkimo apimtį galima rasti šio skyriaus įvade.

Tarptautinio standartinio švietimo klasifikatoriaus (ISCED) apibrėžtį galima rasti žodyne.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija (BE de), Albanija, Šveicarija, Juodkalnija ir Turkiye: šioms šalims netaikomas Eurostato/UOE duomenų rinkimas [educ_uae_lang03].

Belgija (BE nl): ISCED 1 ataskaitiniai metai yra 2019 m. (neturima 2020 m. ISCED 1 duomenų).

Vokietija: ISCED 2 šaltinio duomenys pažymėti kaip „Apibrėžimo skirtumai, žr. metaduomenis“. Žr. paaiškinimuose pateiktą nuorodą.

Graikija: ISCED 3 šaltinio duomenys pažymėti kaip „Apibrėžimo skirtumai, žr. metaduomenis“. Žr. paaiškinimuose pateiktą nuorodą.

Estija: tais atvejais, kai estų kalba mokoma kaip antroji kalba, statistikos tikslais estų kalba laikoma užsienio kalba.

Airija: ISCED 1 šaltinio duomenys pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. trūkstanti vertė; Duomenų nėra).

Vengrija: ISCED 3 šaltinio duomenys pažymėti kaip „Laiko eilutės“, o „Apibrėžimas skiriasi, žr. metaduomenis“. Žr. paaiškinimuose pateiktą nuorodą.

Islandija: ISCED 3 ataskaitiniai metai yra 2019 m. (neturimi 2020 m. ISCED 3 duomenys).

Serbija: ši šalis įtraukta į Eurostato/UOE duomenų rinkimą [educ_uae_lang03], tačiau duomenų nėra.

Antrosios kalbos pamokos dažnai prasideda pradinio ugdymo pabaigoje arba vidurinio ugdymo pradžioje (žr. B1 diagramą). Tai paaiškina, kodėl vidutinis užsienio kalbų, išmoktų Europos švietimo sistemose, skaičius yra sistemingai mažesnis nei 2,0 pradiniam ugdyme, nors paprastai jis yra 0,5–1,2. Vidurkis yra didžiausias Liuksemburge (1,8), kur vaikai pradeda mokytis antrosios užsienio kalbos yra jauniausi (6 metų amžiaus). Ir priešingai, mažiausias užsienio kalbų, išmoktų pradiniam ugdyme, skaičius yra Belgijos Flandrijos bendruomenėje (0,3), kurioje privaloma mokytis pirmosios užsienio kalbos, kai jam sukanka 10 metų.

Vidurinėje ir vidurinėje mokykloje užsienio kalbų skaičius daugumoje švietimo sistemų yra nuo 1,0 iki 1,9. Be to, šis skaičius yra bent 2,0 vidurinio ir vidurinio ugdymo tik trijose švietimo sistemose (Liuksemburge, Rumunijoje ir Suomijoje). Aštuoniose kitose švietimo sistemose jis siekia 2,0 ar daugiau vienam iš dviejų švietimo lygių. Septyniose iš šių švietimo sistemų vidutiniškai 2,0 yra tik vidurinio ugdymo įstaigose (Estijoje, Italijoje, Maltoje, Nyderlanduose, Islandijoje, Lichtenšteine ir Šiaurės Makedonijoje). Priešingai, Belgijos Flandrijos bendruomenės vidurinės mokyklos vidurkis siekia tik 2,0. Danijoje, Graikijoje, Portugalijoje ir Norvegijoje vidurinio išsilavinimo vidurkis (žemiau 1,0) yra mažiausias, o Airijoje – vidurinio išsilavinimo vidurkis.

IISKIRSNIS. STUDENTŲ MOKAMOS UŽSIENIO KALBOS

Kalbų įvairovės vertinimas yra vienas iš pagrindinių ES principų. Tiesą sakant, ES turi 24 oficialiąsias kalbas su 27 valstybėmis narėmis. Kalbant apie visas šioje ataskaitoje aptariamas šalis, t. y. 37 Europos šalis, atsiranda papildomų⁵³kalbų. Be to, dauguma Europos šalių savo teritorijoje oficialiai pripažįsta regionines arba mažumų kalbas teisinais ar administraciniais tikslais (žr. A1 diagramą).

Atsižvelgiant į kalbų įvairovę Europoje, šiame skyriuje nagrinėjama, kurie užsienio kalbų studentai mokosi pradiniam ir (žemesniam ir viduriniame) viduriniame ugdyme (žr. C8–C11 diagramas). Be to, skyriuje aptariami anglų, prancūzų, vokiečių ir ispanų kalbos mokymosi procentinės dalies pokyčiai 2013–2020 m. (žr. C12–C15 diagramą), taip pat užsienio kalbų mokymosi skirtumai tarp bendrojo lavinimo ir vidurinių mokyklų moksleivių (žr. C16 diagramą).

Duomenų šaltinis yra Eurostato ir UOE duomenų rinkimas, o tai reiškia, kad šio skyriaus pirmame skirsnyje pateiktas šio duomenų rinkimo įvadas taip pat taikomas šiam skirsniui.

ANGLŲ KALBA YRA LABIAUSIAI IŠMOKTA UŽSIENIO KALBA EUROPOJE

Iš C8 paveikslo matyti, kad anglų kalba yra neabejotinai labiausiai išmokta užsienio kalba Europoje. Beveik visose Europos šalyse anglų kalba dažniausiai mokosi pradiniam ir (žemesniam ir viduriniame) viduriniame ugdyme. Tai atspindi B skyriuje analizuotas reglamentavimo sistemas, kuriose daugelyje šalių anglų kalba nurodoma kaip privalomas dalykas (žr. B7 diagramą) ir (arba) dalykas, kurį visos mokyklos turi įtraukti į savo mokymosi galimybes (žr. B8a diagramą).

Yra labai nedaug šalių, kuriose dauguma studentų mokosi užsienio kalbos, išskyrus anglų kalbą. Airija, kaip angliškai kalbanti šalis, yra viena iš jų, o prancūzų kalba yra labiausiai išmokta užsienio kalba. Liuksemburge vokiečių kalba yra labiausiai išmokta užsienio kalba pradinėse ir vidurinėse mokyklose (beveik po jos eina prancūzų kalba), o vidurinėje mokykloje visi studentai mokosi ir vokiečių, ir prancūzų. Lichtenšteine visi vidurinių mokyklų studentai mokosi prancūzų ir anglų (pradiniam ir viduriniame ugdyme vyrauja anglų kalba). Belgijoje studentai dažnai mokosi kitų bendruomenių kalbų. Visų pirma Belgijos flamandų bendruomenėje prancūzų kalba yra labiausiai išmokta kalba visuose švietimo lygmenyse. Belgijos Prancūzų bendruomenėje vyrauja olandai (viduriniame ugdyme dominuoja anglų kalba⁵⁴).

Dažniausiai vartojamų užsienio kalbų besimokančių studentų dalis skiriasi priklausomai nuo šalies ir išsilavinimo lygio (žr. 1 priede pateiktus duomenis). Šiuos nukrypimus iš dalies galima paaiškinti skirtingomis privalomo užsienio kalbų mokymosi trukme (žr. B skyriaus I skirsnį).

Pradinėse mokyklose Ispanijoje, Kipre, Liuksemburge, Maltoje, Austrijoje, Lichtenšteine, Šiaurės Makedonijoje ir Norvegijoje visi arba beveik visi moksleiviai (99–100 proc.) mokosi vyraujančios užsienio kalbos. Priešingai, Belgijos flamandų bendruomenėje, kur prancūzų kalba yra labiausiai išmokta, tik 26,1 % pradinių mokyklų mokinių mano, kad tai yra tema. Šis procentas panašus ir Belgijos prancūzų bendruomenėje, kur 33,1 proc. pradinių mokyklų mokinių mokosi labiausiai paplitusios kalbos, t. y. olandų kalbos. Procentinė dalis taip pat palyginti maža Nyderlanduose ir Vengrijoje, kur mažiau nei pusė visų pradinių mokyklų mokinių (atitinkamai 44,6 proc. ir 45,9 proc.) mokosi labiausiai paplitusios užsienio kalbos (anglų). Visose švietimo sistemose, kuriose mažiau pradinių mokyklų mokinių mokosi vyraujančios užsienio kalbos, užsienio kalbų mokymasis tampa palyginti vėlyvas (išsamiau apie ankstyvą amžių žr. B1 ir B2 diagramose).

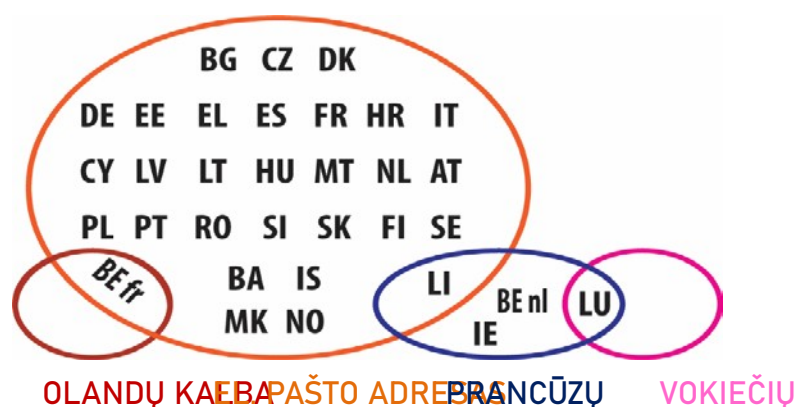
Vidurinėje mokykloje didžioji dauguma (daugiau kaip 90 proc.) studentų mokosi vyraujančios užsienio kalbos beveik visose Europos švietimo sistemose. Yra keletas švietimo sistemų, kuriose mažiau studentų mokosi vyraujančios kalbos. Vienas iš jų yra Airija, šalis, kurioje užsienio kalbos reikalavimas netaikomas (žr. B1 ir B2 diagramas), kur 49,2 proc. vidurinių mokyklų moksleivių mokosi prancūzų kalbos. Belgijos prancūzų

53 Išsamesnė informacija apie šalies ataskaitų teikimą šioje ataskaitoje pateikiama ataskaitos įvade.

54 Eurostato ir UOE duomenų bazėje nėra Belgijos vokiškai kalbančios bendruomenės duomenų. Išsamesnė informacija apie taisykles pateikta B skyriaus B7 diagramoje ir susijusiose konkrečioms šalims skirtose pastabose.

bendruomenėje 49,7 proc. vidurinių mokyklų moksleivių mokosi anglų kalbos, kuri vyrauja šiame švietimo lygyje (anglų kalba atidžiai seka olandų kalba, kurią moko 47,3 proc. mokinių). Vidurinių mokyklų studentų, kurie mokosi dažniausiai užsienio kalbos, dalis taip pat yra mažesnė (iki 90 %) Vengrijoje, kur 74,6 % studentų mokosi anglų kalbos.

Pagrindinę kalbą mokančių mokinių dalis vidurinio ugdymo įstaigose yra mažesnė nei vidurinio ugdymo įstaigose (žr. ES vidurkį 1 priede). Taip yra iš dalies dėl to, kad kai kurie studentai, ypač profesiniais keliais, nesimoka užsienio kalbų (žr. C5 diagramą) ir iš dalies dėl to, kad mokytis galima daugiau užsienio kalbų (žr. B8 diagramą). Tačiau maždaug pusėje visų Europos šalių daugiau kaip 90 proc. vidurinių mokyklų moksleivių mokosi vyraujančios užsienio kalbos. Mažiausia dalis yra trijose Šiaurės šalyse, t. y. Danijoje, Islandijoje ir Norvegijoje, kur tik 40–60 proc. vidurinių mokyklų moksleivių mokosi vyraujančios užsienio kalbos (anglų). ir Airijoje, kur 50,8 proc. bendrojo lavinimo mokyklų moksleivių mokosi vyraujančios užsienio kalbos (prancūzų).

Šaltinis: Eurydice, remiantis Eurostato/UOE duomenimis [educ_uae_lang01] (duomenys gauti 15. 2022 m. gruodžio mėn.).

26 paveikslas C8 pav.: Labiausiai išmokta užsienio kalba pradinio ir vidurinio ugdymo srityje (ISCED 1–3), 2020 m.

Aiškinamosios pastabos

Šalys, kuriose dauguma mokinių mokosi tos pačios kalbos visuose švietimo lygmenyse, ovaliai pristatomos į pagrindinę atitinkamos kalbos sritį. Šalys, kuriose daugelio mokinių užsienio kalba skiriasi priklausomai nuo išsilavinimo lygio, pateikiamos atitinkamų ovalų sankirtoje. Pastarasis metodas taip pat taikomas, kai ta pati procentinė to paties išsilavinimo lygio studentų dalis mokosi dviejų skirtingų kalbų.

ISCED lygmens duomenys nustatyti 1 priede. Informaciją apie Eurostato ir (arba) UOE duomenų rinkimo apimtį galima rasti C skyriaus įžangoje (I skirsnis).

Tarptautinio standartinio švietimo klasifikatoriaus (ISCED) apibrėžtį galima rasti žodyne.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija: oficialiosios kalbos yra olandų, prancūzų ir vokiečių (žr. A1 pav.). Tačiau šios kalbos vartojamos demarkacinėse kalbose ir nėra pripažįstamos kaip administracinės kalbos visoje šalies teritorijoje. Visų pirma, prancūzų kalba yra užsienio kalba Belgijos flamandų bendruomenėje, o flamandų (olandų) – užsienio kalba Belgijos prancūzų bendruomenėje.

Belgija (BE de), Albanija, Šveicarija, Juodkalnija ir Turkiye: šios šalys neįtrauktos į Eurostato/UOE duomenų rinkimą [educ_uae_lang01] (ir todėl neparodytos paveikslėlyje).

Belgija (BE nl): ISCED-1 ataskaitiniai metai yra 2019 m. (neturimi 2020 m. ISCED 1 duomenys).

Airija: ISCED 1 (visomis nagrinėtomis kalbomis) pradiniai duomenys buvo pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. „trūkstant reikšmė“; Duomenų nėra). Todėl pateikiant numerį neatsižvelgiama į ISCED 1. Be to, ISCED 3 atsižvelgiama tik į bendrąjį lavinimą. Taip yra todėl, kad nėra apibendrintų duomenų apie ISCED 3 (bendruosius ir profesinius).

Liuksemburgas: nors oficialiosios nacionalinės kalbos yra prancūzų, vokiečių ir liuksemburgiečių (žr. A1 pav.), užsienio kalbos skaičiuojamos kaip prancūzų ir vokiečių kalbos švietimo statistikos tikslais.

Malta: Anglų kalba kartu su maltiečių kalba yra oficiali (žr. A1 pav.), tačiau švietimo statistikos tikslais ji laikoma užsienio kalba.

Islandija: ISCED-3 ataskaitiniai metai yra 2019 m. (2020 m. ISCED 3 duomenų nėra).

Serbija: ši šalis įtraukta į Eurostato/UOE duomenų rinkimą [educ_uoe_lang01], tačiau duomenų nėra (taigi diagramoje nenurodyta).

DAUGIAU NEI 90 % STUDENTŲ MOKOSI ANGLŲ KALBOS BENT VIENO LYGIO IŠSILAVINIMĄ BEVEIK VIŠIOSE EUROPOS ŠALYSE

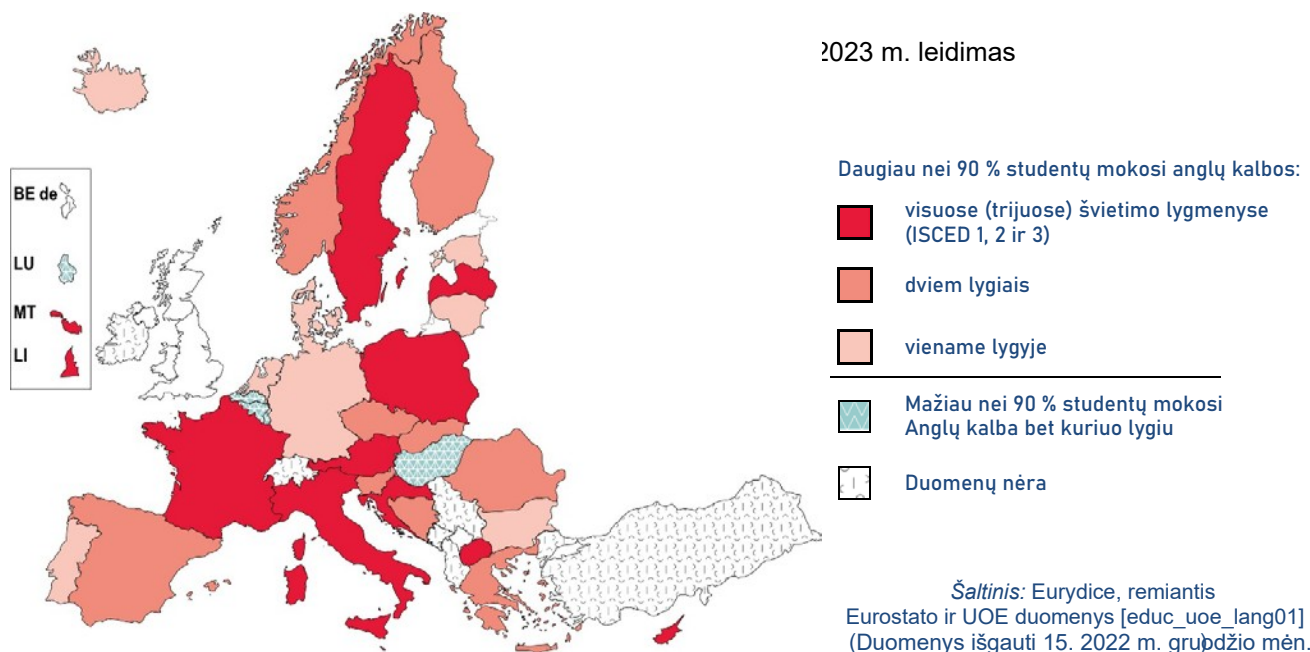
Kaip parodyta ankstesniame paveiksle, Europoje plačiai vartojama anglų kalba. ES lygmeniu 84,1 proc. pradinė mokyklų moksleivių mokosi anglų kalbos. Ši procentinė dalis yra dar didesnė vidurinėje mokykloje, kur beveik visi studentai (98,3 %) mokosi anglų kalbos. Vidurinių mokyklų skaičius ES lygmeniu sumažėjo maždaug 10 procentinių punktų iki 88,1 proc. Tai galima paaiškinti tuo, kad mažiau PRM mokinių mokosi užsienio kalbų (žr. C5 diagramą) ir didesnė užsienio kalbų įvairovė per vidurinį išsilavinimą (žr. B8 diagramą).

C9 diagramoje parodytos šalys, kuriose didelė dalis mokinių (daugiau kaip 90 proc.) mokosi anglų kalbos, ir toks aukštas išsilavinimo lygis. Skaičius taip pat rodo šalys, kuriose mokinių, kurie mokosi anglų kalbos, dalis nesiekia 90 % bet kokio švietimo lygio.

11 šalių (Prancūzijoje, Kroatijoje, Italijoje, Kipre, Latvijoje, Maltoje, Austrijoje, Lenkijoje, Švedijoje, Lichtenšteine ir Šiaurės Makedonijoje) daugiau kaip 90 proc. mokinių mokosi anglų kalbos visais nagrinėjamais lygmenimis, t. y. nuo mokyklinio ugdymo pradžios iki vidurinio ugdymo baigimo. Dviejose iš šių šalių (Maltoje ir Lichtenšteine) visi studentai (100 %) mokosi anglų kalbos per visą mokyklos laikotarpį. Kitose devyniose šalyse (Čekijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Rumunijoje, Slovėnijoje, Slovakijoje, Suomijoje, Bosnijoje ir Hercegovinoje ir Norvegijoje) daugiau kaip 90 % studentų mokosi anglų kalbos dviem švietimo lygmenimis ir aštuoniose šalyse (Bulgarijoje, Danijoje, Vokietijoje, Estijoje, Lietuvoje, Nyderlanduose, Portugalijoje ir Islandijoje). Jei daugiau kaip 90 proc. mokinių tik viename švietimo lygyje mokosi anglų kalbos, jis visada yra vidurinis (išsamiau žr. 1 priede).

Priešingai, mokinių, kurie mokosi anglų kalbos trijose Europos šalyse, t. y. Belgijoje, Liuksemburge ir Vengrijoje, dalis nesiekia 90 % nė vienu nagrinėjamu švietimo lygiu. Kaip paaiškinta pirmiau, Belgijos ir Liuksemburgo studentai dažnai mokosi skirtingų nacionalinių kalbų (žr. A1 ir C8 diagramas), o tai paaiškina mažesnę anglų kalbos mokymosi procentą. Nepaisant to, trijose pirmiau minėtose šalyse daugiau kaip 70 proc. studentų mokosi anglų kalbos bent vieno lygio išsilavinimą (ypač vidurinį išsilavinimą Belgijoje ir Liuksemburge, o Vengrijoje – vidurinį išsilavinimą).

2023 m. leidimas

27 C9 pav.: Šalys, kuriose daug mokinių (daugiau kaip 90 proc.) mokosi anglų kalbos pradiniam ir viduriniam ugdymui (ISCED 1–3), 2020 m.

Aiškinamosios pastabos

ISCED lygmens duomenys nustatyti 1 priede. Metodinę informaciją apie duomenis galima rasti adresu https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uoe_enr_esms_an6.xlsx. Informaciją apie Eurostato ir (arba) UOE duomenų rinkimo apimtį galima rasti C skyriaus įžangoje (I skirsnis).

Tarptautinio standartinio švietimo klasifikatoriaus (ISCED) apibrėžtį galima rasti žodyne.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija (BE de), Albanija, Šveicarija, Juodkalnija ir Turkija: šioms šalims netaikomas Eurostato/UOE duomenų rinkimas [educ_uoe_lang01].

Belgija (BE nl): ISCED-1 ataskaitiniai metai yra 2019 m. (neturimi 2020 m. ISCED 1 duomenys). Be to, ISCED 2 šaltinio duomenys pažymėti kaip „Skirtingi apibrėžimai, žr. metaduomenis“. Žr. paaiškinimuose pateiktą nuorodą.

Vokietija: ISCED 2 šaltinio duomenys pažymėti kaip „Apibrėžimo skirtumai, žr. metaduomenis“. Žr. paaiškinimuose pateiktą nuorodą.

Airija: šaltinio duomenys buvo pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. „trūkstama vertė“; Duomenų nėra).

Graikija: bendrojo ISCED 3 šaltinio duomenys pažymėti kaip „Apibrėžimo skirtumai, žr. metaduomenis“. Žr. paaiškinimuose pateiktą nuorodą.

Vengrija: ISCED 3 šaltinio duomenys pažymėti kaip „Laiko eilutės“, o „Apibrėžimas skiriasi, žr. metaduomenis“. Žr. paaiškinimuose pateiktą nuorodą.

Malta: Anglų kalba kartu su maltiečių kalba yra oficiali (žr. A1 pav.), tačiau švietimo statistikos tikslais ji laikoma užsienio kalba.

Islandija: ISCED-3 ataskaitiniai metai yra 2019 m. (2020 m. ISCED 3 duomenų nėra).

Serbija: ši šalis įtraukta į Eurostato/UOE duomenų rinkimą [educ_uoe_lang01], tačiau duomenų nėra.

ES LYGMENIU PRANCŪZŲ IR VOKIEČIŲ KALBOS YRA POPULIARIAUSIOS UŽSIENIO KALBOS PO ANGLŲ KALBOS.

Iš C8paveikslo matyti, kad beveik visose Europos šalyse anglų kalba yra labiausiai išmokta užsienio kalba pradiniam ir viduriniam ugdymui. Iš C9 diagramos matyti, kad beveik visose šioje ataskaitoje aptariamose šalyse daugiau kaip 90 proc. studentų bent viename švietimo lygyje mokosi anglų kalbos. Remiantis dviem

ankstesniais skaičiais, C10 diagramoje parodyta, kuri kalba yra antra labiausiai paplitusi užsienio kalba Europos šalyse.

ES lygmeniu prancūzų kalba yra antra labiausiai paplitusi užsienio kalba pradinio ir vidurinio ugdymo srityje. Jis yra išmoktas iš 5,5 % ir 30,6 % studentų šių dviejų lygių. Jis taip pat yra populiarus vidurinio ugdymo tema (18,9 % studentų mokosi ES lygmeniu), netrukus po vokiečių kalbos. Prancūzų kalba yra ypač populiari daugelyje Vidurio ir Pietų Europos šalių. Tai antra labiausiai paplitusi užsienio kalba Vokietijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Italijoje, Kipre, Liuksemburge, Nyderlanduose, Austrijoje, Portugalijoje, Rumunijoje ir Lichtenšteine bent vieno lygio švietimo sistemoje (kurioje studijuoja ne mažiau kaip 10 proc. studentų). Prancūzų kalbos mokymasis yra mažiau paplitęs Rytų Europos šalyse (išskyrus Rumuniją) ir Šiaurės šalyse (žr. 1 priedą).

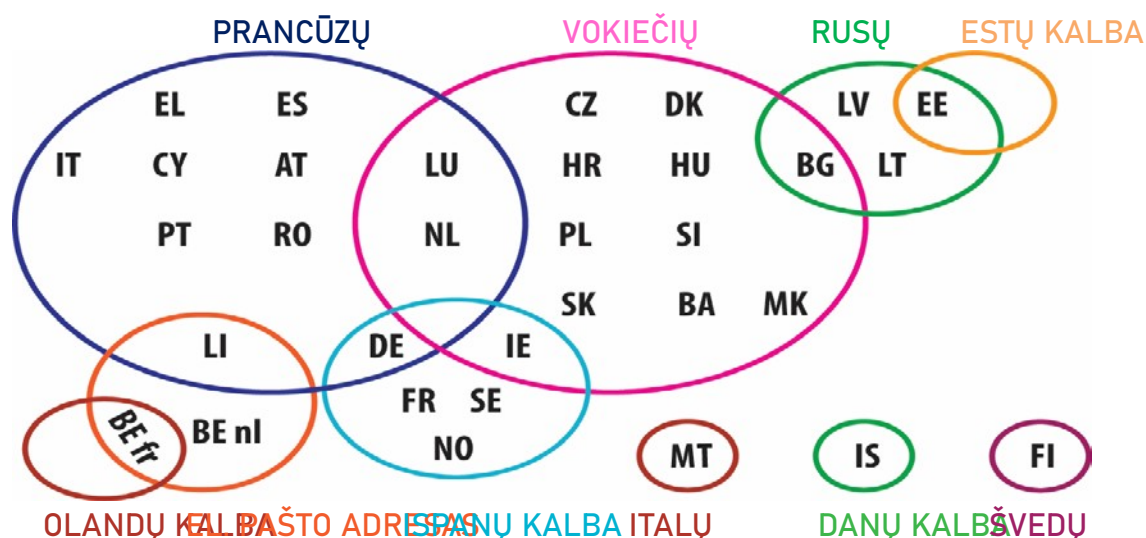
Vokiečių kalba yra antra pagal populiarumą ES užsienio kalba vidurinio ugdymo srityje – joje mokosi 20,0 proc. mokinių. Ši kalba plačiai vartojama Vidurio ir Pietryčių Europos šalyse (Bulgarijoje, Čekijoje, Kroatijoje, Vengrijoje, Lenkijoje, Slovėnijoje, Slovakijoje, Bosnijoje ir Hercegovinoje ir Šiaurės Makedonijoje), taip pat Danijoje, Airijoje, Liuksemburge ir Nyderlanduose. Vokiečių kalba yra mažiau populiari Pietų Europos šalyse (Ispanijoje, Italijoje, Kipre ir Portugalijoje), taip pat Belgijos ir Suomijos prancūzų bendruomenėje, kur mažiau nei 10 % studentų mokosi bet kuriame švietimo lygmenyje.

ES lygmeniu ispanų kalbos mokosi iš 17,7 proc. vidurinių mokyklų mokinių ir 18,0 proc. vidurinių mokyklų mokinių. Tai antra labiausiai paplitusi užsienio kalba (kurioje mokosi ne mažiau kaip 10 proc. mokinių) Airijoje, vidurinio ugdymo įstaigose Vokietijoje, taip pat vidurinio ir vidurinio ugdymo įstaigose Prancūzijoje, Švedijoje ir Norvegijoje.

Palyginti su pirmiau minėtomis kalbomis, kalbant apie visą ES, rusų kalbos mokomos rečiau: to mokosi tik 2,2 proc. vidurinių mokyklų mokinių ir 2,7 proc. vidurinių mokyklų mokinių. Tačiau Bulgarijoje, Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje rusų kalba vis dar yra antra labiausiai paplitusi užsienio kalba, turinti bent vieną išsilavinimą. Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje apie 60 proc. vidurinių mokyklų moksleivių mokosi rusų kalbos.

Apskritai anglų kalba yra antra labiausiai paplitusi kalba švietimo sistemose, kur ji nėra pirmoji užsienio kalba (žr. C8 pav.), būtent Belgijos prancūzų bendruomenė (pradinė) ir Belgijos flamandų bendruomenė (vidurinis lygis). Lichtenšteine visi vidurinių mokyklų studentai mokosi anglų ir prancūzų (todėl šios kalbos pateikiamos ir C8, ir C10 paveiksle). Liuksemburge anglų kalba yra trečioji užsienio kalba po vokiečių ir prancūzų kalbų (todėl C10 paveiksle nenurodyta).

Keletas rečiau vartojamų kalbų kai kuriose šalyse yra mokomos dėl istorinių priežasčių arba dėl geografinio artumo. Pavyzdžiui, Suomijoje, kur antroji nacionalinė kalba (švedų arba suomių, priklausomai nuo pagrindinės mokyklos kalbos) yra privaloma (žr. B7 diagramą), švedų kalba yra antra labiausiai paplitusi užsienio kalba visuose švietimo lygmenyse. Islandijoje danų kalba yra antra labiausiai paplitusi užsienio kalba, kurią galima paaiškinti tuo, kad Islandijoje, kartu su anglų, danų kalba yra privaloma (žr. B7 diagramą). Belgijos prancūzų bendruomenėje olandų kalba, kuri yra viena iš trijų nacionalinių Belgijos kalbų, yra antra pagal populiarumą vidurinio ugdymo kalba. Maltoje italų kalba yra populiari užsienio kalba, kuri ateina į anglų kalbą: To mokosi 55,1 proc. vidurinių mokyklų moksleivių ir 25,4 proc. vidurinių mokyklų mokinių. Galiausiai dėl didelio rusakalbių gyventojų 20,7 proc. moksleivių pradiniam ugdyme mokosi estų kalbos kaip užsienio kalbos, todėl ji yra antra labiausiai paplitusi šio švietimo lygmens užsienio kalba.

Šaltinis: Eurydice, remiantis Eurostato/UOE duomenimis [educ_uoe_lang01] (duomenys gauti 15. 2022 m. gruodžio mėn.).
 28 paveikslas C10 paveikslas: Antra labiausiai paplitusi užsienio kalba pradinio ir vidurinio ugdymo srityje (ISCED 1–3), 2020 m.

Aiškinamosios pastabos

Apskaičiuojant šį skaičių atsižvelgiama tik į kalbas, kurias moka daugiau kaip 10 % mokinių (ir į atitinkamą išsilavinimo lygį).

Šalys, kuriose antroji dažniausiai mokoma užsienio kalba (daugiau kaip 10 proc. mokinių) yra vienodos visuose švietimo lygmenyse, pateikiamos pagrindinėje ovalo srityje. Šalys, kuriose antroji dažniausiai mokoma užsienio kalba skiriasi priklausomai nuo išsilavinimo lygio, pateikiamos atitinkamų ovalų sankirtoje.

ISCED lygmens duomenys nustatyti 1 priede. Informaciją apie Eurostato ir (arba) UOE duomenų rinkimo apimtį galima rasti C skyriaus įžangoje (I skirsnis).

Tarptautinio standartinio švietimo klasifikatoriaus (ISCED) apibrėžtį galima rasti žodyne.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija: oficialiosios kalbos yra olandų, prancūzų ir vokiečių (žr. A1 pav.). Tačiau šios kalbos vartojamos demarkacinėse kalbose ir nėra pripažįstamos kaip administracinės kalbos visoje šalies teritorijoje. Visų pirma prancūzų kalba yra užsienio kalba Belgijos flamandų bendruomenėje, o flamandų (olandų) – Belgijos prancūzų bendruomenės užsienio kalba.

Belgija (BE de), Albanija, Šveicarija, Juodkalnija ir Turkiye: šioms šalims netaikomas Eurostato/UOE duomenų rinkimas [educ_uoe_lang01] (neparodytas paveiksle).

Belgija (BE nl): ISCED-1 ataskaitiniai metai yra 2019 m. (neturimi 2020 m. ISCED 1 duomenys).

Danija: ISCED 1 (visomis apklaustomis kalbomis, išskyrus anglų kalbą, parodytą C8 paveiksle ir „nežinoma“) pradiniai duomenys buvo pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. „trūkstanti reikšmė; Duomenų nėra). Todėl pateikiant numerį neatsižvelgiama į ISCED 1.

Estija: tais atvejais, kai estų kalba mokoma kaip antroji kalba, statistikos tikslais estų kalba laikoma užsienio kalba.

Airija: ISCED 1 (visomis nagrinėtomis kalbomis) pradiniai duomenys buvo pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. „trūkstanti reikšmė; Duomenų nėra). Todėl pateikiant numerį neatsižvelgiama į ISCED 1. Be to, ISCED 3 atsižvelgiama tik į bendrąjį lavinimą. Taip yra todėl, kad nėra apibendrintų duomenų apie ISCED 3 (bendruosius ir profesinius).

Liuksemburgas: nors oficialiosios nacionalinės kalbos yra prancūzų, vokiečių ir liuksemburgiečių (žr. A1 pav.), užsienio kalbos skaičiuojamos kaip prancūzų ir vokiečių kalbos švietimo statistikos tikslais.

Suomija: Švedų kalba yra oficiali suomių kalba (žr. A1 pav.), tačiau švietimo statistikos tikslais ji laikoma užsienio kalba.

Islandija: ISCED-3 ataskaitiniai metai yra 2019 m. (2020 m. ISCED 3 duomenų nėra).

Serbija: ši šalis įtraukta į Eurostato/UOE duomenų rinkimą [educ_uoe_lang01], tačiau duomenų nėra (taigi diagramoje nenurodyta).

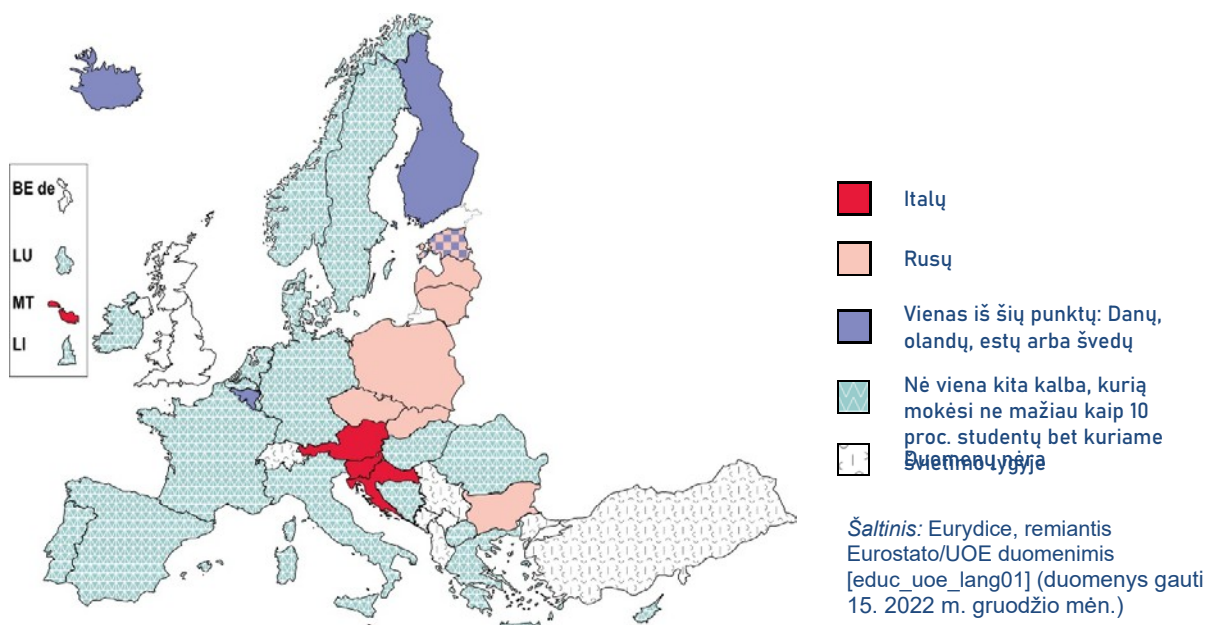
UŽSIENIO KALBOS, IŠSKYRUS ANGLŲ, PRANCŪZŲ, VOKIEČIŲ IR ISPANŲ KALBAS, RETAI STUDIJUOJAMOS

C11 diagramoje parodytos šalys, kuriose užsienio kalbų, išskyrus anglų, prancūzų, vokiečių ir ispanų kalbas, moko ne mažiau kaip 10 proc. pradinį ar vidurinių mokyklų studentų. Vidurinio ugdymo atveju daugiausia dėmesio skiriama bendrajam lavinimui, kad būtų užtikrinta didžiausia įvairovė. Taip yra todėl, kad PRM studentai paprastai mokosi mažiau užsienio kalbų (žr. C5 diagramą).

Tik šešios kalbos, išskyrus anglų, prancūzų, vokiečių ir ispanų kalbas, mokosi 10 % ar daugiau užsienio kalbų bent vienoje švietimo sistemoje ir švietimo lygyje. Tai danų, olandų, estų, italų, rusų ir švedų.

ES lygmeniu 3,4 proc. bendrojo lavinimo mokyklų moksleivių mokosi italų kalbos (pradinio ir vidurinio ugdymo įstaigų procentinė dalis yra mažesnė). Daugiau kaip 10 proc. moksleivių Kroatijoje, Maltoje, Austrijoje ir Slovėnijoje mokosi italų kalbos vidurinio ugdymo ir (arba) bendrojo vidurinio ugdymo įstaigose. Italų kalba ypač populiari Maltoje, kur jos mokosi 55,1 proc. vidurinių mokyklų mokinių ir 34,6 proc. bendrojo lavinimo mokyklų mokinių.

Rusų kalbos ES lygmeniu mokosi iš 3,0 proc. bendrojo vidurinio ugdymo mokinių (pradinio ir vidurinio ugdymo įstaigų procentinė dalis yra mažesnė). Šią kalbą moko daugiau nei 10 proc. studentų bent viename švietimo lygyje Bulgarijoje, Čekijoje, Estijoje, Latvijoje, Lietuvoje, Lenkijoje ir Slovakijoje. Rusai yra gana dažnas pasirinkimas Baltijos šalyse, kur apie 60 proc. vidurinių mokyklų mokinių mokosi.

29 paveikslas C11 pav.: Užsienio kalbos, išskyrus anglų, prancūzų, vokiečių ir ispanų kalbas, kurias mokė ne mažiau kaip 10 proc. pradinį ir bendrųjų vidurinių mokyklų mokinių (ISCED 1–3), 2020 m.

Aiškinamosios pastabos

Šis skaičius apima tik kitas kalbas nei anglų, prancūzų, vokiečių ir ispanų, kurias mokė ne mažiau kaip 10 % studentų.

ISCED lygmens duomenys nustatyti 1 priede. Informaciją apie Eurostato ir (arba) UOE duomenų rinkimo apimtį galima rasti C skyriaus įžangoje (I skirsnis).

Tarptautinio standartinio švietimo klasifikatoriaus (ISCED) apibrėžtį galima rasti žodyne.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija: oficialiosios kalbos yra olandų, prancūzų ir vokiečių (žr. A1 pav.). Tačiau šios kalbos vartojamos demarkacinėse kalbose ir nėra pripažįstamos kaip administracinės kalbos visoje šalies teritorijoje. Todėl flamandų (olandų) kalba yra užsienio kalba Belgijos prancūzų bendruomenėje.

Belgija (BE de), Albanija, Šveicarija, Juodkalnija ir Turkiye: šioms šalims netaikomas Eurostato/UOE duomenų rinkimas [educ_uoe_lang01].

Estija: tais atvejais, kai estų kalba mokoma kaip antroji kalba, statistikos tikslais estų kalba laikoma užsienio kalba.

Suomija: Švedų kalba yra oficiali suomių kalba (žr. A1 pav.), tačiau švietimo statistikos tikslais ji laikoma užsienio kalba.

Islandija: ISCED-3 ataskaitiniai metai yra 2019 m. (2020 m. ISCED 3 duomenų nėra).

Šiaurės Makedonija: profesinėms profesijoms ISCED 3 ir ISCED 3 bendrieji duomenys neišskirstomi. ISCED-3 duomenys, kurie įtraukiami į diagramą, susiję tiek su švietimu, tiek su mokymu.

Serbija: ši šalis įtraukta į Eurostato/UOE duomenų rinkimą [educ_uoe_lang01], tačiau duomenų nėra.

Kai kurios kalbos dažnai mokomos tik vienoje švietimo sistemoje. Visų pirma olandų kalba yra plačiai vartojama Belgijos prancūzų bendruomenėje, švedų moko daugelis Suomijos studentų, o danų kalba plačiai naudojama Islandijoje (taip pat žr. C8 ir C10 diagramas). Estijoje, dėl didelio rusakalbių gyventojų, maždaug penktadalis studentų studijuoja estų kaip užsienio kalbą bet kuriame švietimo lygmenyje.

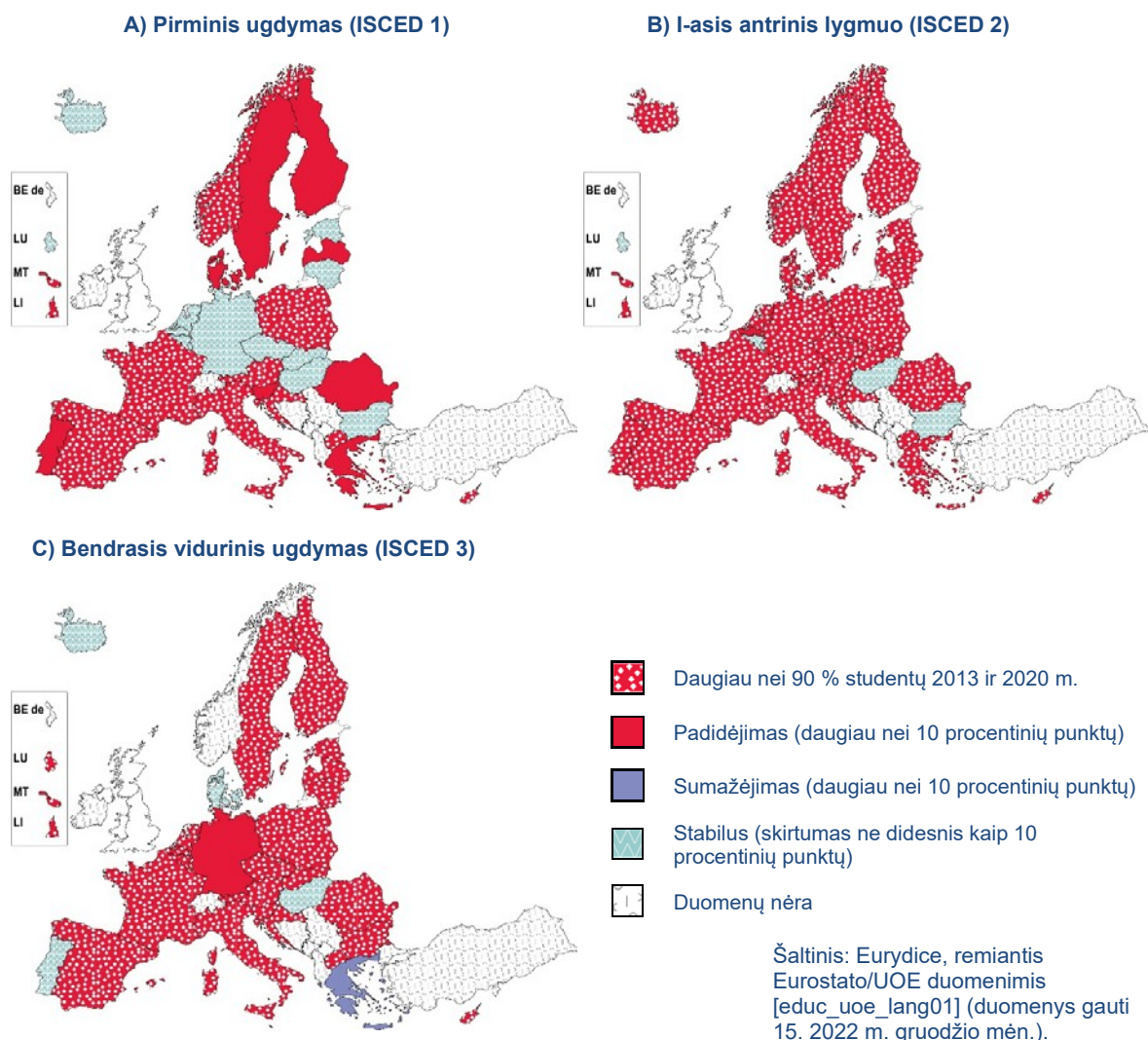
VIS DAUGIAU STUDENTŲ MOKOSI ANGLŲ KALBOS, YPAČ PRADINIAME UGDYME

Beveik visose Europos šalyse anglų kalba yra vyraujanti užsienio kalba pradinėse ir vidurinėse mokyklose (žr. C8 diagramą). Tai atspindi B skyriuje analizuotas reglamentavimo sistemas, kuriose daugelyje šalių anglų kalba nurodoma kaip privalomas dalykas (žr. B7 diagramą) ir (arba) dalykas, kurį visos mokyklos turi įtraukti į savo mokymosi galimybes (žr. B8a diagramą).

ES lygmeniu anglų kalbą mokančių mokinių dalis 2013–2020 m. padidėjo 6,9 procentinio punkto nuo 77,2 proc. iki 88,1 proc. Šis padidėjimas buvo mažiau pastebimas vidurinio ugdymo ir bendrojo vidurinio ugdymo srityse: 1,6 ir 1,9 procentinio punkto (žr. 1 priedą).

C12a pav. parodė pradinio ugdymo įstaigose anglų kalbos besimokančių mokinių proporcijos pokyčiai šalies lygmeniu. Šis pokytis buvo ypač stiprus Rumunijoje, kur 2013 m. mažiau nei pusė visų pradinių mokyklų mokinių (45,3 proc.) mokėsi anglų kalbos, palyginti su 88,2 proc. 2020 m. (padidėjo 42,9 procentinio punkto). Danijoje, Graikijoje, Latvijoje, Portugalijoje ir Slovėnijoje (23–34 procentiniais punktais), taip pat Suomijoje ir Švedijoje, kur procentinė dalis padidėjo 16,7 procentinio punkto, taip pat gerokai padidėjo pradinių mokyklų mokinių, mokančių anglų kalbą, dalis. Padidėjimą pirmiau minėtose šalyse galima paaiškinti tuo, kad galima paaiškinti pradinių mokyklų mokinių, kurie mokosi bent vienos užsienio kalbos (žr. C2 diagramą), dalį ir tai, kad pirmoji užsienio kalba dažnai yra anglų kalba (žr. C8 diagramą).

C12a diagramoje taip pat parodyta, kad 11 Europos šalių – Ispanijoje, Prancūzijoje, Kroatijoje, Italijoje, Kipre, Maltoje, Austrijoje, Lenkijoje, Lichtenšteine, Šiaurės Makedonijoje ir Norvegijoje – jau buvo labai didelė pradinių mokyklų mokinių dalis (daugiau kaip 90 %). Priešingai, Belgijos ir Liuksemburgo flamandų bendruomenės studentai paprastai nemoka anglų kalbos pradiniam ugdymui (jie mokosi kitų kalbų, nurodytų C8 diagramoje), ir šis modelis laikui bėgant išlieka stabilus (žr. 1 priedą).

30 C12 pav.: Pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo (ISCED 1–3) anglų kalbos mokinių procentinės dalies tendencijos 2013 m. ir 2020 m.

Aiškinamosios pastabos

Konkrečioms šalims skirtose pastabose nurodomi tik laiko eilučių pertrūkiai, kai jie įvyksta 2013 arba 2020 m. Laiko eilučių pertrūkiai tarp šių dviejų ataskaitinių metų, kurie galėjo įvykti kai kuriose šalyse, nėra nurodyti.

ISCED lygmens duomenys nustatyti 1 priede. Metodinę informaciją apie duomenis žr. https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uoe_enr_esms_an6.xlsx (2020) ir https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uoe_enr_esms_an4.xlsx (2013). Informaciją apie Eurostato ir (arba) UOE duomenų rinkimo apimtį galima rasti C skyriaus įžangoje (I skirsnis).

Tarptautinio standartinio švietimo klasifikatoriaus (ISCED) apibrėžtį galima rasti žodyne.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija (BE de), Albanija, Šveicarija, Juodkalnija ir Turkija: šioms šalims netaikomas Eurostato/UOE duomenų rinkimas [educ_uoe_lang01].

Belgija (BE nl): ISCED-1 ataskaitiniai metai yra 2019 m., o ne 2020 m. (2020 m. ISCED 1 duomenų nėra). Be to, ISCED 22 020 m. šaltinio duomenys pažymėti žyma „Skirtingi apibrėžimai, žr. metaduomenis“. Žr. paaiškinimuose pateiktą nuorodą.

Vokietija: 2013 m. šaltinio duomenys (visi lygmenys, nurodyti paveiksle) ir 2020 m. šaltinio duomenys (ISCED 2) pažymėti kaip „skirtinga apibrėžtis, žr. metaduomenis“. Atkreipkite dėmesį į paaiškinimuose pateiktas nuorodas.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Airija: šaltinio duomenys (visi užregistruoti lygiai ir abu ataskaitiniai metai) pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. „trūkstama vertė“). Duomenų nėra).

Graikija: bendrojo ISCED 32 020 m. šaltinio duomenys pažymėti žyma „Skirtingi apibrėžimai, žr. metaduomenis“. Žr. paaiškinimuose pateiktą nuorodą.

Vengrija: bendrojo ISCED 32 020 m. šaltinio duomenys pažymėti kaip „Laiko eilutės“, o „Apibrėžimas skiriasi, žr. metaduomenis“. Žr. paaiškinimuose pateiktą nuorodą.

Malta: Anglų kalba kartu su maltiečių kalba yra oficiali (žr. A1 pav.), tačiau švietimo statistikos tikslais ji laikoma užsienio kalba.

Islandija: ISCED 3 ataskaitinių metų duomenys yra 2019 m., o ne 2020 m. (2020 m. ISCED 3 duomenų nėra).

Bosnija ir Hercegovina: 2013 m. duomenų nėra.

Šiaurės Makedonija: profesinėms profesijoms ISCED 3 ir ISCED 3 bendrieji duomenys neišskirstomi. ISCED-3 duomenys, kurie įtraukiami į diagramą, susiję tiek su švietimu, tiek su mokymu.

Norvegija: bendrojo ISCED 3 (2013 ir 2020 m.) šaltinio duomenys pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. trūkstama reikšmė). Duomenų nėra).

Serbija: ši šalis įtraukta į Eurostato/UOE duomenų rinkimą [educ_uoe_lang01], tačiau duomenų nėra.

C12b ir C12c duomenyse aprašomos anglų kalbos mokymosi vidurinėje mokykloje ir bendrojo vidurinio ugdymo tendencijos.

2013–2020 m. vidurinio ugdymo srityje įvyko nedaug pokyčių. Taip yra daugiausia dėl to, kad beveik visose Europos šalyse daugiau nei 90 proc. studentų jau 2013 m. mokosi anglų kalbos. Belgijos Flandrijos bendruomenė yra vienintelė švietimo sistema, kurioje pastebimas pokytis – 16,4 procentinio punkto – tarp dvejų ataskaitinių metų. Šį padidėjimą iš dalies galima paaiškinti reglamentavimo pakeitimu, kuris sustiprino antrosios užsienio kalbos mokymąsi (išsamesnė informacija apie taisyklių raidą pateikta B3 diagramoje, o C10 diagramoje pateikiama išsamesnė informacija apie antrąją dažniausiai mokamą užsienio kalbą).

Kaip ir didžiojoje daugumoje šalių, kuriose turima duomenų, vidurinio ugdymo (bendrojo vidurinio ugdymo) atveju, 2013 m. daugiau kaip 90 proc. moksleivių jau mokėsi anglų kalbos. Vokietija yra vienintelė šalis, kurioje bendrojo vidurinio ugdymo mokinių dalis per dvejus ataskaitinius metus reikšmingai padidėjo 10,2 procentinio punkto. Priešingai, 2013–2020 m. Graikijoje užfiksuotas didelis sumažėjimas (12,9 procentinio punkto) (kaip siūloma konkrečiai šaliai skirtame pranešime, susijusiame su skaičiumi, tačiau tai iš dalies gali būti susiję su metodiniais pokyčiais).

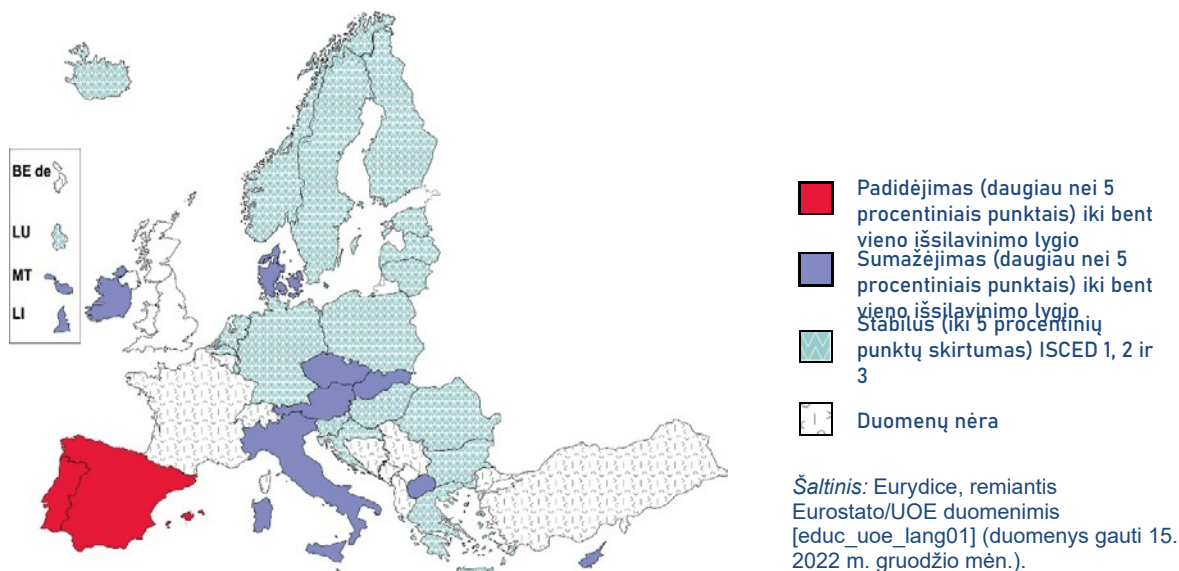
2013–2020 M. PRANCŪZŲ KALBOS BESIMOKANČIŲ STUDENTŲ DALIS KELIOSE ŠALYSE ŠIEK TIEK SUMAŽĖJO.

ES lygmeniu prancūzų kalba yra antra labiausiai paplitusi pradinio ir vidurinio ugdymo užsienio kalba (žr. 1 priedo C10 diagramos duomenis). Maždaug trečdalyje Europos šalių taisyklėse nustatyta, kad visos mokyklos turi pasiūlyti prancūzų kalbos bent vieno lygio išsilavinimą (žr. B8a diagramą), o keliose šalyse visi mokiniai turi mokytis prancūzų kalbos mokslo metais (žr. B7 diagramą).

C13 diagramoje parodyti pradinio, vidurinio ir bendrojo vidurinio ugdymo mokinių dalies pokyčiai šalies lygmeniu (daugiau kaip 5 procentiniais punktais) 2013–2020 m. Pakeitimai bus rodomi, jei jie buvo atlikti bent viename iš nagrinėtų švietimo lygmenų.

Per nagrinėjamąjį laikotarpį dešimtyje Europos šalių (Čekijoje, Danijoje, Airijoje, Italijoje, Kipre, Maltoje, Austrijoje, Slovakijoje, Lichtenšteine ir Šiaurės Makedonijoje) prancūzų kalbą mokančių studentų dalis sumažėjo daugiau nei 5 procentiniais punktais. Airijoje ir Kipre sumažėjo dviejų lygių išsilavinimo lygis: Vidurinis ir viršutinis vidurinis. Kitose šalyse, kurios sumažėjo daugiau kaip 5 procentiniais punktais, buvo padarytas poveikis tik vienam lygiui: Vidurinis ugdymas Italijoje, Maltoje ir Šiaurės Makedonijoje, taip pat bendrasis vidurinis ugdymas Čekijoje, Danijoje, Austrijoje, Slovakijoje ir Lichtenšteine. Daugumoje minėtų šalių nuosmukis buvo gana nedidelis – nuo 5 iki 10 procentinių punktų. Tik Airijoje ir Šiaurės Makedonijoje pastebimas aiškesnis nuosmukis: 12,4 ir 11,7 procentinių punktų (tiek vidurinio ugdymo įstaigose).

2013–2020 m. dviejų Europos šalių (Ispanijos ir Portugalijos) prancūzų kalbos mokinių santykis padidėjo daugiau kaip 5 procentiniais punktais. Ispanijoje padidėjo (13,7 procentinio punkto) pradinio ugdymo ir Portugalijos vidurinio ugdymo lygis (7,9 procentinio punkto).

31 C13 pav.: Pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo (ISCED 1–3) prancūzų kalbos moksleivių procentinės dalies tendencijos 2013 m. ir 2020 m.

Aiškinamosios pastabos

Paveiksle parodytas išsilavinimo lygio pokytis (ISCED 1, ISCED 2 ir (arba) bendrasis ISCED 3).

Konkrečioms šalims skirtose pastabose nurodomi tik laiko eilučių pertrūkiai, kai jie įvyksta 2013 arba 2020 m. Laiko eilučių pertrūkiai tarp šių dviejų ataskaitinių metų, kurie galėjo įvykti kai kuriose šalyse, nėra nurodyti.

ISCED lygmens duomenys nustatyti 1 priede. Metodinę informaciją apie duomenis žr. https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx (2020) ir https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx (2013). Informaciją apie Eurostato ir (arba) UOE duomenų rinkimo apimtį galima rasti C skyriaus įžangoje (I skirsnis).

Tarptautinio standartinio švietimo klasifikatoriaus (ISCED) apibrėžtį galima rasti žodyne.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija: oficialiosios kalbos yra olandų, prancūzų ir vokiečių (žr. A1 pav.). Tačiau šios kalbos vartojamos demarkacinėse kalbose ir nėra pripažįstamos kaip administracinės kalbos visoje šalies teritorijoje. Todėl Belgijos flamandų bendruomenėje prancūzų kalba laikoma užsienio kalba.

Belgija (BE fr) ir Prancūzija: šaltinio duomenys (visi užregistruoti lygiai ir abu ataskaitiniai metai) pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. „trūkstanti vertė“). Duomenų nėra).

Belgija (BE de), Albanija, Šveicarija, Juodkalnija ir Turkiye: šioms šalims netaikomas Eurostato/UOE duomenų rinkimas [educ_uae_lang01].

Belgija (BE nl): ISCED-1 ataskaitiniai metai yra 2019 m., o ne 2020 m. (2020 m. ISCED 1 duomenų nėra).

Danija ir Airija: ISCED 1 (2013 ir 2020 m.) pradiniai duomenys pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. trūkstanti vertė; Duomenų nėra). Todėl pateikiant numerį neatsižvelgiama į ISCED 1.

Vokietija: 2013 m. šaltinio duomenys (visi lygmenys, nurodyti paveiksle) ir 2020 m. šaltinio duomenys (ISCED 2) pažymėti kaip „skirtinga apibrėžtis, žr. metaduomenis“. Atkreipkite dėmesį į paaiškinimuose pateiktas nuorodas.

Graikija: bendrojo ISCED 32 020 m. šaltinio duomenys pažymėti žyma „Skirtingi apibrėžimai, žr. metaduomenis“. Žr. paaiškinimuose pateiktą nuorodą.

Liuksemburgas: nors oficialiosios nacionalinės kalbos yra prancūzų, vokiečių ir liuksemburgiečių (žr. A1 pav.), užsienio kalbos skaičiuojamos kaip prancūzų ir vokiečių kalbos švietimo statistikos tikslais.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Vengrija: bendrojo ISCED 32 020 m. šaltinio duomenys pažymėti kaip „Laiko eilutės“, o „Apibrėžimas skiriasi, žr. metaduomenis“. Žr. paaiškinimuose pateiktą nuorodą.

Olandija: 2013 m. ISCED 1 šaltinio duomenys pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. trūkstanti vertė; Duomenų nėra).

Todėl pateikiant numerį neatsižvelgiama į ISCED 1.

Bosnija ir Hercegovina: 2013 m. duomenų nėra.

Islandija: ISCED 3 ataskaitinių metų duomenys yra 2019 m., o ne 2020 m. (2020 m. ISCED 3 duomenų nėra).

Šiaurės Makedonija: profesinėms profesijoms ISCED 3 ir ISCED 3 bendrieji duomenys neišskirstomi. Į šį skaičių įtraukti ISCED-3 duomenys yra susiję tiek su švietimu, tiek su mokymu.

Norvegija: bendrojo ISCED 32 013 m. šaltinio duomenys pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. trūkstanti vertė; Duomenų nėra). Todėl šiame numeryje neatsižvelgiama į ISCED 3 bendrąjį standartą.

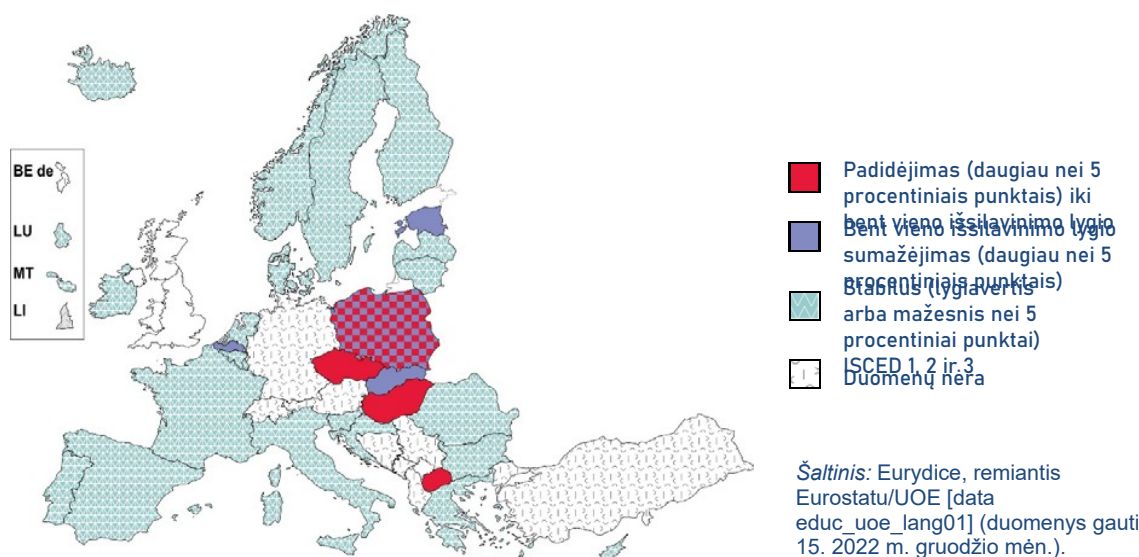
Serbija: ši šalis įtraukta į Eurostatu/UOE duomenų rinkimą [educ_uoe_lang01], tačiau duomenų nėra.

LAIKUI BĖGANT VOKIEČIŲ KALBOS BESIMOKANČIŲ STUDENTŲ DALIS DAUGUMOJE ŠALIŲ VIS DAR YRA PANAŠI.

Vokiečių kalba yra dar viena populiari užsienio kalba visose Europos šalyse. ES lygmeniu tai antra labiausiai paplitusi užsienio kalba vidurinio ugdymo srityje (žr. 1 priedo C10 pav. duomenis). Keliose šalyse, bent vieno švietimo lygio, visos mokyklos turi suteikti studentams galimybę mokytis vokiečių kalbos (žr. B8a diagramą).

C14 diagramoje parodyti pradinio, vidurinio ir bendrojo vidurinio ugdymo mokinių dalies pokyčiai šalies lygmeniu (daugiau kaip 5 procentiniais punktais) 2013–2020 m. Pakeitimai bus rodomi, jei jie buvo atlikti bent viename iš užregistruotų švietimo lygių.

Ataskaitiniu laikotarpiu nė viena Europos šalis neužfiksavo didelio vokiečių kalbos mokymosi pradinio ugdymo įstaigose procentinės dalies pokyčio. Septyniuose švietimo sistemose buvo užfiksuoti aukštesniojo vidurinio ir (arba) bendrojo vidurinio ugdymo pokyčiai daugiau nei 5 procentiniais punktais.

32 C14 pav.: Vokiečių kalbos mokymosi pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo įstaigose (ISCED 1–3) mokinių dalies raida 2013 m. ir 2020 m.

Aiškinamosios pastabos

Paveiksle parodytas išsilavinimo lygio pokytis (ISCED 1, ISCED 2 ir (arba) bendrasis ISCED 3).

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Konkrečioms šalims skirtose pastabose nurodomi tik laiko eilučių pertrūkiai, kai jie įvyksta 2013 arba 2020 m. Laiko eilučių pertrūkiai tarp šių dviejų ataskaitinių metų, kurie galėjo įvykti kai kuriose šalyse, nėra nurodyti.

ISCED lygmens duomenys nustatyti 1 priede. Metodinę informaciją apie duomenis žr. https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx (2020) ir https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx (2013). Informaciją apie Eurostato ir (arba) UOE duomenų rinkimo apimtį galima rasti C skyriaus įžangoje (I skirsnis).

Tarptautinio standartinio švietimo klasifikatoriaus (ISCED) apibrėžtį galima rasti žodyne.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija (BE de), Albanija, Šveicarija, Juodkalnija ir Turkiye: šioms šalims netaikomas Eurostato/UOE duomenų rinkimas [educ_uae_lang01].

Belgija (BE nl): ISCED-1 ataskaitiniai metai yra 2019 m., o ne 2020 m. (2020 m. ISCED 1 duomenų nėra).

Danija ir Airija: ISCED 1 (2013 ir 2020 m.) pradiniai duomenys pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. trūkstama vertė; Duomenų nėra). Todėl pateikiant numerį neatsižvelgiama į ISCED 1.

Vokietija ir Austrija: šaltinio duomenys (visi užregistruoti lygiai ir abu ataskaitiniai metai) pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. „trūkstama vertė“). Duomenų nėra).

Griekija: bendrojo ISCED 32 020 m. šaltinio duomenys pažymėti žyma „Skirtingi apibrėžimai, žr. metaduomenis“. Žr. paaiškinimuose pateiktą nuorodą.

Liuksemburgas: nors oficialiosios nacionalinės kalbos yra prancūzų, vokiečių ir liuksemburgiečių (žr. A1 pav.), užsienio kalbos skaičiuojamos kaip prancūzų ir vokiečių kalbos švietimo statistikos tikslais.

Vengrija: bendrojo ISCED 32 020 m. šaltinio duomenys pažymėti kaip „Laiko eilutės“, o „Apibrėžimas skiriasi, žr. metaduomenis“. Žr. paaiškinimuose pateiktą nuorodą.

Olandija: 2013 m. ISCED 1 šaltinio duomenys pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. trūkstama vertė; Duomenų nėra). Todėl pateikiant numerį neatsižvelgiama į ISCED 1.

Islandija: ISCED 3 ataskaitinių metų duomenys yra 2019 m., o ne 2020 m. (2020 m. ISCED 3 duomenų nėra).

Bosnija ir Hercegovina: 2013 m. duomenų nėra.

Šiaurės Makedonija: profesinėms profesijoms ISCED 3 ir ISCED 3 bendrieji duomenys neišskirstomi. ISCED-3 duomenys, kurie įtraukiami į diagramą, susiję tiek su švietimu, tiek su mokymu.

Norvegija: bendrojo ISCED 32 013 m. šaltinio duomenys pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. trūkstama vertė; Duomenų nėra). Todėl šiame numeryje neatsižvelgiama į ISCED 3 bendrąjį standartą.

Serbija: ši šalis įtraukta į Eurostato/UOE duomenų rinkimą [educ_uae_lang01], tačiau duomenų nėra.

Čekijoje ir Šiaurės Makedonijoje vokiečių kalbos besimokančių mokinių dalis padidėjo ir vidurinio, ir bendrojo vidurinio ugdymo įstaigose. Šiose šalyse augimas buvo didesnis vidurinio ugdymo srityje, o dalis padidėjo maždaug 15 procentinių punktų (išsamiau žr. 1 priedą). Vengrijoje ir Lenkijoje bendrojo vidurinio ugdymo lygis padidėjo (atitinkamai 10 ir 6,9 procentinio punkto).

Didžiausias vokiečių kalbos mokymosi mokinių dalies sumažėjimas užfiksuotas Lenkijoje ir Slovakijoje vidurinio ugdymo įstaigose: Atitinkamai 28,4 ir 25,4 procentinių punktų. Lenkijoje nuosmukį galima paaiškinti aukštesnio nei išsilavinimo lygio mokyklinių klasių restruktūrizavimu, pagal kurį vidurinį išsilavinimą dabar sudaro keturios klasės, iš kurių dvi neapima privalomo antrosios užsienio kalbos mokymosi (išsamiau žr. C4 diagramoje pateiktą analizę). Nepaisant šio mažėjimo, vokiečių kalba tebėra antra labiausiai paplitusi šio švietimo lygmens užsienio kalba Lenkijoje ir Slovakijoje (žr. 1 priedo C10 pav. duomenis). Belgijos ir Estijos flamandų bendruomenėje taip pat sumažėjo vokiečių kalbos mokymosi mokinių procentinė dalis, kuri buvo bendrojo vidurinio ugdymo srityje (atitinkamai 8,9 ir 10,2 procentinio punkto).

2013–2020 M. ISPANŲ KALBOS BESIMOKANČIŲ STUDENTŲ DALIS PADIDĖJO ŠEŠIOSE ŠALYSE IR SUMAŽĖJO TIK DVIEJOSE ŠALYSE.

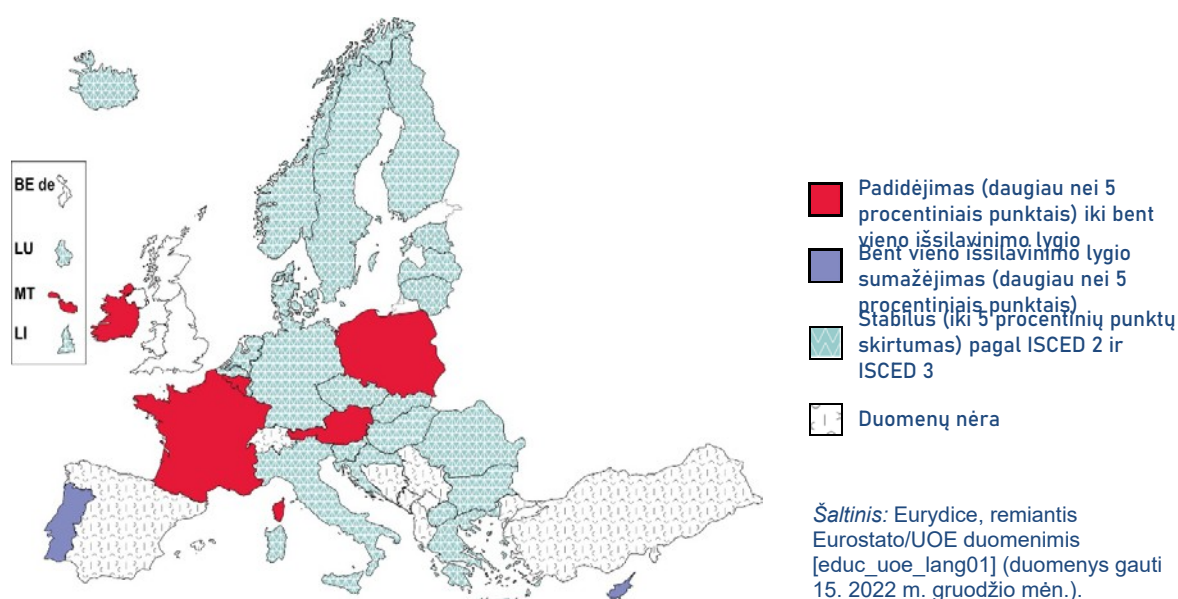
Daugumoje Europos šalių švietimo institucijos skiria mažiau dėmesio ispanų kalbai nei anglų, prancūzų ar vokiečių kalbomis. Nė viena Europos šalis ispanų kalbą apibrėžia kaip privalomą užsienio kalbą visiems moksleiviams bent vienus mokslo metus (žr. B7 diagramą), o tik dviejose šalyse (Švedijoje ir Norvegijoje) reikalaujama, kad visos tam tikro išsilavinimo lygio mokyklos suteiktų studentams galimybę mokytis ispanų kalbos (žr. B8a diagramą).

Kaip jau parodyta šiame skirsnyje, ispanų kalba nėra labiausiai išmokta užsienio kalba nė vienoje Europos šalyje (žr. C8 diagramą) ir yra antra labiausiai paplitusi užsienio kalba bent viename švietimo lygyje (mažiausiai 10 % studentų) tik penkiose šalyse (Vokietijoje, Airijoje, Prancūzijoje, Švedijoje ir Norvegijoje).

C15 diagramoje nagrinėjami studentų, besimokančių ispanų kalbos vidurinio ir bendrojo vidurinio ugdymo įstaigose, dalies pokyčiai (daugiau kaip 5 procentiniais punktais) 2013–2020 m. Pakeitimai bus rodomi, jei jie buvo atlikti bent viename iš dviejų nagrinėtų švietimo lygių.

Kaip matyti iš skaičiaus, šešios Europos švietimo sistemos per nagrinėjamąjį laikotarpį padidėjo daugiau kaip 5 procentiniais punktais, palyginti su ispanų kalbos vidurinių mokyklų moksleivių dalimi. Vidurinio ugdymo padidėjimas labiausiai pastebimas Prancūzijoje: 17,6 procentinio punkto. Lenkijoje užregistruotas antras pagal dydį bendrojo vidurinio ugdymo padidėjimas – 11,9 procentinio punkto. Kitos keturios švietimo sistemos (prancūzų bendruomenė Belgijoje, Airijoje, Maltoje ir Austrijoje) svyravo nuo 5 iki 7 procentinių punktų.

Dviejose šalyse (Kipras ir Portugalijoje) ispanų kalbos vidurinių mokyklų moksleivių dalis 2013–2020 m. sumažėjo daugiau kaip 5 procentiniais punktais. Kipre bendrojo vidurinio ugdymo lygis sumažėjo (14,7 procentinio punkto), o Portugalijoje – viduriniame ugdyme (5,3 procentinio punkto).

33 paveikslas C15 pav.: Ispanijos bendrojo vidurinio ugdymo (ISCED 2–3) studentų procentinės dalies tendencijos 2013 m. ir 2020 m.

Aiškinamosios pastabos

Paveiksle parodytas išsilavinimo lygio pokytis (ISCED 2 arba bendrasis ISCED 3). Į pradinį ugdymą (ISCED 1) neatsižvelgiama, nes ispanų kalbos šiuo lygmeniu retai mokosi.

Konkrečioms šalims skirtose pastabose nurodomi tik laiko eilučių pertrūkiai, kai jie įvyksta 2013 arba 2020 m. Laiko eilučių pertrūkiai tarp šių dviejų ataskaitinių metų, kurie galėjo įvykti kai kuriose šalyse, nėra nurodyti.

ISCED lygmens duomenys (ISCED 2 ir ISCED 3) nustatyti 1 priede. Metodinę informaciją apie duomenis žr. https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uoe_enr_esms_an6.xlsx (2020) ir

https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx (2013). Informaciją apie Eurostato ir (arba) UOE duomenų rinkimo apimtį galima rasti C skyriaus įžangoje (I skirsnis).

Tarptautinio standartinio švietimo klasifikatoriaus (ISCED) apibrėžtį galima rasti žodyne.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija (BE fr) ir Danija: ISCED 2 (2013 ir 2020 m.) pradiniai duomenys pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. trūkstama vertė; Duomenų nėra). Todėl į ISCED 2 neatsižvelgiama.

Belgija (BE de), Albanija, Šveicarija, Juodkalnija ir Turkija: šioms šalims netaikomas Eurostato/UOE duomenų rinkimas [educ_uae_lang01].

Vokietija: 2013 m. šaltinio duomenys (tiek lygmenys, įtraukti į paveikslą), tiek 2020 m. šaltinio duomenys (ISCED 2) pažymėti kaip „Skirtingi apibrėžimai, žr. metaduomenis“. Atkreipkite dėmesį į paaiškinimuose pateiktas nuorodas.

Ispanija: šaltinio duomenys (ir užregistruoti lygiai, ir abu ataskaitiniai metai) buvo pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. „trūkstama vertė“). Duomenų nėra.

Griekija: bendrojo ISCED 32 020 m. šaltinio duomenys pažymėti žyma „Skirtingi apibrėžimai, žr. metaduomenis“. Žr. paaiškinimuose pateiktą nuorodą.

Vengrija: bendrojo ISCED 32 020 m. šaltinio duomenys pažymėti kaip „Laiko eilutės“, o „Apibrėžimas skiriasi, žr. metaduomenis“. Žr. paaiškinimuose pateiktą nuorodą.

Islandija: ISCED 3 ataskaitinių metų duomenys yra 2019 m., o ne 2020 m. (2020 m. ISCED 3 duomenų nėra).

Bosnija ir Hercegovina: 2013 m. duomenų nėra.

Šiaurės Makedonija: profesinėms profesijoms ISCED 3 ir ISCED 3 bendrieji duomenys neišskirstomi. ISCED-3 duomenys, kurie įtraukiami į diagramą, susiję tiek su švietimu, tiek su mokymu.

Norvegija: bendrojo ISCED 32 013 m. šaltinio duomenys pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. trūkstama vertė; Duomenų nėra). Todėl šiame numeryje neatsižvelgiama į ISCED 3 bendrąjį standartą.

Serbija: ši šalis įtraukta į Eurostato/UOE duomenų rinkimą [educ_uae_lang01], tačiau duomenų nėra.

STUDENTŲ, KURIE MOKOSI ANGLŲ KALBOS, DALIS PAPRASTAI YRA DIDESNĖ BENDROJO VIDURINIO IŠSILAVINIMO NEI PROFESINĖJE KARJEROJE.

Vidurinėje mokykloje išskiriamos dvi pagrindinės programų rūšys: bendras ir profesionalus. Kaip jau minėta (žr. C5 diagramą ir susijusią analizę), beveik pusė visų vidurinį išsilavinimą įgijusių mokinių dalyvauja profesinio mokymo programoje. Studentai apskritai ir profesinėse programose paprastai laikosi gana skirtingų mokymo programų. Todėl verta išnagrinėti, ar užsienio kalbų mokymasis skiriasi.

Beveik visose į šią ataskaitą įtrauktose šalyse anglų kalba yra labiausiai išmokta vidurinio ugdymo užsienio kalba (žr. 1 priedo C8 diagramos duomenis). Tai taikoma ir bendrajam viduriniam, ir profesiniam viduriniam ugdymui (II⁵⁵).

Atsižvelgiant į tai, kad anglų kalba yra labiausiai išmokta užsienio kalba beveik visose Europos šalyse, C16 diagramoje daugiausia dėmesio skiriama mokinių, besimokančių anglų kalbos bendrojo vidurinio ir profesinio vidurinio ugdymo įstaigose, procentinės dalies skirtumui.

ES lygmeniu 95,7 proc. bendrojo vidurinio ugdymo studentų ir 79,2 proc. studentų anglų kalbos mokosi profesinėmis priemonėmis (žr. 1 priedą).

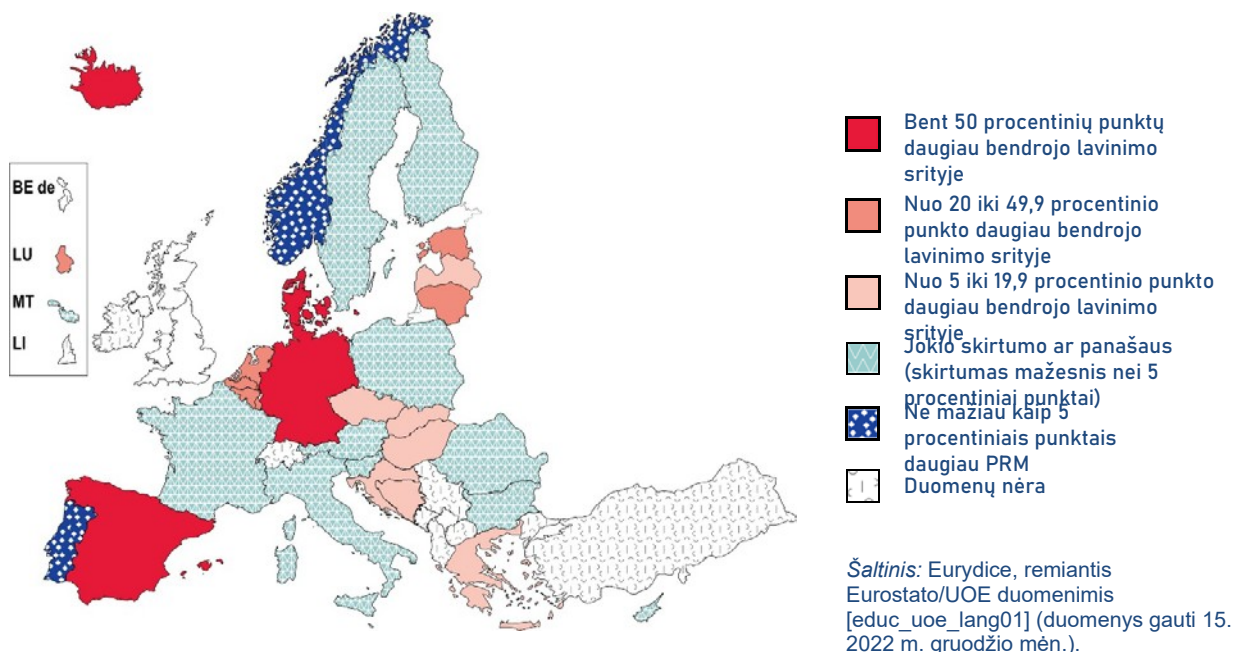
Keliose Europos šalyse anglų kalbos bendrojo vidurinio ugdymo įstaigose mokosi daug daugiau mokinių nei profesinėmis priemonėmis. Šis skirtumas ypač didelis Danijoje, Vokietijoje, Ispanijoje ir Islandijoje – bent 50 procentinių punktų daugiau bendrojo lavinimo srityje. Tarp šių šalių Danija turi didžiausią atotrūkį tarp studentų įvairiais būdais: 78,0 proc. bendrojo lavinimo mokyklų moksleivių mokosi anglų kalbos, tačiau tik 15,4 proc. moksleivių tai daro (62,6 proc. punkto skirtumas). Papildomos švietimo sistemos, kurių švietimo ir mokymo skirtumai yra dideli (20–43 procentinių punktų), yra Belgijos, Estijos, Lietuvos, Liuksemburgo ir

55 C8 diagramoje, kurioje pavaizduotos daugiausia studentų išmoktos užsienio kalbos, nurodomas pradinis, vidurinis ir vidurinis ugdymas (suvestiniai duomenys). Eurostato interneto svetainėje skelbiami atskiri duomenys apie vidurinį išsilavinimą ir profesiją (duomenų kodas: [educ_uae_lang01]).

Nyderlandų prancūzų ir flamandų bendruomenės. Daugumoje šių švietimo sistemų PRM studentai turi mokytis užsienio kalbų kelerius metus nei bendrojo lavinimo studentai (žr. B5 diagramą).

Priešingai, Bulgarija, Prancūzija, Italija, Kipras, Malta, Austrija, Lenkija, Rumunija, Slovėnija, Suomija ir Švedija mokosi lygios arba panašios dalies studentų Bulgarijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Kipre, Maltoje, Austrijoje, Lenkijoje, Rumunijoje, Slovėnijoje, Suomijoje ir Švedijoje (t. y. nėra skirtumo ar skirtumo žemiau 5 procentinių punktų).

Profesinių mokyklų studentų, besimokančių anglų kalbos, dalis yra bent 5 procentiniais punktais didesnė tik dviejose šalyse nei bendrojo lavinimo: Portugalija ir Norvegija (11,3 ir 7,3 procentinio punkto)

34 C16 brėžinys: Studentų, besimokančių anglų kalbos bendrojo ir profesinio vidurinio ugdymo įstaigose, procentinės dalies skirtumai (ISCED 3), 2020 m.

Aiškinamosios pastabos

Paveiksle parodytas skirtumas tarp mokinių, kurie bendrojo vidurinio ugdymo ir profesinio vidurinio ugdymo įstaigose (ISCED 3) mokosi anglų kalbos, procentinės dalies.

Duomenys pateikiami 1 priede. Metodinę informaciją apie duomenis galima rasti adresu https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx.

Informaciją apie Eurostat ir (arba) UOE duomenų rinkimo apimtį galima rasti C skyriaus įžangoje (I skirsnis).

Tarptautinio standartinio švietimo klasifikatoriaus (ISCED) apibrėžtį galima rasti žodyne.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija (BE de), Albanija, Šveicarija, Juodkalnija ir Turkiye: šioms šalims netaikomas Eurostat/UOE duomenų rinkimas [educ_uae_lang01].

Airija: šaltinio duomenys buvo pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. „trūkstanti vertė“; Duomenų nėra).

Griekija: bendrojo ISCED 3 šaltinio duomenys pažymėti kaip „Apibrėžimo skirtumai, žr. metaduomenis“. Žr. paaiškinimuose pateiktą nuorodą.

Vengrija: bendrojo ir profesinio ISCED 3 šaltinio duomenys pažymėti kaip „laiko eilučių pertrauka“, o „apibrėžtis skiriasi, žr. metaduomenis“. Žr. paaiškinimuose pateiktą nuorodą.

Malta: Anglų kalba kartu su maltiečių kalba yra oficiali, tačiau švietimo statistikos tikslais ji laikoma užsienio kalba.

Islandija: ataskaitiniai duomenų metai yra 2019 m. (2020 m. duomenų nėra).

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Lichtenšteinas: profesinio ISCED 3 šaltinio duomenys pažymėti kaip „netaikoma“ (t. y. trūkstanti vertė; Duomenų nėra).

Šiaurės Makedonija: profesinėms profesijoms ISCED 3 ir ISCED 3 bendrieji duomenys neišskirstomi.

Serbija: ši šalis įtraukta į Eurostat/UE duomenų rinkimą [educ_ue_lang01], tačiau duomenų nėra.

DSKYRIUS MOKYTOJAI

ISKIRSNIS. KVALIFIKACIJA IR MOKYMAS

Mokytojai atlieka svarbų vaidmenį ugdant mokinių užsienio kalbų įgūdžius. Todėl svarbu išnagrinėti jų kvalifikaciją, specializaciją ir mokymo galimybes.

Pirmuoju šio skirsnio rodikliu nagrinėjamas užsienio kalbų mokymo specializuotos specializacijos laipsnis pagrindinėse mokyklose (žr. D1 diagramą). Antrasis rodiklis visų pirma skiriamas mokytojams, kurie teikia UKDIM ir nagrinėja jų kvalifikaciją (žr. D2 pav.). Trečiuoju rodikliu apibūdinamas mokytojų mokymas mokyti įvairiomis kalbomis (žr. D3 diagramą). Ketvirtajame ir galutiniame rodiklyje nagrinėjamas tęstinio mokymo buvimas, susijęs su terminu „kalbos suvokimas mokyklose“ (žr. D4 diagramą).

Dauguma šiame skirsnyje nurodytų rodiklių yra pagrįsti tinklo „Eurydice“ surinktais duomenimis, apimančiais 39 švietimo sistemas 37 šalyse⁵⁶. Trečiajame rodiklyje naudojamas kitas duomenų šaltinis, t. y. 2018 m. tarptautinio mokymo ir mokymosi tyrimo (TALIS) duomenys. Šis rodiklis apima mažiau šalių nei „Eurydice“ duomenimis pagrįsti rodikliai⁵⁷.

VISOJE EUROPOJE GENERALISTAI IR MOKYTOJAI DALIJASI ATSAKOMYBE UŽ UŽSIENIO KALBŲ MOKYMĄ PRADINIAME UGDYME.

Mokytojai, siūlantys užsienio kalbų mokymą, gali turėti skirtingus profilius pagal savo specializuotą specializaciją. Jie gali būti kvalifikuoti mokyti visus (arba beveik visus) dalykus į mokymo programą, arba jie gali specializuotis mokymo ribotą skaičių dalykų (paprastai iki trijų dalykų). Šioje ataskaitoje pirmosios kategorijos mokytojai vadinami „generaliniais mokytojais“, o antrosios kategorijos mokytojai – „specialistais mokytojais“. Bendrojo lavinimo mokytojai taip pat gali būti vadinami „klasikiniais mokytojais“, nes jie yra atsakingi už tam tikrą mokinių grupę mokykloje.

Remiantis aukščiausiu (švietimo) institucijų rekomendacijų turiniu, D1 diagramoje nagrinėjamas užsienio kalbų mokytojų specializacijos pradinio ugdymo srityje laipsnis.

Diagramoje pabrėžiami trys metodai, kurių kiekvienas randamas maždaug trečdalyje švietimo sistemų, kuriose pateikiamos aukščiausio lygio rekomendacijos dėl užsienio kalbų mokytojų specializacijos laipsnio. 14-oje švietimo sistemų atsakomybė už užsienio kalbų mokymą pradiniam ugdymui (tik) perduodama specializuotiems mokytojams. Priešingas požiūris, įvestas vienuolikoje švietimo sistemų, apima šios atsakomybės priskyrimą generalistiniams mokytojams. Kitose švietimo sistemose su atitinkamomis aukščiausio lygio rekomendacijomis (10 švietimo sistemų) tiek mokytojai specialistai, tiek generaliniai mokytojai gali mokyti užsienio kalbų pradiniam ugdymui.

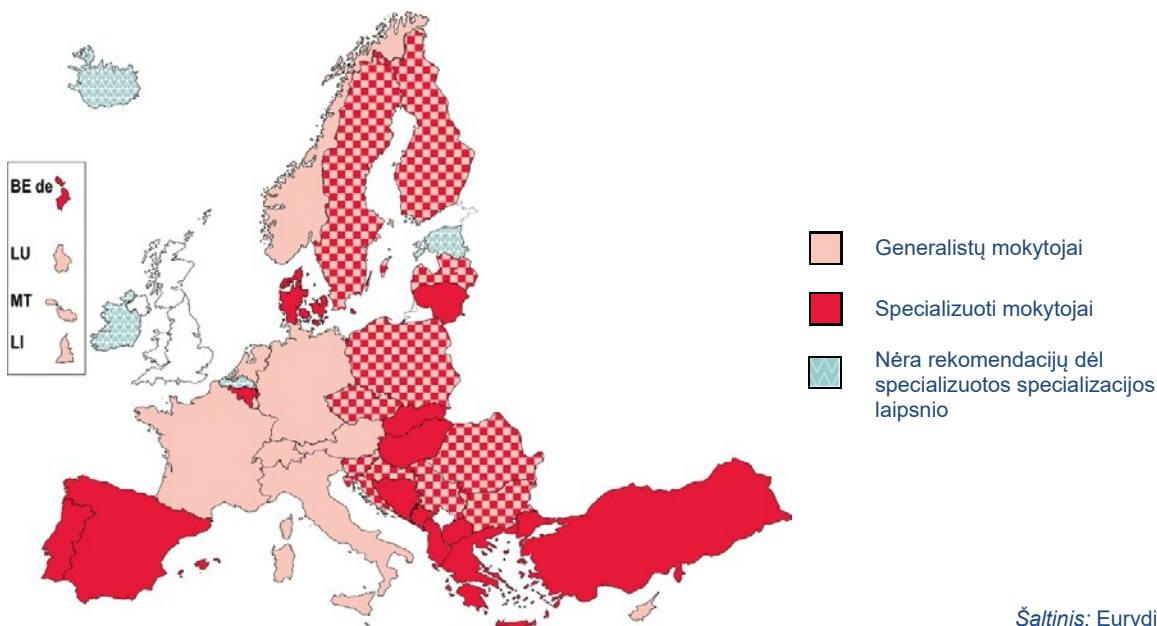
Kai aukščiausio lygio rekomendacijos susijusios tiek su generalistiniais mokytojais, tiek su mokytojais specialistais, jose kartais nepateikiama jokių papildomų specifikacijų. Tai reiškia, kad bendrosios (klasės) mokytojai ir specialistai užsienio kalbų gali mokyti pakaitomis, pvz., priklausomai nuo atskirų generalistų mokytojų užsienio kalbos įgūdžių. Tačiau kai kuriose šalyse oficialiuose dokumentuose pateikiamos papildomos gairės ar reikalavimai. Pavyzdžiui, Lenkijoje tiek generaliniai mokytojai, tiek specializuoti mokytojai užsienio kalbų gali mokyti per pirmuosius trejus pradinio ugdymo metus, tačiau nuo ketvirtųjų metų atsakomybė perduodama specialistams. Švedijoje generalistai turėtų mokyti dalyko „anglų“, o specializuoti mokytojai mokys dalyką „Modern Language“, kuris apima ir užsienio kalbas, išskyrus anglų kalbą. Kitos specifikacijos yra susijusios su mokymu, kurį turėtų baigti generaliniai mokytojai, kad galėtų mokyti užsienio kalbų. Pavyzdžiui, Bulgarijoje ir Slovėnijoje bendrojo lavinimo mokytojai kartu su specialistais gali mokyti užsienio kalbų pradiniam ugdymui, tačiau jie turi baigti papildomas kalbų studijas.

56 Išsamesnė informacija apie šalies ataskaitų teikimą šioje ataskaitoje pateikiama ataskaitos įvade.

57 Išsamią informaciją apie TALIS ir jo aprėptį galima rasti skirsnyje „Statistinės duomenų bazės ir terminologija“.

Šalyse, kuriose užsienio kalbų mokytojai moko užsienio kalbų pradiniam ugdymui, kitų mokymo sričių dažnai moko specialistai. Dažniausios sritys, išskyrus užsienio kalbas, yra fizinis lavinimas, muzika ir menas (ir religija, etika ir informacinės bei ryšių technologijos, kai pradinio ugdymo programa apima šiuos dalykus). Išimtys šiame kontekste yra Portugalija, Bosnija ir Hercegovina ir Serbija, kur užsienio kalbos yra vienintelė pagrindinė sritis, kurią moko specializuoti mokytojai.

Aukščiausio lygio rekomendacijų dėl užsienio kalbų mokytojų specializuotos specializacijos pradinio ugdymo srityje laipsnio nėra pateikta tik keturiose švietimo sistemose: Belgijos, Estijos, Airijos ir Islandijos flamandų bendruomenė. Belgijos ir Islandijos flamandų bendruomenėje bendrojo lavinimo mokytojai dažnai moko užsienio kalbų.

Šaltinis: Eurydice.

35 D1 pav.: Užsienio kalbų mokytojų specializacijos pradinio ugdymo srityje laipsnis (ISCED 1), 2021/2022

Aiškinamosios pastabos

Diagramoje parodytas užsienio kalbų mokytojų pradinio ugdymo srityje specializacijos laipsnis, kaip nurodyta aukščiausiųjų (švietimo) institucijų rekomendacijose.

Šis skaičius taikomas tik bendrajam mokykliniam ugdymui (t. y. neatsižvelgiama į specialias klases su pažangiu užsienio kalbų mokymu).

Sąvokos „užsienio kalba“, „generalistas mokytojas“, „Tarptautinis standartinis švietimo klasifikatorius“ (ISCED), „Fachlehrer“ ir „Hochschulbehörde“ apibrėžtos.

Konkrečiai šaliai skirtas pranešimas

Danija: Mokytojai, turintys kvalifikaciją mokyti struktūrizuotose pradinėse mokyklose (Folkeskolen; ISCED 1 ir 2 turėtų gebėti pateikti bet kurią temą. Tačiau, be bendrojo profilio, potencialūs Folkeskolen mokytojai turi specializuotis riboto skaičiaus dalykų (paprastai dviejų ar trijų dalykų). Folkeskole įstatyme nustatyta, kad mokytojai iš esmės turėtų mokyti dalykų, kuriais jie specializuojasi. Todėl šis skaičius susijęs su „specialistais mokytojais“.

Kai studentai pereina prie aukštesnių klasių, paveikslėlyje D1 vaizdas pasikeičia. Vidurinėje mokykloje beveik visose šalyse turėtų būti dėstomos tik specializuotos užsienio kalbos, kuriose pateikiamos aukšto lygio rekomendacijos dėl užsienio kalbų mokytojų specializacijos laipsnio. Išimtys yra Kroatija ir Latvija, kuriose gali dalyvauti ir bendrojo lavinimo mokytojai, ir mokytojai specialistai; ir Norvegija, kur atsakomybė perduodama bendrojo lavinimo mokytojams. Vidurinėje mokykloje užsienio kalbų dėsto tik specializuoti mokytojai visoje Europoje.

MOKYTOJAI, MOKANTYS UKDIM, PAPRASTAI TURI ĮRODYTI SAVO UŽSIENIO KALBOS ĮGŪDŽIUS.

Dauguma šalių turi dvikalbį arba panardinamąjį išsilavinimą, kuriame bent kai kurie dalykai, pavyzdžiui, matematika, geografinė ir gamtos mokslai, yra mokomi užsienio kalba (žr. B12 pav.). Šioje ataskaitoje šios rūšies nuostatos vadinamos „A IŠLAIDOS rūšimi“ (žr. žodynėlį).

Idealiu atveju, norint mokytis dalyką užsienio kalba, mokytojai turi labai gerai žinoti tiek dalyką, tiek kalbą, kuria jis dėstomas. Be to, jie turėtų būti susipažinę su UKDIM metodikos reikalavimais.

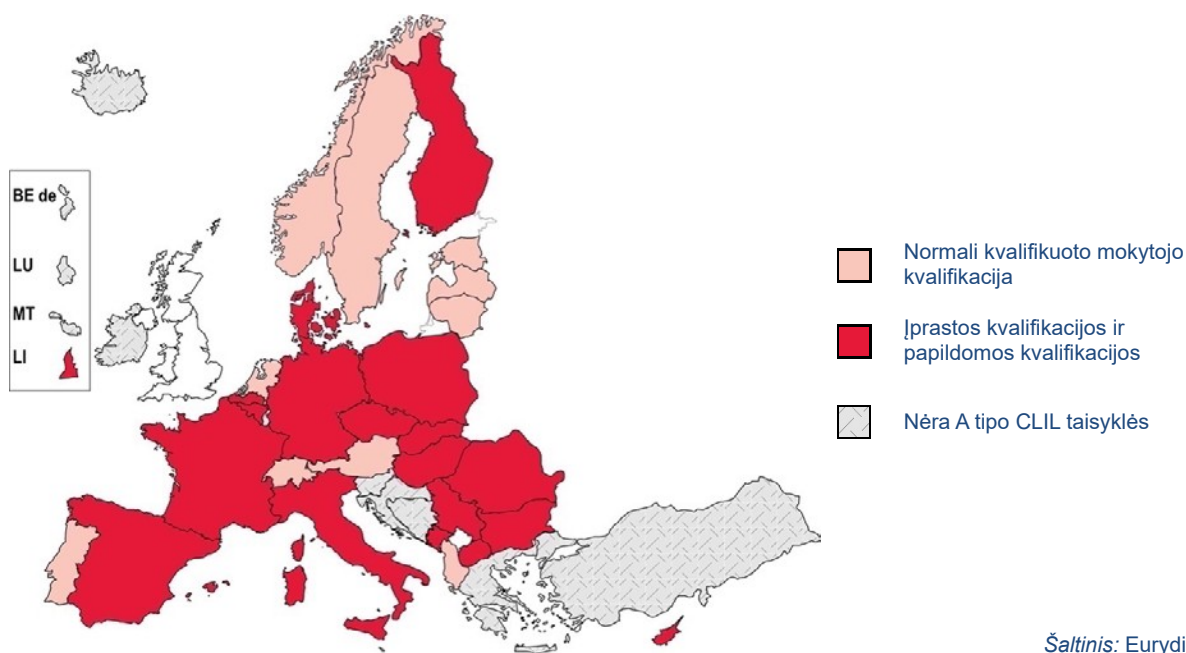
D2 diagramoje apibendrinami aukščiausio lygio (švietimo) institucijų reikalavimai, keliami A tipo UKDIM programoms įgyvendinantiems mokytojams. Maždaug dviejuose trečdaliuose švietimo sistemų, turinčių A tipo CLIL (19 iš 29 sistemų), reglamentuose nurodoma konkreti (papildoma) kvalifikacija. Maždaug trečdalyje A tipo UKDIM sistemų (10 švietimo sistemų) mokytojams netaikomi jokie konkretūs aukštesnio lygio reikalavimai, viršijantys įprastinę mokymo kvalifikaciją.

Daugumoje švietimo sistemų, kuriose nustatytos taisyklės, susijusios su konkrečiomis UKDIM teikimo kvalifikacijomis, reikalavimai taikomi mokytojams, neturintiems tikslinės kalbos akademinio laipsnio. Paprastai šie mokytojai turi įrodyti, kad pakankamai moka atitinkamą kalbą. Minimalus reikalaujamas užsienio kalbų mokėjimas paprastai atitinka Bendros Europos kalbų mokėjimo orientacinės sistemos (CEFR⁵⁸) B2 arba C1 lygį. Priklausomai nuo šalies, kaip užsienio kalbos įgūdžių įrodymą priimami įvairių rūšių pažymėjimai ar diplomai (pvz., Kembridžo anglų kalbos pažymėjimas Danijoje arba valstybinis kalbos egzaminas Slovakijoje).

Kai kuriose šalyse reikalavimai viršija kalbos, į kurią verčiama, mokėjimą. Pavyzdžiui, Prancūzijoje būsimiems UKDIM mokytojams reikia kvalifikacijos, įrodančios jų gebėjimą vartoti tikslinę kalbą ir supratimą apie UKDIM mokymo specifiką. Ispanijoje kai kurių autonominių sričių mokytojai turi dalyvauti UKDIM metodologijos mokymuose. Panašus reikalavimas taikomas Italijoje, kur UKDIM metodikos mokymas gali būti baigtas pirminio mokytojų rengimo (ITE) metu (60 ECTS kreditų) arba pagal CPD (20 ECTS kreditų).

Taip pat pažymėtina, kad jei aukščiausio lygio taisyklėse nenustatomi papildomi reikalavimai dėl UKDIM teikimo, mokytojams vis tiek gali tekti įrodyti savo įgūdžius ir kompetenciją šioje srityje. Atsižvelgiant į kompetencijų pasiskirstymą įdarbinant mokytojus, gali būti nustatyti konkretūs reikalavimai žemesniems nei aukščiausias sprendimų priėmimo lygmuo, pvz., regioninės valdžios institucijos arba mokyklos.

58 Išsamią informaciją apie CEFR galima rasti Europos Tarybos interneto svetainėje (<https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages>).

Šaltinis: Eurydice.

36 D2 brėžinys: Kvalifikacija, kurios reikia norint dirbti mokyklose, turinčiose A tipo UKDIM pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo programas (ISCED 1–3), 2021–2022 m.

Reikalaujamų papildomų kvalifikacijų tipas

	– Kalbos, į kurią verčiama, kvalifikacija; arba
Būti už	Pažymėjimas (išduotas remiantis egzaminu), įrodantis kruopštų kalbos, į kurią verčiama, mokėjimą.
NL nl	Pažymėjimas, patvirtinantis, kad mokate kalbą, į kurią kreipiamasi, ne mažiau kaip C1 lygio CEFR.
BG	B2 lygio B2 lygio tikslinės kalbos žinių pažymėjimas (tik mokytojams, neturintiems tikslinės kalbos akademinio laipsnio).
CZ	BEKM bent C1 lygio tikslinės kalbos mokėjimas (tik mokytojams, neturintiems tikslinės kalbos akademinio laipsnio).
	– Bakalauro laipsnį tikslinės kalbos; arba
DK	Kembridžo anglų kalbos pažymėjimas; arba
	– Rašytinės ir žodinės kalbos, į kurią verčiama, kompetencijos įrodymas (pvz., ne kalbos studijų baigimas Britanijos ar Amerikos universitete).
DE	Įrodymas, kad kalbos, į kurią verčiama, mokėjimas paprastai yra bent C1 lygio (tik mokytojams, neturintiems kalbos, į kurią verčiama, akademinio laipsnio).
TAI YRA	Pažymėjimas ir (arba) egzaminas, įrodantis išsamias kalbos, į kurią verčiama, žinias (reikalingas daugumoje autonominių sričių). Reikalaujamas minimalus lygis paprastai yra B2 CEFR, tačiau tarp autonominių sričių yra tam tikrų skirtumų (pvz., Aragonas, Navara, Madridas ir Valensija reikalauja C1 lygio). Be to, kai kurioms autonominėms sritims (pvz., Navarai ir Madridui) reikalingas kalbos įgūdžių pažymėjimas (Acreditación/habilitación en lenguas extranjeras), kurį išduoda oficialiosios kalbos mokyklos (Escuelas Oficiales de Idiomas) arba kitos oficialios institucijos. Kai kurioms kitoms autonominėms sritims (pvz., Katalonijai ir Estremadūrai) reikalingas specialus mokymas pagal UKDIM metodiką.

Toliau pateikiami dviejų autonominių sričių reikalavimų pavyzdžiai.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

	– Katalonija: mokytojai turi būti išmokę tikslinę kalbą bent B2 lygio pagal BEKM ir būti išmokę 90 valandų pagal UKDIM metodiką.
	– Extremadura: mokytojai turi gauti specialią UKDIM švietimo akreditaciją, kuri apima ne mažiau kaip B2 B2 lygio tikslinės kalbos mokėjimą pagal BEKM ir bent vienerių metų patirtį UKDIM srityje arba ne mažiau kaip 50 valandų specialaus mokymo pagal UKDIM metodiką oficialiame mokytojų rengimo centre.
F.F.	Kvalifikacija, kuria įrodomas mokytojų gebėjimas vartoti tikslinę kalbą dėstomo dalyko kontekste (bent B2 CEFR lygio žinios) ir jų supratimas apie UKDIM mokymo ypatumus.
	– Tarptautiniuose skyriuose mokytojai taip pat turi kalbėti dviem skyriaus kalbomis kaip gimtoji kalba.
	Pažymėjimas, patvirtinantis kalbą, į kurią verčiama, ne mažesnę kaip C1 CEFR lygį; ir
TAI YRA	– Vienerių metų universitetinių studijų pagal UKDIM metodiką (60 ECTS kreditų), kurios gali būti vykdomos pagal ITE, užbaigimas; arba
	Baigti UKDIM metodikos kursą (20 ECTS kreditų), kuris gali būti vykdomas kaip mokytojų rengimo ne visą darbo dieną dalis.
CY	Intensyvaus neakivaizdinio mokymo kurso užbaigimas, daugiausia dėmesio skiriant UKDIM metodikai.
SANDĖRIAI	CEFR minimalaus C1 lygio tikslinės kalbos žinių pažymėjimas (taikomas tik mokytojams, neturintiems tikslinės kalbos akademinio laipsnio).
	Universitetinis išsilavinimas šalyje, kurioje kalba, į kurią verčiama, yra oficiali kalba; arba
P.S.	– B2 lygio bent B2 CEFR lygio žinių, į kurias verčiama, pažymėjimas; arba
	Pažymėjimas, patvirtinantis kalbos, į kurią verčiama, mokėjimą tokiu lygiu, kuris pripažįstamas lygiaverčiu B2 lygiui (taikomas tik mokytojams, neturintiems tikslinės kalbos akademinio laipsnio).
RO	Pažymėjimas, patvirtinantis, kad mokate kalbą, į kurią kreipiamasi, ne mažiau kaip B2 lygio CEFR.
SK	Valstybinės kalbos egzamino išlaikymas kalba, į kurią verčiama (tik mokytojams, neturintiems tikslinės kalbos akademinio laipsnio).
	– Oficialioji kalbos kvalifikacija; arba
FI	Baigti universitetines studijas tiksline kalba; arba
	ITE baigimas šalyje, kurioje kalba, į kurią verčiama, yra oficiali kalba.
LT	CEFR minimalaus C1 lygio žinių sertifikatas (taikomas tik mokytojams, neturintiems tikslinės kalbos akademinio laipsnio).
AŠ ESU	– Anglų kalbos mokėjimas ne žemesniu kaip B2 GER lygiu; ir
	– Mokymas UKDIM (pirmi 20 modulių; sumažintas iki 10 modulių).
MK DANGA	Pažymėjimas su kalbos įgūdžiais tiksline kalba (taikoma tik anglų kalba).
	– Bent B2 lygio B2 lygio tikslinės kalbos mokėjimo pažymėjimas, reikalaujant per penkerius metus per SPD pasiekti C1 lygį; arba
RS AUŠINTUVA S	– Kiti kalbos mokėjimo pažymėjimai arba diplomai (mažiausias įmanomas vidurinio išsilavinimo kalbos įrodymo lygis); arba
	– CEFR minimalaus B1 lygio žinių pažymėjimas tiems, kurie dėsto ne tik kvalifikuotą užsienio kalbos mokytoją (taikoma tik mokytojams, neturintiems tikslinės kalbos akademinio laipsnio).

Aiškinamosios pastabos

Paveiksle parodyta kvalifikacija, kurios reikia aukščiausio lygio (švietimo) institucijoms, kad jos galėtų dirbti mokyklose, kuriose mokomasi A tipo UKDIM. Nurodyti reikalavimai apima bent vieno ISCED 1–3 lygio išsilavinimą.

Paveiksle „papildoma kvalifikacija“ reiškia kvalifikaciją ir (arba) pažymėjimus, kuriuos mokytojai turėtų įgyti kartu su visa mokymo kvalifikacija, įgyta jų kilmės šalyje. Aukštojo mokslo laipsniai, įgyti tikslinėje šalyje, minimi, kai oficialiuose dokumentuose jie nurodomi kaip galimas kvalifikacijos įrodymas.

„A IŠLAIDŲ KLAIDŲ tipas“, „B IŠLAIDŲ KLAUSIMAS“, „Bendroji Europos kalbų mokėjimo orientacinė sistema (GER)“, „Užsienio kalba“, „Tarptautinis standartinis švietimo klasifikatorius (ISCED)“ ir „Top Level (švietimo) institucija“ apibrėžimai žr. žodynėlį.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Šveicarija: pagrindinėse taisyklėse nustatyta, kad kantonai turi užtikrinti tinkamą užsienio kalbų kvalifikaciją ir UKDIM metodiką.

Juodkalnija: duomenys susiję su bandomuoju projektu CLIL, kuriame dalyvauja anglų kalba.

MOKYMO DAUGIAKALBĖSE KLASĖSE MOKYMAS EUROPOJE NĖRA PAPLITĘS TARP MOKYTOJŲ.

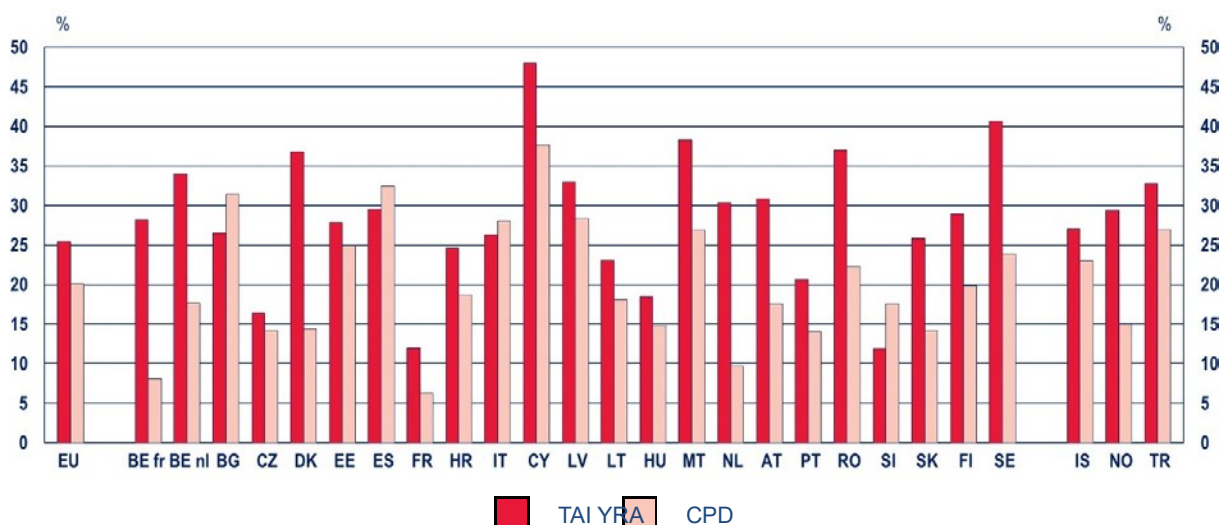
Europoje daug mokytojų dirba įvairioje kalbinėje ir kultūrinėje aplinkoje, kuriai būdingas konkrečios šalies kalbinis ir kultūrinis kontekstas ir (arba) migrantų buvimas (žr. A skyrių). Skirtingų kalbų sambūvis mokyklose tikrai yra privalumas⁵⁹. Tačiau taip pat reikalaujama, kad mokytojai vertintų savo studentų turtingą kalbinį repertuarą. Mokytojų rengimas ITE ir CPD srityse atlieka svarbų vaidmenį suteikiant visiems mokytojams įgūdžių, kurių jiems reikia, kad jie galėtų atsižvelgti į kalbų ir kultūrų įvairovę savo klasėse.

D3 diagramoje parodyta vidurinių mokyklų mokytojų, baigusių daugiakalbystės ir daugiakultūrių klasių valdymo mokymus, procentinė dalis, kaip nurodyta 2018 m. EBPO TALIS. Šis skaičius turi įtakos visų dalykų mokytojams ir rodo ITE ir CPD mokymo duomenis.

D3 diagramoje pateikti duomenys grindžiami tik dviem skirtingomis temomis ITE ir SPD,⁶⁰ kurias apima EBPO TALIS 2018. Mokytojų atsakymai rodo, kad „mokymas daugiakultūriose ir daugiakalbėse klasėse“ buvo viena iš mažiausiai aptartų temų jų ITE ir SPD veikloje. Tačiau ITE ir CPD veikla, susijusi su mokytojų dalykais, buvo dažniausia. Pavyzdžiui, kalbant apie ITE, „kai kurių ar visų dalykų, kurių dėstau, turinys“, „kai kurių ar visų dalykų, kurių dėstau, pedagogika“ ir „klasinė praktika kai kuriuose ar visuose dalykuose, kurių mokau“ buvo vieni iš dažniausiai pasikartojančių atsakymų (EBPO, 2019a, p. 129).

59 2019 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacija dėl visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi (OL C 189, 2019 6 5).

60 Pavyzdžiui, kalbant apie ITE turinį, kiti elementai, aptarti 2018 m. TALIS, buvo šie: „Kai kurių ar visų dalykų, kurių mokau, turinys“; „Kai kurių ar visų dalykų, kurių dėstau, pedagogika“; „Bendroji pedagogika“; „Klasės praktika kai kuriuose ar visuose dalykuose, kuriuos dėstau“; „Mokyti mišrius įgūdžius“; „Tarpdalykinių įgūdžių (pvz., kūrybiškumo, kritinio mąstymo, problemų sprendimo) ugdymas“; „IRT (informacinių ir ryšių technologijų) naudojimas mokymo tikslais“; „Tyrimo elgesys ir mokymo valdymas“; „Mokinių raidos ir mokymosi stebėseną“; „Palengvinti perėjimą nuo ISCED 2011 prie ISCED 2011 1 lygio“; ir „Facilitating Play“.

Šaltinis: Eurydice, remiantis 2018 m. TALIS.

37 D3 brėžinys: Vidurinio ugdymo (ISCED 2) mokytojų, baigusių pameistrystę daugiakalbėje ar daugiakultūroje aplinkoje, dalis 2018 m.

Aiškinamosios pastabos

Šis skaičius grindžiamas mokytojų atsakymais į 2018 m. TALIS 6 ir 23 klausimus: „Ar į jūsų formalųjį [švietimą ar mokymą] įtraukti šie elementai?“ ir „Ar vienas iš toliau išvardytų dalykų per pastaruosius 12 mėnesių?“ Barų ilgis rodo mokytojų, kurie atsakė „taip“ į „mokymą daugiakultūroje ar daugiakalbėje aplinkoje“, f galimybę (paveiksle nurodyta „ITE“ kategorija) ir į klausimą, procentą (paveiksle nurodyta kategorija „SPD“).

ES dalyvauja dalyviai iš visų šiuo metu ES gyvenančių šalių, kurie 2018 m. dalyvavo TALIS veikloje.

Daugiau informacijos apie TALIS rasite skyriuje „Statistinės duomenų bazės ir terminologija“.

Terminų „tęsinsy profesinis tobulėjimas“ (CPD), „Pirmasis mokytojų rengimas (ITE)“ ir „Tarptautinis standartinis švietimo klasifikatorius“ (ISCED) apibrėžtis galima rasti žodyne.

Iš šio skaičiaus matyti, kad maždaug ketvirtadalis mokytojų (25,4 proc.) ES šalyse mokėsi daugiakalbiuose ITE kursuose. Tačiau daugumoje šalių ši dalis yra gerokai didesnė nei ES lygmeniu. Tai didžiausias rodiklis Kipre (48,0 proc.), kur beveik vienas iš dviejų mokytojų buvo apmokytas, kaip susidoroti su kalbų įvairove savo klasėse. Priešingai, Čekijoje, Prancūzijoje, Lietuvoje, Vengrijoje, Portugalijoje ir Slovėnijoje šioje srityje parengtų mokytojų dalis yra mažesnė nei ES taikoma procentinė dalis. Du mažiausius procentus (apie 10 proc.) nurodė mokytojai Prancūzijoje ir Slovėnijoje.

Visose švietimo sistemose, kuriose palyginti didelė dalis yra 15 metų moksleiviai, kurie daugiausia kalba kita nei mokyklos kalba savo šalyje (bent 15 proc.; žr. A2 pav.: Mokytojų dalyvavimas ITE, skirtame mokymui daugiakalbėje aplinkoje, paprastai viršija ES lygmenį. Tai taikoma Belgijos, Kipro, Ispanijos, Maltos, Austrijos ir Švedijos prancūzų ir flamandų bendruomenėms.

Daugumoje šalių jauni mokytojai yra labiau linkę baigti ITE kursą, susijusį su mokymu daugiakultūroje ar daugiakalbėje aplinkoje. Šią teigiamą tendenciją lemia jaunų mokytojų (jaunesnių nei 35 metų) procentinės dalies palyginimas su tokį kursą baigusių vyresnio amžiaus mokytojų (nuo 35 metų) procentine dalimi: 35,3 % ES lygmeniu, palyginti su 23,4 % antruoju (žr. 1 priedą). Todėl šis skirtumas yra 11,9 procentinio punkto jaunesniosios kartos naudai. Didžiausias skirtumas Norvegijoje – 32,6 procentinio punkto jaunosios kartos naudai.

Perėjimas nuo ITE prie SPD rodo, kad ES viena penktadalis mokytojų (20,1 proc.) dalyvavo TPD veikloje, skirtoje mokytis daugiakultūroje ar daugiakalbėje aplinkoje per 12 mėnesių iki tyrimo. Didžiausia mokytojų, baigusių SPD veiklą šia tema, procentinė dalis, kaip ir ITE, Kipre buvo 37,7 proc. mokytojų. Priešingai, 10 %

ar mažiau vidurinių mokyklų mokytojų šiuo klausimu dirbo Belgijos, Prancūzijos ir Nyderlandų prancūzų bendruomenėje.

KAI KURIOSE EUROPOS ŠALYSE MOKYTOJAI GALI MOKYKLOSE MOKYTIS KALBŲ MOKĖJIMO NE VISĄ DARBO DIENĄ.

Nors daugiausia dėmesio skiriama šiuolaikinių kalbų mokymo mokyklose gerinimui, 2019 m. Tarybos rekomendacija dėl visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi taip pat siekiama gerinti bendrus mokinių kalbos įgūdžius. Ši bendra kalbų mokėjimo kompetencija apima įvairių kalbų, įskaitant mokyklos kalbą ir kalbas, kuriomis namuose mokosi daugiakalbės kilmės vaikai, įgūdžius. Siekiant šio tikslo, Tarybos rekomendacijoje ES valstybės narės raginamos laikytis platesnio požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi, visų pirma skatinant mokyklose ugdyti kalbų sąmoningumą⁶¹.

Kalbų mokėjimas mokyklose – tai daugiakalbis ir visos mokyklos požiūris, apimantis išsamią kalbų strategiją, apimančią nuolatinį kalbinio aspekto atspindį visose mokyklinio gyvenimo srityse; ji taip pat apima visa apimančią požiūrį į visų kalbų mokymą mokyklose (mokyklinę kalbą, gimtąsias kalbas, užsienio kalbas, negyvas kalbas ir kt.). Konkrečiai kalbant, kalbos sąmoningos mokyklos vertina besimokančiųjų kalbinę įvairovę, pripažįsta savo pradinius kalbos įgūdžius ir naudoja juos kaip mokymosi išteklius. Kalbų mokyklos padeda visiems mokytojams spręsti su turiniu susijusios kalbos vartojimo atitinkamose srityse klausimą, be kita ko, didindamos informuotumą apie įvairius kalbų registrus ir žodyną (Europos Komisija, 2018 m.).

Klausimyne, kuris buvo naudotas renkant „Eurydice“ informaciją rengiant šią ataskaitą, buvo pateikta keletas klausimų apie SPD veiklą, susijusią su mokytojų arba pradinio ir vidurinio ugdymo vadovų kalbų mokėjimu mokyklose. CPD reiškia formalų mokymą, kuris leidžia darbuotojams plėsti, plėtoti ir atnaujinti savo žinias, įgūdžius ir požiūrį per visą savo karjerą. SPD veikla gali būti siūloma įvairiais formatais, pavyzdžiui, kursais, seminarais, tarpusavio stebėjimu ir specialistų tinklų parama. CPD yra profesinė pareiga beveik visose šalyse (Europos Komisija/EACEA/Eurydice, 2021c). Todėl TPD veikla yra geras būdas užmegzti ryšius su visais dirbančiais darbuotojais ir padėti jiems susipažinti su nauja mokymo praktika.

Tyrimo tikslas buvo surinkti informaciją apie tai, koku mastu palyginti naujas mokymo metodus, kuriuo mokyklose skatinamas kalbų mokėjimas, perduodamas mokyklų darbuotojams vykdam SPD veiklą. Tirtų 39 švietimo sistemų duomenų teikėjai turėjo galimybę pateikti iki trijų SPD veiklos pavyzdžių, susijusių su kalbų mokėjimu mokyklose. Surinkti duomenys apima tik SPD veiklą, kurią akreditavo, finansiškai remia arba organizuoja aukšto lygio švietimo institucijos (viena arba bendradarbiaudama su tarptautinėmis organizacijomis⁶²).

61 2019 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacija dėl visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi (OL C 189, 2019 6 5).

62 Klausimyne pateikta pirmiau pateikta „kalbos sąmoningumo mokyklose“ apibrėžtis ir naudojami pusiau struktūrizuoti atvirų laukų klausimai, kurie leido duomenų teikėjams apibūdinti SPD veiklą. Be to, ji pateikė šiuos konkrečių SPD veiklos mokymosi tikslų, susijusių su kalbų mokėjimu mokyklose, pavyzdžius:

kaip mokyklose įgyvendinti išsamią kalbų strategiją (t. y. visa apimančią požiūrį į visų kalbų mokymą mokyklose ir ne tik kalbinį aspektą, atspindintį visus mokyklinio gyvenimo aspektus);

– kaip mokyklose galima vertinti kalbų įvairovę;

– kaip galima įvertinti studentų kalbinį repertuarą;

– kaip įvertinti mokinių įgūdžius įvairiomis kalbomis;

kaip naudotis mokinių įgūdžiais kaip mokymosi ištekliais;

– kaip mokyti daugiakalbėse klasėse;

– kaip studentams gali būti padedama ugdyti akademinius kalbos įgūdžius (t. y. aukštesnius mokyklos kalbos įgūdžius, o ne kasdienius kalbos įgūdžius, naudojamus pagrindiniams tarpasmeniniams bendravimams).

D4 diagrama ir pridedamas tekstas iš esmės grindžiami SPD veiklos aprašymais, pateiktais atvirose klausimuose.

SPD veiklos pavyzdžiūtinio analizėje (trumpi aprašymai) pabrėžiamos kai kurios svarbios teminės sritys, susijusios su kalbų mokėjimo mokyklose sąvoka. Šias temas galima apibendrinti trimis kategorijomis, kai kurios iš jų sutampa: 1) kalbinio mokymo skatinimas⁽⁶³⁾, 2) kalbų ir kultūrų įvairovės daugiakalbėse klasėse skatinimas ir 3) mokyklos kalbos mokymas daugiakalbėse klasėse.

Pirmąją temą – kalbinio mokymo skatinimą – iliustruoja SPD veikla Vokietijoje, Prancūzijoje, Austrijoje ir Suomijoje. Vokietijoje daugiausia dėmesio buvo skiriama matematikos mokytojams, siekiant padėti mokytojams rengti pamokas, kuriose buvo bendrai kuriamos matematinės ir kalbinės žinios. Tai gali būti pasiekta, pavyzdžiui, per turinio diskusijas, kuriose mokiniai išmoko suformuluoti aiškiai matematinės problemas ir idėjas, naudodami tinkamus techninius terminus struktūrizuotame ir suprantamame kalboje⁶⁴. Prancūzijoje Nacionalinio švietimo, jaunimo ir sporto ministerija suteikia mokytojams, direktoriams ir inspektoriams mokymo galimybių, kurios leidžia jiems suprasti mokymo ir mokymosi kalbinį aspektą ir apskritai mokykliniame⁶⁵ gyvenime. Austrijoje kalbų mokymas buvo viena iš mokymo modulio temų, susijusių su ITE ir CPD veikla⁶⁶. Kitos temos buvo kalbos įgijimas, diagnostinė kalbos analizė, kalba (-os) ir tapatybė. Suomijoje galima rasti kitų įkvepiančių SPD veiklos pavyzdžių, susijusių su kalbiniu požiūriu jautriu mokymu. Pavyzdžiui, mokytojų rengimas ne visą darbo dieną, daugiausia skirtas vidurinių mokyklų mokytojams, galės parengti ir įgyvendinti išsamų projektą dėl kalbinio mokymo⁶⁷ mokyklose.

Antroji tema – kalbų ir kultūrų įvairovė daugiakalbėse klasėse – susijusi su tuo, kad daugiakalbės klasės yra realybė daugeliui studentų (žr. A4 diagramą). Todėl svarbus tikslas yra padėti mokytojams įgyti daugiakalbystę ir remti daugiakalbius moksleivius, visų pirma padedant jiems įgyti aukšto lygio kalbos įgūdžių mokykloje. Pavyzdžiui, Liuksemburge yra trys oficialiosios kalbos ir didelė dalis mokinių, kurie nemoka mokyklos kalbos (žr. A1 ir A2 diagramas). Atsižvelgiant į tai, TPD veiksmai, skirti visų švietimo lygmenų mokytojams, padės dalyviams geriau suprasti, ką reiškia būti daugiakalbiais ir mokyti daugiakalbius⁶⁸ moksleivius. Šveicarijos kalbinis kraštovaizdis taip pat labai įvairus (žr. A1 pav.). Visų pirma SPD veikla siekiama mokyti dalyvius daugiakalbėse klasėse ir spręsti konkrečius klausimus, susijusius su mokyklos kalba. Be to, ši veikla konkrečiai moko mokytojus remti alofoninius moksleivius, pasinaudojant pačių studentų (mokymosi arba kalbinių)⁶⁹ ištekiais.

63 Kalbiniu požiūriu jautrus mokymas yra bendrinis terminas, reiškiantis tiek koncepciją, tiek mokymo praktiką. Jame pripažįstamas kalbinis švietimo aspektas ir kalbų vaidmuo mokantis, didinant tapatybę ir užtikrinant gerovę individualiu ir kolektyviniu lygmenimis (Bergroth et al., 2022, p. 13). Kadangi kalbai jautrus mokymas daro poveikį visoms kalboms, kurių mokoma mokykloje ir kuriomis kalba mokiniai, tai lemia daugiakalbystės įvertinimą. Todėl kalbai jautrus mokymas yra sąvoka, kuri yra labai artima kalbų sąmoningumo mokyklose koncepcijai, kuri propaguojama 2019 m. Tarybos rekomendacijoje dėl visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi.

64 <https://www.akademie.rub.de/zertifikatskurse/mathematikunterricht-sprachsensibel-gestalten/#tab-19c35bca6dd135c9ea5>

65 https://magistere.education.fr/local/magistere_offers/index.php?v=formation

66 http://oesz.at/OESZNEU/UPLOAD/016/Basiskompetenzen_sprachliche_Bildung_FINAL.pdf

67 <https://www.laurea.fi/koulutus/taydennyskoulutusset/kielitietoinen-opetus-toisella-asteella/>

68 <https://ssl.education.lu/ifen/liste-formations?dispDomaine=101&idSsDomaine=1622>

69 <https://www.hep-bejune.ch/fr/Formations-continues/Formations-postgrades/CAS/education-Plurilinguisme-Bildung-Mehrsprachigkeit/CAS-education-Plurilinguisme-Bildung-Mehrsprachigkeit.html>

Suprasti pagrindinį mokyklos kalbos vaidmenį		Naudokite gimtąsias kalbas mokydami mokyklos
Mokinių specifinių kalbos poreikių, susijusių su mokyklos kalba, vertinimas	Kelios kalbos vienoje smegenyje: kaip veikia	
Plėtoti supratimą apie kalbos reikalavimus studentams konkretaus turinio mokymo metu		Vertiname studentų kalbos biografijų vertę
		Kurkite konkrečių dalykų klasės diskusijas, apimančias kalbų mokymosi galimybes

38 D4 brėžinys: Pagrindinių terminų, apibūdinančių SPD veiklą, susijusią su „Kalbų informuotumu mokyklose“, pavyzdžiai, 2021–2022 m.

Aiškinamosios pastabos

Šis skaičius apima pagrindinių terminų, vartojamų apibūdinti SPD veiklą, susijusią su kalbos suvokimu mokyklose, kurias akreditavo, finansiškai remia arba organizuoja aukšto lygio švietimo institucijos (viena arba bendradarbiaudamos su tarptautinėmis organizacijomis), daugiausia dėmesio skiriant mokytojams arba mokyklų vadovams pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo įstaigose, pavyzdžius. Šie pavyzdžiai susiję su SPD veikla, nurodyta tekste, susijusiame su skaičiumi.

Terminų „pažangus profesinis tobulėjimas“ ir „Kalbos sąmoningumas mokyklose“ apibrėžtis galima rasti žodyne.

Trečioji ir paskutinė tema – mokyklos kalbos mokymas daugiakalbėse klasėse – vis dar orientuota į daugiakalbystę, tačiau daugiausia dėmesio skiriama mokyklos kalbai ir jos svarbiausiam vaidmeniui mokantis. Pavyzdžiui, Airijoje mokytojams, kurie remia besimokančiuosius, kurie nemoka mokyklos kalbos, siūlomi mokymai, kaip įvertinti mokinių anglų kalbos lygį ir mokinių gimtųjų kalbų vartojimą, siekiant padėti jiems mokytis anglų kalbos.

IISKIRSNIS. TARPTAUTINIS JUDUMAS

Tarptautinis mokytojų judumas studijų ar karjeros metu jau seniai yra vienas iš ES prioritetų. 2009 m. ES Tarybos išvadose dėl mokytojų ir mokyklų vadovų profesinio tobulėjimo pabrėžiamas poreikis palaipsniui plėtoti tarptautinį judumą, ypač mokytojų, kad⁷⁰būtų įgyvendinta „taisyklė, o ne išimtis“. Neseniai 2022 m. gegužės mėn. Tarybos išvadose dėl mokytojų ir instruktorių judumo gerinimo⁷¹raginama imtis tam tikrų veiksmų siekiant skatinti mokytojų judumą Europoje jų švietimo ir mokymo srityje.

Atsižvelgiant į pirmiau nurodytą prioritetą, šiame skirsnyje daugiausia dėmesio skiriama tarptautiniam užsienio kalbų mokytojų, kaip mokytojų ar praktikuojančių specialistų, judumui. Pirma, nagrinėjama, ar aukščiausio lygio švietimo institucijos rekomenduoja potencialiems užsienio kalbų mokytojams pradinio mokymo metu praleisti tam tikrą laikotarpį šalyje, į kurią verčiama (žr. D5 diagramą). Taip pat yra užsienio kalbų mokytojų, baigusių vidurinį išsilavinimą, kurie vyksta į užsienį profesiniais tikslais ir laikui bėgant lygina šiuos duomenis (žr. D6 diagramą), procentinė dalis. Šiame skirsnyje taip pat pateikiamos pagrindinės finansavimo programos, kuriomis remiamas tarptautinis užsienio kalbų mokytojų judumas (žr. D7 diagramą). Be to, joje lyginama užsienio kalbų mokytojų procentinė dalis ES programoms remti su nacionalinėmis ir (arba) regioninėmis programomis (žr. D8 diagramą). Galiausiai šiame skirsnyje nurodomos pagrindinės priežastys, dėl kurių užsienio kalbų mokytojai išvyksta į užsienį, taip pat laikas, kurį jie praleidžia profesinėms kelionėms į kitas šalis (žr. D9 ir D10 diagramas).

Kadangi šiame skirsnyje pateiktos tendencijos yra susijusios su 2013–2018 m. laikotarpiu, reikėtų atsižvelgti į tai, kad COVID-19 pandemija galėjo jas laikinai paveikti.

Keturi šiame skirsnyje nurodyti rodikliai pagrįsti TALIS duomenimis⁷². Jie susiję su 22 Europos šalimis (ES valstybėmis narėmis ir ES nepriklausančiomis šalimis). Likusius du rodiklius sudaro informacija, pagrįsta „Eurydice“ tinklo duomenimis, apimančiais 37 šalis.

AUKŠČIAUSIO LYGIO REKOMENDACIJOSE RETAI MINIMAS UŽSIENIO KALBŲ MOKYTOJŲ TARPVALSTYBINIS JUDUMAS.

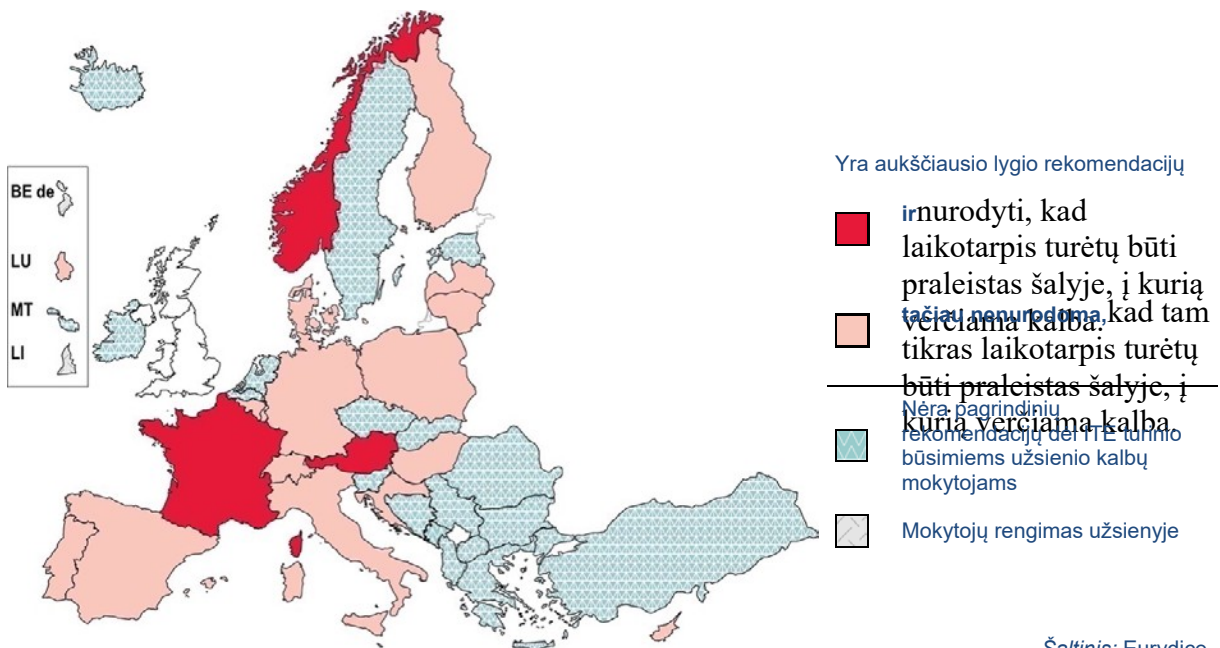
Buvimas tikslinės kalbos šalyje ITE metu yra ypač svarbus būsimiems užsienio kalbų mokytojams. Tai gali žymiai pagerinti jų mokamos kalbos žinias. Ji taip pat gali suteikti jiems tiesioginės patirties su kalbos, į kurią verčiama, kultūra.

D5 diagramoje parodyta, kad yra aukščiausio lygio (švietimo) institucijų rekomendacijų dėl ITE turinio užsienio kalbų mokytojams ir, jei tokių rekomendacijų yra, pateikiama informacija apie buvimo šalyje, į kurią verčiama, gaires.

70 2009 m. gegužės 12 d. Tarybos išvados dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos (ET2020), OL C 119, 2009 5 28, p. 3.

71 2022 m. balandžio 21 d. Tarybos išvados dėl mokytojų ir instruktorių judumo, visų pirma judumo Europoje, gerinimo jų mokymo metu, OL C 167, 2022 4 21.

72 Išsamią informaciją apie TALIS galima rasti skyriuje „Statistinės duomenų bazės ir terminologija“.

39 D5 brėžinys: Parengtos aukšto lygio rekomendacijos dėl ITE turinio būsimiems užsienio kalbų mokytojams ir laikotarpiui, kuris turi būti praleistas šalyje, į kurią kreipiamasi, 2021–2022 m.

Aiškinamosios pastabos

Kai aukščiausio lygio rekomendacijos dėl ITE turinio pateikiamos bent vienos rūšies užsienio kalbos mokytojai (t. y. bendrojo arba specializuoto mokytojo); išsamesnė informacija pateikiama D1 paveiksle) arba švietimo lygyje (ISCED 1–3), šalis priskiriama vienai iš dviejų pagrindinių kategorijų (tamsiai raudona arba šviesiai raudona), priklausomai nuo situacijos.

Jei užsienio kalbų mokytojai tam tikrą laiką praleidžia šalyje ar regione, kuriame kalbama kalba, kuri turi būti mokoma (tikslinė kalba), tai taip pat gali apimti laiką, praleistą mokykloje (kaip padėjėjas), universitete (apsilankymo kursuose) arba stažuotėje. Tikslas – suteikti būsimiems mokytojams tiesioginį ryšį su kalba, kurią jie mokys, ir atitinkamos šalies kultūra.

Sąvokų „užsienio kalba“, „pradinis mokytojų rengimas (ITE)“, „Tarptautinis standartinis švietimo klasifikatorius (ISCED)“ ir „Top-level (švietimo) institucija“ apibrėžtis pateikiama žodyne.

Kaip matyti iš paveikslo, aukščiausios švietimo institucijos maždaug pusėje apklaustų šalių nepateikia jokių rekomendacijų dėl ITE potencialiems užsienio kalbų mokytojams. Jei tokios rekomendacijos yra parengtos, jose aptariami įvairūs ITE aspektai, pavyzdžiui, teorinių kursų organizavimas, užsienio kalbų mokymo mokyklose vietos ir (arba) buvimas paskirties šalyje.

Iš šalių, kurios pateikia keletą rekomendacijų dėl ITE turinio, tik trys rekomenduoja, kad potencialūs užsienio kalbų mokytojai, prieš įgydami mokymo kvalifikaciją, tam tikrą laiką praleistų gimtojoje šalyje. Austrijoje rekomenduojamas vienas semestras užsienyje. Prancūzijoje rekomenduojama, kad specializuoti užsienio kalbų mokytojai tam tikrą laikotarpį praleistų šalyje, į kurią kreipiamasi, tačiau trukmė nenurodyta. Panaši bendra rekomendacija pateikta ir Norvegijoje, kur nacionalinėse pradinio ir vidurinio mokytojų rengimo gairėse nurodyta, kad bendrojo lavinimo mokytojai, nes moko užsienio kalbų, studijų metu turėtų vykti į užsienį. Gyvenamosios vietos šalis nenurodyta, tačiau pradinio ir vidurinio mokyklų moksleiviams anglų kalba yra privalomas dalykas (žr. B7 diagramą), o bendrojo lavinimo mokytojai turėtų ją mokytį (žr. D1 diagramą).

Kalbant apie išnagrinėtas rekomendacijas, Airija yra konkretus atvejis. Šioje šalyje mokymo įstaigos gali laisvai nuspręsti dėl ITE turinio, kurį jos siūlo užsienio kalbų mokytojams (t. y. diagramoje nepateikiama jokių aukšto lygio rekomendacijų). Tačiau tam, kad galėtų dirbti, mokytojai turi būti registruojami mokymo valdyboje (tai leidžia pavieniams asmenims dėstyti valstybės finansuojamose mokyklose). Norint

užsiregistruoti, potencialūs užsienio kalbų mokytojai vidurinio ir bendrojo vidurinio ugdymo įstaigose turi būti praleidę bent 6 mėnesius šalyje, į kurią verčiama (nuo 2023 m. laikotarpis sutrumpintas iki 3 mėnesių).

Nors šalių, kurioms pateiktos atitinkamos rekomendacijos, skaičius tebėra ribotas, reikia atsižvelgti į du papildomus aspektus, susijusius su tarpvalstybiniu mokytojų judumu. Pirmia, atskiros aukštojo mokslo institucijos šalyse, kuriose nėra konkrečių aukščiausio lygio rekomendacijų, vis dar gali nustatyti, kad potencialūs užsienio kalbų mokytojai dalį studijų turi baigti gimtojoje šalyje. Antra, šiandien svarbiausiose šalies rekomendacijose teigiama, kad visi studentai, t. y. ne tik pradedantys užsienio kalbų mokytojai, turėtų turėti galimybę dalį studijų užsienyje baigti. Todėl potencialių užsienio kalbų mokytojų tarpvalstybinį judumą galima skatinti rekomendacijomis, kurios viršija D5 diagramoje pateiktas rekomendacijas.

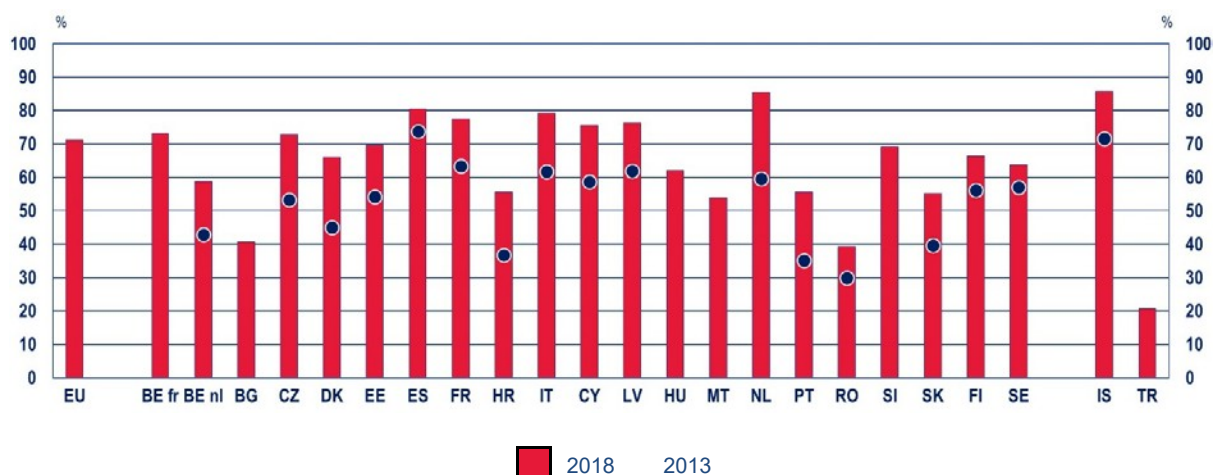
LAIKUI BĖGANT PADIDĖJO UŽSIENIO KALBŲ MOKYTOJŲ JUDUMAS

D5 diagramoje išnagrinėtos aukščiausio lygio rekomendacijos dėl ITE, susijusios su tarptautiniu užsienio kalbų mokytojų judumu. Tai rodo, kad nedaug šalių pateikė rekomendacijas šioje srityje. D6 diagramoje taip pat parodytas tarptautinis užsienio kalbų mokytojų judumas, tačiau iš kitos perspektyvos. Joje apžvelgiama faktinė tarptautinio judumo praktika, apie kurią 2018 m. TALIS pranešė mokytojai. Konkrečiau, pateikiami duomenys apie vidurinį išsilavinimą įgijusių užsienio kalbų mokytojų, kurie pranešė, kad studijų ar karjeros metu išvyko į užsienį, procentą. Joje taip pat lyginama 2018 ir 2013 m. užsienio kalbų mokytojų tarptautinio judumo praktika.

Iš D6 diagramos matyti, kad 2018 m. apie 70 proc. užsienio kalbų mokytojų ES bent kartą išvyko į užsienį kaip studentas, mokytojas arba abu. Daugiausia judių užsienio kalbų mokytojų yra Ispanijoje, Nyderlanduose ir Islandijoje, o daugiau kaip 80 proc. jų praneša apie tarpvalstybinį judumą.

Palyginti, kitų dalykų mokytojai yra daug mažiau judrūs: ES lygmeniu tik 36,0 proc. jų išvyko į užsienį mokymuisi, mokymuisi ar dirbdami mokytojais (žr. 1 priedą). Kipre ir Islandijoje daugiausia mokytojų iš kitų dalykų yra judūs (atitinkamai 63,5 proc. ir 80,1 proc.).

Užsienio kalbų mokytojai, žinoma, turi mokytis ir praktikuoti kalbą, kurią jie moko. Jie taip pat turi palaikyti glaudžius ryšius su viena iš šalių, kuriose kalbama kalba, kurią jie moko, kad įgytų gilesnę kultūrinę įžvalgą, kad galėtų pasidalinti su savo studentais. Todėl atrodo, kad tarptautinis užsienio kalbų mokytojų judumas yra profesinis poreikis daugiau nei kitų dalykų mobilumas. Tačiau beveik 30 proc. šiuolaikinių užsienio kalbų mokytojų, apklaustų ES, niekada nebuvo užsienyje profesiniais tikslais, o tai galėtų turėti įtakos užsienio kalbų mokymo kokybei. Bulgarijoje, Rumunijoje ir Tūrikyje tik nedaugelis užsienio kalbų mokytojų buvo judūs. Šis procentas yra mažiausias Tūrikyje, kur tik 20,7 % užsienio kalbų mokytojų buvo užsienyje kaip praktikuojantys mokytojai arba per savo ITE.

Šaltinis: Eurydice, remiantis 2018 ir 2013 m. TALIS duomenimis.

40 D6 pav.: Aukštųjų mokyklų (ISCED 2) aukštųjų mokyklų mokytojų, kurie buvo užsienyje profesiniais tikslais, dalis 2013 ir 2018 m.

Aiškinamosios pastabos

Šis skaičius grindžiamas mokytojų atsakymais į 2018 m. TALIS 15 ir 56 klausimus ir į 2013 m. TALIS 15 ir 48 klausimus: „Ar einamaisiais mokslo metais mokote šių dalykų kategorijų?“ ir „Ar kada nors profesiniais tikslais praleidote užsienyje mokydamas mokytojus ir (arba) mokydamas mokytojus?“

Juostų ilgis ir mėlynųjų apskritimų padėtis rodo, kiek procentų mokytojų pasirinko e variantą 15 klausime ir atsakė bent į vieną iš judumo situacijų „taip“ (2018 m. a-e variantai, o 2013 m. – b-f variantai).

ES yra respondentai iš visų šiuo metu ES šalių, kurie 2018 m. reagavo į TALIS judumo klausimus.

Daugiau informacijos apie TALIS rasite skyriuje „Statistinės duomenų bazės ir terminologija“.

Tarptautinio standartinio švietimo klasifikatoriaus (ISCED) apibrėžtį galima rasti žodyne.

Tendencijos laikui bėgant stebimos remiantis 17 Europos švietimo sistemų, kurios⁷³ abiejuose TALIS etapuose reagavo į tarptautinio judumo klausimus. Palyginus 2013 ir 2018 m. TALIS duomenis matyti, kad 2018 m. šiose švietimo sistemose profesiniais tikslais užsienyje buvo daugiau užsienio kalbų mokytojų⁷⁴. 2018 m. užsienio kalbų mokytojų dalis buvo 14,6 procentinio punkto didesnė nei 2013 m. ir padidėjo nuo 57,6 proc. iki 72,2 proc. (žr. 1 priedą). Visose 17 švietimo sistemų padidėjo užsienio kalbų mokytojų judumas, o tai 2013 ir 2018 m. reagavo į su judumu susijusius klausimus. Didžiausias padidėjimas užfiksuotas Nyderlanduose – 26,0 procentinio punkto. Mažiausias padidėjimas Švedijoje 2018 m. buvo tik 6,7 procentinio punkto didesnis nei 2013 m.

Užsienio kalbų mokytojų tarpvalstybinio judumo didėjimas nėra pavienis reiškinys. Iš tiesų, 2013–2018 m. kitų dalykų mokytojų, kurie profesiniais tikslais dirbo kitoje šalyje, dalis ES taip pat padidėjo nuo 20,0 proc. iki 36,3 proc. (žr. 1 priedą).

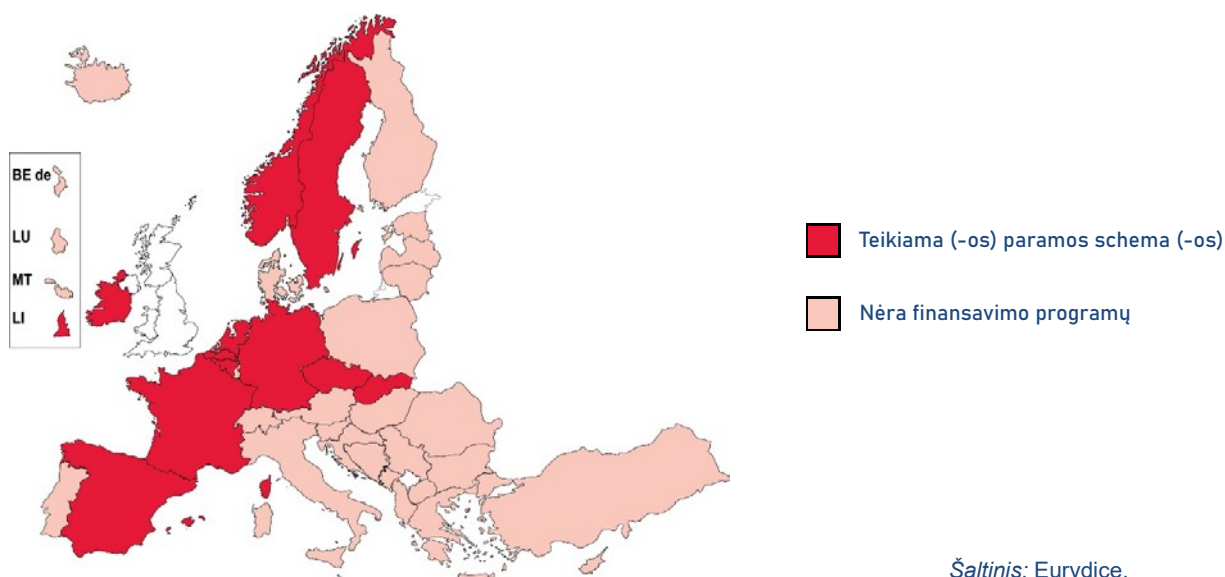
73 Be nl, CZ, DK, EE, ES, FR, HR, IT, CY, LV, NL, PT, RO, SK, FI, SE ir IS.

74 Kalbant apie palyginimo pagrįstumą, skaitytojai turėtų žinoti, kad 2013 m. apklausos ir 2018 m. apklausos judumo klausimai šiek tiek skyrėsi. 2013 m. su judumu susiję klausimai buvo pateikti atsakant į klausimą „ar esate užsienyje mokytojo karjerą arba mokytojo rengimo ir (arba) mokytojų rengimo metu“ profesiniais tikslais: taip/ne?), nors 2018 m. nebuvo jokių klausimų dėl filtrų. Nepaisant šio judumo problemų skirtumo 2013–2018 m. ir nors šio skirtumo poveikis nežinomas, vis tiek galima daryti prielaidą, kad padidėjimą lėmė ne tik klausimyno pakeitimai.

NACIONALINĖS PARAMOS PROGRAMOS, SKIRTOS TARPTAUTINIAM UŽSIENIO KALBŲ MOKYTOJŲ JUDUMUI, DAUGIAUSIA VYKDOMOS VAKARŲ EUROPOS ŠALYSE.

Kai kurios šalys turi aukšto lygio paramos programas, kuriomis remiamas jų užsienio kalbų mokytojų tarptautinis judumas. Šių paramos programų tikslas – padėti mokytojams, norintiems profesiniais tikslais praleisti tam tikrą laiką užsienyje. D7 diagramoje daugiausia dėmesio skiriama programoms, kuriomis remiamas tarpvalstybinis mokytojų judumas 2021–2022 m. laikotarpiu, nors praktiškai dėl COVID-19 pandemijos jais pasinaudojo mažiau mokytojų nei prieš pandemiją. Nors nė viena šalis nepranešė, kad nuo 2020 m. buvo panaikintos tam tikros prioritetinės judumo paramos programos, kai kurios programos 2020 m., 2021 m. ir (arba) 2022 m. nebuvo pradėtos vykdyti, o kitos buvo pakeistos internetiniais formatais.

Iš D7 diagramos matyti, kad dešimtyje šalių, ypač Vakarų Europoje, vykdomos paramos programos, kuriomis skatinamas pradinio ir vidurinio ugdymo mokytojų profesinis tarpvalstybinis judumas. Paramos programos gali būti taikomos visiems mokytojams, nepriklausomai nuo dalyko, arba gali būti konkrečiai skirtos užsienio kalbų mokytojams. Pagal šias programas remiami pradinių ir bendrųjų vidurinių mokyklų mokytojai, išskyrus Belgijos, Airijos ir Norvegijos prancūzų ir flamandų bendruomenes, kuriose ja gali pasinaudoti tik vidurinio ugdymo mokytojai.

Šaltinis: Eurydice.

41 D7 brėžinys: Aukščiausio lygio valdžios institucijų teikiamos paramos programos, kuriomis remiamas užsienio kalbų mokytojų tarpvalstybinis judumas pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo įstaigose (ISCED 1–3), 2021–2022 m.

Aiškinamosios pastabos

Žemėlapyje parodyta, ar finansavimo programos, kuriomis remiamas tarptautinis užsienio kalbų mokytojų mobilumas pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo įstaigose, vykdo aukščiausio lygio švietimo įstaigos.

Finansavimo programomis gali naudotis visų dalykų mokytojai, ypač užsienio kalbų mokytojai. Atsižvelgiama tik į paramos schemas, paskirstytas visoje šalyje ir (arba) švietimo sistemoje arba didelėje geografinėje vietovėje (todėl jos neįtraukiamos į konkrečią geografinę vietovę). Paramos programos turėtų apimti tarpvalstybinį geografinių sienų kirtimą ir turėtų būti numatytos kaip ilgalaikiai švietimo sistemos elementai kelerius metus iš eilės (neįtraukiamos iniciatyvos, pagal kurias trumpalaikis projektų finansavimas apima tik vienerius ar dvejus metus).

Čia neatsižvelgiama į paramos programas, padedančias mokytojams vyksti į užsienį dalyvauti konferencijoje ar dirbtuvėse, baigti daktaro laipsnį arba mokyti savo kilmės šalies mokykloje (jei ji skiriasi nuo šalies, kurioje jie dirba). Šis skaičius taip pat netaikomas dvišalėms švietimo programoms ir tarptautinėms finansavimo programoms, pavyzdžiui, ES „Erasmus+“ ir „Nordplus“, taip pat kalbų asistentų programoms pradedantiesiems arba universitetų mokytojams.

„Eurydice“ duomenų teikėjų buvo paprašyta pranešti iki trijų finansavimo programų.

Terminų „Tarptautinis standartinis švietimo klasifikatorius (ISCED)“ ir „Aukščiausio lygio institucijos“ apibrėžtis galima rasti žodyne.

Atidžiau pažvelgus į finansavimo programas, apie kurias pranešė „Eurydice“ duomenų teikėjai, matyti, kad šiomis programomis siekiama skirtingų tikslų, pavyzdžiui, gerinti mokytojų kalbos ir mokymo įgūdžius arba ugdyti kultūrinį sąmoningumą užsienio kalbų mokymo srityje. Jūs taip pat galite pasiekti šiuos tikslus įvairiais būdais, įskaitant studijų vizitus, mokymus, darbo šešėlius, stažuotes ar mokymo valandas. Pagal nacionalines programas remiamo judumo trukmė taip pat skiriasi. Dažniausiai mokytojai išvyksta į užsienį trumpam laikui, paprastai 1 ar 2 savaites.

Tikslinių šalių skaičius taip pat skiriasi priklausomai nuo paramos programos. Kai kurios paramos programos skirtos mokytojams, kurie moko tam tikrą užsienio kalbą: Jie suteikia šiems mokytojams galimybę praleisti laiką šalyje, kurioje kalbama kalba, kurią jie moko. Taip yra, pavyzdžiui, Norvegijoje, kur prancūzų mokytojai turi galimybę 2–21 dieną dalyvauti mokymo kursuose arba individualiose programose (darbo šešėlis) Prancūzijoje.

Ispanijoje, Prancūzijoje, Švedijoje ir Lichtenšteine finansavimo schemas, apie kurias pranešta, skirtos daugeliui skirtingų šalių. Ispanijoje pagal programą „Profesiniai vizitai“ (*Estancias Profesionales*) pradinių ir bendrųjų vidurinių mokyklų mokytojai, nepriklausomai nuo dalyko, suteikia galimybę 2 savaites praleisti užsienyje studijų ir stebėjimo vizitams į 14 skirtingų šalių mokyklas. Prancūzijoje užsienio kalbų mokytojai bendrosiose vidurinėse mokyklose (įskaitant tuos, kurie dalyvauja UKDIM mokyklose) gali dvi savaites dalyvauti užsienyje 6–8 tikslinėse šalyse, *švietimo ir kultūros plėtros veikloje (Levels de Perfectionnement Linguistique, pédagogique et culturel)*. Švedijoje pagal Atlaso partnerystės programą, kuria siekiama skatinti tarptautinį mokytojų ir mokyklų bendradarbiavimą, visiems mokytojams suteikiama galimybė dalyvauti mokytojų mainuose visose ES nepriklausančiose šalyse. Lichtenšteine, kaip nurodyta⁷⁵2004 m. dekrete dėl mokymo paslaugų, valstybė finansuoja užsienio kalbų mokytojų profesines keliones į šalis, kuriose kalbama jų mokomomis kalbomis.

Trys belgų bendruomenės, turinčios tris skirtingas mokyklos kalbas (prancūzų, olandų ir vokiečių), 2015 m. balandžio mėn. pasirašė susitarimą, kuriuo siekiama suteikti kiekvienos bendruomenės užsienio kalbų mokytojams galimybę bent vienerius metus mokytis vienos iš kitų dviejų bendruomenių. Nors ši transkomunistinė iniciatyva nėra per se, verta paminėti ir šią transkomunistinę iniciatyvą. Šios iniciatyvos tikslas – suteikti mokykloms galimybę rengti kalbų kursus, kuriuose kaip mokytojai būtų mokomi asmenys, kurių gimtoji yra gimtoji. Be to, Šveicarijoje organizuojami prancūzų, vokiečių ir italų mokytojų mainai tarp skirtingų kalbų regionų. Šie kalbų mokytojai turi galimybę trumpam (iki 5 savaitių) arba ilgam (iki 12 mėnesių) likti kitame kalbos regione kaip klasės asistentas. Tikslas – padėti mokytojams tobulinti savo kalbos ir mokymo įgūdžius ir stiprinti mokyklų bendradarbiavimą tarp kalbinių regionų.

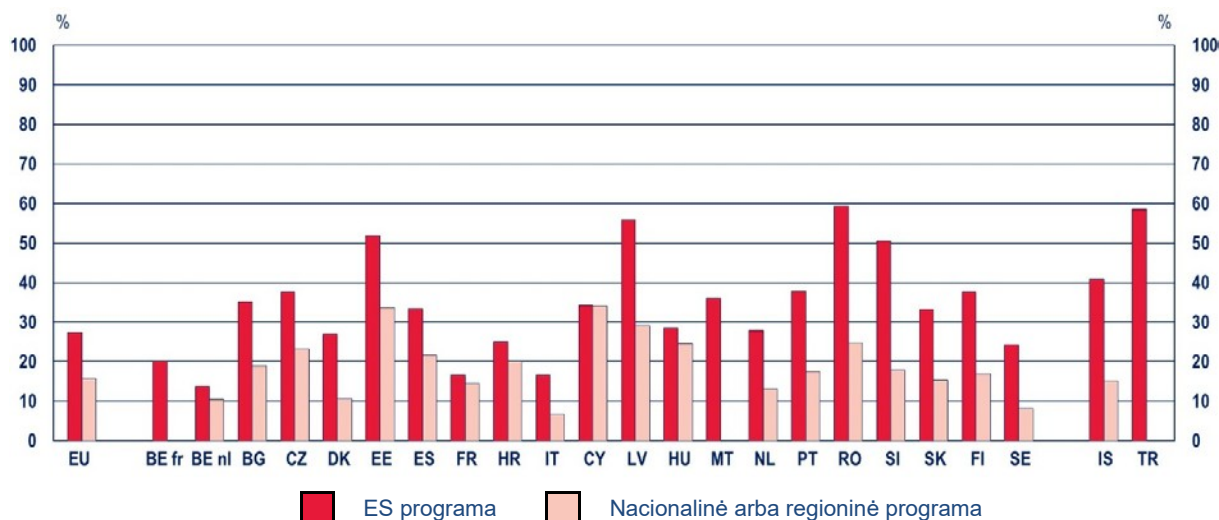
ES PROGRAMOS ATLIEKA SVARBŲ VAIDMENĮ TARPTAUTINIAM UŽSIENIO KALBŲ MOKYTOJŲ JUDUMUI

D8 diagramoje parodyta vidurinio ugdymo vidurinio ugdymo judžių užsienio kalbų mokytojų, kurie, remdami tarptautines judumo programas, pranešė, kad jie buvo užsienyje profesiniais tikslais, procentinė dalis. Jame apibūdinama judumo programos rūšis (ES programa, pvz., „Erasmus+“ arba nacionalinė arba regioninė programa), su kuria jie keliavo į užsienį. Šis skaičius susijęs tik su tarptautiniu užsienio kalbų mokytojų judumu per savo karjerą.

ES vidutinė mobilių šiuolaikinių kalbų mokytojų, gaunančių ES finansavimą, dalis yra beveik dvigubai didesnė nei tų, kurie gauna finansavimą pagal nacionalinę ar regioninę programą. Judžių užsienio kalbų mokytojų, kurie buvo užsienyje pagal ES programą profesiniais tikslais, dalis yra 27,4 proc., palyginti su 15,7 proc. nacionalinių ar regioninių programų atveju. Dešimtyje švietimo sistemų (Danijoje, Italijoje, Nyderlanduose, Portugalijoje, Rumunijoje, Slovėnijoje, Slovakijoje, Suomijoje, Švedijoje ir Islandijoje) ši tendencija buvo dar ryškesnė – užsienyje buvo bent dvigubai daugiau ES finansuojamų mokytojų nei

75 <https://www.gesetze.li/konso/2004092000>

nacionaliniai ar regioniniai fondai. Priešingai, Belgijos, Prancūzijos, Kroatijos, Kipro ir Vengrijos Flandrijos bendruomenėje abiejų finansavimo šaltinių poveikis buvo maždaug toks pat.

Šaltinis: Eurydice, pagal TALIS 2018

42 D8 brėžinys: Judžių aukštųjų mokyklų (ISCED 2) šiuolaikinių kalbų mokytojų, išvykusių į užsienį pagal profesinio judumo programą, dalis, 2018 m.

Aiškinamosios pastabos

Šis skaičius grindžiamas mokytojų atsakymais į 2018 m. TALIS 15 ir 56 klausimus: „Ar einamaisiais mokslo metais dėtote šias dalykines kategorijas?“ ir „Ar kada nors dirbote užsienyje mokytojo arba mokytojo rengimo užsienyje metu?“ Barų trukmė rodo mokytojų, kurie atsakė į b variantą „kaip ES programos mokytojas“ ir (arba) c) „kaip regioninės ar nacionalinės programos mokytojas“ su „taip“, procentą. Mokytojai gali naudoti abiejų tipų programas.

Užsienio kalbų mokytojai yra tie, kurie pasirinko 15 klausimo variantą (-us). Mobilieji mokytojai yra tie, kurie atsakė „taip“ į bent vieną iš 56 klausimo a-e variantų.

ES yra respondentai iš visų šiuo metu ES šalių, kurie 2018 m. reagavo į TALIS judumo klausimus.

Daugiau informacijos apie TALIS rasite skyriuje „Statistinės duomenų bazės ir terminologija“.

Tarptautinio standartinio švietimo klasifikatoriaus (ISCED) apibrėžtį galima rasti žodyne.

Konkrečiai šaliai skirtas pranešimas

Belgija (BE fr), Malta ir Tūriki: šios imties nepakako (mažiau nei 5 skirtingos mokyklos arba 30 mokytojų) kategorijai „nacionalinės ar regioninės programos“.

Palyginti su 2013 m., ES programose dalyvavusių judžių užsienio kalbų mokytojų dalis reikšmingai nepasikeitė, o nacionalinių ar regioninių programų dalis padidėjo 4,3 procentinio punkto (S.E. 0,86) (žr. 1 priedą). Todėl Europos šalyse santykinis ES programų indėlis į užsienio kalbų mokytojų judumą, palyginti su santykinu nacionalinių ar regioninių programų įnašu 2013 m., buvo šiek tiek didesnis (25,1 proc. (H. E. 0,89), palyginti su 11,1 proc. (P. E. 0,53)) nei 2018 m. (27,2 proc. (S. E. 0,71), palyginti su 15,4 proc. (P. E. 0,67)).

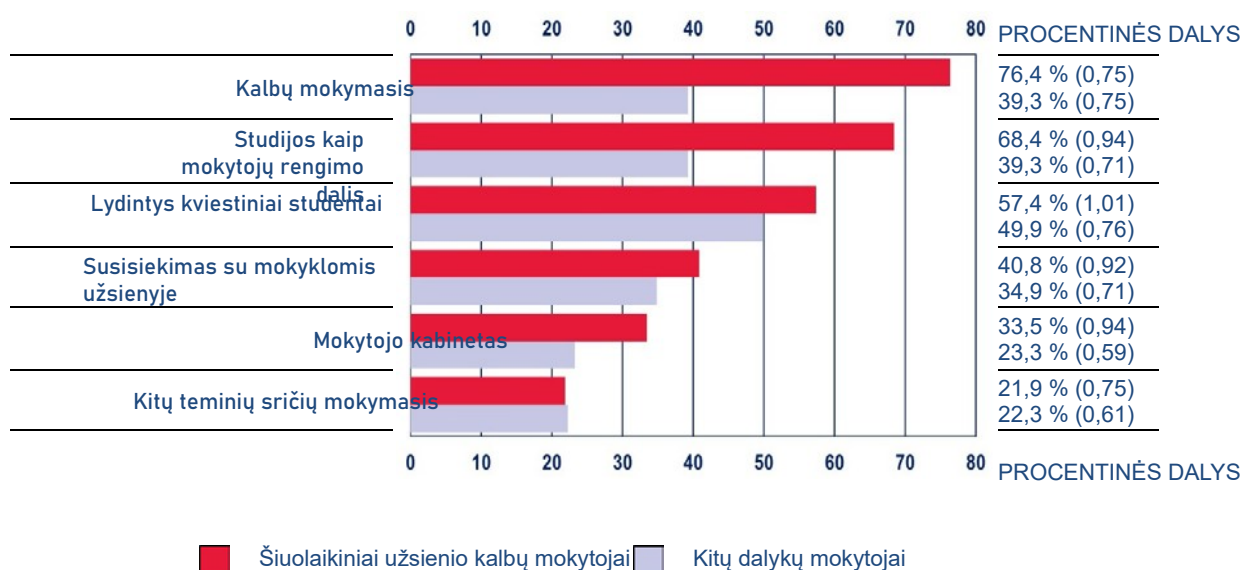
DAUGIAU KAIP DU TREČDALIAI UŽSIENIO KALBŲ MOKYTOJŲ VYKSTA Į UŽSIENĮ MOKYTIS KALBŲ IR DALYVAUTI PRADINIAME MOKYME.

D9 diagramoje aprašomi tikslai, kuriais vidurinio ugdymo užsienio kalbų mokytojai studijų ar karjeros laikotarpiu praleidžia laikotarpį kitoje šalyje. Konkrečiau, joje parodyta, kokia procentinė dalis tarptautinių judžių mokytojų yra ES vidurkis pagal profesinį tikslą vyksti į užsienį. Šis procentas nurodomas užsienio kalbų mokytojams ir kitų dalykų mokytojams.

Kaip parodyta D9 diagramoje, profesiniai užsibuvimo užsienyje tikslai iš dalies skiriasi tarp dviejų mokytojų kategorijų.

Pagrindinė užsienio kalbų mokytojų užsienyje priežastis yra kalbų mokymasis (76,4 proc.). Ispanijoje, Italijoje ir Vengrijoje daugiau kaip 80 proc. judžių užsienio kalbų mokytojų tai nurodė kaip priežastį keliauti (žr. 1 priedą). Vienas iš efektyviausių būdų, kaip mokytojai gali geriau suprasti kalbą ar kalbas, kurias jie moko, yra aplankyti vieną iš šalių, kuriose jie kalba. Todėl ši konkreti tarptautinio judumo priežastis yra labai glaudžiai susijusi. Palyginimui, tik 39,3 proc. judžių mokytojų, mokančių kitų dalykų ES lygmeniu, nurodė savo profesinį tikslą likti užsienyje.

ES lygmeniu beveik 70 proc. judžių užsienio kalbų mokytojų studijavo užsienyje mokydami mokytojų, nors nedaug šalių turi rekomendacijų šioje srityje (žr. D5 diagramą). Skirtumai tarp šalių yra dideli: apie 80 proc. judių užsienio kalbų mokytojų Ispanijoje ir Italijoje studijavo užsienyje mokydami mokytojų, mažiau nei 50 proc. – Kroatijoje, Latvijoje, Portugalijoje, Slovėnijoje, Islandijoje ir Tūrikyje. Palyginimui, tik 39,3 proc. kitų dalykų dėstytojų mokytojų yra užsiregistravę studijuoti užsienyje ES lygmeniu.

Šaltinis: Eurydice, remiantis 2018 m. TALIS.

43 D9 brėžinys: Judžių vidurinio ugdymo (ISCED 2) mokytojų dalis pagal profesines buvimo užsienyje priežastis, ES lygmeniu, 2018 m.

Aiškinamosios pastabos

Šis skaičius grindžiamas mokytojų atsakymais į 2018 m. TALIS 15 ir 57 klausimus: „Ar einamaisiais mokslo metais dėstote šias temines kategorijas?“ ir „Ar toliau nurodyta veikla taps jūsų viešnagės užsienyje profesiniais tikslais?“ Mokytojų buvo paprašyta pateikti kuo daugiau atsakymų.

Užsienio kalbų mokytojai yra tie, kurie pasirinko 15 klausimo variantą (-us). Kitų dalykų mokytojai yra tie, kurie nepasirinko 15 klausimo varianto (-ų), tačiau pasirinko kitą variantą nuo a iki i punktų. Mobilieji mokytojai yra tie, kurie atsakė „taip“ į bent vieną iš 56 klausimo a-e variantų.

ES dalyvauja dalyviai iš visų šiuo metu ES gyvenančių šalių, kurie 2018 m. atsakė į TALIS 57 klausimą: Čekija, Danija, Estija, Ispanija, Prancūzija, Kroatija, Italija, Kipras, Latvija, Vengrija, Malta, Nyderlandai, Portugalija, Rumunija, Slovėnija, Slovakija, Suomija, Švedija, Islandija ir Tūrikyje.

Buvimo užsienyje priežastys pateikiamos mažėjančia tvarka pagal užsienio kalbų mokytojų, apie kuriuos jie praneša, procentą.

Daugiau informacijos apie TALIS galima rasti skirsnyje „Statistinės duomenų bazės ir terminija“.

Tarptautinio standartinio švietimo klasifikatoriaus (ISCED) apibrėžtį galima rasti žodyne.

Mokytojai taip pat gali prisidėti prie realaus studentų judumo ir virtualiojo studentų judumo rėmimo. Dėstytojai gali lydėti užsienyje keliaujančius studentus ir taip pat gali būti būsimo mokyklų bendradarbiavimo pagrindas, pvz., rengiant tarptautines judumo programas arba plėtojant bendrus projektus, kuriuose naujos technologijos skatina studentų mainus. Judžių užsienio kalbų mokytojų, kurie lydėjo kviestinius moksleivius, dalis ES yra 57,4 proc., t. y. šiek tiek daugiau nei kitų dalykų mokytojų (49,9 proc.). Judūs užsienio kalbų mokytojai taip pat turėjo dažniau bendrauti su mokyklomis nei kitų dalykų mokytojai (atitinkamai 40,8 proc. ir 34,9 proc.).

ES lygmeniu užsienio kalbų mokytojai nėra tokie dažni kaip kalbų mokymasis (33,5 proc.), tačiau vis dar šiek tiek dažniau nei kitų dalykų mokytojai (23,3 proc.). „Mokymas“ dažniausiai buvo minimas kaip užsienio kalbų mokytojų judumo Rumunijoje priežastis (68,3 proc. užsienio kalbų mokytojų). Daugiau kaip 40 proc. mobiliųjų užsienio kalbų mokytojų Ispanijoje ir Prancūzijoje praneša, kad jie dėstė užsienyje. Priešingai, mažiau nei 15 proc. iš jų Kroatijoje ir Portugalijoje tai padarė.

Juk kelionė į užsienį mokytis kitų dalykų nėra įprasta judumo priežastis, nes panaši ir maža dalis judių užsienio kalbų mokytojų (21,9 proc.) ir kitų dalykų mokytojų (22,3 proc.) praneša, kad šiuo tikslu išvyko į užsienį.

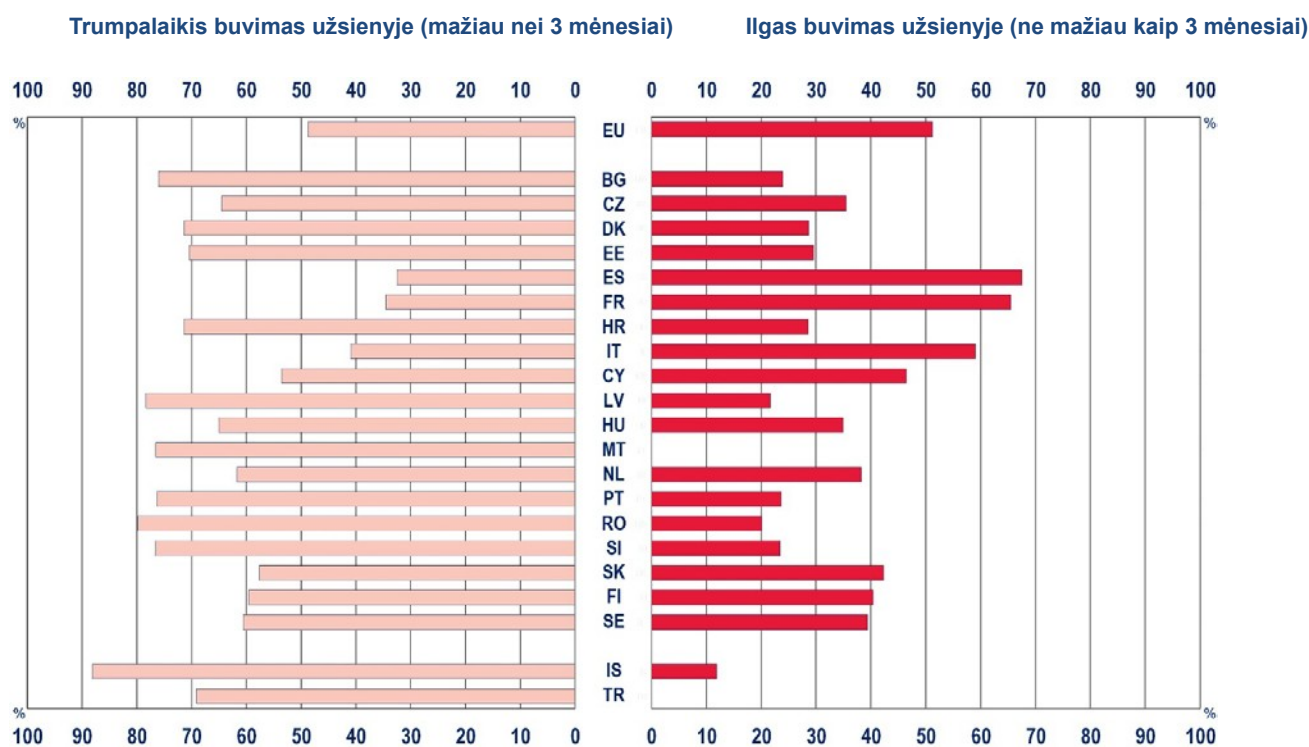
Iš 2013 m. TALIS duomenų (Europos Komisija/EACEA/Eurydice, 2017 m.) matyti, kad užsienio kalbų mokytojų tarpvalstybinio judumo raida laikui bėgant nesikeitė. Labiausiai paplitusių priežasčių, dėl kurių užsienio kalbų mokytojai profesiniais tikslais išvyksta į užsienį, reitingas 2013 ir 2018 m. yra toks pats, nors užsienio kalbų mokytojų judumas visose šalyse didėja (žr. D6 diagramą).

UŽSIENIO KALBŲ MOKYTOJŲ BUVIMO UŽSIENYJE TRUKMĖ ĮVAIRIOSE ŠALYSE LABAI SKIRIASI.

D10 diagramoje parodyta judžių užsienio kalbų mokytojų buvimo užsienyje trukmė ITE ir karjeros metu. Šis laikotarpis atitinka visus buvimo užsienyje atvejus, kurie yra susumuoti. Konkrečiau, D10 diagramoje išskiriamas trumpesnis nei 3 mėnesių buvimas užsienyje (trumpalaikis buvimas) ir ne trumpesnis kaip 3 mėnesių buvimas užsienyje (ilgalaikis buvimas).

Kaip parodyta D10 diagramoje, mobilių užsienio kalbų mokytojų, pranešančių apie trumpalaikį ir ilgalaikį buvimą užsienyje, dalis ES lygmeniu yra maždaug panaši (atitinkamai 48,8 proc. ir 51,2 proc.).

Tačiau, jei atsižvelgiama į atskiras šalis, beveik visose jose dauguma judžių užsienio kalbų mokytojų studijų ir karjeros (trumpas buvimas) metu užsienyje praleido mažiau nei 3 mėnesius. Tai ypač pastebima Bulgarijoje, Latvijoje, Maltoje, Portugalijoje, Rumunijoje, Slovėnijoje ir Islandijoje. Tačiau Ispanijoje, Prancūzijoje ir Italijoje padėtis yra priešinga: šiose šalyse daugiau nei pusė judžių užsienio kalbų mokytojų užsiregistravo ilgiau užsienyje (atitinkamai 67,5 proc., 65,5 proc. ir 59,1 proc.).

Šaltinis: Eurydice, remiantis 2018 m. TALIS.

44 D10 brėžinys: Judžių užsienio kalbų mokytojų vidurinio ugdymo (ISCED 2) ilgalaikio ir trumpalaikio buvimo užsienyje dalis, 2018 m.

Aiškinamosios pastabos

Šis skaičius grindžiamas mokytojų atsakymais į 2018 m. TALIS 15 ir 58 klausimus: „Ar einamaisiais mokslo metais dėstote šias dalykines kategorijas?“ ir „Apskritai, ar buvote užsienyje profesiniais tikslais?“ Atsakymai „nuo trijų iki dvylikos mėnesių“ (2 galimybė) ir „daugiau nei vienerius metus“ (3 galimybė) buvo sujungti į kategoriją „ilgesnis buvimas“.

Užsienio kalbų mokytojai yra tie, kurie pasirinko 15 klausimo variantą (-us). Mobilieji mokytojai yra tie, kurie atsakė „taip“ į bent vieną iš 56 klausimo a-e variantų.

ES yra visų šiuo metu ES šalių respondentai, kurie 2018 m. atsakė į TALIS 58 klausimą.

Daugiau informacijos apie TALIS rasite skyriuje „Statistinės duomenų bazės ir terminologija“.

Tarptautinio standartinio švietimo klasifikatoriaus (ISCED) apibrėžtį galima rasti žodyne.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija (BE fr, BE nl): klausimas šalyje nebuvo išspręstas.

Malta ir Tūrikye: šios imties nepakanka (mažiau nei 5 skirtingos mokyklos arba 30 mokytojų) kategorijai „ilgalaikis buvimas užsienyje“.

ESKYRIUS MOKYMO PROCESAI

ISKIRSNIS. MOKYMO LAIKAS IR MOKYMOSI REZULTATAI

Šiame skirsnyje, kuriame pateikiami šeši rodikliai, daugiausia aptariamas užsienio kalbų, kaip privalomų dalykų, dėstymo pagal dieninio privalomojo mokymo programą laikas⁷⁶. Konkrečiau, jame nagrinėjama, kiek laiko mokykloms reikia mokyti užsienio kalbų, kaip nustato aukščiausios švietimo institucijos⁷⁷. Apie mokymo laikotarpius, nesusijusius su šia sistema, nepranešama (pvz., užsienio kalbos, priimtinos kaip neprivalomi dalykai arba mokomos pagal mokymo programą, apibrėžtą mokyklos lygmeniu).

Mokymo laiko klausimas nagrinėjamas iš įvairių perspektyvų, įskaitant skirtumą tarp pirmosios ir antrosios užsienio kalbų vartojimo laiko (žr. E2 diagramą), pirmosios užsienio kalbos mokymo laiko ir dėstymo metų skaičiaus santykio (žr. E3 pav.), santykinį užsienio kalbų mokymo programos svorį (žr. E4 diagramą) ir galiausiai valandų, skirtų užsienio kalbų mokymui, skaičiaus pokyčius (žr. E5 diagramą). Be to, šiame skirsnyje pateikiama informacija apie numatomus minimalius pirmosios ir antrosios užsienio kalbų lygius dviejuose atskaitos taškuose: vidurinio ugdymo pabaiga ir bendrojo vidurinio ugdymo pabaiga (žr. E6 diagramą).

Visi šiame skirsnyje nurodyti rodikliai grindžiami duomenimis, surinktais per tinklą „Eurydice“, apimantį 39 švietimo sistemas 37⁷⁸ šalyse. Instruktavimo metu rodikliai rodo duomenis apie individualius mokymosi būdus Liuksemburge⁷⁹ ir Lichtenšteine⁸⁰, pagal kuriuos galima palyginti 42 švietimo sistemas ir (arba) švietimo kelius.

UŽSIENIO KALBŲ MOKYMO LAIKAS VIDURINĖJE MOKYKLOJE YRA DAUG DIDESNIS NEI PRADINIAME UGDYME.

E1 diagramoje parodytas minimalus valandų skaičius, per kurį visos užsienio kalbos, mokomos kaip privalomi dalykai, turi būti mokomos fiktyviais metais (t. y. bendra mokymo našta tam tikram švietimo lygiui, padalyta iš to išsilavinimo lygio klasių skaičiaus⁸¹). Šiame paveiksle pateikiamos dvi juostinės diagramos, kuriose pateikiami duomenys apie pradinį ir bendrąjį vidurinį išsilavinimą visą darbo dieną.

Pradinio ugdymo lygmeniu užsienio kalbų, kaip privalomų dalykų, mokymo valandų skaičius per fiktyvius metus svyruoja nuo 13 valandų (Vengrijoje) iki 407 valandų (Liuksemburge). Nepaisant šio plataus spektro,

76 Atitinkamos užsienio kalbos yra tos, kurios yra privalomos visiems tam tikro laipsnio ar išsilavinimo studentams. Be to, į taikymo sritį neįtrauktas ikimokyklinis ugdymas, nors kai kuriose švietimo sistemose kai kurios tokio lygio švietimo kategorijos yra privalomos vaikams.

77 Duomenis kas dvejus metus renka Eurydice ir EBPO Sistemos lygio aprašomosios informacijos apie švietimo struktūras, politiką ir praktiką rinkimo ir vertinimo tinklas (NESLI). Šioje ataskaitoje pateikti duomenys gauti iš 2020–2021 m. duomenų rinkimo. Daugiau informacijos apie mokymo laiką Europos mokyklose rasite kas dvejus metus rengiamoje „Eurydice“ ataskaitoje šia tema (Europos Komisija/EACEA/Eurydice, 2021a).

78 Išsamesnė informacija apie šalies ataskaitų teikimą šioje ataskaitoje pateikiama ataskaitos įvade.

79 *Enseignement secondaire classique* (klasikinis antrinis) ir *enseignement secondaire général* (bendroji antrinė).

80 *Gimnazija* (mokyklos tipas su aukštesniais reikalavimais), vidurinė mokykla (mokyklos tipas su pagrindiniais reikalavimais) ir reali mokykla (mokyklos tipas su vidutinėmis prielaidomis).

81 Į dieninį bendrąjį išsilavinimą įtrauktų klasių skaičius įvairiose švietimo sistemose labai skiriasi. Kai kuriais atvejais privalomasis dieninis mokymas baigiasi vidurinio ugdymo pabaigoje; kitais atvejais tai apima dalinį arba visą vidurinį išsilavinimą (Europos Komisija/EACEA/Eurydice, 2020). Siekiant pašalinti skirtumus, atsirandančius dėl dieninio privalomojo švietimo klasių skaičiaus skirtumų, dauguma mokymo laiko rodiklių yra minimalus pamokų skaičius per fiktyvius metus.

pamokų skaičius daugumoje švietimo sistemų svyruoja nuo 30 iki 69 valandų (27 švietimo sistemos). Privalomųjų vidurinių mokyklų klasių atveju fiktyvių metų valandų skaičius visose švietimo sistemose yra nuo 74 valandų (Norvegijoje) iki 373 valandų (Liuksemburge (pranc. enseignement Secondaire*classique*)).

Mažesni pradinio ugdymo pamokų skaičių galima paaiškinti dviem pagrindiniais veiksniais. Pirmasis susijęs su amžiumi, kai užsienio kalbos mokymasis tampa privalomas. Belgijos prancūzų bendruomenėje (31 val.), Vokietijoje (37 val.), Portugalijoje (36 val.) ir Bosnijoje ir Hercegovinoje (32 val.) dėstymo laikas yra palyginti mažas, kur užsienio kalbų mokymasis tampa privalomas po antrojo pradinio lygio, kitaip nei daugumoje kitų švietimo sistemų (žr. B1 diagramą).

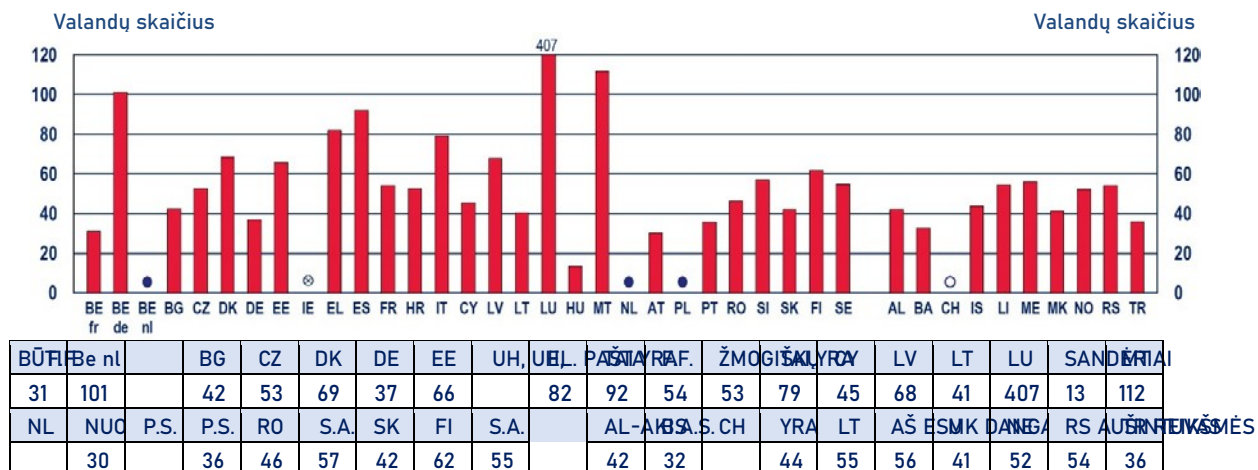
Antrasis veiksnys yra susijęs su švietimo sistemų struktūra. Paprastai užsienio kalbų mokymui skiriamų valandų skaičius didėja, kai mokiniai pereina į mokyklos klases (Europos Komisija/EACEA/Eurydice, 2021a). Todėl, jei pradinio ugdymo trukmė yra palyginti trumpa (pvz., 4 metai), kaip Vokietijoje (37 valandos) ir Austrijoje (30 valandų), vaikai palieka šį ugdymo etapą būdami jaunesnio amžiaus, o tai reiškia, kad šiame švietimo lygmenyje jie gauna mažiau užsienio kalbų mokymo valandų nei vaikai švietimo sistemose, kuriose pradinis ugdymas trunka ilgiau.

Abu minėti veiksniai taip pat taikomi Vengrijai, kur užsienio kalbų mokymui skiriamas ypač nedidelis valandų skaičius (13 valandų). Vengrijoje yra keturios pradinio ugdymo klasės, o užsienio kalbų mokymasis tampa privalomas paskutiniu metu. Tačiau, priklausomai nuo mokyklos, studentai gali pradėti mokytis užsienio kalbos anksčiau ir todėl gauti papildomą mokymo laiką.

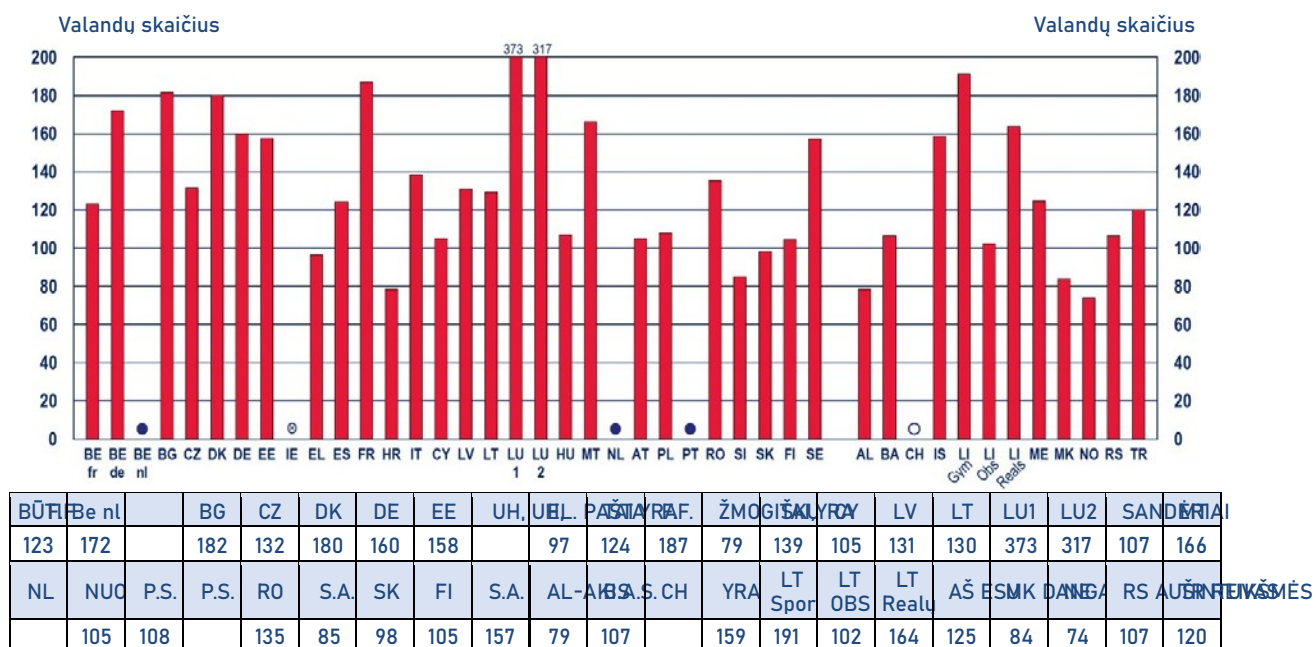
Šešiose švietimo sistemose (Belgijos, Graikijos, Ispanijos, Italijos, Liuksemburgo ir Maltos vokiškai kalbančios bendruomenės) užsienio kalbų pradiniam ugdymui praleistų valandų skaičius viršija 69 valandas. Belgijos, Italijos, Liuksemburgo ir Maltos vokiškai kalbančios bendruomenės švietimo sistemos turi tokius panašumus: UKDIM taikomas kaip mokymo metodas kai kuriose privalomo dieninio mokymo klasėse (arba beveik visose klasėse Liuksemburge). Šis specialus mokymo metodas, pagal kurį mokymo programos dalykai dėstomi (bent) dviem kalbomis (žr. B12 diagramą), galėtų iš dalies paaiškinti palyginti didelį valandų, skirtų užsienio kalbų mokymui šiose švietimo sistemose, skaičių. Didžiausias valandų skaičius yra Belgijos vokiškai kalbančioje bendruomenėje (101 val.), Liuksemburge (407 val.) ir Maltoje (112 val.).

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

A) Pradinis ugdymas

B) Bendrasis privalomasis vidurinis ugdymas visą darbo dieną

Horizontalus lankstumas Kantonų lygmeniu nustatytas mokymo laikas Nėra privalomos užsienio kalbos

Šaltinis: Eurydice.

45 E1 paveikslas: Privalomojo užsienio kalbų mokymo valandų skaičius fiktyviais pradinio ir dieninio švietimo metais, 2020–2021 m.

Aiškinaimosios pastabos

Šis skaičius rodo minimalų rekomenduojamą studijų laiką užsienio kalbų, mokomų kaip privalomi dalykai visiems studentams, kaip nustato aukščiausios švietimo institucijos.

Mokymo laikotarpis per fiktyvius pradinio ugdymo metus (arba privalomas dieninio bendrojo vidurinio ugdymo laikotarpis) atitinka bendrą pradinio ugdymo (arba privalomojo bendrojo vidurinio ugdymo visą darbo dieną) laiką, padalytą iš pradinio ugdymo (arba dieninio mokymo) klasių skaičiaus.

Horizontalus lankstumas: aukščiausios švietimo institucijos nustato bendrą tam tikros klasės (arba visų) dalykų grupės dėstymo laiką. Tada mokyklos ir (arba) vietos valdžios institucijos gali laisvai nuspręsti, kiek laiko skirti atskiriems dalykams. Jei tai taikoma pusei ar daugiau kaip pusei privalomojo pradinio ir (arba) dieninio mokymo klasių, naudojamas specialus simbolis •. Jei horizontalusis lankstumas taikomas mažiau nei pusei pradinio ugdymo ar bendrojo privalomojo

vidurinio ugdymo klasių, apskaičiuojant fiktyvius metus šios kategorijos neįtraukiamos. Tai taikoma Belgijos ir Portugalijos prancūzų bendruomenei pirminiame sektoriuje.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija (BE fr): 3 ir 4 klasėse yra horizontalus lankstumas.

Bulgarija: paskutinių dviejų klasių dieninio privalomojo švietimo, atitinkančio pirmuosius 2 vidurinio ugdymo metus, duomenys rodo intensyvaus užsienio kalbų mokymosi būdo duomenis.

Vokietija: šie duomenys atspindi svertinį vidutinį užsienio kalbų dėstymo laiką, kurį apskaičiuoja šalių švietimo ir kultūros ministrų konferencijos sekretoriatas, remdamasis mokinių, besimokančių įvairių tipų mokyklose, skaičiumi.

Airija: Užsienio kalbų mokymas nėra privalomas. Anglų ir airių oficialiosios kalbos yra mokomos visiems studentams.

Ispanija: šie duomenys atspindi nacionalinių ir regioninių mokymo programų ir mokyklų kalendorių taisyklių svertinius vidurkius (2020–2021 ataskaitiniai metai). Apskaičiuojant svertinius vidurkius buvo naudojami Švietimo ir profesinio mokymo ministerijos statistikos tarnybos (2018–2019 ataskaitiniai metai) pateikti studentų skaičiaus pagal klasę ir autonominę bendruomenę statistiniai duomenys.

Italija: paskutinių dviejų klasių dieninio privalomojo vidurinio išsilavinimo duomenys yra susiję su liceo Scientifico.

Liuksemburgas: LU1 atitinka *enseignement secondaire classique* (klasikinis antrinis); LU2 atitinka *enseignement secondaire général* (bendrosios vidurinės mokyklos laipsnis).

Vengrija: 9 ir 10 klasių, t. y. dviejų paskutinių privalomojo dieninių studijų klasių, duomenys atitinka Gimnazium.

Austrija: duomenų apie paskutinę privalomojo dieninio mokymo klasę nėra.

Austrija ir Lichtenšteinas: duomenys neapima mokymo laiko 1 ir 2 klasėse Austrijoje ir 1-oje klasėje Lichtenšteine, nes užsienio kalbos mokomos apie kitus dalykus, o ne kaip savarankiški dalykai. Todėl pateiktuose duomenyse nepakankamai įvertinamas užsienio kalbų mokymo laikas.

Lenkija: horizontalus lankstumas taikomas pirmose trijose (iš keturių) pradinio ugdymo klasėse.

Portugalija: paskutiniuose dviejuose iš šešių pradinio ugdymo klasių yra horizontalus lankstumas. Pirmose trijose privalomo bendrojo vidurinio ugdymo klasėse pirmosios ir antrosios užsienio kalbų, kaip privalomų dalykų, atžvilgiu taikomas horizontalusis lankstumas, o paskutinės trys užsienio kalbos nėra privalomos.

Švedija: privalomojo dieninio bendrojo vidurinio ugdymo duomenys apima antrosios kalbos dėstymo laiką, kuris nėra privalomas visiems studentams (žr. B1 diagramą).

Lichtenšteinas: Li gimnazija atitinka gimnaziją (mokyklos tipas su aukštesniais reikalavimais); Li Obs atitinka *vidurinę mokyklą* (mokyklos tipas su pagrindiniais reikalavimais) ir „Li Reals“ atitinka tikrąją mokyklą (mokyklos tipas su vidutiniais reikalavimais).

Šveicarija: nacionaliniu lygmeniu nėra standartinės mokymo programos ir standartinio mokymo laiko. Mokymo programos ir planuojamą mokymo laiką apibrėžia 26 kantonai regioniniu lygmeniu.

Kaip minėta pirmiau, privalomuose bendrojo vidurinio ugdymo laipsniuose mokymo valandų per fiktyvius metus diapazonas yra gana platus visose švietimo sistemose ir (arba) keliuose (nuo 74 iki 373 valandų). Šiame plačiame spektre galima išskirti keturias švietimo sistemų ir (arba) švietimo krypčių grupes su palyginti panašiu pamokų skaičiumi.

Pirmąją grupę sudaro 15 švietimo sistemų ir (arba) krypčių, kuriose nuo 74 valandų (Norvegija) iki 108 valandų (Lenkija) per fiktyvius metus užsienio kalbų mokymui kaip privalomų dalykų skiriama; antrasis apima devynias švietimo sistemas/švietimo būdus, skirtus privalomam užsienio kalbų mokymui nuo 120 valandų (Türkiye) iki 139 valandų (Italija) per fiktyvius metus. Dauguma švietimo sistemų/švietimo kelių patenka į šias dvi grupes.

Vienuolika švietimo sistemų ir (arba) švietimo Pathways sudaro trečiąją grupę, kurioje užsienio kalbų kaip privalomų dalykų mokymo laikas svyruoja nuo 157 valandų (Švedijoje) iki 191 valandos (Lichtenšteine). Galiausiai, du kursai Liuksemburge (*enseignement secondaire général* ir *enseignement secondaire classique*) siūlo didžiausią pamokų skaičių (atitinkamai 317 valandų ir 373 valandos per fiktyvius metus).

Tikslesnis užsienio kalbų dėstymo pradinio ugdymo metu laiko ir šiems dalykams skirtą mokymo laikotarpio per privalomas bendrojo vidurinio ugdymo klases palyginimas rodo, kad pamokų skaičius per fiktyvius metus yra didesnis beveik visose švietimo sistemose ir (arba) privalomojo vidurinio ugdymo kursuose

(Liuksemburgas yra išimtis). Daugumoje jų skaičius yra bent dvigubas, ir jis yra trys (ar daugiau) šiek tiek daugiau nei trečdalyje iš jų. Visos švietimo sistemos, kuriose pradinio ugdymo pamokų skaičius gerokai mažesnis, gerokai padidina mokinių galimybes mokytis užsienio kalbų, nes suteikia gerokai daugiau laiko privalomajam viduriniam ugdymui. Tai ypač pasakytina apie Vengriją, kur valandų skaičius fiktyviais metais yra aštuonis kartus didesnis.

PIRMOJI UŽSIENIO KALBA MEISTRAI SUDARO DIDŽIAUSIĄ UŽSIENIO KALBŲ MOKYMO LAIKO DALĮ VISOSE ŠALYSE

E1 paveiksle parodytas minimalus mokymo laikas visoms užsienio kalboms, mokomoms kaip privalomi pradinio ir dieninio mokymo dalykai. E2 paveiksle lyginamas minimalus valandų, skirtų pirmosios ir antrosios užsienio kalbų mokymui kaip privalomųjų dalykų, skaičius. Ji apima visą privalomą dieninį išsilavinimą. Siekiant pašalinti skirtumus, atsirandančius dėl skirtingo privalomojo mokymosi visą darbo dieną klasių skaičiaus, ji siūlo mokymo laiką per fiktyvius metus, t. y. bendrą privalomojo mokymosi dieninio mokymo laiką, padalytą iš to mokymo laikotarpio metų skaičiaus.

Skirtingai nei kiti mokymo programos dalykai, pavyzdžiui, matematika, užsienio kalbos nėra mokomos kaip privalomi dalykai visose privalomojo švietimo klasėse (žr. B2 diagramą). Be to, kai kuriose švietimo sistemose antrosios užsienio kalbos mokymasis nėra privalomas (žr. B3 diagramą). Į šiuos užsienio kalbų, kaip mokymo programos dalykų, ypatumus reikia atsižvelgti lyginant mokymo tarp švietimo sistemų laiką.

Pirmosios užsienio kalbos, kaip privalomo dalyko, mokymo laikas svyruoja nuo 39 iki 114 valandų per fiktyvius metus beveik visose švietimo sistemose/traukiniuose. Mažiausiai šeši lygiai (nuo 39 iki 54 valandų per fiktyvius metus) yra Kipras, Vengrija, Švedija, Bosnija ir Hercegovina, Islandija, Šiaurės Makedonijai ir Serbija. Vokiškai kalbanti Belgijos, Bulgarijos, Ispanijos ir Maltos bendruomenė yra vokiškai kalbanti Belgijos, Bulgarijos, Ispanijos ir Maltos bendruomenė, turinti keturis aukščiausius lygius (nuo 105 iki 114 valandų per fiktyvius metus). Liuksemburge pirmosios užsienio kalbos dėstymo laikas yra toli už šios srities ribų (199 valandos in *enseignement secondaire général* ir 223 in *enseignement secondaire classique*).

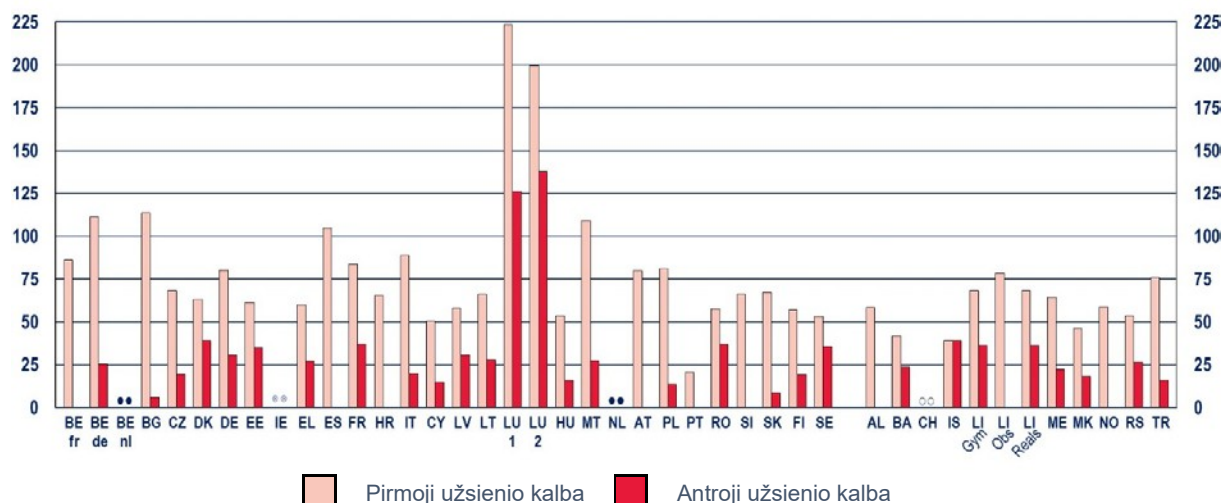
Valandų skaičius per fiktyvius studijų metus yra gana ribotas beveik visose švietimo sistemose nuo 6 iki 39 valandų švietimo sistemose, kuriose privaloma mokytis antrosios užsienio kalbos. Švietimo sistemos, kuriose dėstomos valandos intervalo apačioje, t. y. mažiau nei 10 valandų per nominalius metus, yra Bulgarija ir Slovakija (atitinkamai 6 ir 8 valandos). Švietimo sistemos, kurių aukštesnio lygio mokymo valandos, t. y. bent 35 valandos per nominalius metus, yra Danija, Estija, Prancūzija, Rumunija, Švedija, Islandija ir Lichtenšteinas (*gimnazija* ir *Realschule*).

Antrosios užsienio kalbos mokymo laikas, savo ruožtu, yra palyginti didelis Liuksemburge (126 valandos in *enseignement secondaire classique* ir 138 valandos *Enseignement Secondaire Général*) ir gerokai viršija visas kitas šalis. Liuksemburge prancūzų ir vokiečių kalbos, kurios mokomos kaip užsienio kalbos, taip pat vartojamos kaip mokymo kalbos švietimo srityje (CLIL).

Klasės, kurioje antrosios užsienio kalbos mokymasis tampa privalomas, skirtumai dažnai paaiškina mokymo laiko skirtumus tarp švietimo sistemų ir (arba) traukinių. Europoje studentai paprastai pradeda mokytis antrosios užsienio kalbos kaip privalomo vidurinio ugdymo dalyko; mažuma iš jų pradeda mokytis anksčiau pradiniam ugdymui arba vėliau ne tik privalomojo švietimo sistemoje (žr. B1 diagramą).

Beveik visose švietimo sistemose ir (arba) keliuose, į kuriuos atsižvelgiama šiame skirsnyje (Islandija yra išimtis; žr. konkrečiai šaliai skirtą pranešimą). Pirmosios privalomos užsienio kalbos pamokų skaičius per fiktyvius metus yra sistemingai didesnis nei antrosios. Skirtumas svyruoja nuo 17 valandų (Švedijoje) iki 108 valandų (Bulgarijoje). Švietimo sistemose, kuriose skirtumas yra didžiausias, t. y. daugiau kaip 81 val. (vokiškai kalbančių Belgijos, Bulgarijos (intensyvaus užsienio kalbų mokymosi kelias), Liuksemburgo (*Enseignement secondaire classique*) ir Maltos), pirmieji užsienio kalbos mokiniai tam tikru metu naudojami kaip dėstymo kalba (CLIL pasiūlymas).

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Horizontalus lankstumas

Kantonų lygmeniu nustatytas mokymo laikas

Nėra privalomos užsienio kalbos

(Valandų)	BŪT F.F.	BŪT de	BŪT NL	BG	CZ	DK	DE	EE	UH	UH	PAŠ	TYRA	ŽMO	GL	TYRA	LV	LT	LU 1	LU 2	SAN	DÉR	AI	
Pirmoji užsienio kalba	86	111		114	68	63	80	61		60	105	84	66	89	50	58	66	223	199	54	109		
Antroji užsienio kalba	0	25		6	20	39	31	35		27	0	37	0	20	15	31	28	126	138	16	27		
	NL	NUO	P.S.	P.S.	RO	S.A	SK	FI	S.A	AL	AK	ESCH	TYRA	LT Sport	LT OBS	LT Realu	AŠ	EMK	DM	RS	AUS	IN	UKM
Pirmoji užsienio kalba		80	81	20	58	66	67	57	53	58	42		39	68	78	68	64	46	59	54	76		
Antroji užsienio kalba		0	14	0	37	0	8	19	36	0	24		39	36	0	36	22	18	0	27	16		

Šaltinis: Eurydice.

46 E2 paveikslas: Valandų skaičius per nominalius metus, skirtas privalomiems privalomo dieninio mokymo pirmosios ir antrosios užsienio kalbų dalykams, 2020–2021 m.

Aiškinamosios pastabos

Šis skaičius rodo minimalų rekomenduojamą pirmosios ir antrosios užsienio kalbų dėstymo laiką, kuris yra privalomas visiems moksleiviams, kaip nustato aukščiausio lygio švietimo institucijos.

Mokymo laikas per fiktyvius privalomojo pilno ugdymo metus atitinka visą per tą laikotarpį dėstomą laiką, padalytą iš privalomojo pilno ugdymo klasių skaičiaus.

Horizontalus lankstumas: aukščiausios švietimo institucijos nustato bendrą tam tikros klasės (arba visų) dalykų grupės dėstymo laiką. Tada mokyklos ir (arba) vietos valdžios institucijos gali laisvai nuspręsti, kiek laiko skirti atskiriems dalykams. Jei tai taikoma pusei ar daugiau kaip pusei privalomojo dieninio mokymo klasių, naudojamas specialus simbolis ●. Jei horizontalusis lankstumas taikomas mažiau nei pusei privalomojo dieninio mokymo lygio, apskaičiuojant tariamuosius metus šios kategorijos neįtraukiamos. Tai taikoma Belgijos, Lenkijos ir Portugalijos prancūzų bendruomenei (žr. E1 diagramą) dėl papildomos informacijos.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Žr. konkrečiai šaliai skirtas pastabas E1 diagramoje.

Prancūzija: aukščiausiosios švietimo įstaigos nustato pirmosios ir antrosios užsienio kalbų dėstymo laiką kartu paskutinėje privalomojo bendrojo vidurinio ugdymo klasėje. Šiuo atveju šis laikotarpis buvo padalintas iš dviejų, o padalijimo į pirmąją ir antrąją užsienio kalbas rezultatas yra tas pats.

Islandija: Aukščiausio lygio švietimo institucijos nustato visų klasių pirmosios ir antrosios užsienio kalbų mokymo laiką. Šiuo atveju šis laikotarpis buvo padalintas iš dviejų, o padalijimo į pirmąją ir antrąją užsienio kalbas rezultatas yra tas pats.

ŠALYS, KURIOSE UŽSIENIO KALBŲ MOKYMAS TRUNKA ILGIAUSIAI, NEBŪTINAI TURI ILGIAUSIĄ MOKYMO LAIKĄ.

E3 diagramoje parodytas ryšys tarp dviejų veiksnių, darančių didelę įtaką užsienio kalbų mokymui mokykloje: minimalus užsienio kalbų mokymo laikas ir pamokų trukmė. Konkrečiau, E3 paveiksle parodytas ryšys tarp mokymo laiko, skirto pirmosios užsienio kalbos mokymuisi kaip privalomo dalyko, ir šio mokymosi trukmės. Pranešama tik tų klasių, apie kurias turima duomenų, mokymo laikas⁸².

Apskritai šis skaičius rodo, kad tarp šių dviejų veiksnių yra teigiamas, nors ir palyginti silpnas ryšys. Tačiau išsamesnė analizė rodo, kad, nors kai kurios šalys moko pirmąją užsienio kalbą kaip privalomą dalyką tam pačiam skaičiui klasių, yra didelių skirtumų tarp bendro pamokų, kurias jos skiria kursui, skaičiaus. Skirtumas tarp šalių, kurioms taikomas 10 metų atidėjimas, yra ypač aiškus: Norvegijoje pirmosios užsienio kalbos mokymo laikas yra 588 valandos, o Ispanijoje šis skaičius siekia 1 050 valandų.

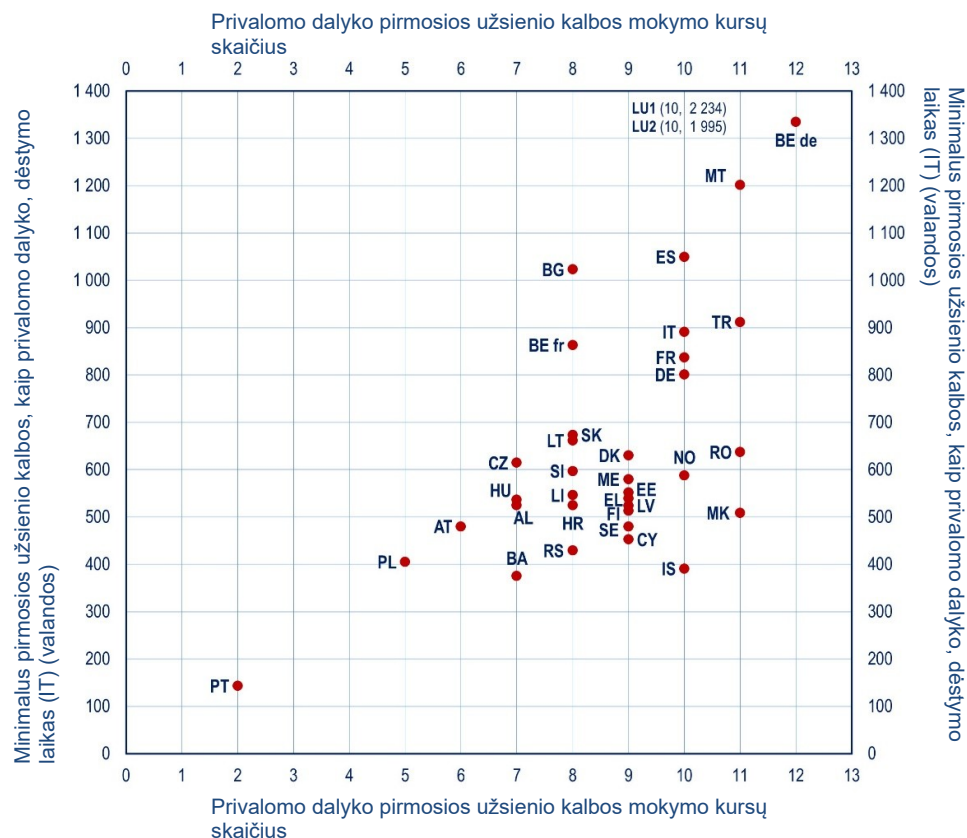
Ir priešingai, šalys, kurios skiria panašias mokymo laiko sumas, gali tai padaryti per visiškai kitokį privalomosios mokyklos metų skaičių. Pavyzdžiui, Vengrijoje ir Šiaurės Makedonijoje kaip privalomas dalykas rekomenduojama 536 valandos ir 509 valandos pirmajai užsienio kalbai. Schema galioja 7 metus Vengrijoje ir 11 metų Šiaurės Makedonijoje.

E3 diagramoje taip pat parodyta 11 panašaus profilio šalių (Danija, Estija, Graikija, Kroatija, Latvija, Lietuva, Slovėnija, Slovakija, Suomija, Lichtenšteinas ir Juodkalnija) grupė; Jie paskirsto 700–500 valandų pirmosios privalomos užsienio kalbos dėstymo per 8–9 mokslo metus.

Belgijos, Liuksemburgo ir Maltos vokiškai kalbančioje bendruomenėje, kur pirmoji užsienio kalba taip pat yra dėstymo kalba, šios kalbos dėstymo laikas yra didžiausias Europoje. Šių trijų švietimo sistemų oficialiose mokymo programose nustatyta 1 335 valandos per 12 metų laikotarpį vokiškai kalbančioje Belgijos bendruomenėje, 2 234 ir 1 995 valandos (forenseignement secondaire classique ir enseignement secondaire général r espectively) 10 metų Liuksemburge ir 1 201 valandos per 11 metų Maltoje.

82 Daugiau informacijos rasite paaiškinime. Konkreti informacija apie dėstymo pirmąją užsienio kalba trukmę pateikiama B2 diagramoje.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Valanda	BE de	BE fr	BG	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	GR	HU	IT	LT	LU1	LU2	MT	NO	PL	PT	RO	RS	SK	SI	SE	TR	UK	Valanda
TAI	1335	1023	614	630	801	551	539	1050	837	525	891	452	524	662	2 234	1 995	536											
MT	NUO	P.S.	P.S.	RO	S.A.	SK	FI	S.A.	AL	AK	S. YRA	LT Sport	AŠ	ES	UK	DAN	RS	AU	Š	NR	BE	SK	FR	UK	FR	UK	FR	
TAI	480	405	143	637	597	673	513	480	525	375	391	546	580	509	588	429	912											

Šaltinis: Eurydice.

47 E3 brėžinys: Pirmosios užsienio kalbos dėstymo laiko ir klasių, kuriose ši kalba dėstoma privalomojo dieninio mokymo metu, skaičiaus santykis, 2020–2021 m.

Aiškinamosios pastabos

Duomenys apima minimalų laiką (valandomis), rekomenduojamą pirmajai užsienio kalbai, kaip privalomą dalyką visiems studentams, atsižvelgiant į šios privalomos užsienio kalbos dėstomų klasių skaičių visą darbo dieną.

Metų, kuriais pirmoji užsienio kalba buvo dėstoma kaip privalomas dalykas, skaičius priklauso nuo dviejų veiksnių: klasių, kuriose pirmoji užsienio kalba dėstoma kaip privalomas dalykas, skaičius ir privalomojo dieninio mokymo trukmė, kuri skiriasi priklausomai nuo švietimo sistemos.

Kai kuriose švietimo sistemose (prancūzų bendruomenė Belgijoje, Austrijoje, Lenkijoje, Portugalijoje ir Lichtenšteine) nurodytas valandų skaičius reiškia klasių, kurių duomenys gali būti rodomi, skaičių. Pavyzdžiui, nebuvo atsižvelgta į lygius (ir jų pamokas), kuriems taikomas horizontalus lankstumas. Daugiau paaiškinimų galima rasti konkrečios šalies pastabose. Daugiau informacijos apie privalomo dalyko dėstymo pirmąją užsienio kalba trukmę rasite B2 paveiksle.

Horizontalus lankstumas: aukščiausios švietimo institucijos nustato bendrą tam tikros klasės (arba visų) dalykų grupės dėstymo laiką. Tada mokyklos ir (arba) vietos valdžios institucijos gali laisvai nuspręsti, kiek laiko skirti atskiriems dalykams.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija (BE fr): 3 ir 4 klasėse yra horizontalus lankstumas.

Belgija (BE nl): į šį skaičių neįtraukti duomenys apie šią švietimo sistemą, nes horizontalusis lankstumas taikomas visoms privalomo dieninio mokymo klasėms.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Bulgarija: dviejų paskutinių klasių dieninio bendrojo lavinimo, atitinkančio pirmuosius dvejus bendrojo vidurinio ugdymo metus, duomenys rodo intensyvaus užsienio kalbų mokymosi būdo duomenis.

Vokietija: šie duomenys atspindi svertinį vidutinį užsienio kalbų dėstymo laiką, kurį apskaičiuoja šalių švietimo ir kultūros ministrų konferencijos sekretoriatas, remdamasis mokinių, besimokančių įvairių tipų mokyklose, skaičiumi.

Airija: Užsienio kalbų mokymas nėra privalomas. Anglų ir airių oficialiosios kalbos yra mokomos visiems studentams.

Ispanija: šie duomenys atspindi nacionalinių ir regioninių mokymo programų ir mokyklų kalendorių taisyklių svertinius vidurkius (2020–2021 ataskaitiniai metai). Apskaičiuojant svertinius vidurkius buvo naudojami Švietimo ir profesinio mokymo ministerijos statistikos tarnybos (2018–2019 ataskaitiniai metai) pateikti studentų skaičiaus pagal klasę ir autonominę bendruomenę statistiniai duomenys.

Italija: paskutinių dviejų klasių dieninio privalomojo vidurinio išsilavinimo duomenys yra susiję su liceo Scientifico.

Prancūzija: aukščiausiosios švietimo įstaigos nustato pirmosios ir antrosios užsienio kalbų dėstymo laiką kartu paskutinėje privalomojo bendrojo vidurinio ugdymo klasėje. Šiuo atveju laikas buvo padalintas iš dviejų ir pirmosios ir antrosios užsienio kalbų padalijimo rezultatas.

Liuksemburgas: LU1 atitinka *enseignement secondaire classique* (klasikinis antrinis); LU2 atitinka *enseignement secondaire général* (bendrosios vidurinės mokyklos laipsnis).

Vengrija: 9 ir 10 klasių, t. y. dviejų paskutinių privalomojo dieninių studijų klasių, duomenys atitinka Gimnázium.

Olandija: į šį skaičių neįtraukti šios šalies duomenys, nes aukščiausios švietimo institucijos nurodo ne minimalų kiekvieno mokymo dalyko mokymo laiką, o visų mokymo programų dalykų skaičių kartu pagal išsilavinimo lygį.

Austrija: vidurinio ugdymo atveju *bendrojo lavinimo duomenys yra lygiaverčiai aukštajam* viduriniam ugdymui. Studentai mokosi pirmosios užsienio kalbos kaip privalomo dalyko 9 metus, t. y. visą privalomo mokymo trukmę. Šis skaičius rodo mokymo laiką tik 6 metus. Per pirmuosius 2 metus (pirmąją užsienio kalbą dėsto kiti dalykai, o ne kaip nepriklausomas subjektas) ir už praėjusius metus (trūkstamų duomenų) duomenų pateikti nebuvo.

Lenkija: pirmoji užsienio kalba yra mokoma kaip privalomas dalykas per dieninį privalomąjį išsilavinimą (aštuoni laipsniai). Tačiau duomenys gali būti prieinami tik iš 4 lygio, nes šis horizontalus lankstumas taikomas iš anksto.

Portugalija: pirmoji užsienio kalba yra privaloma 7 iš 12 metų privalomojo privalomojo mokymo (nuo 3 iki 9 klasių). Tačiau duomenis galima pateikti tik apie 3 ir 4 lygius, nes horizontalus lankstumas taikomas kitam.

Islandija: Aukščiausio lygio švietimo institucijos nustato visų klasių pirmosios ir antrosios užsienio kalbų mokymo laiką. Šiuo atveju laikas buvo padalintas iš dviejų ir pirmosios ir antrosios užsienio kalbų padalijimo rezultatas.

Lichtenšteinas: vidurinio ugdymo metu duomenys atitinka gimnaziją (aukščiausią vidurinį lygį). Studentai mokosi pirmosios užsienio kalbos kaip privalomo dalyko 9 metus, t. y. visą dieninio privalomojo mokymo trukmę. Šis skaičius rodo mokymo laiką tik 8 metus. Negalima pateikti duomenų apie pirmąją klasę (pirmąją užsienio kalbą moko kiti dalykai, o ne kaip nepriklausomas subjektas).

Šiaurės Makedonija: išvykimo į dieninį privalomąjį išsilavinimą amžius skiriasi, o tai reiškia, kad pirmosios užsienio kalbos mokymosi trukmė skiriasi (nuo 11 iki 13 metų).

Šveicarija: į šį skaičių neįtraukti šios šalies duomenys, nes nacionaliniu lygmeniu nėra standartinės mokymo programos ir standartinio mokymo laiko. Mokymo programos ir planuojamą mokymo laiką apibrėžia 26 kantonai regioniniu lygmeniu.

UŽSIENIO KALBŲ MOKYMO DALIS VIDURINIAME UGDYME YRA GEROKAI DIDESNĖ NEI PRADINIO UGDYMO ĮSTAIGOSE.

E4 diagramoje parodyta užsienio kalbų mokymo svarba pradinio ir dieninio privalomojo vidurinio mokymo programose. Šiuo tikslu ji nagrinėja minimalų užsienio kalbų pamokų skaičių, kuris yra privalomas visiems moksleiviams, kaip viso visos privalomos mokymo programos mokymo laiko dalį.

Beveik visose švietimo sistemose ir (arba) keliuose užsienio kalboms kaip privalomiesiems dalykams skirtu laiko dalis yra didesnė nei pradinio ugdymo įstaigose nei pradinio ugdymo įstaigose. 10 švietimo sistemų skirtumas yra 10 procentinių punktų (prancūzų bendruomenė Belgijoje, Bulgarijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, Lietuvoje, Vengrijoje, Švedijoje, Islandijoje ir Lichtenšteine (tikroji *mokykla* ir *gramatikos mokykla*)).

Priešingai šiai tendencijai, *enseignement secondaire général* (Bendrasis vidurinis ugdymas) Liuksemburge yra vienintelis švietimo būdas, kai užsienio kalbų mokymo dalis pradinėse mokyklose yra didesnė. Tai galima paaiškinti specifiniu Liuksemburgo kalbų mokymo kontekstu, kuriame pirmoji ir antroji užsienio kalbos vartojamos kaip kalbos (žr. E1 ir E2 diagramas). Be to, pradinio ir dieninio privalomojo švietimo skirtumas

trijose švietimo sistemose ir (arba) mokymo programose (*Ispanijoje, Kroatijoje ir Liuksemburge (enseignement secondaire classique) neviršija 1 procentinio punkto*).

Atsižvelgiant į tai, kad laikas, skirtas užsienio kalbų mokymui, sudaro laiko, praleisto pagal visą pradinio ugdymo programą, dalį, užsienio kalbų kaip privalomų dalykų mokymas daugumoje švietimo sistemų sudaro nuo 5 % iki 10 % viso mokymo laiko. Keliose švietimo sistemose, t. y. Belgijos, Vengrijos, Austrijos ir Portugalijos prancūzų bendruomenėje, viso užsienio kalbų mokymo kaip privalomųjų dalykų laiko dalis yra mažesnė nei 5 %. Austrijoje per pirmuosius dvejus pradinio ugdymo metus užsienio kalbų dėsto UKDIM, apie kurią čia nepranešama. Kitose trijose švietimo sistemose užsienio kalbų mokymasis tampa privalomas palyginti vėlai pradiniam ugdyme (žr. B1 diagramą).

Kita vertus, užsienio kalbų mokymas sudaro apie 11 % viso mokymo laiko vokiškai kalbančioje Belgijos, Graikijos, Ispanijos, Kroatijos, Latvijos ir Juodkalnijos bendruomenėje ir 14,9 % Maltoje. Liuksemburgui tenka 44,0 proc. viso užsienio kalbomis praleidžiamo laiko.

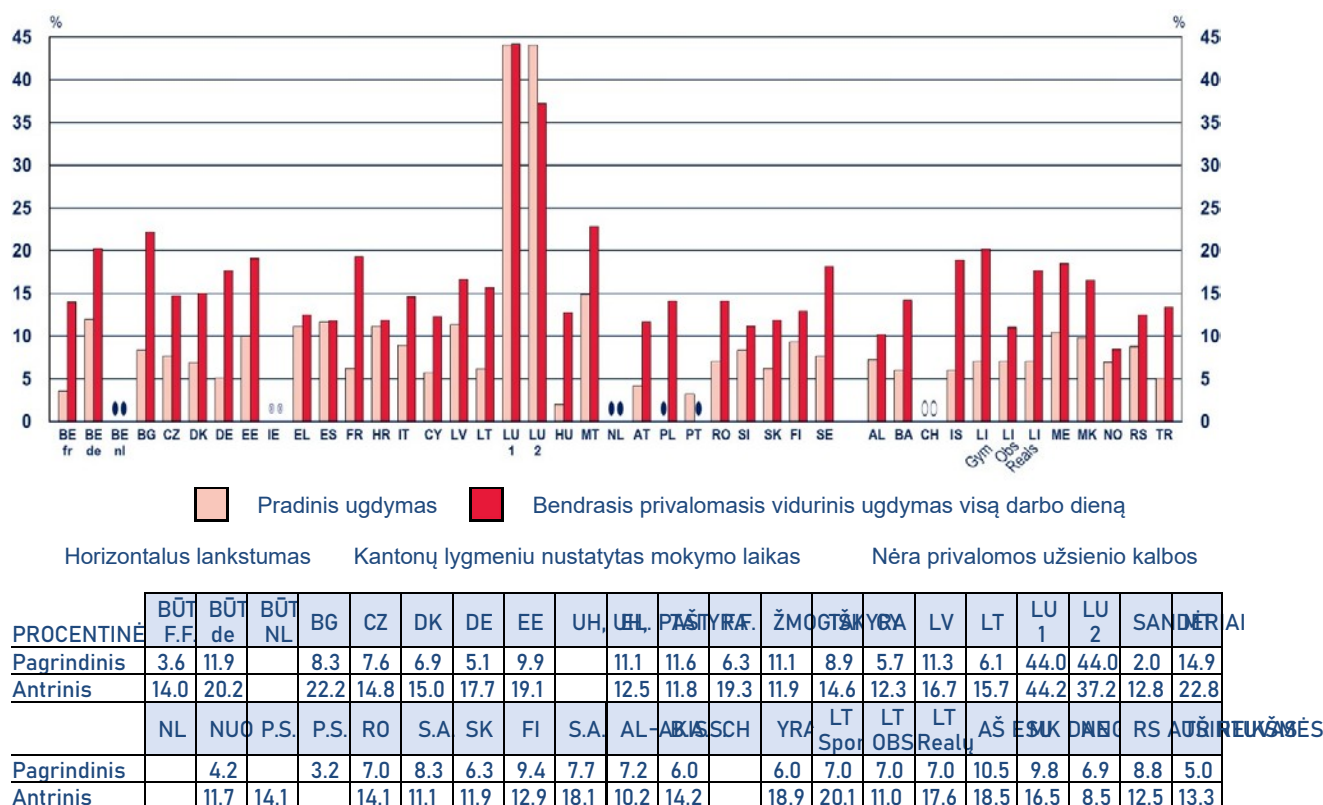
Švietimo sistemų skirtumus galima paaiškinti anksčiau akcentuotais struktūriniais veiksniais (žr. E1 ir E2 diagramas), pavyzdžiui, pradinės ir dieninės mokyklos baigimo klasių skaičiumi arba konkrečiai su užsienio kalbomis susijusiais veiksniais (t. y. privalomų užsienio kalbų skaičiumi, mokymosi pradžios amžiumi ir jų svoriu mokymo programoje).

Kalbant apie privalomą bendrąjį vidurinį išsilavinimą visą darbo dieną, daugumoje švietimo sistemų užsienio kalbų mokymo dalis svyruoja nuo 10 % iki 19 %. Yra daugiau skirtumų nei pradiniam ugdyme. Albanijos procentinis dydis yra žemiausias (10,2 proc.), o Estijoje (19,1 proc.) ir Prancūzijoje (19,3 proc.) – viršuje.

Mažai švietimo sistemų yra už šios srities ribų. Norvegija turi mažiausiai laiko užsienio kalbomis (8,5 %). Šioje šalyje privaloma tik viena užsienio kalba, kurioje privaloma mokytis visą darbo dieną, o tai bent iš dalies gali paaiškinti mažą skaičių. Švietimo sistemos, kurioms tenka didžiausia dalis, t. y. 20 % ir daugiau, laikosi UKDIM kaip mokymo metodo visose mokyklose arba kai kuriose bendrojo privalomojo vidurinio ugdymo klasėse (vokiškai kalbančioje Belgijos,⁸³ Bulgarijos, Liuksemburgo ir Maltos bendruomenėje). Viena išimtis yra Lichtenšteinas (Gimnasija) (20,1 %), kur šių veislių CLIL nėra numatytas. Kaip ir pradinio ugdymo srityje, Liuksemburgui būdingas: 37,2 % (*angl. enseignement secondaire général*) ir 44,2% (*Enignement secondaire classique*) viso mokymo laiko skiriama užsienio kalbų mokymui.

83 Paskutinių dviejų klasių dieninio švietimo, atitinkančio pirmuosius 2 vidurinio ugdymo metus, duomenys yra susiję su keliu, kuris leidžia intensyviai mokytis užsienio kalbų.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Šaltinis: Eurydice

48 E4 brėžinys: Užsienio kalbų kaip privalomųjų dalykų dėstymo laikas, palyginti su visu privalomojo pradinio ir dieninio mokymo laikotarpiu, 2020–2021 m.

Aiškinamosios pastabos

Duomenys atitinka visų užsienio kalbų, kaip privalomų dalykų, dėstomų visiems studentams, dėstymo laiką (nustatytą aukščiausiųjų švietimo institucijų), padalytą iš bendro visų privalomos mokymo programos dalykų mokymo laiko, padauginto iš 100.

Horizontalus lankstumas: aukščiausios švietimo institucijos nustato bendrą tam tikros klasės (arba visų) dalykų grupės dėstymo laiką. Tada mokyklos ir (arba) vietos valdžios institucijos gali laisvai nuspręsti, kiek laiko skirti atskiriems dalykams. Jei tai taikoma pusei ar daugiau kaip pusei privalomojo pradinio ir (arba) dieninio mokymo klasių, naudojamas specialus simbolis ●. Jei horizontalusis lankstumas taikomas mažiau nei pusei pradinio ugdymo ar bendrojo privalomojo vidurinio ugdymo klasių, apskaičiuojant fiktyvius metus šios kategorijos neįtraukiamos. Tai taikoma Belgijos ir Portugalijos prancūzų bendruomenei pirminiame sektoriuje.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

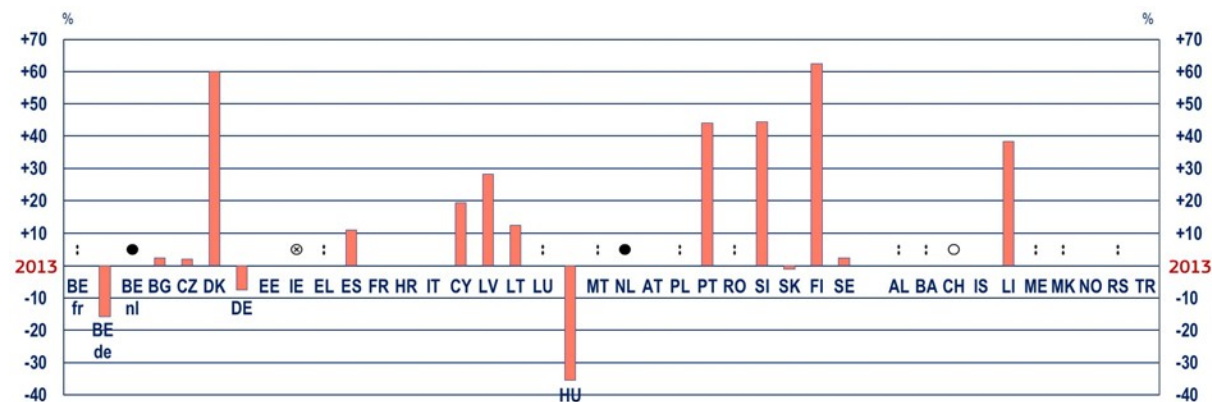
Žr. konkrečiai šaliai skirtas pastabas E1 diagramoje.

VISOJE EUROPOJE FREMO DIREKTYVOS GALIOJIMO LAIKAS IŠLIEKA PALYGINTI STABILUS.

E5 diagramoje parodyti rekomenduojamo minimalaus studijų laiko per⁸⁴nominalius metus pokyčiai (procentais), kurie 2020–2021 m. visiems studentams paskirstomi kaip privalomi dalykai, palyginti su 2013–2014 m. Šiame paveiksle daugiausia dėmesio skiriama pradiniam ugdymui ir privalomam bendrajam viduriniam ugdymui visą darbo dieną. Du ataskaitiniai metai gali būti lyginami tik su vos dviem trečdaliais švietimo sistemų; konkrečiai šaliai skirtus paaiškinimus palyginamumo klausimais galima rasti aiškinamosiose pastabose toliau pateiktame paveiksle.

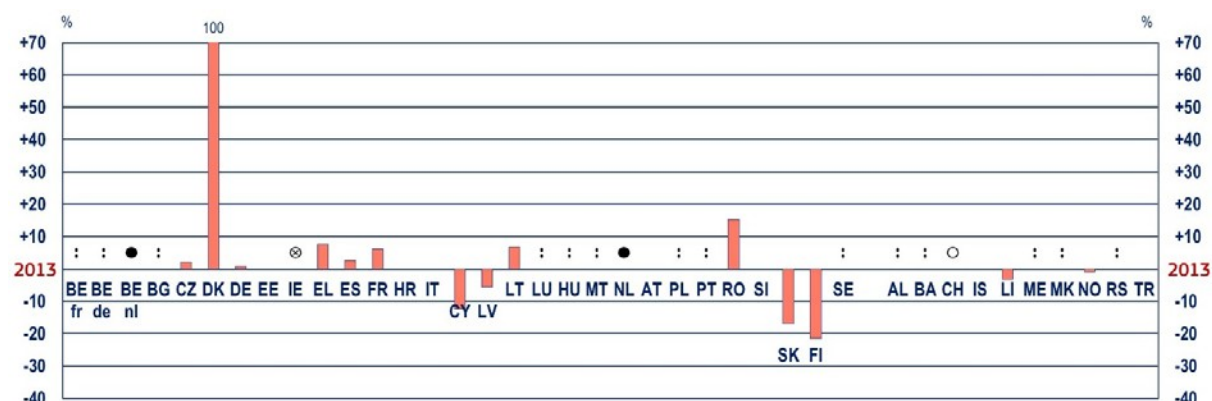
84 Bendra mokymo laiko per nominalius metus suma atitinka bendrą pradinio ugdymo/privalomojo mokymosi visą darbo dieną laiko sumą, padalytą iš pradinio ugdymo ir (arba) dieninio mokymo klasių skaičiaus.

A) Pradinis ugdymas

Valandos	Be fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	UH	UEL	PAŠT	RAF	ŽMOGIŠK	YRA	LV	LT	LU	SAND	DIRIAI				
2020/2021	31	101		42	53	69	37	66		82	92	54	53	79	45	68	41	407	13	112			
2013/2014	:	120		41	52	43	40	66		:	83	54	53	79	38	53	36	:	21	:			
	NL	NUO	P.S.	P.S.	RO	S.A	SK	FI	S.A.		AL	ABIS	SCH	YRA	LT	AŠ	ESUK	DANG	RS	AUS	REUK	WŠ	MŠ
2020/2021		30	81	36	46	57	42	62	55		42	32		44	55	56	41	52	54	36			
2013/2014		30	:	25	:	39	43	38	53		:	:		44	39	:	:	52	:	36			

B) Bendrasis privalomasis vidurinis ugdymas visą darbo dieną

Valandos	Be fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	UH	UEL	PAŠT/RAF	ŽMOGIŠK	YRA	LV	LT	LU	SAND	DIRIAI					
2020/2021	123	172		182	132	180	160	158		97	124	187	79	139	105	131	130	373	107	166			
2013/2014	:	:		:	129	90	159	158		90	121	176	79	139	120	139	122	:	:	:			
	NL	NUO	P.S.	P.S.	RO	S.A	SK	FI	S.A.		AL	ABIS	SCH	YRA	LT	AŠ	ESUK	DANG	RS	AUS	REUK	WŠ	MŠ
2020/2021		105	108		135	85	98	105	157		79	107		159	191	125	84	74	107	120			
2013/2014		105	:	:	117	85	118	133	:		:	:		159	197	:	:	75	:	120			

Horizontalus lankstumas

Kantonų lygmeniu nustatytas mokymo laikas

Nėra privalomos užsienio kalbos

Šaltinis: Eurydice.

49 E5 brėžinys: Rekomenduojamo minimalaus mokymo laiko per nominalius metus, skirtą užsienio kalboms kaip privalomiems dalykams, pokyčiai (procentais) nuo 2013–2014 m. iki 2020–2021 m.

Aiškinamosios pastabos

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Šis skaičius rodo procentais išreikštą skirtumą tarp užsienio kalbų kaip privalomų dalykų mokymo laiko 2020–2021 m. ir užsienio kalbų kaip privalomų dalykų mokymo laiko 2013–2014 m., kuris bus naudojamas kaip atskaitos taškas.

Iš duomenų lentelių matyti, kiek valandų, kurias planuojama mokyti užsienio kalbų kaip privalomų dalykų per nominalius metus 2020–2021 m. ir 2013–2014 m., skaičius. Mokymo laikotarpis per fiktyvius pradinio ugdymo ir (arba) dieninės mokyklos baigimo metus atitinka visą to laikotarpio dėstymo laiką, padalytą iš pradinio ugdymo metų ir (arba) privalomojo vidurinio ugdymo visą darbo dieną metų skaičiaus.

Dėl 2013–2014 m. duomenų trūkumo arba skirtingų duomenų rinkimo metodų per dvejus ataskaitinius metus negalima lyginti visų švietimo sistemų. Abiem atvejais 2013–2014 m. simbolis „-“ pateikiamas lentelėse ir diagramose, o išsamią informaciją galima rasti konkrečioms šalims skirtose pastabose⁸⁵.

Horizontalus lankstumas: aukščiausios švietimo institucijos nustato bendrą tam tikros klasės (arba visų) dalykų grupės dėstymo laiką. Tada mokyklos ir (arba) vietos valdžios institucijos gali laisvai nuspręsti, kiek laiko skirti atskiriems dalykams. Jei tai taikoma pusei ar daugiau kaip pusei privalomojo pradinio ir (arba) dieninio mokymo klasių, naudojamas specialus simbolis •. Jei horizontalus lankstumas taikomas mažiau nei pusei pradinio ugdymo ar bendrojo privalomojo vidurinio ugdymo klasių, apskaičiuojant fiktyvius metus šios kategorijos neįtraukiamos. Tai taikoma Belgijos ir Portugalijos prancūzų bendruomenei pradinio ugdymo srityje 2020–2021 m.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Toliau pateikiamos konkrečios šalims skirtos pastabos daugiausia susijusios su dviejų ataskaitinių metų palyginamumo problemomis. Daugiau konkrečioms šalims skirtų pastabų dėl bendresnio pobūdžio klausimų pateikta E1 diagramoje.

Belgija (BE fr): skiriasi metodika (skirtingas kodavimas).

Belgija (BE de) ir Švedija: skiriasi metodika (skirtingas kodavimas, taikomas teikiant ataskaitas apie privalomą bendrąjį vidurinį išsilavinimą visą darbo dieną).

Belgija (BE nl) ir Nyderlandai: taikomas horizontalus lankstumas.

Bulgarija: skiriasi metodika (skirtingas kodavimas, taikomas pranešimams apie vidurinį išsilavinimą mokančius asmenis).

Griekija: nuo 2016–2017 m. yra tik viena visos dienos pradinės mokyklos rūšis. Išbrauktas skirtumas tarp mokyklų, įgyvendinančių įprastą mokymo programą, ir mokyklų, įgyvendinančių vienodą peržiūrėtą mokymo programą. Dienos grafikas ir pamokų skaičius taip pat pasikeitė. Todėl palyginimas pradinio ugdymo lygmeniu neįmanomas.

Liuksemburgas: skiriasi metodika (skirtingas nacionalinių kalbų kodavimas).

Malta: metodika skiriasi (skirtingi žiemos ir vasaros tvarkaraščių teikimo metodai).

Vengrija: skiriasi metodika (skirtinga taikymo sritis).

Lenkija: skiriasi metodika (esminiai švietimo struktūros pokyčiai). 2013–2014 m. ir 2020–2021 m. taikomas horizontalusis lankstumas (kelių lygių atveju).

Portugalija: 2020–2021 m. buvo horizontalus lankstumas bendrojo vidurinio ugdymo srityje pirmose trijose klasėse, o paskutinėse trijose klasėse užsienio kalbos nebuvo dėstomos kaip privalomi dalykai. Todėl negalima lyginti su 2013–2014 m. duomenimis.

Rumunija: skiriasi metodika (pradinio ugdymo laikotarpio ataskaitų teikimo pasikeitimas).

Albanija, Bosnija ir Hercegovina, Juodkalnija, Šiaurės Makedonija ir Serbija: 2013–2014 m. duomenų nėra.

Lichtenšteinas: duomenys atitinka gimnazijų dieninio bendrojo vidurinio mokslo laipsnį.

Pradiniame ugdyme beveik pusė švietimo sistemų, su kuriomis galima palyginti, nesikeičia arba beveik nesikeičia. Labai nedideli nukrypimai gali atsirasti dėl mokymo dienų skaičiaus svyravimų, pvz., priklausomai nuo to, kada per metus sumažėjo atostogų, ir nuo konkretaus mokslo metų išdėstymo.

Tarp šalių, kurių dvejų ataskaitinių metų skirtumai skiriasi, daugumoje jų padidėjo užsienio kalbų mokymo laikas. Ispanijoje, Kipre ir Lietuvoje šis padidėjimas siekė 10–20 proc.; Latvijoje, Portugalijoje, Slovėnijoje ir Lichtenšteine šis padidėjimas siekė 30–45 proc.; galiausiai 2020–2021 m. Danijoje ir Suomijoje užsienio kalbų mokymas padidėjo daugiau nei 50 proc., palyginti su 2013–2014 m.

⁸⁵ Visus duomenis apie mokyklos laiką 2013–2014 m. galima rasti „Eurydice 2015“ ataskaitoje šiuo klausimu (Europos Komisija/EACEA/Eurydice, 2015 m.).

Mokymo laikas sumažėjo tik trijose švietimo sistemose (vokiškai kalbančioje Belgijos, Vokietijos ir Vengrijos bendruomenėje). Vengrijoje nacionalinė mokymo programa buvo iš esmės pakeista, visų pirma tai, kad kiekvienos mokyklos atrinkti lankstūs dalykai gauna daugiau mokymo laiko, neįtraukto į šią analizę. Tačiau vokiškai kalbanti Belgijos bendruomenė tebėra viena iš tų, kurios siūlo daugiausia laiko užsienio kalbų dėstyti pradiniam ugdyme (žr. E1 diagramą).

Šalių, kuriose pastebimas pokytis (t. y. bent 3 proc.), skaičius dieninio vidurinio mokslo srityje yra panašus į šalių, kuriose pokyčių mažai arba visai nėra, skaičių. Tačiau, jei yra pastebimų skirtumų, jie paprastai yra mažesni nei pradiniam ugdyme. Šalių, kurios ilgina arba sutrumpina dieniniame mokyme praleistą laiką bendrojo vidurinio ugdymo sistemoje, skaičius yra maždaug panašus.

Kipre, Slovakijoje ir Suomijoje užsienio kalbų, kaip privalomų dalykų, mokymo laiko sumažėjimas svyruoja nuo 10 % iki 20 %. Penkiose šalyse (Danijoje, Graikijoje, Prancūzijoje, Lietuvoje ir Rumunijoje) užsienio kalbų mokymosi laikas pastebimai pailgėjo. Danijoje šis rodiklis buvo ypač didelis (100 proc.). Šioje šalyje visi mokiniai privalo mokytis antrosios užsienio kalbos, o prieš mokant antrąją kalbą mokymo programa klasifikuojama kaip neprivaloma (žr. B3 diagramą).

Nedaugelyje šalių pastebima tokia pati tendencija abiejose švietimo lygmenyse. Tarp jų didžiausias pokytis įvyko Danijoje, kur dėstyto laikas pailgėjo. Priešingai, Kipre, Latvijoje ir visų pirma Suomijoje užsienio kalbų mokymui skirtų pamokų skaičius pradiniam ugdyme padidėjo, o privalomas vidurinis mokymas sumažėjo.

VIDURINIO UGDYMO PABAIGOJE TIKIMASI, KAD STUDENTAI PASIEKS B2 LYGĮ PIRMĄJĄ UŽSIENIO KALBĄ IR B1 LYGĮ ANTRĄJĄ KALBĄ.

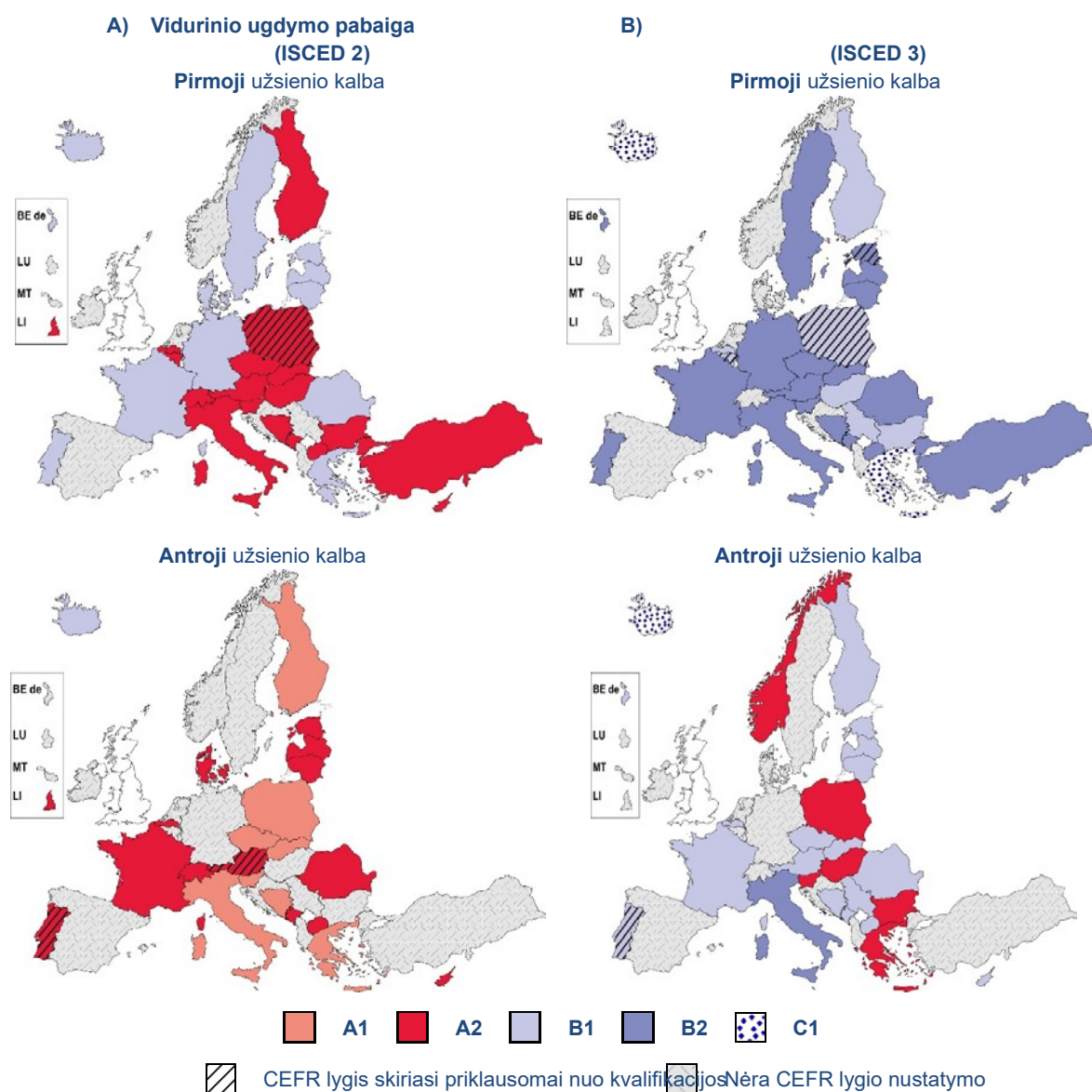
BEKM yra Europos Tarybos sukurta kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo sistema. CEFR užsienio kalbos įgūdžiai apibūdinami šešių lygių skalėje: A1 ir A2 (pagrindiniai naudotojai), B1 ir B2 (nepriklausomi naudotojai) ir C1 ir C2 (ekspertų naudotojai). Komunikacijos įgūdžių (skaitymo, rašymo, klausymo ir kalbėjimo) aprašymus papildė išsami komunikacinių kontekstų, temų, užduočių ir tikslų analizė. Ši sistema leidžia palyginti testus ir testus įvairiomis kalbomis ir nacionalinėmis sienomis. Jis taip pat yra kalbų įgūdžių ir kvalifikacijų pripažinimo pagrindas, taip palengvinant judumą švietimo ir profesinio judumo srityje (Europos Taryba, 2020 m.). 2019 m. Tarybos rekomendacijoje dėl visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi rekomenduojama stiprinti BEKM „visų pirma įkvėpiančią kalbų mokymo programų raidą, testavimą ir vertinimą“⁸⁶.

E6 paveiksle parodyti numatomi minimalūs pirmosios ir antrosios užsienio kalbų lygiai kaip privalomi dalykai (visiems studentams) dviejuose atskaitos taškuose: vidurinio ugdymo pabaiga ir bendrojo vidurinio ugdymo pabaiga. Šiuo metu maždaug du trečdaliai Europos švietimo sistemų, kuriose užsienio kalbų mokymasis yra privalomas, naudoja BEKM, kad nustatytų minimalų užsienio kalbos įgūdžių lygį šiuose dviejuose atskaitos taškuose. Tai paprastai taikoma ir pirmajai privalomajai užsienio kalbai, ir antrajai privalomajai užsienio kalbai.

Lyginant pirmosios ir antrosios užsienio kalbų įsisavinimo lygius tame pačiame atskaitos taške, paprastai tikimasi, kad mokinių pirmosios užsienio kalbos baigimas bus didesnis nei antrosios. Vidurinio ugdymo pabaigoje pirmosios kalbos minimalus lygis paprastai svyruoja nuo A2 iki B1, o beveik visose švietimo sistemose – nuo A1 iki A2. Bendrojo vidurinio ugdymo pabaigoje dauguma Europos šalių B2 apibrėžia kaip minimalų pirmosios užsienio kalbos diplomo lygį, o B1 – kaip minimalų antrosios užsienio kalbos diplomo lygį. Antrosios kalbos (bendrujų vidurinių mokyklų pabaigoje) kalbų lygis visoje Europoje taip pat yra toks: nuo A2 Bulgarijoje, Graikijoje, Vengrijoje, Lenkijoje, Slovėnijoje ir Norvegijoje iki Islandijos C1. Tik dvi šalys nustatė minimalų lygį aukštesniu arba kompetentingu kalbos vartojimo lygiu (C1 arba C2): Graikija – pirmoji užsienio kalba (C1) ir Islandija – pirmoji užsienio kalba ir antroji užsienio kalba (C1).

Kai kuriose švietimo sistemose laukiami pirmosios ir antrosios kalbos rezultatai yra vienodi tuo pačiu atskaitos tašku. Tai pasakytina apie aštuonias švietimo sistemas (Belgijos Flandrijos bendruomenę, Kiprą, Austriją, Šveicariją, Islandiją, Lichtenšteiną, Juodkalniją ir Šiaurės Makedoniją) vidurinio ugdymo pabaigoje. Panaši tendencija pastebima šešiose švietimo sistemose (Flandrijos bendruomenėje Belgijoje, Italijoje, Rumunijoje, Suomijoje, Islandijoje ir Serbijoje) bendrojo vidurinio ugdymo pabaigoje.

86 2019 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacija dėl visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi (OL C 189, 2019 6 5, p. 18).

Šaltinis: Eurydice.

50 E6 paveikslas: Numatomas minimalus pirmosios ir antrosios užsienio kalbų baigimo vidurinio ir bendrojo vidurinio ugdymo pabaigoje lygis (ISCED 2–3), 2021–2022 m.

Aiškinamosios pastabos

Šis skaičius rodo numatomą minimalų pirmosios ir antrosios užsienio kalbų, kaip privalomų dalykų, lygį. Konkrečiau, ji apima minimalų išsilavinimo lygį, nustatytą kaip aukščiausio lygio švietimo institucijų mokymosi rezultatai. BEKM naudojamas siekiant išreikšti pasiekimų lygius. Aprėpiamos tik šešios pagrindinės plokštumos (t. y. A1, A2, B1, B2, C1 ir C2); į polygmenis neatsižvelgiama.

Jei BEKM lygis skiriasi priklausomai nuo keturių pagrindinių gebėjimų (skaitymas, klausymas, rašymas ir kalbėjimas), skaičius nurodomas daugumai iš keturių įgūdžių; jei dviejų pagrindinių gebėjimų (pvz., skaitymo ir klausymo) įgijimas skiriasi nuo lygio, nustatyto dviem likusiems pagrindiniams įgūdžiams (pvz., rašymui ir kalbėjimui), skaičius nurodo minimalų pasiekimų lygį. Visais šiais atvejais papildoma informacija pateikiama konkrečioms šalims skirtose pastabose.

Nenustatytas CEFR lygis: ši kategorija apima tris skirtingas situacijas: 1) užsienio kalbų mokymasis (pirmoji ir (arba) antroji užsienio kalba) nėra privalomas vidurinio ugdymo įstaigose; (2) BEKM nenaudojamas siekiant nustatyti pasiekimo laipsnį; ir 3) mokymo programoje nenustatomas minimalus pasiekimų lygis. Į tekstą įtraukta su konkrečia šalimi susijusi informacija.

Terminų „Bendroji Europos kalbų mokėjimo orientacinė sistema (BIR)“, „Užsienio kalba“ ir „Tarptautinis standartinis švietimo klasifikatorius (ISCED)“ apibrėžtis galima rasti žodyne.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija (BE fr): bendrojo vidurinio ugdymo pabaigoje pirmosios užsienio kalbos BEKM lygiai skiriasi atsižvelgiant į keturias pagrindines kompetencijas: B1 už klausymo, rašymo ir kalbėjimo įgūdžius; B2 skaitymo įgūdžiai.

Estija: bendrojo vidurinio ugdymo pabaigoje pirmosios užsienio kalbos BEKM lygiai skiriasi atsižvelgiant į keturias pagrindines kompetencijas: B2 už skaitymą, klausymą ir kalbėjimą; B1 už rašymą.

Prancūzija: vidurinio ugdymo pabaigoje antrosios užsienio kalbos A2 lygis yra tikėtinas bent dviejų kalbos įgūdžių įgijimo lygis.

Austrija: vidurinio ugdymo pabaigoje nustatomi skirtingi antrosios užsienio kalbos lygiai dviejų tipų kalbiniais įgūdžiams: A2 yra nustatytas kalbėjimo gamybai, o A1 reikalingas kalbos sąveikai. Bendrojo vidurinio ugdymo pabaigoje BEKM lygis skiriasi priklausomai nuo to, kiek metų mokiniai mokėsi antrosios privalomos užsienio kalbos (4 arba 6 metai) ir (arba) atitinkamų pagrindinių žinių (po 6 metų, B2 skaitymo ir B1 klausymo, kalbėjimo ir rašymo); po ketverių metų B1).

Portugalija: vidurinio ugdymo pabaigoje antrosios užsienio kalbos studentai turėtų pasiekti A2 lygį prancūzų ir vokiečių kalbomis; ispanų kalba lygis priklauso nuo gebėjimo (B1 skaitymui ir klausymui; A2 už kalbėjimą ir rašymą).

Lenkija: BEKM lygis priklauso nuo keturių pagrindinių pirmosios užsienio kalbos gebėjimų: A2 – kalbos ir rašymo gebėjimams ir B1 skaitymo ir klausos įgūdžiams vidurinio ugdymo pabaigoje; ir B1 kalbos ir rašymo įgūdžių bei B2 skaitymo ir klausos įgūdžių bendrojo vidurinio ugdymo pabaigoje.

Užsienio kalbų besimokančių asmenų minimalių kvalifikacijų vidurinio ir bendrojo vidurinio ugdymo pabaigoje palyginimas rodo, kaip tikimasi, kad bendrojo vidurinio ugdymo pabaigoje baigimo lygis dažnai yra aukštesnis nei vidurinio ugdymo pabaigoje. Yra bendras lūkestis, kad studentai padarys tolesnę pažangą su tolesniais tyrimais. Tai taikoma ir pirmajai užsienio kalbai, ir antrajai užsienio kalbai.

Dauguma šalių nustatė tuos pačius būtiniausius keturių pagrindinių bendravimo įgūdžių (klausymo, kalbėjimo, skaitymo ir rašymo) standartus. Tačiau Belgijos, Estijos, Austrijos, Lenkijos ir Portugalijos prancūzų bendruomenėje tam tikroms kvalifikacijoms nustatyti skirtingi minimalūs lygiai (žr. konkrečiai šaliai skirtas pastabas). Iš šios įvairovės nėra aiškios tendencijos. Pavyzdžiui, bendrojo vidurinio ugdymo pabaigoje Belgijos prancūzų bendruomenė nustato B1 lygį klausymo, rašymo ir kalbėjimo įgūdžiams ir B2 lygiui – pirmosios užsienio kalbos skaitymui, o Estijoje – skaitymui, klausymui ir kalbėjimui B2 ir B1 rašymui.

Nukrypimai nuo minimalaus lygio taip pat gali priklausyti nuo tikrintų kalbų. Taip yra Portugalijoje ir Suomijoje. Portugalijoje studentai gali mokytis prancūzų, vokiečių ar ispanų kaip antrą kalbą. Vidurinio ugdymo pabaigoje tikimasi, kad studentai pasieks A2 prancūzų ir vokiečių kalbomis, o ispanų studentai turėtų priklausyti nuo įgūdžių (B1 skaitymo ir klausymo ir A2 kalbėjimo ir rašymo). Suomijoje minimalus anglų kalbos, kaip pirmosios užsienio kalbos, lygis yra aukštesnis nei kitų kalbų (t. y. B1 vidurinio ugdymo pabaigoje ir B2 bendrojo vidurinio ugdymo pabaigoje).

Trys pagrindinės priežastys gali paaiškinti, kodėl kai kurios švietimo sistemos nenustato BEKM pasiekimų lygio.

Pirma, užsienio kalbų (pirmosios ir (arba) antrosios užsienio kalbų) mokymasis vidurinėje mokykloje gali būti neprivalomas. Taip yra Airijoje, kur užsienio kalbos nėra privalomos. Ji taip pat taikoma Belgijos, Vokietijos, Ispanijos, Kroatijos, Švedijos ir Albanijos prancūzų bendruomenei, kur antroji užsienio kalba niekada nėra privaloma visiems moksleiviams. Bulgarijoje, Vengrijoje ir Norvegijoje antroji užsienio kalba yra privaloma visiems tik bendrojo vidurinio ugdymo įstaigose, o Danijoje – tik vidurinio ugdymo įstaigose. Maltoje per pastaruosius dvejus bendrojo vidurinio ugdymo metus nėra privalomų užsienio kalbos dalykų.

Antra, BEKM negalima taikyti nustatant pasiekimo laipsnį. Tai taikoma Ispanijai ir Kroatijai, kur privaloma tik viena užsienio kalba, taip pat Liuksemburgui, Maltai ir Nyderlandams, kur privalomos dvi užsienio kalbos. Norvegijoje ir Turkiijoje CEFR naudojimas paslaugų lygiui nustatyti priklauso nuo atitinkamos užsienio kalbos (antroji – Norvegijai ir pirmoji – Turkiijoje). Panašus mišrus požiūris taikomas Danijoje, Šveicarijoje, Lichtenšteine ir Serbijoje, kur BEKM taikymas priklauso nuo išsilavinimo lygio (jis taikomas vidurinio ugdymo pabaigoje pirmose trijose šalyse ir bendrojo vidurinio ugdymo pabaigoje).

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Galiausiai Albanija nenustato minimalaus pirmosios privalomos užsienio kalbos mokymo programos baigimo lygio (antrosios privalomos užsienio kalbos nėra).

IISKIRSNIS. PARAMOS TESTAMS IR KALBŲ MOKYMUISI PRIEMONĖS

Šio skyriaus I skirsnyje aptariamas užsienio kalbų mokymo laikas – tai laikas, skirtas formaliojo mokymosi galimybėms mokiniams suteikti mokyklos kontekste. Kiti svarbūs mokymosi ir (arba) mokymo proceso aspektai yra kalbos mokymosi rėmimo priemonių testavimas ir įgyvendinimas, kurie yra šio antrojo skirsnio pagrindas.

Testai gali būti įvairių formų, kurios daugiausia būdingos jų tikslams: tai gali būti diagnostika, formatas arba apibendrinamoji⁸⁷. 2019 m. Tarybos rekomendacijoje dėl visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi remiamas šių trijų⁸⁸ vertinimo formų derinys.

Šiame skirsnyje aptariami apibendrinamieji užsienio kalbos egzaminai, po kurių bendrojo vidurinio ugdymo pabaigoje išduodamas pažymėjimas (žr. E7 pav.). Diskusijoje daugiausia dėmesio skiriama užsienio kalbų, kurioms šie testai yra prieinami, įvairovei. Tai glaudžiai susiję su B skyriaus ir C skyriaus II skirsnio B7 ir B8 diagramomis. Šiame skirsnyje taip pat aptariamas kalbų diagnostinis vertinimas priešmokyklinio ugdymo pabaigoje arba pradinio ugdymo pradžioje. Daugiausia dėmesio skiriama mokyklos kalbos, kuri kai kuriems mokiniams (pvz., naujai atvykusiems moksleiviams) gali būti užsienio kalba, vertinimui (žr. E8 diagramą).

Šiame skirsnyje aptariamos kalbų mokymosi rėmimo priemonės (žr. E9 diagramą) apsiriboja priemonėmis, skirtomis naujiems asmenims, atvykusiems į pradinį ir vidurinį išsilavinimą, o tai atitinka privalomą mokymą daugumoje šalių. 2019 m. Tarybos rekomendacijoje dėl visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi atsižvelgiama į konkrečius šios konkrečios mokinių grupės poreikius, visų pirma susijusius su mokyklos kalba⁸⁹.

Visi šiame skirsnyje nurodyti rodikliai grindžiami duomenimis, surinktais per tinklą „Eurydice“, apimančią 39 švietimo sistemas 37⁹⁰ šalyse.

DAUGELYJE ŠALIŲ NACIONALINIAI TESTAI ATLIEKAMI 6–12 UŽSIENIO KALBŲ.

E7 paveiksle parodytos užsienio kalbos, išbandytos nacionaliniuose egzaminuose, po kurių bendrojo vidurinės mokyklos diplomo pabaigoje išduodamas pažymėjimas. Nacionaliniai testai yra standartizuoti testai ir (arba) egzaminai, kuriuos nustato aukščiausio lygio švietimo institucijos ir už kuriuos jos atsako. Kaip matyti iš paveikslo, dauguma šalių naudoja nacionalinius testus. Išbandytas užsienio kalbas galima suskirstyti į tris pagrindines kategorijas.

Pirmoji kategorija apima anglų, prancūzų ir vokiečių, kurie yra tikrinami nacionaliniais testais (jei yra) daugumoje švietimo sistemų, po kurių seka rusų, ispanų ir italų kalbos, kurios taip pat yra išbandytos daugumoje jų. Antroji kategorija apima kinų, lotynų, klasikinės graikų (91), japonų, portugalų, arabų, naujosios graikų, vengrų, lenkų ir turkų. Šios kalbos testuojamos atliekant nacionalinius testus 5–10 švietimo sistemų. Paskutinėje kategorijoje yra kalbos, išbandytos mažiau nei penkiose švietimo sistemose. Tai

87 Diagnostiniai vertinimai yra išankstiniai vertinimai, kurie suteikia instruktoriams informaciją apie ankstesnes besimokančiųjų žinias, supratimą ir nesupratimus prieš įvedant naują koncepciją ar veiklą. Diagnostinis vertinimas taip pat gali būti naudojamas nustatyti pagrindą, kiek akademinio augimo įvyko iki pamokos pabaigos. „Suvestiniai vertinimai yra studentų apžvalgos... kurie dažnai (bet ne visada) atsiranda kurso, modulio ar vieneto pabaigoje, kad būtų galima įvertinti, kaip gerai studentai pasiekė mokymo tikslus.“ „Formacinis vertinimas nėra susijęs su studento vertinimo tipu, bet su to vertinimo laiku“ (McComas, 2014). Jie vyksta klasės metu. Jie suteikia studentams ir mokytojams atsiliepimus apie mokymo/mokymosi procesą, kad jį pagerintų ir padėtų mokiniams pagerinti savo akademinius rezultatus.

88 2019 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacija dėl visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi (OL C 189, 2019 6 5, p. 21).

89 EBD.

90 Išsamesnė informacija apie šalies ataskaitų teikimą šioje ataskaitoje pateikiama ataskaitos įvade.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

pasakytina, pavyzdžiui, apie šiuolaikines hebrajų (keturios švietimo sistemos), persų, suomių, lietuvių, olandų ir švedų (trys švietimo sistemos).

	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR	
El. pašto adre...																																								
Prancūzų	FR																																							
Vokiečių	DE																																							
Rusų	RUS																																							
Ispanų kalba	ES																																							
Italų	ITA																																							
Kinų	ZHC																																							
Lotynų kalba	la																																							
Graikų (klasikinė)	GRC																																							
Japonų	JPN																																							
Portugalų	Por																																							
Arabų kalba	ARA																																							
Graikų (šiuolaikinis)	GRC																																							
Vengrų kalba	hun																																							
Lenkų kalba	Stu																																							
Turkų kalba	tur																																							
Hebrajų k: (šiuolaikinis)	Heb																																							
Persų kalba	FAS																																							
Suomių	But																																							
Lietuvių kalba	lit																																							
Olandų kalba	NLD																																							
Švedų	SWE																																							
Čekų kalba	CES																																							
Danų kalba	Dan																																							
Estų kalba	Es																																							
Kroatų kalba	HRV																																							
Latvijos	LAV																																							
Rumunų kalba	ROM																																							
Slovakų	SLK																																							
Slovėnų	SLV																																							
Kitos																																								
Nėra nacionalinių egzaminų užsienio kalbų																																								

egzaminams.

po kurių išduodamas pažymėjimas,

51 E7 paveikslas: Užsienio kalbos, tikrinamos nacionalinių bendrojo vidurinio ugdymo egzaminų (ISCED 3) egzaminais, 2021/2022

Aiškinaimosios pastabos

Šis skaičius taikomas tik nacionaliniams egzaminams, po kurių bendrojo vidurinio mokslo baigimo pažymėjimo pabaigoje išduodamas pažymėjimas. Išvardytos užsienio kalbos šiame švietimo lygmenyje negali turėti įtakos visiems mokyklų gyventojams, nes nacionalinių testų metu tikrinamos užsienio kalbos gali skirtis priklausomai nuo jų išsilavinimo.

Užsienio kalbos išvardijamos mažėjančia tvarka, atsižvelgiant į švietimo sistemų, kurias jos testuoja atlikdamos nacionalinius testus, skaičių. Jei išvardytų kalbų skaičius yra vienodas, kalbos užsakomos pagal jų ISO kodą (ISO 639–3) (žr. <https://iso639-3.sil.org/>, paskutinį kartą pavadintas: 2022 m. liepos 11 d.).

Oficialiosios ES kalbos nurodomos, kai bandymai atliekami bent dviejose švietimo sistemose; visos kitos kalbos rodomos testuojant bent trijose švietimo sistemose. Visos kalbos, kurių nėra, paveikslėlyje pažymėtos kaip „kitos“ ir nurodytos konkrečiai šaliai skirtose pastabose.

Sąvokų „užsienio kalba“, „Tarptautinis standartinis švietimo klasifikatorius (ISCED)“ ir „nacionalinis testas“ apibrėžtis galima rasti žodyne.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija (BE de): nacionalinio egzamino nėra, tačiau visi vidurinės mokyklos mokiniai *dalyvauja diplôme d'études en langue française* (prancūzų kalbos studijų diplomas) ir, išlaikę egzaminą, gauna pažymėjimą.

Vokietija: *Abitur egzaminus* (bendroji universiteto įėjimo kvalifikacija) nustato aukščiausios švietimo institucijos beveik visose *federalinėse valstijose*. Kalbos gali skirtis priklausomai nuo šalies.

Prancūzija: „Kita“ apima albanų, amharų, armėnų, bambaros, baskų, berberų Tashelhit, Berber Kabyle, Berber Riffian, Breton, bulgarų, katalonų, Kambodžos, Korsikos, Kreolų, Fula, Gallo, Hausa, hindi, korėjiečių, lao, makedonų, malagasių, melanezijos, norvegų, occitanų, regioninių Elzaso ir Mozelio kalbų (žinomų kaip Elzaso ir Moselle Franconian dialekte), Svahili, Tahitian, tamilų, vietnamiečių, Valisian ir Moselle.

Vengrija: bet kuri mokykloje mokoma kalba gali būti išbandyta *Matura egzaminu* (*nacionalinis* testas vidurinės mokyklos laipsnio pabaigoje). Išvardytos užsienio kalbos yra tos, kurios buvo išbandytos 2020–2021 m.

Austrija: „Kiti“ apima bosnių, kroatų ir serbų.

Suomija: „Kita“ apima samių kalbas (Šiaurės, Skolto ir Inari).

Norvegija: „Kita“ apima albanų, amharų, bosnių, kantonų, Dari, filipiniečių, hindi, islandų, korėjiečių, kurdų (Sorani), Lule Sami, Nordsami, Oromo, Panjabi, Pashto, serbų, gestų kalbą, Somalio, Pietų samių, tamilų, tajų, Tigrinya, Urdu ir Vietnamiečių.

Dauguma šalių, kuriose laikomi nacionaliniai egzaminai, baigia 6–12 užsienio kalbų vidurinės mokyklos egzaminus. Trijose šalyse, t. y. Vokietijoje, Prancūzijoje ir Norvegijoje, tikrinamų užsienio kalbų skaičius yra išskirtinai didelis: 24, 60 ir 45 užsienio kalbos.

REKOMENDACIJA AR REIKALAVIMAS PATIKRINTI MAŽŲ VAIKŲ MOKYKLOS KALBĄ SUDARO TIK MAŽIAU NEI PUSĖ ŠVIETIMO SISTEMŲ.

Mokyklinio ugdymo kalbos įvaldymas yra raktas, kad kiekvienas mokinys gerai funkcionuotų mokykloje. Be to, dabar pripažįstama, kad norint sėkmingai mokytis, studentai turi ugdyti kalbos įgūdžius, viršijančius spontanišką ir paprastai neoficialią kalbą, vartojamą kasdieniame socialiniame gyvenime (Europos Taryba, 2015 m., p. 10). Akademinėje aplinkoje vartojama konkreti kalba, dažnai vadinama „akademinė kalba“, daugeliu atžvilgių skiriasi nuo kasdienės kalbos, pvz., specializuoto žodyno ar sudėtingų sakinių su išlygų jungtimis. Nors aukšto lygio kalbos mokėjimas mokykloje gali būti iššūkis visiems mokiniams, ypač tiems, kurie nekalba mokyklos kalba namuose (žr. A2 pav.).

Taip pat vis labiau suvokiama, kad mokinių kalbinės ir kultūrinės sąlygos, kurios skiriasi nuo pagrindinės mokyklos kalbos (ir kultūros), daro teigiamą poveikį mokinių gerovei ir rezultatams mokykloje, ypač kalbant apie mokyklos kalbą (Europos Komisija/EACEA/Eurydice, 2019 m.). Įvairios konkrečios paramos priemonės, pavyzdžiui, gimtosios kalbos kursų organizavimas (žr. E9 diagramą), gali padėti įvertinti konkrečias mokinių kalbines ir kultūrines aplinkybes ir apskritai prisidėti prie mokyklos veiklos rezultatų gerinimo (Siarova, 2022 m.).

Komisijos tarnybų darbiniame dokumente, pridedamame prie pasiūlymo dėl Tarybos rekomendacijos dėl visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi, tvirtai pasisakoma už tai, kad būtų užkirstas kelias kalbų mokymuisi (Europos Komisija, 2018 m., p. 24), priimant platesnį požiūrį į kalbų mokymąsi ir mokymą

mokykloje. Šioje naujoviškoje ir išsamioje perspektyvoje taip pat rekomenduojama įvertinti (ir patvirtinti) studentų kalbines kompetencijas (t. y. įvertinti visas kalbas, kurias studentai (iš dalies) moka).

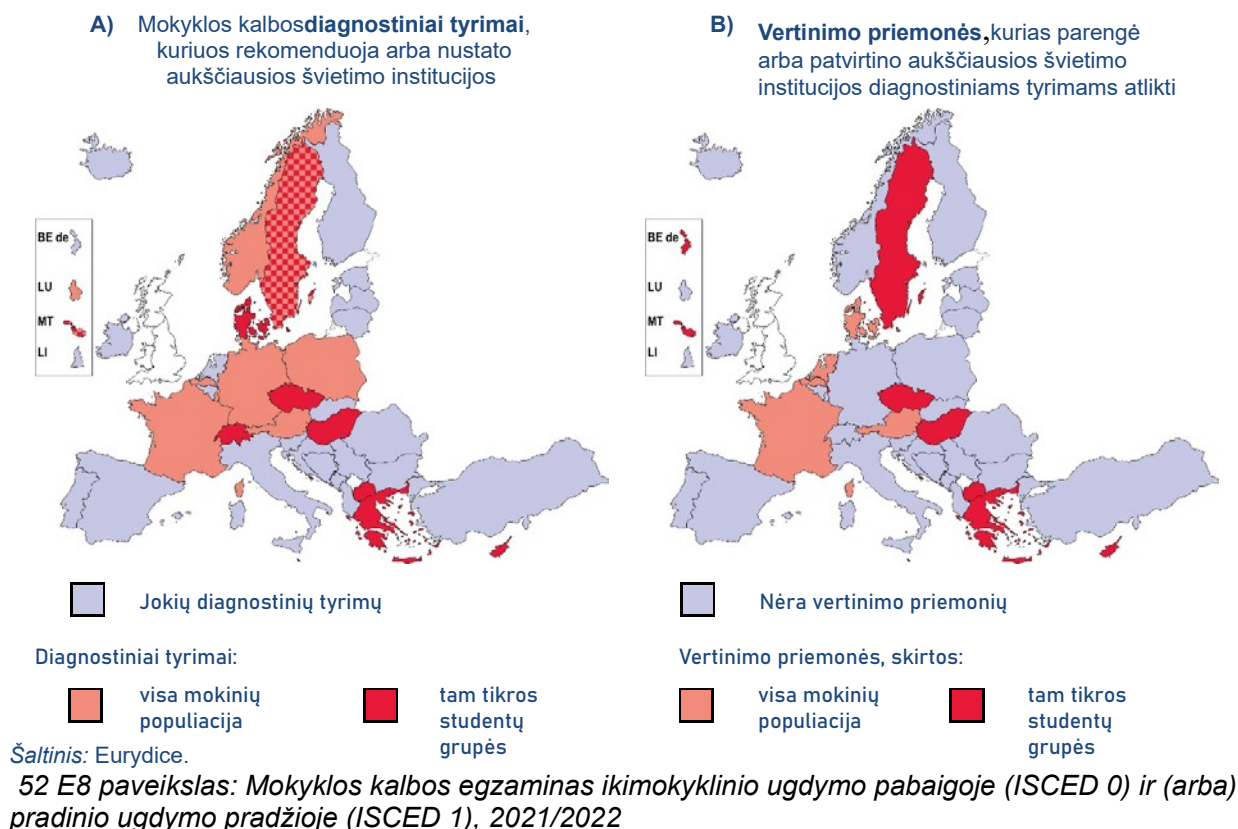
Šiuo metu Europos šalyse aukščiausiosios švietimo institucijos nerekomenduoja ar nereikalauja atlikti mokinių viso kalbos repertuaro diagnostinių tyrimų, t. y. mokyklos kalbos, gimtosios kalbos, užsienio kalbų ir t. t. Esami diagnostiniai tyrimai skirti tik mokyklos kalbai.

E8 diagramos tikslas – parodyti, ar aukščiausiosios švietimo institucijos rekomenduoja arba reikalauja, kad mokyklos atliktų mokyklos kalbos diagnostinius tyrimus ikimokyklinio ugdymo baigimo pabaigoje ar pradinio ugdymo pradžioje (a kortelė). Iš jo taip pat matyti, ar aukščiausios švietimo institucijos sukūrė ar patvirtino vertinimo priemones šiems testams atlikti (b žemėlapis). Ikimokyklinio ugdymo pabaiga ir pradinio ugdymo pradžia yra labai svarbūs švietimo aspektai, nes jie dažnai sutampa su laiku, kai prasideda raštingumo ugdymas. Abiejuose žemėlapiuose taip pat nurodyta, ar diagnostiniai tyrimai ir vertinimo priemonės turi įtakos visiems mokiniams, ar tik konkrečioms grupėms, pvz., neseniai atvykusiems mokiniams migrantams ar disleksijai.

Kaip parodyta paveiksle (žemėlapis a), 16 švietimo sistemų aukščiausios švietimo institucijos (iš 39) rekomenduoja priešmokyklinio ugdymo pabaigoje ir (arba) pradinio ugdymo pradžioje atlikti mokinių gebėjimų mokyklos kalba diagnostinius tyrimus. Pusė jų testuoja visus mokinius, o kita pusė testuoja tik konkrečias studentų grupes. Maltoje ir Švedijoje mokykloms rekomenduojama (arba privaloma) įvertinti visą studentų populiaciją ir konkrečias mokinių kategorijas.

Naujai atvykę migrantai ir (arba) tie, kurie nekalba mokyklos kalba, yra labiausiai išbandytos mokinių grupės (Čekija, Graikija, Kipras, Malta, Švedija ir Šveicarija). Kitos konkrečios mokinių, kuriems taikomi diagnostiniai tyrimai, kategorijos yra moksleiviai mokyklose, kuriose daugiau kaip 30 proc. mokyklos gyventojų yra iš pažeidžiamų vietovių (Danija); pažeidžiamomis grupėmis laikomi asmenys, pvz., romų bendruomenės moksleiviai arba grįžę graikai (Graikija); Disleksija sergantys moksleiviai (Vengrija ir Švedija); ir moksleiviams, vyresniems nei numatytas mokyklinis amžius (Šiaurės Makedonija).

Daugumoje švietimo sistemų, kuriose rekomenduojama arba reikalaujama patikrinti mokinių kompetenciją mokyklos kalba, jie taip pat sukūrė arba patvirtino specialias vertinimo priemones. Išimtyms taikomos Vokietijai, Liuksemburgui, Lenkijai, Šveicarijai ir Norvegijai (b žemėlapis). Priešingai, nors nėra rekomendacijos ar reikalavimo atlikti diagnostinius tyrimus priešmokyklinio ugdymo pabaigoje ir (arba) pradinio ugdymo pradžioje (a kortelė), Belgijos ir Nyderlandų vokiškai kalbančios bendruomenės aukščiausios švietimo institucijos sukūrė arba patvirtino vertinimo priemones. Jie skirti mokiniams, kurių kalbos mokėjimas mokykloje yra žemesnis nei A2 lygio (Belgijos vokiškai kalbančios bendruomenės) ir 3–4 metų mokiniams (Nyderlandai).

Aiškinamosios pastabos

Testai, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama tik skaitymo įgūdžiams, neįtraukiami į diagramos taikymo sritį. „Visa mokinių populiacija“ reiškia visą tam tikro amžiaus mokyklos gyventojus.

Terminų „Diagnostikos testas“, „Tarptautinis standartinis švietimo klasifikatorius (ISCED)“ ir „Top Level (švietimo) institucija“ apibrėžtis galima rasti žodyne.

Konkrečiai šaliai skirtas pranešimas

Belgija (BE nl): KOALA testo tikslinė auditorija yra visa 5 metų mokinių populiacija, išskyrus naujai atvykusius mokinius migrantus.

MAŽUMA ŠALIŲ SKATINA ARBA FINANSIŠKAI SKATINA ARBA FINANSIŠKAI REMIA NAUJAI ATVYKUSIŲ MIGRANTŲ IR MOKINIŲ GIMTOSIOS KALBOS MOKYMĄ.

Naujai atvykę studentai migrantai yra tam tikra studentų grupė, susidurianti su tam tikrais iššūkiais. Tai susiję su migracijos procesu (pvz., išvykimu iš šalies ir prisitaikymu prie naujų taisyklių priimančiojoje šalyje), bendrosiomis socialinėmis, ekonominėmis ir politinėmis priimančiosios šalies aplinkybėmis (pvz., švietimo ištekliams) ir dalyvavimu švietimo sistemoje (pvz., netinkamas mokymas ar kalbos priežiūra ir socialinės bei emocinės paramos stoka). Siekiant spręsti šias problemas, moksliniais tyrimais raginama laikytis visapusiško požiūrio į paramą, įskaitant paramą kalbų mokymuisi, atsižvelgiant į naujai atvykusių migrantų akademinius, socialinius ir emocinius poreikius (Europos Komisija/EACEA/Eurydice, 2019 m.).

Nepaisant to, šioje ataskaitoje, kurioje daugiausia dėmesio skiriama kalbų mokymuisi, daugiausia dėmesio skiriama priemonėms, kuriomis remiamas kalbų mokymasis, visų pirma veiksams, kuriuos remia arba finansiškai remia aukščiausio lygio švietimo institucijos. Priemonės, kuriomis remiamas kalbų mokymasis, padedančios kurti daug kalbų turinčią mokymosi aplinką, yra naudingos ne tik naujiems imigrantams, kurie dažnai nekalba mokyklos kalba, bet ir visiems mokyklos gyventojams (Europos Komisija, 2018 m.).

Kaip parodyta E9 diagramoje, aukščiausio lygio švietimo institucijos beveik visose šalyse remia bent vieną iš toliau nurodytų priemonių, skirtų remti kalbų mokymąsi finansiškai arba promote:

- papildomos pamokos mokyklos kalba
- pritaikyta mokymo programa (t. y. mokymo programa, kurios standartiniai reikalavimai buvo pakeisti)
- Gimtosios kalbos kursai
- Mokytojo padėjėjas klasėje
- dvikalbis techninis mokymas (vietos kalba ir mokyklos kalba).

Labiausiai paplitęs kalbinės paramos priemonė beveik visose Europos šalyse yra papildomų pamokų teikimas mokyklos kalba mokykloje. Paprastai tokių klasių teikimas yra ribotas laiko atžvilgiu. Suomijoje jis yra ypač ilgas: Studentai gali pasinaudoti šia galimybe 6 metus nuo tos dienos, kai jie pradeda mokyklą. Tik Bulgarija, Lenkija, Rumunija, Slovėnija, Slovakija, Albanija, Šiaurės Makedonija ir Norvegija nepraneša apie šią nuostatą. Tačiau šios šalys, išskyrus Albaniją ir Norvegiją, organizuoja papildomas pamokas mokyklos kalba ne mokyklos valandomis.

Papildomų klasių mokymas mokyklos kalba ne mokyklos valandomis yra kalbinės paramos priemonė, kuri remiama arba finansiškai remiama tik mažiau nei dviejuose trečdaliuose švietimo sistemų. Kai kuriose iš jų kalbos mokymosi parama teikiama vasarą. Taip yra, pavyzdžiui, Maltoje. Vasaros kalbos kursas „Kalba einant“, kurį organizuoja „Migrantų besimokantis“ skyrius, skirtas būtent naujai atvykusiems migrantams, taip pat studentams, turintiems mokymosi sunkumų maltiečių ir (arba) anglų kalbomis.

Keliose švietimo sistemose aukščiausios švietimo institucijos finansuoja papildomų klasių teikimą mokyklos kalba nenurodydamos, ar jos turėtų būti organizuojamos mokyklos valandomis, ar ne. Taip yra, pavyzdžiui, Belgijos, Estijos, Latvijos ir Nyderlandų Flandrijos bendruomenėje. Austrijoje pasirinkta papildomų klasių sistema priklauso nuo vokiečių kalbos mokėjimo testo rezultatų: tie, kuriems reikia daug paramos, mokomi ne mokyklos valandomis, o tie, kuriems reikia vidutinės paramos, per mokyklos valandas gauna papildomas pamokas.

Be papildomų mokyklos kalbos kursų, pritaikytos mokymo programos įvedimas yra dar viena paramos priemonė, plačiai naudojama visoje Europoje naujai atvykstantiems migrantams. Tai vyksta šiek tiek daugiau nei pusėje apklaustų šalių.

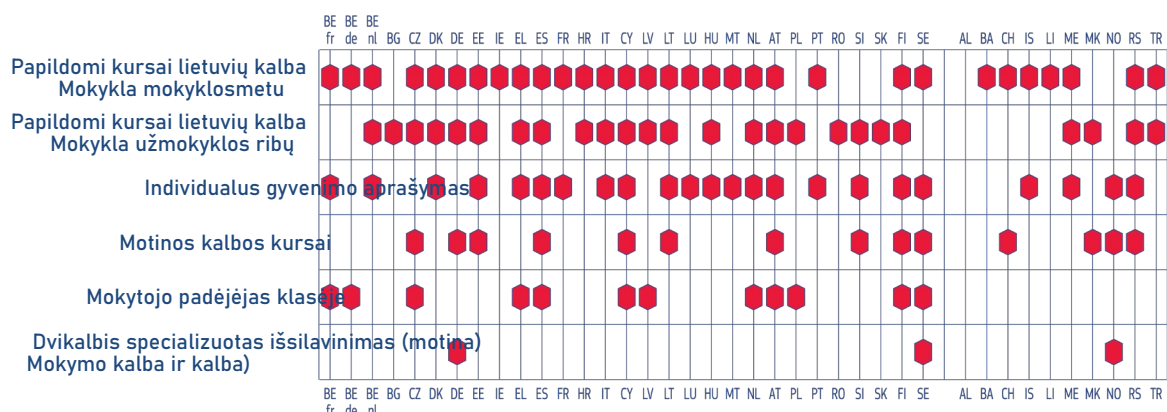
Šiek tiek daugiau nei trečdalis šalių praneša, kad gimtąją kalbą skatina arba finansiškai remia naujai atvykę migrantai, todėl ši priemonė yra ne tokia populiari. Kai kuriais atvejais ši nuostata priklauso nuo studentų kilmės šalies ir (arba) nuo priimančiosios šalies ir kilmės šalies (pvz., Čekijos ir Šiaurės Makedonijos) dvišalių susitarimų. Kipre gimtosios kalbos kursai siūlomi pagal ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamą nacionalinį projektą. Vokietijoje ir Ispanijoje gimtosios kalbos prieinamumas priklauso nuo šalių ar autonominių bendruomenių.

Beveik trečdalyje švietimo sistemų mokytojų padėjėjai naudojami klasėse, kad būtų lengviau mokytis naujai atvykusių migrantų. Taip pat pažymėtina, kad mokytojų padėjėjų darbas nebūtinai apsiriboja pagalba naujai atvykusiems studentams; ji gali būti prieinama visiems studentams, kuriems reikia paramos. Taip yra, pavyzdžiui, Suomijoje.

Galų gale tik kelios šalys – tik Vokietija, Švedija ir Norvegija – siūlo dvikalbį specializuotą išsilavinimą, įskaitant mokinių gimtąją kalbą ir mokyklos kalbą.

Nagrinėdama visas analizuotas paramos priemones, tik viena šalis, t. y. Albanija, nepraneša apie jokiais priemones.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Šaltinis: Eurydice.

53 E9 paveikslas: Priemonės, kuriomis remiamas naujai atvykusių pradinio ir vidurinio ugdymo studentų kalbų mokymasis (ISCED 1–2), 2021–2022 m.

Aiškinamosios pastabos

Iš diagramos matyti, ar aukščiausios švietimo įstaigos skatina arba finansiskai remia vieną iš išvardytų priemonių, skirtų naujai atvykusių migrantų kalbų mokymuisi remti.

Kai naujai atvykstantys mokiniai migrantai mokyklos metu lanko papildomas pamokas, jie nedalyvauja tuo metu suplanuotose pamokose, kad galėtų parengti standartinę mokymo programą savo bendraamžiams.

Neseniai atvykusios moterys migrantės po mokyklos lanko papildomas pamokas po pamokų, kurios buvo suplanuotos siekiant parengti standartine mokymo programa savo bendraamžiams (ir sau).

Pritaikyta mokymo programa reiškia mokymo programą, kurios standartiniai reikalavimai buvo pakeisti, kad atitiktų naujai atvykusių migrantų ypatingus poreikius ir aplinkybes.

Jei aukščiausio lygio švietimo institucijos finansuoja papildomų klasių teikimą mokyklos kalba, nenurodydamos, ar šios papildomos klasės turėtų būti organizuojamos mokyklos valandomis, ar ne, diagramoje nurodytos abi galimybės.

Terminų „Mokyklos kalba“, „Tarptautinis standartinis švietimo klasifikatorius“ (ISCED), „Naujai atvykusių studentų migrantų“ ir „Top Level (švietimo) institucija“ apibrėžtys, žr. žodynėlį.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Vokietija: paramos priemonių teikimas priklauso nuo šalių. Pateikta informacija atspindi labiausiai paplitusias paramos priemones 16-oje šalies šalių.

Ispanija: Dēl paramos naujai atvykusiems migrantams priemonių sprendžia autonominės bendruomenės. Šis skaičius rodo priemones, kurių galima rasti visoje Ispanijoje, bet nebūtinai kiekvienoje autonominėje bendruomenėje.

Olandija: Mokyklos gauna specialias lėšas, kai priima migrantų kilmės moksleivius. Jie nusprendžia, kaip panaudoti šias lėšas. Šis asignavimas skirtas laikotarpiui, kuriam taikomas migracijos statusas, t. y. 4 metams.

NUORODOS

Bergroth, M., Dražnik, T., Llompарт Esbert, J., Pepiot, N., van der Worp, K. ir Sierens, S. (2022), *Linguistically Sensitive Teacher Education: Svarstymų užduočių ir veiksmų mokslinių tyrimų priemonių rinkinys* (<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022021018583>), paskutinį kartą vadinamas: 2022 m. liepos 13 d.

Council of Europe (1992), *Europos regioninių arba mažumų kalbų chartija (ECRML)*, Europos sutarčių serija, Nr. 148 (<http://conventions.coe.int/treaty/en/Treaties/Html/148.htm>), paskutinį kartą peržiūrėta: 2022 m. gegužės 20 d.

Europos Taryba (2015 m.), *„Kalbų dimensija visais klausimais: Mokymo programų rengimo ir mokytojų rengimovadovas* (<https://www.ecml.at/coe-docs/language-dimensions-subjects-EN.pdf>), paskutinį kartą nuskaitas: 2022 m. gegužės 17 d.

Europos Taryba (2020), *Bendra Europos kalbų mokėjimo orientacinė sistema: Mokymasis, mokymas, vertinimas – Companion volume*, Europos Tarybos leidykla, Strasbūras (<https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>), paskutinį kartą vadinama: 2021 m. lapkričio 30 d.

EACEA (Švietimo ir kultūros vykdomoji agentūra) (2015 m.), lyginamoji *rekomenduojamo mokymo dieninio mokymo Europoje laiko apžvalga* (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8a70d336-9f16-4907-8908-d44d3cc690fe/language-de>), paskutinį kartą gauta: 2023 m. sausio 30 d.

Europos Komisija (2012 m.), *First European Survey on Language Competences: Galutinė ataskaita, Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas* (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/Publication/42ea89dc-373a-4d4f-aa27-9903852c2e4>), paskutinis pavadinimas: 2022 m. liepos 6 d.

European Commission (2013), *Tyrimas dėl neseniai atvykusių vaikų migrantų švietimo* (<http://bookshop.europa.eu/en/study-on-educational-support-for-newly-arrived-migrant-children-pbNC3112385/>), paskutinį kartą peržiūrėtas: 2021 m. lapkričio 12 d.

European Commission (2018), Komisijos tarnybų darbinis dokumentas dėl pasiūlymo dėl Tarybos rekomendacijos dėl visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi, COM(2018) 272 final (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=SWD%3A2018%3A174%3AFIN>), paskutinį kartą peržiūrėtas: 15. 2022 m. gruodžio mėn.

European Commission/EACEA/Eurydice (2015), *Antrinės kalbos: Iona testų Europoje apžvalga: 2014/15*, Eurydice ataskaita, Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas.

European Commission/EACEA/Eurydice (2017), *Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą mokykloje Euro pe – numeris 2017*, Eurydice ataskaita, Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas.

Europos Komisija/EACEA/Eurydice (2018 m.), *Europos švietimo sistemų struktūra 2018/19: Diagramos, Eurydice – skaičiai ir faktai*, Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas.

European Komisija/EACEA/Eurydice (2019 m.), *migrantų kilmės studentų integracija Europoje: Nacionalinė politika ir priemonės*, Eurydice ataskaita, Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas.

Europos Komisija/EACEA/Eurydice (2020), *Europos švietimo sistemų struktūra 2020/21: Schemos diagramos*, Eurydice – fact and figures, Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas.

Europos Komisija/EACEA/Eurydice (2021a), *Rekomenduojamas metinis dėstymo dieninio švietimo ritmą laikas Europoje – 2020/21*, Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Europos Komisija/EACEA/Eurydice (2021b), *Europos švietimo ir mokymo sistemų stebėsenos struktūriniai rodikliai – 2021 m.: Pagrindinių reformų nuo 2015 m. apžvalga*, Eurydice ataskaita, Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas.

Europos Komisija/EACEA/Eurydice (2021c), *mokytojai Europoje: Karjera, vystymasis ir gerovė*, Eurydice ataskaita, Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas.

Gerken, M. (2022), *Europos regioninių ar mažumų kalbų chartijos įgyvendinimo dirbtinio intelekto srityje palengvinimas* (<https://rm.coe.int/min-lang-2022-4-ai-and-ecml-en/1680a657c5>), paskutinį kartą pateikta adresu 2022 m. gegužės 18 d.

MCComas, W. F. (red.) (2014), *The Language of Science Education: Išplėstas mokslo mokymo ir mokymosi pagrindinių sąvokų ir koncepcijų žodynis* (<https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/978-94-6209-497-0.pdf>), kuris neseniai buvo pateiktas: 2022 m. liepos 8 d.

EBPO (Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija) (2019a), *2018 m. TALIS rezultatai (I tomas): Mokytojai ir mokyklų vadovai kaip besimokantieji visą gyvenimą*, EBPO leidykla, Paryžius (https://www.oecd-ilibrary.org/education/talis-2018-results-volume-i_1d0bc92a-en), paskutinį kartą pavadinta: 2020 m. gegužės 18 d.

Siarova, H. (2022), *Švietimo intervencijos, skirtos naujai atvykusiems migrantams ir perkeltiems vaikams, atsižvelgiant į jų kalbų mokymosi poreikius, remti, NESET ad hoc ataskaitos Nr. 2/2022* (https://nesetweb.eu/wp-content/uploads/2022/09/NESET_AHQ_Languages.pdf), paskutinį kartą gauta: 2022 m. gruodžio mėn.

UNESCO UIS (Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros statistikos institutas) (2012 m.), *Tarptautinis švietimo klasifikatorius (ISCED 2011)* (<http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>), paskutinį kartą vadinamas: 2021 m. sausio 19 d.

Wallace, S. (red.) (2015), *A Dictionary of Education*, Oxford University Press, Oksfordas.
Doi:10.1093/acref/9780199679393.001.0001.

ENCIKLOPEDIJA

Akademinei kalba: specifinės kalbos forma, kuri skiriasi nuo kasdienės kalbos leksikos ir gramatikos, dažnai naudojant specializuotą žodyną ar konkrečias gramatikos struktūras (pvz., sakinių jungtis) ir naudojama įvairiems konkrečiams tikslams, pvz., santraukai, palyginimui ir kontrastui. Studentai turi plėtoti savo akademinius kalbos įgūdžius, kad sėkmingai išmokyti ► mokymo programos turinį.

Sertifikatas: oficialus įrodymas, patvirtinantis studentui suteiktą kvalifikaciją baigus tam tikrą etapą arba baigus visą švietimo ar mokymo kursą. Sertifikatai gali būti išduodami remiantis įvairiomis vertinimo formomis; galutinis egzaminas nebūtinai yra būtina sąlyga.

Klasikinė kalba: senovės kalba, pvz., Klasikinė graikų ar lotynų kalba, kuri nebevartojama nė vienoje šalyje ir todėl yra mokoma ne bendravimo tikslais. Mokymosi tikslai gali apimti gilesnes žinias apie šiuolaikinės kalbos šaknis, kilusias iš atitinkamos klasikinės kalbos, skaityti ir suprasti originalius tekstus senovės literatūroje arba susipažinti su civilizacija, kurią naudojo kalba. Kai kuriose mokymo programose klasikinės kalbos laikomos ► užsienio kalbomis.

Bendra Europos kalbų mokėjimo orientacinė sistema (CEFR): Europos Tarybos parengta kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo sistema. Jos pagrindinis tikslas – palengvinti kalbų mokymo ir kvalifikacijų teikimo skaidrumą ir palyginamumą.

CEFR išsamiai aprašomos kompetencijos, reikalingos komunikacijai ► užsienio kalba, susijusios žinios ir įgūdžiai, taip pat įvairūs bendravimo kontekstai.

CEFR apibrėžia šešis kompetencijos lygius nuo „pagrindinio vartotojo“ iki „įjungto naudotojo“:

- A1 („pertrūkis“),
- A2 („Hiking“),
- B1 („ribinė riba“)
- B2 („Vontage“),
- C1 („veiksminga veiklos kompetencija“)
- C2 („Mastership“).

Tai leidžia įvertinti užsienio kalbų besimokančių asmenų ir vartotojų pažangą (Europos Taryba, 2020 m.).

Integruotas turinio ir kalbos mokymasis (CLIL): bendras terminas, žymintis skirtingus dvikalbio ar panardinamojo ugdymo tipus. Atsižvelgiant į kalbų, naudojamų skirtingiems dalykams mokytis, statusą (išskyrus kalbas ir jų literatūrą ir (arba) kultūrą), nustatytos dvi UKDIM rūšys.

A tipo CLIL: Nuostata, kurioje skirtingi dalykai dėstomi kalba, nurodyta ► aukščiausio lygio ► mokymo programoje kaip ► užsienio kalba. Užsienio kalba dėstomų dalykų skaičius gali skirtis. Kai kuriais atvejais (1 atvejis) visi dalykai (išskyrus kalbas) dėstomi užsienio kalba. Kitais (2 atvejais) kai kurie dalykai (išskyrus kalbas) dėstomi užsienio kalba, kiti – pagrindine šalies mokyklos kalba.

B tipo CLIL: Kai skirtingi dalykai dėstomi ► regionine arba mažumų kalba, ► neteritorinė kalba arba viena ► nacionalinė kalba (šalyse, kuriose yra daugiau nei viena nacionalinė kalba) ir kiti dalykai (išskyrus kalbas) dėstomi antrąja kalba, kuri gali būti bet kuri kita kalba. Skirtingai nei A tipo UKDIM (1 atvejis), kiti dalykai, išskyrus kalbas, visada dėstomi bent dviem B tipo UKDIM kalbomis. Be metodo, apimančio dvi kalbas, kai kuriais retais atvejais skirtingiems dalykams mokytis naudojamos trys (ar daugiau) kalbos (pvz., viena nacionalinė kalba, viena regioninė arba mažumų kalba ir viena užsienio kalba).

Tęstinis profesinis mokymas (CPD): šioje ataskaitoje TPD minimas oficialus mokytojų ir (arba) mokyklų vadovų kvalifikacijos kėlimas per visą jų karjerą, suteikiant jiems galimybę toliau plėtoti ir atnaujinti savo žinias, įgūdžius ir požiūrį. Tai apima tiek dalykinį mokymą, tiek pedagoginį mokymą. Siūlomi įvairūs formatai, pavyzdžiui, kursai, seminarai, tarpusavio stebėjimas ir parama per specialistų tinklus. Tam tikrais atvejais SPD veikla gali lemti papildomą kvalifikaciją.

Mokymo programa: oficialus ► aukščiausio lygio institucijų orientacinis dokumentas, kuriame išsamiai nurodomos studijų programos ir (arba) viena iš šių sričių: Mokymosi turinys, mokymosi tikslai, tikslai, studentų vertinimo gairės arba mokymo programos. Švietimo sistemoje bet kuriuo metu gali galioti daugiau nei vienos rūšies rekomendacinis dokumentas, o mokykloms gali būti keliami skirtingi reikalavimai.

Diagnosticiniai tyrimai: Testas, kurio tikslas yra įvertinti besimokančiojo stipriąsias ir vystymosi sritis. ... [tai] yra priemonė išsiaiškinti, kokio lygio parama ar iššūkis yra reikalingi besimokantiejiems. Diagnostinis testas dažnai yra pirmas žingsnis kuriant individualų mokymosi planą. Tai paprastai daroma, kai besimokantysis patenka į savo studijų kursą, o jo rezultatai kartais vadinami „mokinio įvedimo elgesiu“ arba „pradžios tašku“ (Wallace, 2015). Diagnostiniai tyrimai gali būti nacionaliniai/standartizuoti arba apibrėžti pačių mokyklų ir mokytojų.

Edukacinis kelias: kai kuriose šalyse studentai turi pasirinkti konkrečią studijų sritį iš kelių vidurinių mokyklų variantų; Pavyzdžiui, galite pasirinkti tarp literatūros ir mokslo studijų arba tarp skirtingų mokyklų tipų, pavyzdžiui, vidurinės mokyklos ar vidurinės mokyklos Vokietijoje. Ši sąvoka taikoma tik bendrojo lavinimo mokykloms. Jame nebandoma apibūdinti labai konkrečių švietimo pasiūlymų tipų, tokių kaip ► CLIL, eksperimentinės mokyklos ir muzikos mokyklos.

Užsienio kalba: kalba, kaip tokia apibūdinta ► gyvenimo aprašyme, kurią nustato ► aukščiausiosios švietimo institucijos. Naudojamas aprašymas grindžiamas mokomąja apibrėžtimi, nesusijusia su kalbos politiniu statusu. Pavyzdžiui, tam tikros kalbos, kurios politiniu požiūriu laikomos regioninėmis arba mažumų kalbomis, gali būti įtrauktos į mokymo programą kaip užsienio kalbos. Taip pat tam tikros ► klasikinės kalbos gali būti laikomos užsienio kalbomis tam tikrose mokymo programose. Užsienio kalbos taip pat gali būti vadinamos „moderniomis kalbomis“ (siekiant aiškiai atskirti šias kalbas nuo klasikinių kalbų) arba „antrąją ar trečiąją kalbą“ (priešingai nei „pirmoji kalba“, kuri gali būti vartojama ► mokyklos kalbai apibūdinti šalyse, kuriose yra daugiau nei viena ► nacionalinė kalba).

Generalinė mokytoja: mokytojas (paprastai pradiniam ugdyme), turintis kvalifikaciją mokyti visus (arba beveik visus) mokymo programos dalykus, įskaitant ► užsienio kalbas. Šie mokytojai gali pasiūlyti užsienio kalbų mokymą, nepriklausomai nuo to, ar jie yra baigę mokymus šioje srityje.

Gimtoji kalba: kalba, kuria namuose dažnai kalba migrantų kilmės mokiniai. Ji skiriasi nuo ► mokyklos kalbos. Daugeliu atvejų studento gimtoji kalba yra jų gimtoji kalba.

Pirmasis mokytojų rengimas (ITE): Studijų ir mokymo laikotarpis, per kurį būsimi mokytojai lanko su akademineis dalykais susijusius kursus ir baigia profesinį mokymą (tuo pačiu metu arba iš eilės), kad įgytų mokytojų reikalingų žinių ir įgūdžių. Šis laikotarpis baigiasi, kai potencialūs mokytojai įgyja mokytojo kvalifikaciją.

Tarptautinis standartinis švietimo klasifikatorius (ISCED): tarptautinis orientacinis klasifikatorius švietimo programų ir susijusių kvalifikacijų organizavimui pagal lygmenį ir sritį. Ji parengta siekiant palengvinti tarpvalstybinį švietimo statistikos ir rodiklių palyginimą remiantis vienodomis ir tarptautiniu mastu sutartomis apibrėžtimis. ISCED apima visas organizuotas ir tvarias mokymosi galimybes vaikams, paaugliams ir suaugusiems, įskaitant specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius asmenis, nepriklausomai nuo to, kokias institucijas ar organizacijas jie teikia ar kokia forma jie yra.

Dabartinį klasifikatorių ISCED 2011 (UNESCO UIS, 2012 m.) sudaro devyni etapai, pradedant ISCED 0 (ankstyvasis vaikų ugdymas) ir ISCED 8 (doktorantūros ar lygiavertis lygis).

Ši ataskaita apima keturis ISCED lygmenis (ISCED 0–3), o tyrimo pagrindas – ISCED 1–3. Pagrindinės atitinkamų lygių charakteristikos yra šios.

ISCED 0: ankstyvasis ugdymas

Ikimokyklinio ugdymo programos paprastai kuriamos laikantis holistinio požiūrio, siekiant remti vaikų ankstyvą kognityvinį, fizinį, socialinį ir emocinį vystymąsi ir įtraukti mažus vaikus į organizuotą mokymą už šeimos ribų.

ISCED 0 programos skirtos vaikams, jaunesniems nei ISCED 1. ISCED 0 programų kategorijos yra dvi: ikimokyklinio ugdymo plėtra ir ikimokyklinis ugdymas. Pirmasis turi švietimo turinį jaunesniems vaikams (nuo 0 iki 2 metų), o antrasis skirtas 3 metų vaikams iki jų pradinio ugdymo.

ISCED 1: Pradinis ugdymas

Pradinis ugdymas suteikia mokymosi ir švietimo veiklą, kuri paprastai yra skirta skaitymo, rašymo ir matematikos (pvz., raštingumo ir skaičiavimo) pagrindiniams įgūdžiams ugdyti. Tai sukuria tvirtą pagrindą mokymuisi ir tvirtą supratimą apie pagrindines žinių sritis, skatina asmeninį tobulėjimą ir rengia studentus viduriniam ugdymui. Jis siūlo pagrindinį mokymąsi su mažai, jei yra, specializacija.

Įprastas arba teisėtas atvykimo amžius paprastai yra ne mažesnis kaip 5 metai arba vyresnis nei 7 metai. Šis lygis paprastai trunka 6 metus, nors jo trukmė gali svyruoti nuo 4 iki 7 metų. Pradinis ugdymas paprastai trunka iki 10–12 metų amžiaus.

ISCED 2: Vidurinis ugdymas

ISCED-2 lygmens arba vidurinio ugdymo programos paprastai grindžiamos pagrindiniais mokymo ir mokymosi procesais, kurie prasideda ISCED 1. Paprastai švietimo tikslas yra padėti mokymosi visą gyvenimą ir asmeninio tobulėjimo pagrindus ir parengti studentus tolesnėms mokymosi galimybėms. Šio lygio programos paprastai organizuojamos pagal labiau dalykinę mokymo programą, kuri supažindina su teorinėmis koncepcijomis įvairiose srityse.

Kai kuriose švietimo sistemose gali būti siūlomos ISCED 2 lygio profesinio mokymo programos, kad asmenys įgytų su užimtumu susijusių įgūdžių.

ISCED 2 prasideda po 4–7 ISCED 1 mokymo metų. Studentai paprastai moko ISCED 2 nuo 10 iki 13 metų (dažniausiai yra 12 metų amžiaus).

ISCED 3: Vidurinis ugdymas

ISCED-3 lygmens arba vidurinio ugdymo programos paprastai skirtos vidurinį išsilavinimą turintiems moksleiviams, kad jie galėtų pasirengti tretiniam ar aukštajam mokslui arba įgyti su užimtumu susijusių įgūdžių arba abiejų. Šio lygio programos suteikia studentams labiau specializuotas, specializuotas ir išsamias programas nei vidurinio ugdymo (ISCED 2). Jie yra labiau diferencijuoti, su didesniu variantų ir šautų pasirinkimu.

ISCED-3 programos gali būti bendrosios arba profesinės. Kai kurios ISCED-3 programos suteikia tiesioginę prieigą prie ISCED 4 ir (arba) ISCED 5, 6 arba 7.

ISCED 3 prasideda po 8–11 metų mokymo nuo ISCED 1 pradžios. Studentai paprastai atvyksta nuo 14 iki 16 metų amžiaus. ISCED-3 programos paprastai baigiasi praėjus 12 arba 13 metų nuo ISCED 1 (arba maždaug 17 ar 18 metų) pradžios.

Kalba kaip privalomas dalykas: bet kuri kalba, vadinama privalomu dalyku ► mokymo programoje ar kituose ► aukštojo mokslo institucijų iniciatyviniuose dokumentuose. Šis terminas gali būti vartojamas kalbant apie situacijas, kai visi tam tikros švietimo programos ar klasės studentai turi mokytis kalbos arba atsižvelgiant į konkrečias skirtingų ► ugdymo krypčių mokymo programas.

Kalba kaip pretenzija: bet kokia kalba, nurodyta ► mokymo programoje ar kituose ► aukštojo mokslo institucijų iniciatyviniuose dokumentuose, kuriuos studentai gali pasirinkti kaip neprivalomą dalyką. Šis teiginys reiškia, kad mokyklos turi užtikrinti, ką studentas pasirenka. Kalbant apie užsienio ir klasikines kalbas, terminas gali būti vartojamas kalbant apie situacijas, kai visi tam tikros švietimo programos ar klasės studentai turi teisę pasirinkti kalbą, arba specifiniame skirtingų ► mokymo programų kontekste.

Kalbų mokėjimas mokyklose: Terminas, kuriame kalbama apie daugiakalbį ir mokyklos požiūrį, kuris apima išsamią kalbų strategiją, kuri apima nuolatinį kalbos aspekto atspindį visose mokyklinio gyvenimo srityse ir siūlo visa apimančią požiūrį į visų kalbų mokymą mokyklose (► mokyklos kalba, ► gimtosios kalbos, ► užsienio kalbos (įskaitant ► klasikines kalbas) ir kt.). Tikimasi, kad į šį požiūrį bus įtraukti visi mokytojai ir mokyklų vadovai, įskaitant tėvus, kitus globėjus ir platesnę vietos bendruomenę. Konkrečiai kalbant, kalbos sąmoningos mokyklos vertina besimokančiųjų kalbinę įvairovę, pripažįsta savo ankstesnius kalbos įgūdžius ir naudoja juos kaip mokymosi išteklius. Kalbų mokyklos padeda mokytojams spręsti tam tikrų kalbų vartojimo atitinkamose srityse klausimą, be kita ko, didindamos informuotumą apie įvairius kalbų registrus ir žodynus (Europos Komisija, 2018 m.).

Mokyklos **kalba: kalba**, vartojama ► mokymo programos turiniui pateikti ir apskritai bendravimui mokykloje ir už jos ribų su suinteresuotaisiais subjektais, pavyzdžiui, tėvais ir švietimo institucijomis.

Nacionalinis egzaminas: standartizuotas auditas ir (arba) auditas, kurį nustato ► aukščiausio lygio institucijos ir už kurį jos atsako. Standartizuoti testai yra bet kokios formos testai, kurie 1) įpareigoja visus

testų dalyvius atsakyti į tuos pačius klausimus (arba klausimus, kuriuos pasirenka bendras klausimų bankas) ir 2) yra vertinami standartiniu arba nuosekliu būdu. Tarptautiniai bandymai ar apklausos, pvz., SurveyLang, taip pat nėra atliekami mokyklos lygmeniu, net jei jie buvo parengti remiantis centralizuotai parengta pamatine sistema (Europos Komisija/EACEA/Eurydice, 2015).

Naujai atvykę migrantai: Studentai, gimę už savo dabartinės gyvenamosios vietos šalies ribų, jei jie gimę ne priimančiojoje šalyje ir yra mokyklinio amžiaus arba jaunesni (pagal nacionalines privalomas švietimo taisykles), o vėliau – formalusis mokymas priimančiojoje šalyje (Europos Komisija, 2013 m.).

Neteritorinė kalba: kalba, vartojama „valstybės piliečių, kurie skiriasi nuo kalbos ar kalbų, kurias vartoja kiti tos valstybės gyventojai, tačiau kuri, nors tradiciškai vartojama valstybės teritorijoje, negali būti tapatinama su konkrečia jos teritorija“ (Europos Taryba, 1992). Romantika yra neteritorinė kalba.

Oficialioji kalba: kalba, vartojama teisiniais ir viešojo administravimo tikslais tam tikroje valstybės teritorijoje. Oficialus statusas gali būti suteikiamas tik tam tikroje valstybės dalyje arba apima visą jos teritoriją. Visos ► nacionalinės kalbos yra oficialios kalbos, tačiau ne visos oficialiosios kalbos statusą turinčios kalbos yra valstybinės kalbos (pvz., danų kalba, kuri turi oficialią kalbą Vokietijoje, yra ► regioninė arba mažumų kalba, o ne nacionalinė kalba).

Regioninė arba mažumų kalba: „tam tikroje teritorijoje tradiciškai vartoja tos valstybės piliečiai, sudarantys grupę, kurios gyventojų skaičius mažesnis už likusių valstybės gyventojų dalį“; Jis skiriasi nuo ► tos valstybės nacionalinės (-ių) kalbos (-ų) (Europos Taryba, 1992). Paprastai tai yra gyventojų, kurių etninė šaknis yra atitinkamose vietovėse arba kurie ištisas kartas buvo atitinkamuose regionuose, kalbos. Mažumų ir (arba) regionų kalbos gali turėti ► oficialiosios kalbos statusą, tačiau pagal apibrėžimą šis statusas taikomas tik toms sritims, kuriose jos vartojamos.

Mokytoja specialistė: mokytojas turi teisę mokyti ribotą dalykų skaičių (paprastai iki trijų dalykų). Tai apima ► užsienio kalbas arba vieną ar kelias užsienio kalbas ir (vieną) kitą (-us) dalyką (-us).

Valstybinė kalba: bet kokia kalba, turinti oficialų statusą visoje šalyje. Kiekviena nacionalinė kalba yra oficiali kalba.

Vairavimo dokumentai: įvairių rūšių oficialūs dokumentai, kuriuose pateikiamos švietimo įstaigoms skirtos taisyklės, gairės ir (arba) rekomendacijos.

Migrantų kilmės studentai: Moksleiviai, lankantys mokyklą šalyje, kuri nėra jų kilmės šalis arba tėvų kilmės šalis. Šios specifikacijos apima kelias teisiškai skirtingas situacijas, įskaitant pabėgėlius, prieglobsčio prašytojus, darbuotojų migrantų vaikus, ilgalaikio gyventojo statusą turinčių trečiųjų šalių piliečių vaikus, ES nepriklausančių šalių darbuotojų vaikus, neturinčius teisės gyventi šalyje, neteisėtai gyvenančius vaikus ir migrantų kilmės vaikus, kuriems nebūtinai taikomi švietimo teisės aktai. Šioje apibrėžtyje atsižvelgiama į nelingvistines mažumas, esančias šalyse daugiau nei dvi kartas.

Fiktyvus mokinių amžius: mokyklų sistemoje įprastas mokinių amžius, kai jie pradeda arba baigia tam tikrą švietimo klasę ar lygį. Į ankstyvą ar vėlyvą mokyklos priėmimą, klasių pakartojimus ar kitus mokyklos pertraukimus neatsižvelgiama.

Aukščiausia (švietimo) institucija: aukščiausias institucijos, atsakingos už švietimą tam tikroje šalyje, lygis, paprastai nacionaliniu (valstybiniu) lygmeniu. Tačiau Belgijos, Vokietijos ir Ispanijos savivaldybių, šalių ir autonominių bendruomenių administracijos yra visiškai atsakingos arba dalijasi su nacionaliniu lygmeniu visose arba daugumoje švietimo sričių. Todėl šios administracijos laikomos aukščiausiomis institucijomis tose srityse, už kurias jos yra atsakingos, o už sritis, už kurias jos dalijasi atsakomybe su nacionaliniu lygmeniu, abi institucijos laikomos aukščiausiomis institucijomis.

STATISTIKOS DUOMENŲ BAZĖS IR TERMINOLOGIJA

Tarptautinė duomenų bazė PISA 2018

PISA yra tarptautinė apklausa, kurią atlieka EBPO, siekdama įvertinti penkiolikmečių skaitymo raštingumo, skaičiavimo ir mokslinės kompetencijos lygį. Tyrimas grindžiamas reprezentatyvia 15 metų studentų, turinčių vidurinį arba vidurinį išsilavinimą (ISCED 2 arba 3), priklausomai nuo sistemos struktūros, imtimi. Be veiklos vertinimo, tarptautiniame PISA tyrime pateikiami klausimynai, skirti nustatyti kintamuosius mokyklos ir šeimos kontekste, kurie gali padėti išsiaiškinti apklausos rezultatus. Visi rodikliai yra susiję tiek su valstybinėmis, tiek su privačiomis mokyklomis, nepriklausomai nuo to, ar jos finansuojamos, ar ne.

PISA tyrimai atliekami kas 3 metus. Pirmasis tyrimas atliktas 2000 m.; kiti raundai vyko 2003 m., 2006 m., 2009 m., 2012 m., 2015 m. ir 2018 m.

Iš šioje ataskaitoje dalyvaujančių šalių tik Lichtenšteinas nedalyvavo renkant 2018 m. PISA duomenis.

Mėginių ėmimo procesas apėmė mokyklų, o vėliau ir mokinių atranką. Jis bandė pasiūlyti kiekvienam studentui tą pačią tikimybę, nepriklausomai nuo mokyklos, kurioje jie lankė, dydžio ar vietos. Šiuo tikslu mokyklos buvo atrinktos su tikimybe, proporcinga penkiolikmečių skaičiui. Mokykloje buvo nuskaitomas fiksuotas mokinių skaičius. Šiuo metodu siekiama apriboti tikimybės, kad studentas bus ėminio dalis, kintamumą.

Naudojant duomenis apie visą šalies populiaciją, turi būti laikomasi tam tikrų griežtų reikalavimų, tokių kaip H.E. analizė (atrankos klaidų įvertinimas). Todėl pastebimas dviejų duomenų taškų skirtumas gali būti laikomas statistiškai nereikšmingu (taip pat žr. paaiškinimus skirsnyje „Statistiniai terminai“).

Šioje ataskaitoje pateikiamos ES vertės (gyventojų įverčiai) yra 2018 m. PISA tyrime dalyvavusių ES šalių ir (arba) regionų gyventojų įverčių svertiniai vidurkiai. Tai reiškia, kad kiekvienos šalies indėlis vertinant statistinį rodiklį Europos lygmeniu yra proporcingas šalies dydžiui, t. y. penkiolikmečių studentų, kurių verčių nėra, skaičiui. 2018 m. PISA duomenų bazę galima rasti EBPO interneto svetainėje (<http://www.oecd.org/pisa/data/>).

2018 m. PISA klausimynai taip pat pateikiami EBPO interneto svetainėje (<https://www.oecd.org/pisa/data/2018database/>).

TALIS 2018 duomenų bazė

Talis yra tarptautinė apklausa, kurią remia EBPO, kurioje daugiausia dėmesio skiriama mokytojų darbo sąlygoms ir mokymosi aplinkai mokyklose. Pagrindinės temos yra mokyklų valdymas; Mokytojų rengimas; Vertinimas ir grįžtamoji informacija mokytojams; pedagoginiai mokytojų įsitikinimai, nuostatos ir mokymo praktika; savęs veiksmingumo jausmą, apie kurį pranešė mokytojai; mokytojų pasitenkinimą darbo vietoje ir klimatą mokyklose ir klasėse, kuriose jie dirba; ir galiausiai – tarpvalstybinis mokytojų mobilumas.

Apklausoje daugiausia dėmesio skiriama vidurinių mokyklų mokytojams (ISCED 2). Jis grindžiamas mokytojų ir mokytojų klausimynais. Visi rodikliai yra susiję tiek su valstybinėmis, tiek su privačiomis mokyklomis, nepriklausomai nuo to, ar jos finansuojamos, ar ne.

Pirmasis apklausos etapas įvyko 2008 m., antrasis – 2013 m. Naujausi duomenys gauti iš trečiojo tyrimo ciklo (2018 m.). EBPO šiuo metu rengia 2024 m. TALIS.

Šioje ataskaitoje naudojami mokytojų rengimo ir tarptautinio mokytojų judumo duomenys. Mokytojų rengimo duomenys apima 26 švietimo sistemas 25 šalyse, dalyvavusiose šioje ataskaitoje, kurios dalyvavo 2018 m. TALIS. Duomenys apie tarpvalstybinį mokytojų judumą yra prieinami tik kai kuriose švietimo sistemose (23). Šioje ataskaitoje taip pat pateikiami tendencijų duomenys, pagrįsti 2013 ir 2018 m. TALIS ciklais. Tendencijų duomenys susiję su 17 švietimo sistemų, kurios dalyvavo abiejuose cikluose.

Standartinė procedūra apėmė 200 mokyklų iš kiekvienos šalies ir 20 mokytojų (iš kiekvienos mokyklos) vidurinio ugdymo lygiui (ISCED 2).

Naudojant duomenis apie visą šalių populiaciją, būtina laikytis tam tikrų griežtų reikalavimų, pvz., H.E. analizės (su imtimis susijusių klaidų įvertinimas), kuri leidžia atsižvelgti į pastebimą dviejų duomenų taškų skirtumą statistiškai nereikšmingai (taip pat žr. paaiškinimus skirsnyje „Statistinės sąvokos“).

Šioje ataskaitoje nustatytos ES vertės (gyventojų įverčiai) yra 2018 m. TALIS dalyvavusių ES šalių ir (arba) regionų verčių svertiniai vidurkiai. Tai reiškia, kad kiekvienos šalies indėlis vertinant statistinį rodiklį Europos lygmeniu yra proporcingas šalies dydžiui, t. y. ISCED-2 mokytojų, kurių verčių nėra, skaičiui.

2018 m. TALIS duomenis galima rasti EBPO interneto svetainėje (<https://www.oecd.org/education/talis/talis-2018-data.htm>).

2018 m. TALIS klausimynai taip pat pateikiami EBPO interneto svetainėje (<https://www.oecd.org/education/school/talis2018questionnaires.htm>).

Statistiniai terminai

Tarptautinis standartinis švietimo klasifikatorius (ISCED): Žr. žodynėlį.

Standartinė klaida (SE): 2018 m. PISA tyrime ir 2018 m. TALIS tyrime, taip pat visuose kituose didelio masto švietimo tyrimuose (ankstesni EBPO ir Taliso PISA tyrimai, Tarptautinės švietimo pasiekimų pažangos vertinimo asociacijos tarptautinio skaitymo raštingumo studijose ir tarptautinių matematikos ir mokslo studijų tyrimų tendencijose ir kt.) atsižvelgiama tik į reprezentatyvią tikslinių grupių imtį. Apskritai, kiekvienoje konkrečioje populiacijoje yra begalinis galimų mėginių skaičius. Todėl tiriamosios visumos parametro (vidutinis, procentinis, koreliacijos ir kt.) įverčiai kiekvienoje imtyje gali skirtis. S.E., siejamas su tiriamosios visumos parametro įverčiu, kiekybiškai įvertina šią imties neapibrėžtį. Remiantis šiuo įvertintu parametru ir jo atitinkama HE, galima apskaičiuoti pasikliautinąjį intervalą, kuris atspindėtų, kiek vieno mėginio apskaičiuota vertė gali skirtis kiekviename ėminyje. Darant prielaidą, kad apskaičiuotasis vidurkis yra 50, o H.E – 5, pasikliautinis intervalas, kai I tipo paklaida yra 5 %, yra lygus $[50 - (1,96 \times 5); 50 + (1,96 \times 5)]$, t. y. apie [40; 60). Todėl galima teigti, kad yra tik 5 iš 100 tikimybė, kad bus neteisinga, jei gyventojų vidurkis yra per šį intervalą.

Visos šioje ataskaitoje užregistruotos S.E. buvo apskaičiuotos taikant perėmimų metodus ir įvairių PISA tyrimo ir TALIS techninių dokumentų metodiką.

Tyrimo duomenų H.E. yra išvardyti 1 priede.

Statistinė reikšmė. Tai 95 % patikimumo lygis. Pavyzdžiui, reikšmingas skirtumas reiškia, kad skirtumas statistiškai reikšmingai skiriasi nuo nulio, kai patikimumo lygis yra 95 %.

PRIEDAI

1PRIEDAS: IŠSAMŪS STATISTINIAI DUOMENYS

A skyrius

	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
% 2018	11.5	17.4	24.1	17.4	12.9	5.8	8.1	17.8	5.4	9.1	6.2	20.6	11.5	3.3	7.1	22.3	10.5	5.9	82.9	2.2
S.E.	0.21	0.85	2.28	1.33	1.17	0.51	0.39	0.95	0.40	0.59	0.47	0.76	0.66	0.28	0.37	0.53	0.70	0.41	0.42	0.23
Δ 2003-2015	:	10.5	0.7	-7.4	:	3.8	3.8	4.1	:	4.8	2.6	2.9	1.8	:	3.9	:	1.7	:	-8.0	1.7
S.E.		1.56	2.50	1.75		0.38	0.59	0.96		0.86	0.72	1.76	0.98		0.48		1.42		0.59	0.26
Δ 2003-2018	:	10.2	6.9	-5.5	:	4.8	4.2	10.1	:	6.7	3.0	4.8	4.8	:	5.1	:	2.2	:	-9.6	1.6
S.E.		1.11	2.70	1.84		0.54	0.62	1.11		0.79	0.61	1.64	1.00		0.45		1.31		0.58	0.26
Δ 2015-2018	:	-0.4	6.2	1.9	4.2	1.0	0.4	6.0	-0.4	1.8	0.4	1.9	3.1	0.2	1.1	:	0.5	0.5	-1.6	-0.1
S.E.		1.63	3.05	1.79	1.50	0.60	0.53	1.22	0.71	0.90	0.77	1.24	0.92	0.45	0.56		1.10	0.62	0.60	0.33
	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE		AL	BA	CH	IS	ME	MK	NO	RS	TR
% 2018	82.8	9.8	20.5	1.7	3.1	3.1	9.9	8.7	7.6	17.6		4.0	6.5	27.0	7.2	4.2	7.2	10.2	5.2	7.0
S.E.	0.54	0.76	0.90	0.29	0.34	0.55	0.39	0.74	0.49	1.03		0.53	0.44	1.20	0.45	0.25	0.39	0.55	0.58	0.91
Δ 2003-2015	:	-7.4	9.8	0.9	1.4	:	:	4.9	3.1	8.2		:	:	14.0	4.0	:	:	3.9	:	5.4
S.E.		1.42	1.20	0.18	0.35			1.00	0.57	1.28				1.38	0.43			0.80		1.26
Δ 2003-2018	:	-4.8	11.5	1.5	1.7	:	:	4.8	4.7	10.0				14.9	5.5	:	:	5.1	:	5.2
S.E.		1.49	1.17	0.30	0.40			1.07	0.54	1.25				1.39	0.50			0.77		1.17
Δ 2015-2018	:	-4.9	2.6	1.7	0.6	0.2	0.4	2.3	-0.1	1.6	1.9			0.9	1.6	1.1	1.4	1.1	:	-0.2
S.E.	0.74	0.98	1.31	0.33	0.44	0.62	0.60	0.97	0.72	1.48				1.69	0.58	0.35	0.52	0.81		1.37

Δ Konkrečių ataskaitinių metų skirtumas

Šaltinis: Eurydice, remiantis 2018 m., 2015 m. ir 2003 m. PISA.

1 lentelė: 15 metų moksleivių, kurie daugiausia kalba ne mokyklos kalba namuose, dalis 2018 m. (A2 diagramos duomenys) ir 2003 m., 2015 m., 2018 m. ir 2015 m. bei 2018 m. skirtumai

Aiškinamosios pastabos

Duomenys apskaičiuoti remiantis PISA tyrimu „Kokia kalba daugiausia laiko mokate namuose?“ (ST16Q01(31) PISA 2003 ir ST022Q01TA PISA 2015 ir 2018 m.). Kategorija „Kalbos testas“ yra naudojamas kaip pakaitinis rodiklis kalbėti ta pačia kalba namuose, kaip ir mokykloje.

Vertinant skirtumus tarp 2003 m., 2015 m., 2003 m. ir 2018 m., taip pat 2015 ir 2018 m. vertės, kurios labai skiriasi nuo nulio ($p < 0,05$), pateikiamos paryškintuoju šriftu.

Taip pat žr. A skirsnio A2 paveikslo paaiškinimus.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
A	6.9	11.7	14.4	9.9	0.7	2.9	5.4	13.8	1.3	8.8	4.8	6.1	6.5	0.7	5.9	8.0	1.0	0.5	41.5	:
S.E.	0.18	0.83	1.96	0.89	0.11	0.33	0.28	0.85	0.19	0.58	0.42	0.31	0.49	0.11	0.34	0.45	0.17	0.08	0.64	
B	5.6	11.1	11.2	4.5	:	1.2	5.2	8.3	9.1	9.0	6.9	6.1	7.8	8.3	4.1	6.7	3.4	1.1	13.4	2.2
S.E.	0.16	0.88	1.75	0.49		0.17	0.30	0.50	0.45	0.55	0.45	0.29	0.66	0.48	0.30	0.30	0.27	0.11	0.42	0.30
C	4.4	5.5	9.4	7.0	11.6	2.7	2.6	3.5	4.0	:	1.3	14.2	5.0	2.4	1.1	14.0	9.4	5.3	41.5	1.8
S.E.	0.12	0.36	1.33	0.68	1.13	0.30	0.24	0.29	0.32		0.23	0.69	0.39	0.24	0.13	0.33	0.66	0.42	0.61	0.23
D	83.1	71.7	65.0	78.6	87.2	93.2	86.8	74.4	85.6	81.8	87.0	73.6	80.8	88.5	88.9	71.3	86.1	93.2	3.6	95.6
S.E.	0.30	1.43	2.50	1.41	1.16	0.54	0.52	1.26	0.55	0.91	0.67	0.87	1.02	0.57	0.50	0.60	0.76	0.44	0.25	0.39

%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	ME	MK	NO	RS	TR
A	5.7	7.6	16.7	:	1.9	:	6.9	:	4.3	13.9	:	:	21.7	4.6	1.0	:	7.8	1.0	:
S.E.	0.38	0.66	0.92		0.27		0.31		0.36	1.01			1.08	0.36	0.13		0.49	0.16	
B	3.0	6.2	6.0	:	5.0	:	1.9	0.7	1.5	6.5	:	2.3	12.2	1.0	4.8	1.2	4.6	8.3	0.6
S.E.	0.31	0.65	0.43		0.42		0.18	0.13	0.19	0.50		0.30	0.69	0.18	0.28	0.19	0.43	0.40	0.12
C	77.2	1.9	3.6	1.2	1.1	3.0	2.8	8.0	3.1	3.3	3.8	5.9	5.0	2.5	3.2	6.5	2.3	4.2	6.7
S.E.	0.57	0.25	0.27	0.18	0.14	0.65	0.31	0.73	0.38	0.25	0.52	0.43	0.43	0.28	0.22	0.40	0.21	0.50	0.89
D	14.1	84.3	73.7	98.2	91.9	96.3	88.3	90.9	91.1	76.2	95.6	91.3	61.1	91.9	91.0	91.9	85.3	86.5	92.5
S.E.	0.51	1.24	1.12	0.30	0.62	0.67	0.41	0.74	0.56	1.36	0.51	0.54	1.50	0.47	0.34	0.46	0.80	0.63	0.91

A Imigrantai, kurie namuose kalba kita kalba nei mokyklos kalba

B Imigrantai, kurie daugiausia kalbamokyklos kalba namuose

C Ne imigrantai, kurienamuose daugiausia kalbakita nei mokyklos kalba

D Ne imigrantai, kurie daugiausia kalbamokyklos kalba namuose

Šaltinis: Eurydice, remiantis 2018 m. PISA.

2 lentelė. 15 metų imigrantų ir ne imigrantų dalis pagal kalbą, kuria kalbama namuose, 2018 m. (A3 diagramos duomenys)

Aiškinamosios pastabos

Žr. A skirsnio A3 paveikslo paaiškinimus.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Žr. A skyriaus A3 diagramos konkrečioms šalims skirtas pastabas.

	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
%	13.3	21.8	41.4	20.5	16.6	3.1	4.5	25.8	2.6	4.7	3.7	27.8	10.8	:	6.4	18.1	10.8	6.6	96.2	:
S.E.	0.50	2.79	0.61	2.80	2.27	0.93	0.58	2.48	0.84	1.70	0.99	1.05	1.60		0.85	0.39	1.39	0.84	0.03	

	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	ME	MK	NO	RS	TR
%	98.0	10.1	29.0	:	:	2.0	10.5	11.0	7.8	22.5	1.8	1.6	4.83	1.2	0.0	5.1	6.1	3.9	8.9
S.E.	0.03	2.29	2.44			0.84	0.49	1.29	1.51	2.59	0.91	0.68	3.32	0.11		0.11	1.52	0.97	1.80

Šaltinis: Eurydice, remiantis 2018 m. PISA.

3 lentelė. 15 metų amžiaus asmenų, lankančių mokyklą, kuriose daugiau kaip 25 proc. mokinių daugiausia kalba kita nei mokyklos kalba namuose, dalis 2018 m. (A4 diagramos duomenys)

Aiškinamosios pastabos

Žr. A skirsnio A4 paveikslo paaiškinimus.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Žr. A skyriaus A4 diagramos konkrečioms šalims skirtas pastabas.

C skyriaus I skirsnis

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
≥ 2 FL	7.2	0.0	X	0.0*	2.0	0.8	30.2	1.3	33.4	:	35.9	20.2	0.9	20.0	2.7	10.2	19.0	0.7	83.2	2.1
1 FL	78.9	47.3	X	25.7*	81.5	79.0	56.7	52.8	46.3	:	62.4	79.8	99.0	80.0	93.5	89.8	79.2	72.0	16.8	60.3
0 FL	13.9	52.7	X	73.3*	16.4	20.2	13.1	45.9	20.3	:	1.7	0	0.1	0.0	3.9	0.0	1.8	27.3	:	37.6

%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
≥ 2 FL	4.4	1.0	1.7	5.1	0.6	2.1	0.0	5.0	26.8	15.0	X	4.9	X	22.0	0.0	X	0.0	0.0	:	X
1 FL	95.6	43.6	98.1	94.8	68.1	97.7	81.2	83.4	59.9	79.6	X	69.9	X	53.4	100.0	X	100.0	100.0	:	X
0 FL	0.0	55.4	0.2	0.1	31.3	0.2	18.8	11.6	13.3	5.4	X	25.2	X	24.6	0.0	X	0.0	0.0	:	X

Šaltinis: Eurydice, remiantis Eurostato/UOE duomenimis [educ_uae_lang02] (duomenys gauti 15. 2022 m. gruodžio mėn.).
 4 lentelė: Užsienio kalbų (FL) pradiniam ugdyme (ISCED 1) besimokančių studentų dalis pagal kalbų skaičių 2020 m. (C1a diagramos duomenys)

Aiškinamosios pastabos

Skaiciavimų ir duomenų paaiškinimai pateikiami C skyriaus C1a ir C1b pav. paaiškinimuose.

Žvaigždute pažymėti duomenys datuojami 2019 m. (vietoj 2020 m.).

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Žr. C skyriaus C1a ir C1b diagramų konkrečioms šalims skirtas pastabas.

PROCENTINIS DALYS	BE fr	CZ	DE	EE	EL	ES	FR	IT	CY	LT	LU	HU	MT	AT	PL	PT	RO	SI	FI	LI	NO
7 metai	6.8	50.3	13.7	33.2	97.4	100.0	99.8	100.0	100.0	3.2	100.0	44.8	100.0	99.8	100.0	0.5	99.7	99.3	65.3	100.0	100.0
8 metai	33.6	75.0	58.4	45.1	98.6	100.0	100.0	100.0	100.0	93.9	100.0	51.3	100.0	99.8	100.0	83.8	99.8	99.1	56.5	100.0	100.0
9 metai	38.6	96.6	94.1	83.5	98.7	100.0	100.0	100.0	100.0	98.3	100.0	70.7	100.0	99.9	99.9	98.6	100.0	99.1	99.2	100.0	100.0
10 metų	90.9	98.6	95.6	98.2	98.9	100.0	100.0	100.0	100.0	98.6	100.0	92.3	100.0	99.9	99.8	99.7	100.0	98.8	99.6	100.0	100.0

Šaltinis: Eurydice skaičiavimai remiantis neskelbtais Eurostato ir UOE duomenimis (paskutinį kartą atnaujinta: 2022 m. rugsėjo 29 d.).

5 lentelė: Bent vienos užsienio kalbos pradiniam ugdyme (ISCED 1) besimokančių studentų dalis pagal amžių, 2020 m. (C1b diagramos duomenys)

Aiškinamosios pastabos

Skaiciavimų ir duomenų rinkimo pagal amžių paaiškinimai pateikiami C skyriaus C1a ir C1b pav. paaiškinimuose.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Žr. C skyriaus C1a ir C1b diagramų konkrečioms šalims skirtas pastabas.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

%	EU	BEfr	BEde	BEnl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
2020	86.1	47.3	X	26.7	83.6	79.8	86.9	54.1	79.7	:	98.3	100.0	100.0	100.0	96.1	100.0	98.2	72.7	100.0	62.4
2013	79.4	50.0	X	28.6	82.9	71.9	56.9	67.9	77.0	:	75.5	99.6	98.8	99.9	99.7	100.0	73.1	74.9	100.0	59.1
%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
2020	100.0	44.6	99.8	99.9	68.7	99.8	81.2	87.6	86.7	94.6	X	74.8	X	75.4	100.0	X	100.0	100.0	:	X
2013	100.0	52.2	99.9	97.3	35.2	56.5	49.8	84.8	68.8	77.9	X	:	X	:	100.0	X	100.0	100.0	:	X

Šaltinis: Eurydice, remiantis Eurostato/UOE duomenimis [educ_uae_lang02] (duomenys gauti 15. 2022 m. gruodžio mėn.).

6 lentelė: Bent vienos užsienio kalbos pradiniam ugdymui (ISCED 1), 2013 ir 2020 m. besimokančių studentų dalis (C2 diagramos duomenys)

Aiškinamosios pastabos

Skaičiavimų ir duomenų paaiškinimai pateikiami C skyriaus C2 paveikslo paaiškinimuose.

Žvaigždute pažymėti duomenys datuojami 2019 m. (vietoj 2020 m.).

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Žr. C skyriaus C2 diagramos konkrečioms šalims skirtas pastabas.

%	EU	BEfr	BEde	BEnl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
≥ 2 FL	59.2	0	X	65.7	12.0	65.5	85.1	36.9	95.2	7.8	95.7	45.0	75.5	54.6	97.0	83.7	73.0	77.4	100.0	7.4
1 FL	39.2	98.4	X	34.3	86.4	33.0	14.9	58.9	1.9	74.1	3.8	55.0	24.3	45.4	3.0	16.1	25.0	20.8	:	90.4
0 FL	1.6	1.6	X	0.0	1.6	1.4	0.0	4.3	2.9	18.1	0.5	0.0	0.2	0.0	0.0	0.2	2.0	1.8	:	2.2
%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
≥ 2 FL	95.0	71.1	7.9	46.7	92.7	94.6	25.6	52.6	98.7	78.6	X	94.9	X	97.1	100.0	X	100.0	66.1	:	X
1 FL	5.0	26.3	92.1	53.2	3.3	5.4	74.4	45.2	1.0	21.4	X	4.6	X	2.3	0.0	X	0.0	28.6	:	X
0 FL	0.0	2.6	0.1	0.1	4.0	0.0	0.0	2.2	0.4	0.0	X	0.5	X	0.6	0.0	X	0.0	0.0	:	X

Šaltinis: Eurydice, remiantis Eurostato/UOE duomenimis [educ_uae_lang02] (duomenys gauti 15. 2022 m. gruodžio mėn.).

7 lentelė: Užsienio kalbas (FL) studijuojančių vidurinių mokyklų (ISCED 2) studentų dalis pagal kalbų skaičių 2020 m. (C3 ir C4 diagramų duomenys)

Aiškinamosios pastabos

Skaičiavimų ir duomenų paaiškinimai pateikiami C skyriaus C3 paveikslo paaiškinimuose.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Žr. C skyriaus C3 diagramos konkrečioms šalims skirtas pastabas.

%	EU	BEfr	BEde	BEnl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
≥ 2	58.4	:	X	49.3	17.4	43.1	81.7	37.1	95.6	8.5	95.0	41.6	54.0	52.4	98.5	91.6	71.8	81.0	100.0	6.0
%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
≥ 2	96.5	73.7	9.7	93.6	86.8	95.6	53.9	79.8	98.3	78.2	X	:	X	97.5	97.2	X	98.1	69.9	:	X

Šaltinis: Eurydice, remiantis Eurostato/UOE duomenimis [educ_uae_lang02] (duomenys gauti 15. 2022 m. gruodžio mėn.).

8 lentelė: Dvi ar daugiau užsienio kalbų (FL) vidurinį išsilavinimą (ISCED 2) studijuojančių studentų dalis 2013 m. (C4 diagramos duomenys)

Aiškinamosios pastabos

Skaičiavimų ir duomenų paaiškinimai pateikiami C skyriaus C4 paveikslo paaiškinimuose.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Žr. C skyriaus C4 diagramos konkrečioms šalims skirtas pastabas.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

	%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
≥ 2 FL	Gen	60.0	72.1	X	100.0	72.6	98.8	45.0	58.7	97.6	122	0.9	27.4	99.6	94.3	24.7	38.8	82.6	38.3	100.0	74.9
	Voc	35.1	16.0	X	69.7	42.0	33.9	1.2	1.3	22.6	:	2.8	0.2	32.1	30.0	48.1	32.2	54.4	6.5	77.4	4.5
1 FL	Gen	37.1	27.9	X	0.0	27.1	1.2	39.6	41.2	1.9	66.9	88.8	70.3	0.3	5.7	74.8	55.8	16.1	60.4	:	23.5
	Voc	46.9	70.2	X	30.3	53.1	60.1	14.8	38.3	35.2	:	72.4	45.1	66.7	64.7	51.6	63.3	31.3	54.3	15.2	88.6
0 FL	Gen	2.9	0.0	X	0.0	0.3	0.0	15.4	0.1	0.5	20.9	10.3	2.3	0.1	0.0	0.5	5.8	1.3	1.3	:	1.6
	Voc	18.0	13.8	X	0.0	4.9	5.9	84.0	60.4	42.2	:	24.8	54.7	1.3	5.3	0.3	4.4	14.3	39.2	7.4	6.9
	%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
≥ 2 FL	Gen	66	67.9	63.6	81.3	7.1	99.1	95.5	98.4	99.0	80.1	X	95.8	X	55.9*	91.9	X	56.6	100.0	:	X
	Voc	1.4	12.4	21.6	76.8	7.3	97.4	29.4	31.5	89.3	3.8	X	28.2	X	5.2*	:	X	:	0.0	:	X
1 FL	Gen	34.0	32.1	36.3	18.7	61.8	0.9	3.3	1.6	1.0	19.9	X	2.8	X	30.1*	8.1	X	43.4	0.0	:	X
	Voc	98.6	58.4	77.6	23.2	72.6	2.4	64.4	68.2	7.9	96.1	X	68.3	X	19.0*	:	X	:	100.0	:	X
0 FL	Gen	0.0	0.0	0.1	0.0	31.1	0.0	1.3	0.0	0.0	0.0	X	1.4	X	14.0*	0.0	X	0	0.0	:	X
	Voc	0.0	29.2	0.8	0.0	20.1	0.2	6.2	0.3	2.8	0.1	X	3.5	X	75.8*	:	X	:	0.0	:	X

Šaltinis: Eurydice, remiantis Eurostatu/UOE duomenimis [educ_uae_lang02] (duomenys gauti 15. 2022 m. gruodžio mėn.).

9 lentelė: Užsienio kalbas studijuojančių studentų (FL) apskritai (Gen) ir profesinio (žmonių) vidurinio ugdymo (ISCED 3) procentinė dalis pagal kalbų skaičių 2020 m. (C5 ir C6 diagramų duomenys)

Aiškinamosios pastabos

Skaiciavimų, ES suvestinių duomenų ir šalių duomenų paaiškinimai pateikiami C skyriaus C5 diagramos paaiškinimuose.

Žvaigždute pažymėti duomenys datuojami 2019 m. (vietoj 2020 m.).

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Žr. C skyriaus C5 diagramos konkrečioms šalims skirtas pastabas.

	%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
≥ 2 FL	Gen	58.4	78.3	X	99.9	73.3	73.9	49.7	55.6	92.7	6.2	2.7	31.2	97.2	86.9	24.1	83.8	81.9	41.2	100.0	46.1
	Voc	34.1	14.4	X	68.5	48.9	34.3	5.4	1.7	62.3	:	0.1	0.4	30.9	23.1	41.7	21.8	46.1	11.8	67.7	0.7
	%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
≥ 2 FL	Gen	68.0	69.7	64.1	69.1	5.1	98.7	95.5	98.7	99.0	81.2	X	:	X	60.1	100.0	X	52.6	:	:	X
	Voc	0.0	12.7	22.3	64.9	9.2	96.6	32.6	66.5	88.6	11.3	X	:	X	15.8	:	X	:	:	:	X

Šaltinis: Eurydice, remiantis Eurostatu/UOE duomenimis [educ_uae_lang02] (duomenys gauti 2022 m. rugsėjo 15 d.).

10 lentelė: Studentų, studijuojančių dvi ar daugiau užsienio kalbų (FL) apskritai (Gen) ir profesinio (žmonių) vidurinį vidurinį išsilavinimą (ISCED 3), procentinė dalis, 2013 m. (C6 diagramos duomenys)

Aiškinamosios pastabos

Profesionalaus ISCED 3 ES suvestinis rodiklis pažymėtas kaip „apibrėžtis, žr. metaduomenis“. Metodinę informaciją apie duomenis galima rasti adresu https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx.

Skaiciavimų paaiškinimai pateikiami C skirsnio C6 paveikslo paaiškinimuose.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Žr. C skyriaus C6 diagramos konkrečioms šalims skirtas pastabas.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Vidutinis nr	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
ISCED 1	0.9	0.5	X	0.3*	0.9	0.8	1.2	0.6	1.1	:	1.3	1.2	1	1.2	1	1	1.2	0.7	1.8	0.7
ISCED 2	1.6	1	X	1.7	1.1	1.7	1.9	1.3	2	0.9	1.9	1.5	1.8	1.5	2	1.9	1.7	1.8	2.5	1.1
ISCED 3	1.4	1.5	X	2.1	1.5	1.5	0.9	1	1.6	:	0.9	1	1.8	1.5	1.5	1.4	1.7	1.2	2.6	1.3
Vidutinis nr	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 1	1.1	0.5	1	1.1	0.7	1	0.8	0.9	1.2	1.1	X	0.8	X	1.0	1	X	1	1	:	X
ISCED 2	2.1	2	1.1	1.5	1.9	2	1.3	1.5	2.2	1.8	X	1.9	X	2.0	2.0	X	2.0	1.6	:	X
ISCED 3	1.5	1.2	1.4	1.9	0.8	2	1.5	1.5	2.1	1.6	X	1.4	X	1.2*	1.9	X	1.6	0.7	:	X

Šaltinis: Eurydice, remiantis Eurostato/UOE duomenimis [educ_uae_lang03] (duomenys gauti 15. 2022 m. gruodžio mėn.).

11 lentelė: Vidutinis užsienio kalbų skaičius vienam pradinio ir vidurinio ugdymo mokiniui (ISCED 1–3), 2020 m. (C7 diagramos duomenys)

Aiškinamosios pastabos

Skaičiavimų, ES suvestinių duomenų ir šalių duomenų paaiškinimai pateikiami C skyriaus C7 diagramos paaiškinimuose.

Žvaigždute pažymėti duomenys datuojami 2019 m. (vietoj 2020 m.).

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Žr. C skyriaus C7 diagramos konkrečioms šalims skirtas pastabas.

C skyriaus II skirsnis

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
ISCED 1	eng	nl	X	fra*	eng	eng	eng	eng	eng	:	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	deu	eng
	84.1	33.1	X	26.1*	77.2	79.1	86.9	57.4	72.6	:	98.2	99.6	96.6	93.3	95.5	100.0	96.9	72.4	100.0	45.9
ISCED 2	eng	eng	X	fra	eng	eng	eng	eng	eng	fra	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	deu fra	eng
	98.3	49.7	X	100.0	91.2	98.2	100.0	100.0	95.7	49.2	99.2	99.2	99.4	98.0	100.0	100.0	97.5	97.8	100.0	74.6
ISCED 3	eng	eng	X	fra	eng	eng	eng	eng	eng	(fra)	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	deu	eng
	88.1	77.6	X	94.4	87.8	93.5	54.1	68.6	81.5	(50.8)	78.3	83.0	99.0	92.4	99.8	99.9	92.4	86.8	86.3	79.4

%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 1	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	X	eng	X	eng	eng	X	eng	eng	:	X
	100.0	44.6	99.6	98.8	68.3	88.2	79.4	85.1	83.0	94.6	X	73.5	X	75.4	100.0	X	100.0	100.0	:	X
ISCED 2	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	X	eng	X	eng	eng fra	X	eng	eng	:	X
	100.0	97.4	99.8	98.8	97.3	100.0	99.8	97.0	99.5	100.0	X	100.0	X	99.4	100.0	X	100.0	94.7	:	X
ISCED 3	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	X	eng	X	eng*	eng	X	eng	eng	:	X
	100.0	79.8	99.3	95.9	66.7	99.5	96.8	93.3	97.0	100.0	X	91.8	X	57.7*	100.0	X	99.9	42.5	:	X

Šaltinis: Eurydice, remiantis Eurostatu/UOE duomenimis [educ_uae_lang01] (duomenys gauti 15. 2022 m. gruodžio mėn.).

12 lentelė: Labiausiai išmokta užsienio kalba ir mokinių, kuriuos jie mokosi pradiniam ir viduriniam ugdymui, dalis (ISCED 1–3), 2020 m. (C8 diagramos duomenys)

Aiškinamosios pastabos

Jei nurodote kalbas, lentelėje naudojami ISO 639–3 kodai.

ES suvestinis rodiklis rodo studentų, kurie mokosi užsienio kalbos iš visų konkretaus ISCED lygmens studentų, procentinę dalį. Jis grindžiamas visų ES studentų, išskyrus šalį (šalis), kurioje nurodyta kalba nelaikoma užsienio kalba, referencine populiacija.

2020 m. ISCED 3 ES suvestinis rodiklis pažymėtas kaip „apibrėžtis, žr. metaduomenis“. Todėl atkreipkite dėmesį į metodinę informaciją apie duomenis:
https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx

Kitos kalbos, išskyrus anglų kalbą, yra atspalvis.

Žvaigždute pažymėti duomenys datuojami 2019 m. (vietoje 2020 m.).

Skiausteliuose pateikiami tik bendrojo vidurinio ugdymo duomenys.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Žr. C skyriaus C8 diagramos konkrečioms šalims skirtas pastabas.

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
ISCED 1	84.1	13.3	X	0.0*	77.2	79.1	86.9	57.4	72.6	:	98.2	99.6	96.6	93.3	95.5	100.0	96.9	72.4	0.0	45.9
ISCED 2	98.3	49.7	X	65.7	91.2	98.2	100.0	100.0	95.7	:	99.2	99.2	99.4	98.0	100.0	100.0	97.5	97.8	54.3	74.6
ISCED 3	88.1	77.6	X	88.8	87.8	93.5	54.1	68.6	81.5	:	78.3	83.0	99.0	92.4	99.8	99.9	92.4	86.8	84.4	79.4

%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 1	100.0	44.6	99.6	98.8	68.3	88.2	79.4	85.1	83.0	94.6	X	73.5	X	75.4	100.0	X	100.0	100.0	:	X
ISCED 2	100.0	97.4	99.8	98.8	97.3	100.0	99.8	97.0	99.5	100.0	X	100.0	X	99.4	100.0	X	100.0	94.7	:	X
ISCED 3	100.0	79.8	99.3	95.9	66.7	99.5	96.8	93.3	97.0	100.0	X	91.8	X	57.7*	100.0	X	99.9	42.5	:	X

Šaltinis: Eurydice, remiantis Eurostatu/UOE duomenimis [educ_uae_lang01] (duomenys gauti 15. 2022 m. gruodžio mėn.).

13 lentelė: Mokinių, besimokančių anglų kalbos pradiniam ir viduriniam ugdymui, procentinė dalis (ISCED 1–3), 2020 m. (C9 diagramos duomenys)

Aiškinamosios pastabos

ES suvestinių duomenų paaiškinimai pateikiami šio priedo C8 diagramos duomenų paaiškinimuose.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Žvaigždute pažymėti duomenys datuojami 2019 m. (vietoj 2020 m.).

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Žr. C skyriaus C9 diagramos konkrečioms šalims skirtas pastabas.

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
ISCED 1	fra	eng	X	00*	rus	deu	:	fra	est	:	fra	fra	deu	deu	deu	fra	rus	deu	fra	deu
	5.5	13.3	X	00*	4.3	11	:	2.6	20.7	:	19.2	19.1	3.1	20.4	1.9	2.3	13.3	0.4	83.2	18.9
ISCED 2	fra	nld	X	eng	rus	deu	deu	fra	rus	spa	fra	fra	spa	deu	fra	fra	rus	rus	deu	fra
	30.6	47.3	X	65.7	10.1	47.6	76.5	23.1	64.7	21.3	47.8	41.3	54.6	44.1	60.4	82.7	58.1	59.3	100.0	29.1
ISCED 3	deu	nld	X	eng	deu	deu	deu	spa	rus	(deu)	fra	fra	spa	deu	fra	fra	rus	rus	fra	deu
	20.0	59.2	X	88.8	26.8	37.8	17.2	11.9	44.9	(79.0)	3.8	18.0	59.3	34.9	23.5	25.5	51.8	24.8	85.4	41.0

%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 1	ita	deu	slv	deu	fra	fra	deu	slk	swe	spa	X	deu	X	dan	0.0	X	0.0	0.0	:	X
	2.4	0.6	0.7	5.0	0.4	10.7	2.1	6.0	18.4	8.6	X	5.8	X	20.7	0.0	X	0.0	0.0	:	X
ISCED 2	ita	fra	fra	deu	fra	fra	deu	deu	swe	spa	X	deu	X	dan	eng	fra	X	deu	spa	:
	55.1	55.3	3.8	40.6	71.2	80.3	21.3	32.3	92.5	45.9	X	76.5	X	95.7	100.0	X	59.6	31.2	:	X
ISCED 3	ita	deu	fra	deu	spa	fra	deu	deu	swe	spa	X	deu	X	dan*	fra	X	deu	spa	:	X
	25.4	21.4	15.2	62.9	7.2	85.0	37.0	36.8	89.4	28.6	X	38.1	X	24.9*	91.9	X	30.8	11.7	:	X

Šaltinis: Eurydice, remiantis Eurostatu/UOE duomenimis [educ_uae_lang01] (duomenys gauti 15. 2022 m. gruodžio mėn.).

14 lentelė: Antra labiausiai paplitusi užsienio kalba ir mokinių, kuriuos jie mokosi pradiniam ir viduriniam ugdymui, dalis (ISCED 1–3), 2020 m. (C10 diagramos duomenys)

Aiškinamosios pastabos

Jei nurodote kalbas, lentelėje naudojami ISO 639–3 kodai.

ES suvestinio rodiklio paaiškinimai pateikiami šio priedo C8 diagramos paaiškinimuose.

Žvaigždute pažymėti duomenys datuojami 2019 m. (vietoj 2020 m.).

Skliausteliuose pateikiami tik bendrojo vidurinio ugdymo duomenys.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Žr. C skyriaus C10 diagramos konkrečioms šalims skirtas pastabas.

PROCENTINIS DALIS	MT	AT	PL	SI	SK	FI	IS
ISCED 1	nld	–	–	rus	est	–	rus
	33.1	–	–	15.5	20.7	–	13.3
ISCED 2	nld	rus	rus	rus	est	ita	rus
	47.3	10.1	13.4	64.7	22.0	10.6	58.1
Bendra informacija	nld	rus	rus	rus	est	ita	rus
ISCED 3	72.7	24.2	11.4	67.0	18.1	22.7	56.7

Šaltinis: Eurydice, remiantis Eurostatu/UOE duomenimis [educ_uae_lang01] (duomenys gauti 15. 2022 m. gruodžio mėn.).

15 lentelė: Kitų nei anglų, prancūzų, vokiečių ir ispanų kalbų (kurių bent 10 proc. studentų mokosi kitų kalbų) pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo įstaigose (ISCED 1–3) studentų dalis 2020 m. (C11 diagramos duomenys)

Aiškinamosios pastabos

Jei nurodote kalbas, lentelėje naudojami ISO 639–3 kodai.

Lentelėje nurodytos šalys, kuriose bent 10 proc. studentų (bent vieno išsilavinimo lygio) mokosi užsienio kalbų, išskyrus anglų, prancūzų, vokiečių ir ispanų kalbas. Kitos šalys nerodomos.

Žvaigždute pažymėti duomenys datuojami 2019 m. (vietoj 2020 m.).

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Žr. C skyriaus C11 diagramos konkrečioms šalims skirtas pastabas.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

	%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	NO
ISCED 1	2020	84.1	13.3	X	0.0*	77.2	79.1	86.9	57.4	72.6	:	98.2	99.6	96.6	93.3	95.5	100.0	96.9	72.4	0.0	45.9
	2013	77.2	11.4	X	0.1	73.5	71.2	56.9	62.4	68.9	:	74.6	99.0	92.2	92.3	98.8	98.0	71.2	73.7	0.0	40.4
ISCED 2	2020	98.3	49.7	X	65.7	91.2	98.2	100.0	100.0	95.7	:	99.2	99.2	99.4	98.0	100.0	100.0	97.5	97.8	54.3	74.6
	2013	96.7	42.5	X	49.3	86.8	96.5	100.0	97.8	97.1	:	99.0	99.4	98.4	97.6	100.0	99.7	95.8	97.1	53.2	68.5
ISCED 3 bendrasis standartas	2020	95.7	90.7	X	100.0	90.3	99.9	98.0	97.0	98.5	:	80.6	97.3	99.9	99.8	97.3	100.0	98.0	97.0	100.0	89.1
	2013	93.8	91.1	X	99.9	90.6	95.1	82.8	86.8	96.0	:	93.5	98.1	99.7	99.4	95.9	91.4	98.6	94.4	97.1	81.8

	%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 1	2020	100.0	44.6	99.6	98.8	68.3	88.2	79.4	85.1	83.0	94.6	X	73.5	X	75.4	100.0	X	100.0	100.0	:	X
	2013	100.0	52.2	100.0	94.0	34.9	45.3	48.0	81.0	66.3	77.9	X	:	X	71.5	100.0	X	100.0	100.0	:	X
ISCED 2	2020	100.0	97.4	99.8	98.8	97.3	100.0	99.8	97.0	99.5	100.0	X	100.0	X	99.4	100.0	X	100.0	94.7	:	X
	2013	100.0	96.6	99.9	96.3	93.4	99.2	100.0	94.9	99.4	100.0	X	:	X	99.8	100.0	X	99.9	100.0	:	X
ISCED 3 bendrasis standartas	2020	100.0	100.0	99.8	98.4	62.3	99.4	98.5	98.7	99.7	100.0	X	98.6	X	72.7*	100.0	X	(99.9)	38.7	:	X
	2013	100.0	100.0	99.9	94.0	59.2	99.6	98.0	98.8	99.9	100.0	X	:	X	70.8	100.0	X	(98.4)	:	:	X

Šaltinis: Eurydice, remiantis Eurostato/UOE duomenimis [educ_uoe_lang01] (duomenys gauti 15. 2022 m. gruodžio mėn.).

16 lentelė: Anglų kalbą pradiniam ir bendrajam viduriniam ugdymui (ISCED 1–3) studijuojančių studentų procentinė dalis 2013 m. ir 2020 m. (C12 diagramos duomenys)

Aiškinamosios pastabos

ES suvestinio rodiklio paaiškinimai pateikiami šio priedo C8 diagramos paaiškinimuose.

Žvaigždute pažymėti duomenys datuojami 2019 m. (vietoj 2020 m.).

Skiausteliuose pateikti duomenys susiję ir su švietimu, ir su viduriniu profesiniu ugdymu.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Žr. C skyriaus C12 diagramos konkrečioms šalims skirtas pastabas.

	%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	NO
ISCED 1	2020	5.5	:	X	26.1*	0.8	0.1	:	2.6	1.4	:	19.2	19.1	:	0.6	0.8	2.3	1.4	0.2	83.2	0.3
	2013	3.6	:	X	28.6	1.2	0.1	:	3.7	1.6	:	14.8	5.4	:	0.6	0.9	2.0	0.8	0.2	83.8	0.3
ISCED 2	2020	30.6	:	X	100.0	1.3	2.6	9.3	23.1	2.6	49.2	47.8	41.3	:	1.2	60.4	82.7	2.2	4.6	100.0	0.5
	2013	33.9	:	X	99.6	3.1	3.3	9.1	24.4	2.7	61.6	49.4	38.7	:	1.4	68.7	90.0	1.0	3.4	100.0	0.5
ISCED 3 bendrasis standartas	2020	21.8	:	X	100.0	9.5	11.5	7.8	20.9	5.6	50.8	4.6	24.8	:	4.5	14.8	29.4	5.9	2.7	100.0	8.0
	2013	23.6	:	X	99.9	12.2	17.5	15.0	24.2	6.4	58.9	4.6	28.7	:	3.6	17.7	37.2	5.8	3.2	100.0	5.8
	%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 1	2020	2.2	0.5	0.1	0.4	0.4	10.7	0.0	0.2	2.1	3.0	X	0.0	X	0.6	0.0	X	0.0	0.0	:	X
	2013	1.1	:	0.3	0.2	0.1	10.8	0.0	0.1	2.0	2.2	X	:	X	0.6	0.0	X	0.2	0.0	:	X
ISCED 2	2020	28.1	55.3	3.8	1.3	71.2	80.3	1.4	1.0	4.6	14.4	X	2.3	X	1.8	100.0	X	38.7	10.7	:	X
	2013	35.1	57.8	5.1	3.7	63.3	85.0	3.2	2.6	5.9	15.6	X	:	X	1.8	97.2	X	50.4	14.0	:	X
ISCED 3 bendrasis standartas	2020	18.2	28.1	29.7	12.3	3.0	80.8	7.2	9.0	8.8	15.8	X	6.6	X	9.0*	91.9	X	(22.4)	7.4	:	X
	2013	23.1	32.7	35.5	8.1	2.6	84.9	11.2	14.8	12.0	18.3	X	:	X	11.3	100.0	X	(27.2)	:	:	X

Šaltinis: Eurydice, remiantis Eurostato/UOE duomenimis [educ_uoe_lang01] (duomenys gauti 15. 2022 m. gruodžio mėn.).

17 lentelė: Prancūzų kalbos pradiniam ir bendrajam viduriniam ugdymui (ISCED 1–3) studijuojančių studentų procentinė dalis 2013 m. ir 2020 m. (C13 diagramos duomenys)

Aiškinamosios pastabos

ES suvestinio rodiklio paaiškinimai pateikiami šio priedo C8 diagramos paaiškinimuose.

Žvaigždute pažymėti duomenys datuojami 2019 m. (vietoj 2020 m.).

Skiausteliuose pateikti duomenys susiję ir su švietimu, ir su viduriniu profesiniu ugdymu.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Žr. C skyriaus C13 diagramos konkrečioms šalims skirtas pastabas.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

	%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
ISCED 1	2020	3.4	0.9	X	0.0*	2.2	1.1	:	:	3.2	:	16.7	1.2	3.1	20.4	1.9	0.0	5.0	0.4	100.0	18.9
	2013	3.7	1.0	X	0.0	2.6	1.3	:	:	3.9	:	12.0	0.6	5.7	20.2	2.0	0.0	4.7	0.6	100.0	20.4
ISCED 2	2020	21.4	1.4	X	0.0	5.0	47.6	76.5	:	9.9	19.3	46.6	4.8	15.2	44.1	9.4	1.7	13.2	13.8	100.0	29.1
	2013	22.6	1.6	X	0.1	7.2	32.4	73.6	:	14.5	20.9	44.9	3.1	14.4	42.7	8.6	1.3	11.3	11.4	100.0	31.7
ISCED 3 bendrasis standartas	2020	21.4	5.2	X	42.3	34.3	64.1	27.4	:	19.4	19.0	4.4	2.9	20.8	62.1	9.2	1.4	26.5	6.7	98.8	55.4
	2013	21.5	5.6	X	51.2	34.2	55.7	28.0	:	29.6	15.4	2.5	2.1	22.0	62.1	7.7	5.3	28.9	10.2	100.0	45.4
	%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 1	2020	1.4	0.6	:	5.0	0.1	2.6	2.1	1.7	3.9	3.3	X	5.8	X	0.0	0.0	X	0.0	0.0	:	X
	2013	0.6	:	:	6.7	0.1	1.5	1.7	1.8	3.7	2.2	X	:	X	0.0	0.0	X	1.7	0.0	:	X
ISCED 2	2020	13.7	49.4	:	40.6	1.3	13.6	21.3	32.3	9.3	18.4	X	76.5	X	1.0	0.0	X	59.6	24.0	:	X
	2013	9.1	51.7	:	69.0	0.7	10.3	19.1	57.7	10.5	19.3	X	:	X	2.5	0.0	X	44.9	24.4	:	X
ISCED 3 bendrasis standartas	2020	9.2	42.2	:	53.9	1.4	16.3	66.2	57.6	14.6	19.6	X	78.1	X	20.9*	0.0	X	(30.8)	23.0	:	X
	2013	5.8	42.4	:	47.0	1.0	12.5	63.4	58.8	17.6	22.2	X	:	X	22.3	0.0	X	(22.5)	:	:	X

Šaltinis: Eurydice, remiantis Eurostato/UOE duomenimis [educ_uae_lang01] (duomenys gauti 15. 2022 m. gruodžio mėn.).
18 lentelė: Pradinio ir bendrojo vidurinio ugdymo (ISCED 1–3), 2013 m. ir 2020 m. vokiečių kalbos moksleivių proporcijos (C14 diagramos duomenys)

Aiškinamosios pastabos

ES suvestinio rodiklio paaiškinimai pateikiami šio priedo C8 diagramos paaiškinimuose.

Žvaigždute pažymėti duomenys datuojami 2019 m. (vietoj 2020 m.).

Skiausteliuose pateikti duomenys susiję ir su švietimu, ir su viduriniu profesiniu ugdymu.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Žr. C skyriaus C14 diagramos konkrečioms šalims skirtas pastabas.

	%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
ISCED 2	2020	17.7	:	X	0.0	2.1	3.0	:	6.2	0.1	21.3	0.1	:	54.6	0.1	25.0	0.5	0.5	0.2	0.0	0.2
	2013	12.6	:	X	0.0	1.5	1.7	:	3.7	0.3	14.4	0.1	:	37.0	0.1	21.3	0.9	0.0	0.0	0.0	0.1
ISCED 3 bendrasis standartas	2020	26.8	7.4	X	2.2	10.6	14.0	17.9	22.5	4.0	18.3	0.0	:	73.1	4.5	15.3	4.0	2.5	0.9	5.8	6.1
	2013	21.9	0.7	X	2.5	9.6	11.9	20.5	18.9	4.1	14.0	0.1	:	70.0	3.2	12.0	18.7	1.1	0.8	5.4	2.9
	%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 2	2020	14.0	1.9	1.2	3.6	18.8	0.6	2.5	0.9	3.7	45.9	X	0.0	X	2.4	0.0	X	0.0	31.2	:	X
	2013	7.5	1.9	1.2	1.4	24.1	0.4	2.4	0.7	1.7	43.5	X	:	X	2.9	0.0	X	0.0	31.0	:	X
ISCED 3 bendrasis standartas	2020	9.1	5.7	21.5	15.2	9.1	2.6	15.7	12.6	12.9	41.4	X	0.0	X	24.2*	0.0	X	(10.4)	24.1	:	X
	2013	5.3	4.8	15.7	3.3	8.4	2.5	12.3	10.0	13.4	39.9	X	:	X	21.7	0.0	X	(10.4)	:	:	X

Šaltinis: Eurydice, remiantis Eurostato/UOE duomenimis [educ_uae_lang01] (duomenys gauti 15. 2022 m. gruodžio mėn.).
19 lentelė: Ispanų kalbos bendrojo vidurinio ugdymo įstaigose studijuojančių studentų procentinė dalis (ISCED 2–3), 2013 ir 2020 m. (C15 diagramos duomenys)

Aiškinamosios pastabos

ES suvestinio rodiklio paaiškinimai pateikiami šio priedo C8 diagramos paaiškinimuose.

Žvaigždute pažymėti duomenys datuojami 2019 m. (vietoj 2020 m.).

Skiausteliuose pateikti duomenys susiję ir su švietimu, ir su viduriniu profesiniu ugdymu.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Žr. C skyriaus C15 diagramos konkrečioms šalims skirtas pastabas.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

PROCENTINIS DALIS	BE fr	BE nl	BG	CZ	DK	EE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
Bendra informacija	95.7	98.7	100.0	90.3	99.9	78.0	97.0	98.5	80.6	97.3	99.9	99.8	97.3	100.0	98.0	89.1
Naujokai	79.2	59.9	79.7	85.4	91.1	15.4	38.8	56.3	73.5	45.3	96.9	89.1	100.0	95.6	83.6	69.7

PROCENTINIS DALIS	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
Bendra informacija	99.8	98.4	62.3	99.4	98.5	98.7	99.7	100.0	X	98.6	X	72.7*	100.0	X	(99.9)	38.7	:	X
Naujokai	100.0	68.9	99.2	93.7	73.6	99.6	96.1	90.6	95.0	99.9	X	89.8	X	20.9*	:	46.0	:	X

Šaltinis: Eurydice, remiantis Eurostat/UEO duomenimis [educ_ueo_lang01] (duomenys gauti 15. 2022 m. gruodžio mėn.).

20 lentelė: Moksleivių, kurie mokosi anglų kalbos bendrojo ir profesinio vidurinio ugdymo įstaigose, procentinė dalis (ISCED 3), 2020 m. (C16 diagramos duomenys)

Aiškinamosios pastabos

2020 m. ES suvestinis rodiklis, skirtas profesionaliam ISCED 3 dokumentui „Skirtingi apibrėžimai, žr. metaduomenis“. Todėl atkreipkite dėmesį į metodinę informaciją apie duomenis: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_ueo_enr_esms_an6.xlsx

Daugiau informacijos apie ES suvestinius duomenis žr. šio priedo C8 paveikslo paaiškinimuose.

Žvaigždute pažymėti duomenys datuojami 2019 m. (vietoje 2020 m.).

Skiausteliuose pateikti duomenys susiję ir su švietimu, ir su viduriniu profesiniu ugdymu.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Žr. C skyriaus C16 diagramos konkrečioms šalims skirtas pastabas.

D skyriaus I skirsnis

PROCENTINĖS DALIS	LT	HU	MT	NL	AT	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	NO	TR
A. Iš viso	23.0	18.5	38.3	30.3	30.8	20.6	37.0	11.9	25.9	28.9	40.6	27.1	29.3	32.7
S.E.	0.97	1.07	1.70	2.28	0.73	0.74	1.15	1.04	0.84	1.14	1.03	1.30	0.88	0.89
B. < 35 metai	29.9	26.9	52.3	36.7	52.9	37.9	42.3	16.9	26.6	49.2	52.3	47.1	54.2	35.6
S.E.	2.61	2.58	2.29	2.67	1.54	4.61	2.84	2.81	2.07	2.76	2.52	4.17	1.99	1.42
C. ≥ 35 metų amžiaus	22.4	17.5	26.1	27.7	23.1	20.2	35.6	11.2	25.7	24.7	38.5	24.2	21.6	29.7
S.E.	0.99	1.07	1.53	2.63	0.86	0.73	1.23	0.98	0.95	1.18	1.11	1.36	0.75	1.19
B – C	7.5	9.3	26.2	9.0	29.8	17.7	6.7	5.7	0.9	24.4	13.8	22.9	32.6	5.9
S.E.	2.69	2.51	2.80	3.12	1.83	4.60	3.09	2.62	2.33	2.79	2.73	4.47	2.06	1.92

Δ Skirtumas tarp tam tikrų amžiaus grupių

Šaltinis: Eurydice, remiantis 2018 m. TALIS.

21 lentelė: Vidurinio ugdymo (ISCED 2) mokytojų, įgijusių ITE, įskaitant mokymą daugiakalbėje ar daugiakultūroje aplinkoje, dalis iš viso ir pagal amžiaus grupę, 2018 m. (D3 diagramos duomenys)

Aiškinamosios pastabos

Duomenys, pagrįsti mokytojų atsakymais į 2 klausimą „Kiek jums metų?“ ir 2018 m. TALIS 6 klausimas (f variantas) „Esame šie į jūsų formalųjį [švietimą ar švietimą] įtraukti elementai?“. Atsakymai į 2 klausimą buvo suskirstyti pagal amžiaus grupes. Vertinant bendrą vidurinių mokyklų mokytojų, baigusį ITE, įskaitant mokymą daugiakalbėje arba daugiakultūroje aplinkoje, procentinę dalį, statistiškai reikšmingi skirtumai nuo ES vertės pažymėti paryškintuoju šriftu.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Vertinant skirtumus tarp dviejų amžiaus grupių (Andlt; 35 metai ir ≥ 35 metai), reikšmės, kurios yra reikšmingos (p < 0.05) nuliui, pateikiamos paryškintu spaudimu.

ES dalyvauja dalyviai iš visų šiuo metu ES gyvenančių šalių, kurie 2018 m. dalyvavo TALIS veikloje.

%	EU													
CPD	20.1													
S.E.	0.32													
CPD	LT	HU	MT	NL	AT	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	NO	TR
	18.1	14.8	26.9	9.7	17.6	14.0	22.3	17.6	14.2	19.9	23.9	23.0	15.0	27.0
	S.E.	0.83	1.08	2.08	0.79	0.80	0.80	1.05	1.68	0.72	1.24	0.94	1.18	0.93

Šaltinis: Eurydice, remiantis 2018 m. TALIS.

22 lentelė: Vidurinio ugdymo (ISCED 2) mokytojų, dalyvavusių TPD veikloje, skirtoje mokymui daugiakalbėje ar daugiakultūroje aplinkoje, dalis 2018 m. (D3 diagramos duomenys)

Aiškinamosios pastabos

Žr. D skirsnio D3 paveikslo paaiškinimus.

D skyriaus II skirsnis

	EU	BE fr	BE nl	BG	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY
Užsienio kalbos mokytojas	71.2	73.2	58.7	40.6	72.8	66.0	69.8	80.5	77.6	55.6	79.3	75.7
S.E.	0.72	2.55	2.32	3.09	1.70	2.02	2.12	1.60	2.38	3.01	1.77	3.71
Kitų dalykų mokytojai	36.0	33.5	38.4	28.9	40.7	50.1	55.5	38.4	33.1	29.4	27.9	63.5
S.E.	0.48	1.27	1.36	1.29	1.24	1.84	1.46	1.10	1.30	1.43	1.03	1.97
	LV	HU	MT	NL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	TR
Užsienio kalbos mokytojas	76.2	62.1	54.0	85.5	55.6	39.3	69.2	55.3	66.3	63.9	85.8	20.7
S.E.	3.36	2.20	3.75	2.80	2.11	2.21	3.05	1.79	1.94	2.43	1.97	2.22
Kitų dalykų mokytojai	55.7	31.4	29.3	56.5	33.9	32.0	47.3	28.7	48.7	39.0	80.1	8.9
S.E.	1.76	1.33	1.37	1.81	1.07	1.82	1.65	1.18	1.73	1.66	1.86	0.71

Šaltinis: Eurydice, remiantis 2018 m. TALIS.

23 lentelė: Vidurinio ugdymo (ISCED 2) mokytojų, kurie buvo užsienyje profesiniais tikslais, 2018 m. dalis (D6 diagramos duomenys)

Aiškinamosios pastabos

Duomenys, pagrįsti mokytojų atsakymais į 2018 m. TALIS 15 ir 56 klausimus: „Ar einamaisiais mokslo metais mokote šių dalykų kategorijų?“ ir „Ar kada nors profesiniais tikslais praleidote užsienyje mokydami mokytojus ir (arba) mokydami mokytojus?“

Užsienio kalbų mokytojai yra tie, kurie pasirinko 15 klausimo variantą (-us). Kitų dalykų mokytojai yra tie, kurie nepasirinko e varianto 15 klausimui ir pažymėjo kitą (-us) variantą (-us) a-i. Mobilieji mokytojai yra tie, kurie atsakė „taip“ bent į vieną iš judumo situacijų (a-e galimybės).

ES yra respondentai iš visų šiuo metu ES šalių, kurie 2018 m. reagavo į TALIS judumo klausimus.

	Average 17	BE nl	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT
2018	72.2	58.7	72.8	66.0	69.8	80.5	77.6	55.6	79.3
S.E.	0.74	2.32	1.70	2.02	2.12	1.60	2.38	3.01	1.77
2013	57.6	43.0	53.3	45.1	54.2	73.7	63.3	36.8	61.7
S.E.	0.82	2.77	1.96	2.27	2.08	2.02	2.07	2.03	2.33
Δ2018–2013	14.6	15.8	19.5	20.9	15.5	6.8	14.2	18.8	17.6
S.E.	1.11	3.61	2.59	3.04	2.97	2.58	3.16	3.64	2.92
	CY	LV	NL	PT	RO	SK	FI	SE	IS
2018	75.7	76.2	85.5	55.6	39.3	55.3	66.3	63.9	85.8
S.E.	3.71	3.36	2.80	2.11	2.21	1.79	1.94	2.43	1.97
2013	58.6	62.0	59.5	35.1	30.0	39.6	56.2	57.1	71.6
S.E.	3.79	3.04	3.24	2.23	2.26	1.76	2.20	1.86	2.65
Δ2018–2013	17.1	14.2	26.0	20.5	9.3	15.7	10.0	6.7	14.2
S.E.	5.30	4.53	4.28	3.07	3.16	2.52	2.94	3.06	3.30

Δ Konkrečių ataskaitinių metų skirtumas

Šaltinis: Eurydice, remiantis 2018 ir 2013 m. TALIS duomenimis.

24 lentelė: 2018–2013 m. skirtumai tarp šiuolaikinių užsienio kalbų mokytojų vidurinio ugdymo (ISCED 2), kurie buvo užsienyje profesiniais tikslais, dalies (D6 diagramos duomenys)

Aiškinamosios pastabos

„Vidutiniškai 17“ reiškia 17 šalių (arba švietimo sistemų), kuriose 2013 ir 2018 m. TALIS respondentai nagrinėjo tarptautinio judumo klausimus.

Taip pat žr. D skirsnio D6 paveikslo paaiškinimus.

	Average 17	BE nl	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT
2018	36.3	38.4	40.7	50.1	55.5	38.4	33.1	29.4	27.9
S.E.	0.51	1.36	1.24	1.84	1.46	1.10	1.30	1.43	1.03
2013	20.0	21.1	21.2	30.4	35.5	24.1	15.3	10.4	13.2
S.E.	0.37	0.94	1.20	1.54	1.26	1.06	0.78	0.72	0.89
Δ2018–2013	16.3	17.4	19.4	19.6	20.0	14.2	17.8	18.9	14.7
S.E.	0.63	1.66	1.73	2.40	1.93	1.53	1.52	1.60	1.36
	CY	LV	NL	PT	RO	SK	FI	SE	IS
2018	63.5	55.7	56.5	33.9	32.0	28.7	48.7	39.0	80.1
S.E.	1.97	1.76	1.81	1.07	1.82	1.18	1.73	1.66	1.86
2013	36.5	37.5	32.7	15.6	17.2	17.4	37.3	31.8	70.9
S.E.	1.35	2.43	1.78	0.96	1.21	1.25	1.36	1.40	1.49
Δ2018–2013	27.0	18.2	23.8	18.3	14.8	11.3	11.4	7.2	9.2
S.E.	2.39	3.00	2.53	1.44	2.19	1.72	2.20	2.17	2.38

Δ Konkrečių ataskaitinių metų skirtumas

Šaltinis: Eurydice, remiantis 2018 ir 2013 m. TALIS duomenimis.

25 lentelė: 2018–2013 m. kitų vidurinio ugdymo dalykų (ISCED 2) mokytojų, kurie buvo užsienyje profesiniais tikslais, dalies skirtumai (D6 diagrama)

Aiškinamosios pastabos

Žr. šio priedo pirmiau pateiktos lentelės paaiškinimus ir D skyriaus D6 paveikslo paaiškinimus.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

	EU	BE fr	BE nl	BG	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY
ES programa	27.4	20.1	13.7	35.2	37.6	26.9	51.8	33.3	16.6	25.0	16.7	34.2
S.E.	0.66	3.20	2.14	4.24	2.18	2.93	3.25	2.09	2.22	3.28	2.07	4.84
Nacionalinė arba regioninė programa	15.2	:	10.5	18.9	23.4	10.5	33.6	21.6	14.5	20.1	6.6	34.1
S.E.	0.64	:	2.00	3.42	1.59	1.60	2.19	1.55	2.11	2.41	1.27	5.76
	LV	HU	MT	NL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	TR
ES programa	55.8	28.5	36.0	27.9	37.7	59.3	50.5	33.2	37.6	24.2	40.9	58.5
S.E.	5.63	2.73	4.66	3.69	2.45	3.40	4.40	2.36	2.55	2.43	3.19	6.27
Nacionalinė arba regioninė programa	29.1	24.6	:	13.2	17.5	24.8	17.9	15.3	17.0	8.2	15.1	:
S.E.	3.46	2.48	:	2.10	2.37	3.01	3.06	2.04	1.96	1.69	2.38	:

Šaltinis: Eurydice, remiantis 2018 m. TALIS.

26 lentelė: Judžių užsienio kalbų mokytojų, įgijusių vidurinį išsilavinimą (ISCED 2) ir išvykusių į užsienį pagal judumo programą profesiniais tikslais, dalis 2018 m. (D8 diagramos duomenys)
Aiškinamosios pastabos

Žr. D skirsnio D8 paveikslą paaiškinimus.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Žr. D skyriaus D8 diagramos konkrečioms šalims skirtas pastabas.

	Vidutiniškai 17	BE nl	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT
2018 m. ES programa	27.2	13.7	37.6	26.9	51.8	33.3	16.6	25.0	16.7
S.E.	0.71	2.14	2.18	2.93	3.25	2.09	2.22	3.28	2.07
2013 m. ES programa	25.1	17.1	37.5	24.3	41.1	35.2	9.3	12.7	15.2
S.E.	0.89	2.85	2.31	2.33	2.44	2.51	1.81	2.52	1.88
Δ2018–13 METŲ	21	-3.4	01	27	10.8	-1.8	7.2	12.3	15
S.E.	1.13	3.56	3.18	3.74	4.06	3.27	2.86	4.14	2.80
	CY	LV	NL	PT	RO	SK	FI	SE	IS
2018 m. nacionalinė arba regioninė programa	15.4	10.5	23.4	10.5	33.6	21.6	14.5	20.1	6.6
S.E.	0.67	2.00	1.59	1.60	2.19	1.55	2.11	2.41	1.27
2013 m. nacionalinė arba regioninė programa	11.1	:	13.2	:	26.1	19.9	:	22.2	:
S.E.	0.53	:	1.43	:	2.59	1.76	:	2.75	:
Δ2018–13 METŲ	4.3	:	10.2	:	7.5	1.7	:	-2.1	:
S.E.	0.86	:	2.13	:	3.39	2.34	:	3.66	:
	CY	LV	NL	PT	RO	SK	FI	SE	IS
2018 m. ES programa	34.2	55.8	27.9	37.7	59.3	33.2	37.6	24.2	40.9
S.E.	4.84	5.63	3.69	2.45	3.40	2.36	2.55	2.43	3.19
2013 m. ES programa	40.7	61.2	27.3	45.6	49.7	25.8	38.8	21.0	29.0
S.E.	4.64	3.10	3.92	4.56	3.97	2.24	2.78	1.93	2.24
Δ2018–13 METŲ	-6.5	-5.3	0.6	-7.9	9.6	7.4	-1.2	3.3	11.9
S.E.	6.71	6.42	5.38	5.17	5.23	3.25	3.78	3.10	3.90
	CY	LV	NL	PT	RO	SK	FI	SE	IS
2018 m. nacionalinė arba regioninė programa	34.1	29.1	13.2	17.5	24.8	15.3	17.0	8.2	15.1
S.E.	5.76	3.46	2.10	2.37	3.01	2.04	1.96	1.69	2.38
2013 m. nacionalinė arba regioninė programa	:	22.6	:	:	:	12.7	13.5	:	20.1
S.E.	:	3.64	:	:	:	1.81	2.03	:	2.59
Δ2018–13 METŲ	:	6.6	:	:	:	2.6	3.5	:	-5.0
S.E.	:	5.02	:	:	:	2.72	2.82	:	3.52

Δ Konkrečių ataskaitinių metų skirtumas

Šaltinis: Eurydice, remiantis 2018 ir 2013 m. TALIS duomenimis.

27 lentelė: 2018–2013 m. skirtumai tarp judžių užsienio kalbų mokytojų vidurinio ugdymo įstaigose (ISCED 2), kurie išvyko į užsienį pagal judumo programą profesiniais tikslais (D8 diagramos duomenys)

Aiškinamosios pastabos

Mokytojų atsakymų į 2018 m. TALIS 15 ir 56 klausimus ir į 2013 m. TALIS 15 ir 48 klausimus duomenys: „Ar einamaisiais mokslo metais dėstote šias dalykines kategorijas?“ ir „Ar kada nors esate dirbęs mokytojo arba mokytojo rengimo užsienyje metu?“, b) 2018 m. ir c) 2013 m., „kaip ES programos mokytojas“ ir c) 2018 ir d) 2013 m. kaip regioninės arba nacionalinės programos mokytojas? Mokytojai gali naudoti abiejų tipų programas.

Užsienio kalbų mokytojai yra tie, kurie pasirinko 15 klausimo variantą (-us). Mobilieji mokytojai yra tie, kurie atsakė „taip“ 2018 m. bent vieną iš galimybių a-e atsakant į 56 klausimą ir b-f 2013 m.

„Vidurkis 17“ reiškia 17 šalių (arba švietimo sistemų), kurių atsakymai į tarptautinio judumo klausimus TALIS 2013 ir 2018 m.

Vertinant skirtumus tarp 2018 ir 2013 m., vertės, kurios labai skiriasi nuo nulio ($p < 0.05$), pateikiamos paryškintuoju šriftu.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija (BE nl), Danija, Prancūzija, Italija, Kipras, Nyderlandai, Portugalija, Rumunija ir Švedija: 2013 m. imties nepakako kategorijai „nacionalinės arba regioninės programos“ (mažiau nei 5 skirtingos mokyklos arba 30 mokytojų).

	EU		CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY	LV
A	76.4		77.4	49.6	58.1	89.1	75.3	70.6	91.6	57.3	62.7
S.E.	0.75		1.78	2.72	2.63	1.36	2.69	2.92	1.35	5.68	3.89
B	68.4		56.0	54.8	70.3	80.0	58.8	38.7	83.1	77.1	44.4
S.E.	0.94		2.27	3.12	2.62	2.12	2.92	4.65	1.76	4.83	5.16
C	57.4		73.9	55.2	60.6	60.9	84.9	38.8	41.3	57.8	53.0
S.E.	1.01		1.80	2.89	2.92	2.07	2.17	3.94	2.16	6.47	4.41
D	40.8		45.3	40.3	61.2	46.5	34.3	37.6	25.2	33.5	61.4
S.E.	0.92		2.18	3.16	3.28	1.80	2.87	3.93	1.91	5.90	3.88
E	33.5		25.5	38.0	27.0	41.9	42.8	12.8	23.7	35.8	33.7
S.E.	0.94		1.62	2.14	2.51	2.08	3.05	2.20	2.03	5.31	3.68
F	21.9		33.7	15.4	19.1	30.3	12.0	11.4	15.7	44.4	:
S.E.	0.75		1.88	1.62	2.19	2.40	2.11	3.61	1.95	6.12	:
	HU	MT	NL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	TR
A	82.2	68.7	59.0	51.4	36.9	68.7	70.9	62.3	59.5	33.1	:
S.E.	2.05	3.32	4.95	2.39	3.42	3.59	2.45	2.20	2.80	3.15	:
B	70.8	62.5	63.1	47.7	56.6	41.9	62.5	54.5	66.0	38.6	36.4
S.E.	2.29	5.38	4.27	3.26	4.02	3.06	2.61	2.06	2.53	3.41	5.42
C	35.7	46.9	46.6	74.2	49.8	53.8	35.7	55.0	35.3	:	38.4
S.E.	3.22	5.60	5.08	2.40	3.78	3.50	2.58	2.30	2.74	:	4.76
D	55.2	37.3	44.7	51.6	65.7	59.1	43.2	53.6	41.2	43.5	50.0
S.E.	3.00	4.73	4.07	2.18	3.90	3.20	2.53	2.18	2.73	3.01	5.77
E	27.0	25.6	26.2	10.3	68.3	30.7	23.4	22.4	33.2	31.6	32.7
S.E.	2.54	5.28	3.25	1.70	3.21	3.33	2.40	2.47	2.81	3.18	4.92
F	36.4	35.3	18.3	20.0	15.0	32.1	24.1	39.6	28.8	27.9	79.2
S.E.	2.50	5.30	3.00	2.41	2.04	3.83	2.43	2.43	2.57	2.76	5.05

A Kalbų mokymas
B Studijos kaip mokytojų rengimo dalis
C Lydintys kviestiniai studentai
D Susisiekimasis su mokyklomis užsienyje
E Mokytojų kabinetas
Kitų teminių sričių mokymasis

Šaltinis: Eurydice, remiantis 2018 m. TALIS.

28 lentelė: Judžių užsienio kalbų mokytojų vidurinio ugdymo (ISCED 2) pagal profesines priežastis likti užsienyje dalis 2018 m. (D9 diagramos duomenys)

Aiškinamosios pastabos

Žr. D skirsnio D9 paveikslo paaiškinimus.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Belgija (BE fr, BE nl) ir Bulgarija: klausimas šiose šalyse nebuvo išspręstas.

Latvija, Islandija ir Turkiye: kategorija lentelėje nenurodyta dėl nepakankamos imties (mažiau nei 5 skirtingos mokyklos arba 30 mokytojų).

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

	EU		CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY	LV
A	39.3		35.5	10.2	32.5	65.1	30.5	32.3	62.4	23.1	28.7
S.E.	0.75		1.71	1.62	1.49	1.72	1.74	2.04	1.66	1.41	1.84
B	39.3		32.0	48.3	63.9	48.5	21.6	28.8	50.5	64.0	20.4
S.E.	0.71		1.54	2.54	1.55	1.76	1.56	2.27	1.97	2.23	2.31
C	49.9		64.4	54.5	51.5	47.9	78.9	42.8	31.5	50.1	48.3
S.E.	0.76		1.80	2.64	1.64	1.72	1.85	2.78	1.96	2.24	2.42
D	34.9		44.5	36.2	60.7	30.8	24.0	45.0	18.4	35.6	55.1
S.E.	0.71		2.03	2.81	1.86	1.47	1.88	2.49	1.42	1.97	1.99
E	23.3		25.0	32.0	24.0	24.3	18.7	12.1	16.6	25.9	27.3
S.E.	0.59		1.69	2.73	1.39	1.69	1.75	1.28	1.28	2.41	1.48
F	22.3		37.0	15.2	20.6	28.5	4.9	15.5	26.9	40.2	15.2
S.E.	0.61		1.89	2.02	1.48	1.50	0.88	1.51	1.62	2.25	1.37
	HU	MT	NL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	TR
A	42.4	13.3	9.3	20.9	30.2	29.3	25.6	18.7	13.7	10.1	29.3
S.E.	2.31	1.81	1.42	1.57	1.86	1.66	2.07	1.77	1.96	1.47	3.55
B	44.0	40.9	38.3	29.7	46.1	27.9	42.0	29.8	36.1	36.8	32.2
S.E.	1.76	2.76	1.86	1.60	2.09	1.93	2.58	2.00	2.17	1.99	3.96
C	24.8	41.6	35.1	66.4	45.8	55.3	29.1	50.9	39.0	7.2	37.5
S.E.	1.56	2.71	2.48	1.73	2.88	2.29	2.17	1.83	2.36	1.27	3.82
D	53.2	43.5	38.1	42.8	63.1	56.0	44.8	51.0	41.4	34.5	44.8
S.E.	1.87	2.97	2.33	2.00	2.41	2.36	2.31	1.89	2.19	2.05	4.13
E	17.5	36.1	22.5	10.2	52.7	19.9	21.1	24.2	41.6	38.2	35.2
S.E.	1.55	2.55	1.54	1.12	2.63	1.33	2.05	1.79	2.48	2.12	4.04
F	36.2	26.7	19.9	23.3	19.9	21.9	23.9	38.8	29.6	31.9	64.5
S.E.	2.31	2.05	3.31	1.60	2.67	1.45	2.14	1.85	2.60	1.86	4.06

A Kalbų mokyma B Studijos kaip mokytojų rengimo dalis C Lydintys kvestiniai studentai D Susisiektimas su mokyklomis užsienyje E Mokytojo Kabinetas Kiti teminių srčių mokymasis

Šaltinis: Eurydice, remiantis 2018 m. TALIS.

29 lentelė: Judžių kitų vidurinio ugdymo dalykų mokytojų (ISCED 2) dėl profesinių priežasčių likti užsienyje dalis 2018 m. (D9 diagramos duomenys)

Aiškimosios pastabos

Žr. D skirsnio D9 paveikslą paaiškinimus.

Konkrečiai šaliai skirtas pranešimas

Belgija (BE fr, BE nl) ir Bulgarija: klausimas šiose šalyse nebuvo išspręstas.

	EU	BG	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY	LV
Mažiau nei 3 mėnesiai	48.8	76.0	64.5	71.3	70.4	32.5	34.5	71.5	40.9	53.6	78.3
S.E.	0.90	0.00	3.86	1.65	2.33	2.60	2.89	2.60	4.10	2.27	4.80
Ne mažiau kaip 3 mėnesiai	51.2	24.0	35.5	28.7	29.6	67.5	65.5	28.5	59.1	46.4	21.7
S.E.	0.90	0.00	3.86	1.65	2.33	2.60	2.89	2.60	4.10	2.27	4.80
	HU	MT	NL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	TR
Mažiau nei 3 mėnesiai	65.0	76.6	61.7	76.4	79.9	76.6	57.7	59.6	60.6	88.1	69.1
S.E.	2.47	3.66	3.33	2.72	3.13	2.69	2.53	2.37	2.64	2.18	6.52
Ne mažiau kaip 3 mėnesiai	35.0	:	38.3	23.6	20.1	23.4	42.3	40.4	39.4	11.9	:
S.E.	2.47	:	3.33	2.72	3.13	2.69	2.53	2.37	2.64	2.18	:

Šaltinis: Eurydice, remiantis 2018 m. TALIS.

Aiškimosios pastabos

Žr. D skirsnio D10 paveikslą paaiškinimus.

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Žr. D10 paveikslą D skyriaus kraštovaizdį.

2PRIEDAS: UKDIM PRADINIAME IR BENDRAJAME VIDURINIAME UGDYME

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Mokymas įvairiomis kalbomis ir atitinkamais ISCED lygiais			
	Kalbos statusas	Kalbos	ISCED Lygis
Būti už	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Prancūzų + anglų	NUO IKI 3
	1 valstybinė kalba + 1 kita nacionalinė kalba	Prancūzų + olandų/vokiečių	NUO IKI 3
Jūs būsite	1 valstybinė kalba + 1 kita nacionalinė kalba	Vokiečių + prancūzų	NUO IKI 3
NL nl	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Olandų + anglų	2-3
	1 valstybinė kalba + 1 kita nacionalinė kalba	Olandų + prancūzų/vokiečių	2-3
	1 valstybinė kalba + kita nacionalinė kalba + 1 užsienio kalba	Olandų + prancūzų/vokiečių + anglų	2-3
	1 valstybinė kalba + kitos nacionalinės kalbos + 1 kitos nacionalinės kalbos + 1 užsienio kalba	Olandų + prancūzų + vokiečių + anglų	2-3
BG	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Bulgarų + anglų/prancūzų/vokiečių/italų/rusų/ispnų	3
CZ	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Čekų + anglų/vokiečių	NUO IKI 3
		Čekų + prancūzų/italų/ispnų	2-3
	1 nacionalinė kalba + 1 regioninė arba mažumos kalba, turinti oficialiosios kalbos statusą	Čekų + lenkų	NUO IKI 3
DK	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Danų + anglų	NUO IKI 3
DE	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Vokiečių + kinų/čekų/olandų/anglų/prancūzų/graičių/italų/lenkų/Portugalijos/Rumunų/Isipanų/Turkijos	NUO IKI 3
	1 nacionalinė kalba + 1 regioninė arba mažumos kalba, turinti oficialiosios kalbos statusą	Vokiečių + danų/sorbu	NUO IKI 3
EE	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Estų + vokiečių	2-3
		Estų + anglų	3
	1 nacionalinė kalba + 1 regioninė arba mažumos kalba, neturinti oficialiosios kalbos statuso	Estų + rusų	NUO IKI 3
	1 regioninė/mažumų kalba be oficialios kalbos + 1 užsienio kalba	Rusų + anglų	1
UH, UH, EL. PAŠTAS:	1 valstybinė kalba + 1 kita nacionalinė kalba	Anglų + airių	NUO IKI 3
TAI YRA	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Ispanų + anglų/prancūzų/vokiečių/italų/Portugalijos	NUO IKI 3
	1 nacionalinė kalba + 1 regioninė arba mažumos kalba, turinti oficialiosios kalbos statusą	Ispanų + Baskų/Katalonų/Galikiečių/Occitan/Valencian	NUO IKI 3
	1 nacionalinė kalba + 1 regioninė/mažumų kalba su oficialiaja kalba + 1 užsienio kalba	Ispanų + baskų + anglų/prancūzų/vokiečių Ispanų + katalonų + anglų/prancūzų Ispanų + galisų + anglų/prancūzų/Vokietijos/Portugalijos Ispanų + Aranese (Occitan) + anglų/prancūzų Ispanų + Valensijos + anglų/prancūzų	NUO IKI 3
	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba + 1 kita užsienio kalba	Ispanų + anglų + prancūzų/vokiečių/italų	NUO IKI 3
	1 regioninė/mažumų kalba su oficialiaja kalba + 1 užsienio kalba	Baskų + anglų/prancūzų Katalonų + anglų/prancūzų	NUO IKI 3
F.F.	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Prancūzų + arabų/kinų/danų/olandų/anglų/vokiečių/italų/japonų/korėjiečių/lenkų/Portugalų/rusų/ispnų/švedų	NUO IKI 3
		Prancūzų + vietnamiečių	2-3
	1 nacionalinė kalba + 1 regioninė arba mažumos kalba, neturinti oficialiosios kalbos statuso	Prancūzų + Alsatian/Basque/Breton/Catalian/Korsian/Creole/Gallo/Melanese/Mosellan/Occitan/Polynesian	NUO IKI 3
ŽMOGIŠKŲJŲ ŠEIMINĖ KONSULTACIJOS	1 nacionalinė kalba + 1 regioninė arba mažumos kalba, turinti oficialiosios kalbos statusą	Kroatų + vengrų/serbų Kroatų + čekų	NUO IKI 2 3

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Mokymas įvairiomis kalbomis ir atitinkamais ISCED lygiais			
	Kalbos statusas	Kalbos	ISCED Lygis
TAI	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Italų + anglų/prancūzų/vokiečių/ispanų	3
	1 nacionalinė kalba +1 regioninė arba mažumos kalba, turinti oficialiosios kalbos statusą	Italų + prancūzų/Friulų/vokiečių/Ladin/slovėnų	NUO 1 KI 3
CY	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Graikų + anglų	1
LV	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Latvių + anglų/vokiečių	2–3
	1 nacionalinė kalba +1 regioninė arba mažumos kalba, neturinti oficialiosios kalbos statuso	Latvių + lenkų /rusų/Ukrainiečių	NUO 1 KI 3
		Latvių + baltarusių	NUO 1 KI 2
		Latvių + lietuvių	2–3
		Latvių + estų	1
LT	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Lietuvių + anglų/prancūzų/vokiečių	NUO 1 KI 3
	1 nacionalinė kalba +1 regioninė arba mažumos kalba, neturinti oficialiosios kalbos statuso	Lietuvių + baltarusių/lenkų/rusų	NUO 1 KI 3
LU	1 valstybinė kalba + 1 kita nacionalinė kalba	Liuksemburgiečių + vokiečių/prancūzų	NUO 1 KI 3
SANDER	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Vengrų + anglų/vokiečių	NUO 1 KI 3
		Vengrų + kinų	NUO 1 KI 2
		Vengrų + prancūzų/italų/rusų/slovakų/ispanų	2–3
	1 nacionalinė kalba +1 regioninė arba mažumos kalba, turinti oficialiosios kalbos statusą	Vengrų + Boyash/Bulgarų/Kroatų/Vokietijos/Graikijos/Lenkijos/Rumunijos/Rumunijos/Serbų/Slovakijos/Slovėnų	NUO 1 KI 3
MT	1 valstybinė kalba + 1 kita nacionalinė kalba	Maltiečių + anglų	NUO 1 KI 3
NL	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Olandų + anglų	NUO 1 KI 3
		Olandų + vokiečių	2–3
NUO	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Vokiečių + arabų/Bosniečių/Kroatų/Serbų/anglų	NUO 1 KI 3
		Vokiečių + ispanų	NUO 1 KI 2
		Vokiečių + prancūzų	1
		Vokiečių + kinų/lenkų	2
	1 valstybinė kalba + 1 regioninė ir (arba) mažumos kalba, turinti oficialiosios kalbos statusą	Vokiečių + kroatų (Burgenland kroatų)/Vengrų/slovėnų	NUO 1 KI 3
		Vokiečių + čekų/slovakų	NUO 1 KI 2
P.S.	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Lenkų + anglų/prancūzų/vokiečių/italų/ispanų	2–3
		Lenkų + rusų	2
	1 nacionalinė kalba +1 regioninė arba mažumos kalba, turinti oficialiosios kalbos statusą	Lenkų + kašubų/vokiečių	NUO 1 KI 2
		Lenkų + ukrainiečių	NUO 1 KI 3
		Lenkų + rusų	2
		Lenkų + baltarusių	3
P.S.	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Portugalų + prancūzų	2–3
		Portugalų + anglų	NUO 1 KI 2
RO	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Rumunų + anglų/prancūzų/vokiečių/italų/Portugalijos/Ispanų kalba	3
	1 nacionalinė kalba +1 regioninė arba mažumos kalba, turinti oficialiosios kalbos statusą	Rumunų + bulgarų/kroatų/čekų/Vokietijos/Graikijos/Vengrijos/Italijos/Lenkijos/Rumunų/Rusijos/Serbų/slovakijos/Turkijos/Ukrainos	2–3
S.A.	1 nacionalinė kalba +1 regioninė arba mažumos kalba, turinti oficialiosios kalbos statusą	Slovėnų + vengrų	NUO 1 KI 3
SK	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Slovakų + anglų/prancūzų/vokiečių/italų/rusų/ispanų	NUO 1 KI 3
	1 nacionalinė kalba +1 regioninė arba mažumos kalba, turinti oficialiosios kalbos statusą	Slovakų + vokiečių/Rumunijos/Rusyn	NUO 1 KI 2
		Slovakų + ukrainiečių	NUO 1 KI 3

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Mokymas įvairiomis kalbomis ir atitinkamais ISCED lygiais			
	Kalbos statusas	Kalbos	ISCED Lygis
FI	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Suomių + anglų/prancūzų/vokiečių/rusų	NUO 1 KI 3
		Suomių + Kinų/Estijos/Ispanų	NUO 1 KI 2
	1 valstybinė kalba + 1 neteritorinė kalba, turinti oficialiosios kalbos statusą	Suomių ir samių	NUO 1 KI 2
	1 valstybinė kalba + 1 kita nacionalinė kalba	Suomių + švedų	NUO 1 KI 2
S.A.	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Švedų + anglų	NUO 1 KI 2
	1 nacionalinė kalba + 1 regioninė arba mažumos kalba, turinti oficialiosios kalbos statusą	Švedų + suomių	NUO 1 KI 2
	1 valstybinė kalba + 1 neteritorinė kalba, turinti oficialiosios kalbos statusą	Švedų + samiai	1
AL-AKIS	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Albanų + italų	3
	1 nacionalinė kalba + 1 regioninė arba mažumos kalba, neturinti oficialiosios kalbos statuso	Albanų + graikų/Makedonijos	3
B.A.S.	–	–	–
CH	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Vokiečių + anglų	3
		Prancūzų + anglų	3
	1 valstybinė kalba + 1 kita nacionalinė kalba	Prancūzų + vokiečių Vokiečių + prancūzų Italų + vokiečių Romantika + Vokiečių	NUO 1 KI 3
		Prancūzų + italų Vokiečių + italų Vokiečių + romanas	3
YRA	–	–	–
LT	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Vokiečių + anglų	NUO 1 KI 3
AŠ ESU1	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Montenegrin + Anglų	1 ir 3
	1 regioninė/mažumų kalba su oficialiaja kalba + 1 užsienio kalba	Albanų + anglų	1
MK DANGA	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Makedonų + anglų/prancūzų	3
NE	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Norvegų + anglų	2–3
		Norvegų + prancūzų/vokiečių	3
RS AUŠIN	1 valstybinė kalba + 1 užsienio kalba	Serbų + anglų/vokiečių/prancūzų/italų/rusų/ispanų	NUO 1 KI 3
TR REIKŠMĖS	–	–	–

Aiškinamosios pastabos

Žr. aiškinamąsias pastabas dėl B12 paveikslėlio.

Vienoje šalyje viena kalba gali būti įtraukta į įvairias UKDIM programas (žr. Italiją, Vengriją, Austriją, Lenkiją, Rumuniją ir Slovakiją).

Konkrečioms šalims skirtos pastabos

Italija: nuo 2010 m. visi studentai turi mokytis ne kalbos dalyko per pastaruosius vidurinio ugdymo metus per užsienio kalbą. „Kalbos kelyje“ asmenys turi mokytis ne kalbos dalyko nuo 16 metų per užsienio kalbą, o antrą ne kalbos dalyką – kita užsienio kalba nuo 17 metų amžiaus.

Liuksemburgas: pamokos siūlomos ne liuksemburgiečių, o kita kalba, daugiausia prancūzų arba vokiečių.

Vengrija ir Lenkija: nėra jokių taisyklių dėl kalbų, susijusių su UKDIM. Duomenys susiję su faktiniu UKDIM diegimu 2021–2022 mokslo metais.

Slovakija: kalbų mokėjimo tvarka taikoma tik pradiniam ugdymui. Duomenys apie aukštesnio nei pradinio ugdymo lygį yra susiję su faktiniais 2021–2022 mokslo metų UKDIM pasiūlymais.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Švedija: UKDIM kalbų vartojimo tvarka taikoma tik pradiniam ir viduriniam ugdymui. Duomenys susiję tik su šiais dviem lygiais. UKDIM vidurinėje mokykloje gali egzistuoti, tačiau jis nereguliuojamas.

Juodkalnija: duomenys susiję su bandomuoju projektu CLIL.

PRIPAŽINIMAS

EUROPOS ŠVIETIMO IR KULTŪROS VYKDOMOJI ĮSTAIGA

Platformos, tyrimai ir analizės

Vieta Bourget 1 (J-70 – A6 skyrius) B-1049
Briuselis

([HTTPS://eurydice.eacea.ec.europa.eu/](https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/))

Vyriausiasis redaktorius

Peter Birch

Autoriai

Nathalie Baïdak (koordinacija), Isabelle De Coster ir Daniela Kocanova

Kitų ES institucijų įnašai

Eurostato F.5 skyrius: Švietimas, sveikata ir socialinė apsauga: Malgorzata Stadnik ir Marco Picciolo (parama
Eurostato užsienio kalbų mokymosi duomenų bazei)

Išorės ekspertas

Christian Monseur, Lježo universitetas (PISA ir TALIS duomenų išgavimas ir skaičiavimai)

Grafika ir išdėstymas

Patrice Brel

Gamybos koordinadorius

Gisèle De Le

EURYDICE NACIONALINIAI VIENETAI

ALBANIJA

Eurydice padalinys
Švietimo ir sporto ministerija
Rruga e Durrësit, Nr. 23
1001 Tiranë
Vieneto įnašas: Egest Gjokuta

AUSTRIJA

Eurydice informacijos biuras
Federalinė švietimo, mokslo ir mokslinių tyrimų ministerija
Švietimo statistika ir stebėseną
Minorite aikštė 5
1010 Viena
Vieneto įnašas: Alexandra KristinaR-Wojnesitz (išorės ekspertas)

BELGIJA

Eurydice de la Communauté française skyrius
Ministère de la Fédération Wallonie-Bruxelles
Administracija Générale de l'Enseignement
Avenue du Port, 16 – Office 4P03
1080 Bruxelles
Vieneto įnašas: bendra atsakomybė

Eurydice Vlaanderen
Departamentas Onderwijs en Vorming/
Strateginis įžeidimas
Hendrik Consciencegebouw 7C10
Koning Albert II-laan 15
1210 Briuselis
Vieneto įnašas: bendra atsakomybė

Vokiškai kalbančios bendruomenės Eurydice informacijos biuras
Vokiškai kalbančios bendruomenės ministerija
Švietimo ir mokymo organizacijos departamentas
Gospertstraße 1
4700 Eupen
Vieneto įnašas: bendra atsakomybė

BOSNIJA IR HERCEGOVINA

Civilinių reikalų ministerija

Švietimo sektorius
Trg BiH 3
71000 Sarajevo
Vieneto įnašas: bendra atsakomybė

BULGARIJA

Eurydice padalinys
Žmogiškųjų išteklių plėtros centras
Švietimo tyrimų ir planavimo skyrius
15, grafas Ignatiev Str.
1000 Sofijos
Vieneto įnašas: Marchela Mitova ir Nikoleta Hristova

KROATIJA

Mobilumo ir ES programų agentūra
Frankopanska 26
10000 Zagrebas
Vieneto įnašas: Maja Balen Baketa ir Ana Dragičević

KIPRAS

Eurydice padalinys
Švietimo, kultūros, sporto ir jaunimo ministerija
Kimonos ir Thoukydidou
1434 Nikosija
Vieneto įnašas: Christiana Haperi;
Ekspertai: Dr. Angeliki Constantinou-Charalambous (Anglų kalbos inspektorė, Vidurinio ugdymo departamentas), Dr. Sophia Ioannou Georgiou (Švietimo, sporto ir jaunimo reikalų ministerijos Pirminio ugdymo departamento vyriausioji švietimo pareigūnė)

ČEKIJA

Eurydice padalinys
Čekijos nacionalinė tarptautinio švietimo ir mokslinių tyrimų agentūra
Dům zahraniční spolupřice
Na Pořící 1035/4
110 00 Praha 1
Vieneto įnašas: Jana Halamová, Radka Topinková;
Ekspertai: Eva Tučková, Marie Černíková

DANIJA

Eurydice padalinys
Aukštojo mokslo ir mokslo ministerija
Danijos aukštojo mokslo ir mokslo agentūra

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Haraldsgade 53

2100 Kopenhaga Ø

Vieneto įnašas: Aukštojo mokslo ir mokslo ministerija ir Vaikų ir švietimo ministerija

ESTIJA

Eurydice padalinys

Švietimo ir mokslinių tyrimų ministerija

Munga 18

50088 Tartu

Vieneto įnašas: Inga Kuk, Pille Põiklik, Švietimo ir mokslinių tyrimų ministerija

SUOMIJA

Eurydice padalinys

Suomijos nacionalinė švietimo agentūra

Pašto dėžutė 380

00531 Helsinkis

Vieneto įnašas: Suomijos nacionalinio padalinio atstovai: Tiina Komppa (vyresnysis specialistas); Janne Loisa (vyresnysis specialistas); Petra Packalén (Senior Consultant, Švietimo)

EDUFI specialistai: Minna Bjilint (vyresnysis patarėjas švietimo klausimais); Kati Costiander (vyresnysis patarėjas švietimo klausimais); Nina Eskola (projekto vadovė); Anu Halvari (vyresnysis patarėjas švietimo klausimais); Annamari Kajasto (vyresnysis patarėjas švietimo klausimais); Katri Kuukka (vyresnysis patarėjas švietimo klausimais); Olli Määttä (vyresnysis patarėjas švietimo klausimais); Yvonne Nummela (vyresnysis patarėjas švietimo klausimais); Susanna Rajala (Senior Consultant, Švietimo)

PRANCŪZIJA

Papildoma informacija apie Unité française d'Eurydice

Vertinimo, prognozavimo ir veiklos rezultatų stebėsenos direktoratas (DEPP)

Švietimo ir jaunimo reikalų ministerija

61–65, rue Dutot

75732 Paryžius Cedex 15

Vieneto įnašas: Françoise Parillaud (ekspertė), Anne Gaudry-lachet (Eurydice France)

VOKIETIJA

Eurydice informacijos biuras Federacijos

Vokietijos aviacijos ir kosmoso centras (DLR)

Heinrich-Konen g. 1

53227 Bona

Žemės Eurydice informacijos biuras Kultūros ministrų konferencijos sekretariate

Balandžių gatvė 10

10117 Berlynas

Vieneto įnašas: Tomas Eckhardt

GRAIKIJA

Graikijos Eurydice padalinys

Europos ir tarptautinių reikalų direktoratas

Tarptautinių ir Europos reikalų generalinis direktoratas,

Graikų diaspora ir tarpkultūrinis švietimas

Švietimo ir religijos reikalų ministerija

37 Andrea Papandreou gatvė (Office 2172)

15180 Amarousion (Attiki)

Vieneto įnašas: Georgia Fermeli (Mokslo tarybos narys A) ir Thalia Chatzigiannoglou (Užsienio kalbų kolegija B), Švietimo politikos institutas

VENGRIJA

Vengrijos Eurydice padalinys

Švietimo institucija

19–21 Maros g.

1122 Budapeštas

Vieneto įnašas: Róza Szabó (ekspertas, švietimo institucija); Sára Hatony (NU)

AŠČELAND

Eurydice padalinys

Švietimo direktoratas

Víkurhvarf 3

203 Kópavogur

Vieneto įnašas: Hulda Skogland

AIRIJA

Eurydice padalinys

Švietimo ir įgūdžių institutas

Tarptautinis skyrius

Marlborough gatvė

Dublinas 1 – DO1 RC96

Vieneto įnašas: Maria Lorigan ir Pádraig MacFhlannchadha

ITALIJA

Unità italiana di Eurydice

Istituto Nazionale di Documentazione, Innovazione e Ricerca Educativa (INDIRE)

Agenzia Erasmus+

Apie C. Lombroso 6/15

50134 Firenze

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Vieneto įnašas: Simona Baggiani;

Ekspertas: Diana Saccardo (laidininkas tecnica, Ministero dell'Istruzione e del Merito)

Florian VLT 2000

Vieneto įnašas: Jeannine Vassallo

LATVIJA

Eurydice padalinys

Valstybinė švietimo plėtros agentūra

1 gatvė (5 aukštas)

1050 Ryga

Vieneto įnašas: Rita Kursite

LICHTENŠTEINAS

Eurydice informacijos centras

Lichtenšteino Kunigaikštystės mokyklos biuras

Austrasse 79

Pašto dėžutė 684

9490 Vaduz

Vieneto įnašas: Belgin Amann, Lichtenšteino švietimo biuro Eurydice skyrius; Barbara Ospelt-Geiger, Lichtenšteino švietimo biuro ekspertė

LIETUVA

Eurydice padalinys

Nacionalinė švietimo agentūra

K. Kalinausko gatvė 7

03107 Vilna

Vieneto įnašas: Eglė Petronienė ir Beata Valungevičienė (išorės ekspertai)

LIUKSEMBURGAS

National d'Eurydice padalinys

ANEFOR ASBL

EduPôle Walferdange

Bâtiment 03 – étage 01

Maršrutas iš Diekirch

7220 Walferdange

Vieneto įnašas: Claude Sevenig (Ministère de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse (MENJE) – Service des relations internationales), Nevena Zhelyazkova (MENJE – Service de la recherche et de l'innovation pédagogiques et technologiques (SCRIPT) – Division du traitement de données sur la qualité de l'encadrement et de l'offre scolaire et éducative) ir Annick Bartocci (MENJE – Service de l'offre scolaire et éducative)

L'enseignement secondaire (ES)

MALTA

Švietimo, sporto, jaunimo, mokslinių tyrimų ir inovacijų ministerija

Didžioji apgulties gatvė

JUODKALNIJA

Eurydice padalinys

Vaka Djurovica bb

81000 Podgorica

Vieneto įnašas: Divna Paljevic iš egzaminų centro ir Fadila Kajevic iš Švietimo paslaugų biuro

NYDERLANDAI

Eurydice Nyderlandai

Ministerie van Onderwijs, Jungtinė Karalystė

Directie Internationaal Beleid Raktiniai žodžiai

Rijnstraat 50

2500 BJ Haga

Vieneto įnašas: bendra atsakomybė

ŠIAURĖS MAKEDONIJA

Nacionalinė Europos švietimo programų ir judumo agentūra

Boulevard Kuzman Josifovski Pitu, Nr. 17

1000 Skopje

Vieneto įnašas: bendra atsakomybė

NORVEGIJA

Eurydice padalinys

Aukštojo mokslo ir įgūdžių direktoratas

Pašto dėžutės 1093,

5809 Bergenas

Vieneto įnašas: bendra atsakomybė

LENKIJA

Lenkijos Eurydice padalinys

Švietimo sistemos plėtros fondas

Aleje Jerozolimskie 142A

02–305 Warszawa

Vieneto įnašas: Beata Płatos-Zielińska; nacionaliniai ekspertai: Agata Gajewska-Dyszkiewicz, Katarzyna Paczuska (Švietimo tyrimų institutas)

PORTUGALIJA

Portugalijos Eurydice padalinys

Švietimo ir mokslo statistikos generalinis direktoratas

AV. 24 by Julho, 134

1399–054 Lisabona

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Vieneto įnašas: Isabel Almeida ir Margarida Leandro bendradarbiaujant su Švietimo generaliniu direktoratu; išorės ekspertai: Helena Peralta ir Joana Viana (Lisabonos universiteto Švietimo institutas)

RUMUNIJĄ

Eurydice padalinys

Nacionalinė Bendrijos švietimo ir mokymo programų agentūra

Politehnică București universitetas

Viešbučių paieška – Biblioteca Centrală

Splaiul Independenței, Nr. 313

6 sektorius

060042 București

Vieneto įnašas: Veronica – Gabriela Chirea, bendradarbiaudama su ekspertais: Manuela Delia Anghel (Švietimo ministerija), Rodica Diana Cherciu (Švietimo ministerija) ir Ciprian Fartușnic (Nacionalinis švietimo politikos ir vertinimo centras – Švietimo tyrimų skyrius)

SERBIJA

Eurydice Vienybės Serbija

Tempus fondas

Zabljacka 12

11000 Belgradas

Vieneto įnašas: bendra atsakomybė

SLOVAKIJA

Eurydice padalinys

Slovakijos akademinė tarptautinio bendradarbiavimo asociacija

Křížkova 9

811 04 Bratislava

Vieneto įnašas: Marta Čurajová

SLOVĖNIJA

Švietimo, mokslo ir sporto ministerija

Ministrstvo za izobraževanje, sporto šakos

Švietimo plėtros ir kokybės departamentas

Eurydice Slovėnija

Masarykova 16

1000 Laibach

Vieneto įnašas: Saša Ambrožič Deleja

ISPANIJA

Instituto Nacional de Evaluación Educativa (INEE)

Ministerio de Educación y Formación Profesional

Paseo del Prado 28

28014 Madridas, Ispanija

Vieneto įnašas: Eva Alcayde García, Juan Mesonero Gómez ir Jaime Vaquero Jiménez. Autonominių sričių ir (arba) miestų indėlis: Manuel Sjez Fernjndez (Andalūzija); José Calvo Dombón ir Óscar Sjnchez Estella (Aragón); Carlos Duque Gómez (Kanarija); María Pilar Martín García ir Clara Sancho Ramos (Kastilija ir Leonas); María Isabel Rodríguez Martín (Kastilija-La Manča); Montserrat Montagut Montagut (Kataluņa); Roberto Romero Navarro (Valensijos regionas); María Guadalupe Donoso Morcillo ir Myriam García Sjnchez (Extremadura); Ivjn Mira Fernjndez (Galisisija); David Cervera Olivares ir Gretchen Dobrott Bernard (C. de Madrid); Cristina Landa Gil (C.F. de Navarra); Maite Ruiz López (País Vasco); Antonio Coronil Rodríguez (Seuta).

ŠVEDIJA

Eurydice padalinys

Universitets- och högskolerådet/

Švedijos aukštojo mokslo taryba

4030 langelis

171 04 Solna

Vieneto įnašas: bendra atsakomybė

ŠVEICARIJA

Eurydice padalinys

Šveicarijos švietimo ministrų konferencija (EDK)

Sandėliavimo gatvė 6

3001 Bernas

Vieneto įnašas: Aleksandras Gerlingsas

TURKIJE

Eurydice padalinys

MEB, Strateji Geliştirme Başkanlığı (SGB)

Eurydice Türkiye Birimi, Merkez Bina 4. Katé

B-Blok Bakanlıklar

06648 Ankara

Vieneto įnašas: Osman Yıldırım Uğur; Ekspertas: Prof. Dr. Cem Balcıkanlı

Ryšiai su ES

ASMENINIAI

Visoje Europoje veikia šimtai ES vietos informacijos centrų.

Artimiausio centro adresą galimarasti adresu: https://europa.eu/european-union/contact_en

TELEFONU ARBA ELEKTRONINIU PAŠTU

„Europe Direct“ yra tarnyba, kuri atsako į jūsų klausimus apie Europos Sąjungą. Galite susisiekti su šia paslauga: --- už nemokamą telefoną: 00 800 6 7 8 9 10 11 (tam tikri operatoriai gali įkrauti šiuos skambučius),

– pagal šį standartinį numerį: + 32 22999696 arba

--- e. paštu: https://europa.eu/european-union/contact_en

Daugiau informacijos apie ES

PERDAVIMAS INTERNETU

Informaciją visomis oficialiosiomis Europos Sąjungos kalbomis galima rasti interneto svetainėje „Europa“ europa.eu

ES LEIDINIAI

Pigius ES leidinius galite atsisiųsti arba užsisakyti „EU Bookshop“ adresu <https://op.europa.eu/en/web/general-Leidiniai/Leidiniai>.

Daugiau nemokamų leidinių kopijų galima gauti susisiekus su „Europe Direct“ arba jūsų vietos informacijos centru.

(žr. https://europa.eu/european-union/contact_en).

ES TEISĖ IR SUSIJĘ DOKUMENTAI

Dėl prieigos prie ES teisinės informacijos, įskaitant visus ES teisės aktus nuo 1951 m., visomis oficialiosiomis kalbomis kreipkitės į „EUR-Lex“ adresu <https://eur-lex.europa.eu/>

ES ATVIRIEJI DUOMENYS

ES atvirųjų duomenų portalas (<https://data.europa.eu/en>) suteikia prieigą prie ES duomenų rinkinių. Duomenis galima nemokamai atsisiųsti ir pakartotinai naudoti tiek komerciniais, tiek nekomerciniais tikslais.

Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą Europos mokyklose – 2023 m. leidimas

Eurydice ataskaita

2023 m. pagrindinių duomenų apie kalbų mokymą Europos mokyklose leidime parodyta pagrindinė švietimo politika, susijusi su kalbų mokymu mokyklose 39 Europos švietimo sistemose. Joje atsakoma į klausimus apie studentų mokamų užsienio kalbų skaičių ir apimtį, užsienio kalbų mokymo laiką, kalbinę paramą naujai atvykusiems migrantams, tarptautinį užsienio kalbų mokytojų judumą ir daugelį kitų temų.

Ataskaitoje yra 51 rodiklis, suskirstytas į penkis skirtingus skyrius: Kontekstas, organizavimas, dalyvavimas, mokytojai ir mokymo procesai. Šiems rodikliams parengti buvo naudojami įvairūs šaltiniai, įskaitant Eurydice tinklą, Eurostatą ir EBPO PISA bei TALIS tarptautinius tyrimus. Eurydice duomenys apima visas Europos Sąjungos šalis, taip pat Albaniją, Bosniją ir Hercegoviną, Šveicariją, Islandiją, Lichtenšteiną, Juodkalniją, Šiaurės Makedoniją, Norvegiją, Serbiją ir Turkiye.

Tinklo „Eurydice“ misija – suprasti ir paaiškinti, kaip organizuojamos skirtingos Europos švietimo sistemos ir kaip jos veikia. Tinklas pateikia nacionalinių švietimo sistemų aprašymus, lyginamuosius konkrečių temų tyrimus, rodiklius ir statistiką. Visus „Eurydice“ leidinius galima nemokamai gauti „Eurydice“ interneto svetainėje arba spausdinta forma. Savo darbu „Eurydice“ siekia skatinti supratimą, bendradarbiavimą, pasitikėjimą ir judumą Europos ir tarptautiniu lygmenimis. Tinklą sudaro Europos šalių nacionalinės įstaigos, jį koordinuoja Europos švietimo ir kultūros vykdomoji įstaiga (EACEA).

Daugiau informacijos apie Eurydice galima rasti adresu
<https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/>

ISBN 978-92-9488-107-6

doi:10.2797/529032